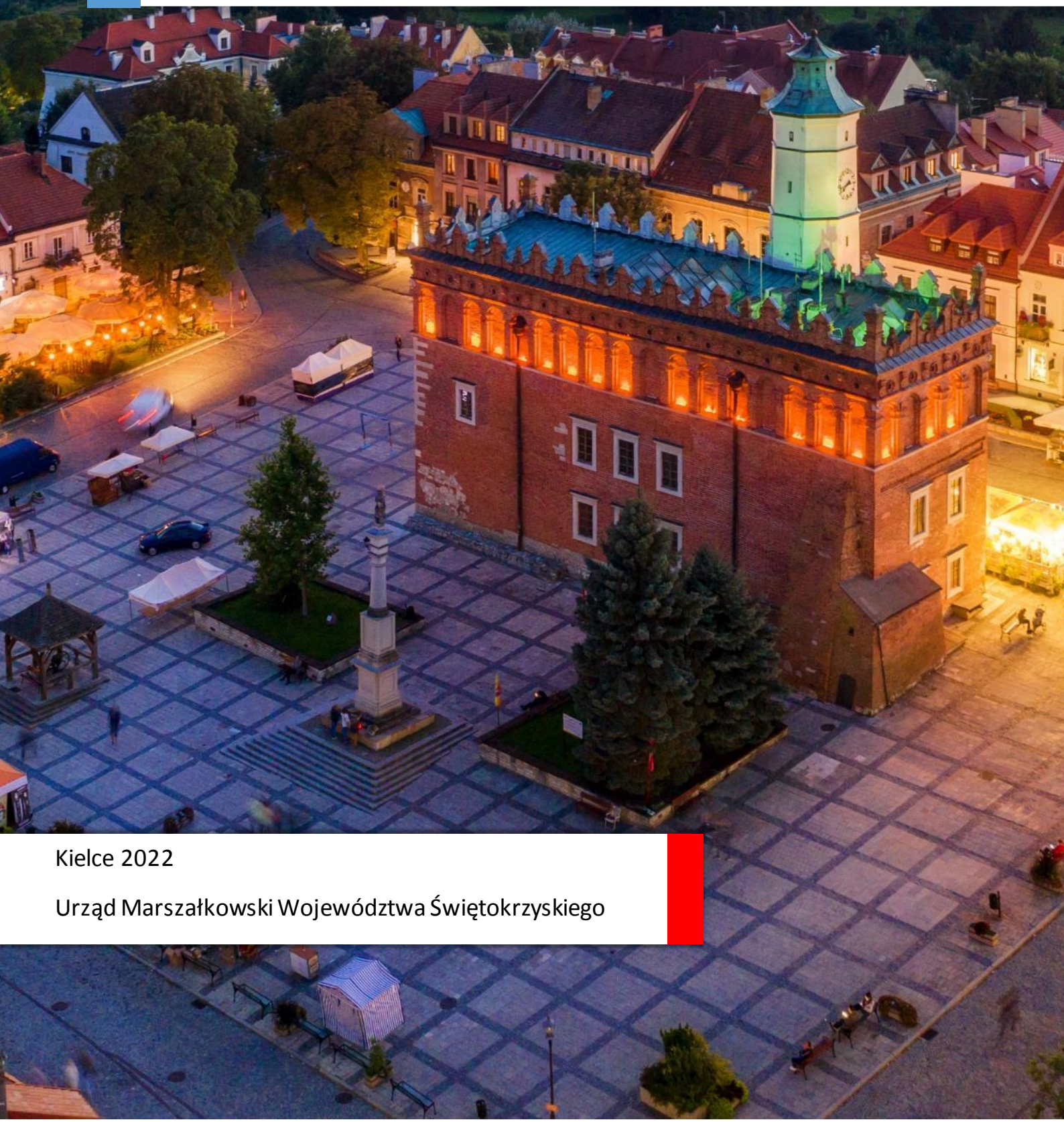

WOJEWÓDZTWO
ŚWIĘTOKRZYSKIE

Raport o stanie województwa świętokrzyskiego w 2021 roku

Kielce 2022

Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	4
CZĘŚĆ I - INFORMACJA OGÓLNA ZWIĄZANA Z SYTUACJĄ SPOŁECZNO-GOSPODARCZĄ WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO	6
1. GOSPODARKA	6
2. SPOŁECZEŃSTWO	44
3. INFRASTRUKTURA PUBLICZNA	93
CZĘŚĆ II – SYNTETYCZNY OPIS REALIZACJI POLITYK, PROGRAMÓW I STRATEGII	120
1. SYSTEM REGIONALNYCH DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH.....	120
2. STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO	126
3. PROGRAM REGIONALNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO.....	129
3.1. REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2014- 2020	129
3.2. PROGRAM REGIONALNY FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021- 2027	161
4. BUDŻET WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO W 2021 ROKU	164
5. DZIAŁALNOŚĆ ZARZĄDU WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO W RAMACH REALIZACJI POLITYK, PROGRAMÓW, STRATEGII I POZOSTAŁYCH DOKUMENTÓW	169
GOSPODARKA I INNOWACJE	172
BEZROBOCIE I RYNEK PRACY.....	196
INFRASTRUKTURA TRANSPORT I KOMUNIKACJA	206
EDUKACJA	213
KULTURA I DZIEDZICTWO NARODOWE	218
SPORT I TURYSTYKA.....	224
OCHRONA ZDROWIA	230
POLITYKA SPOŁECZNA.....	239

SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE.....	265
ROLNICTWO I OBSZARY WIEJSKIE.....	275
OCHRONA PRZYRODY I ŚRODOWISKA.....	285
GEODEZJA I PLANOWANIE PRZESTRZENNE	294
PROMOCJA I WSPÓŁPRACA ZAGRANICZNA	298
GOSPODAROWANIE MIENIEM WOJEWÓDZKIM	313
ŚWIĘTOKRZYSKA TARCZA ANTYKRYZYSOWA	318
SPIS TABEL.....	324
SPIS WYKRESÓW	326
SPIS MAP	331

WPROWADZENIE

Zgodnie z art. 34 a ust. 1 ustawy o samorządzie województwa zarząd województwa co roku do dnia 31 maja przedstawia sejmikowi województwa raport o stanie województwa. Raport obejmuje podsumowanie działalności zarządu województwa w roku poprzednim, w szczególności realizację polityk, strategii i programów, uchwał sejmiku województwa oraz budżetu obywatelskiego.

Szczegółowy zakres dokumentu został określony w Uchwale nr XXVIII/383/21 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 25 stycznia 2021 r. zmieniającej Uchwałę nr V/72/2019 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 25 lutego 2019 r. w sprawie określenia Szczegółowych wymogów dotyczących opracowania Raportu o stanie województwa świętokrzyskiego.

Prace związane z przygotowaniem Raportu o stanie województwa świętokrzyskiego w 2021 roku koordynował Departament Inwestycji i Rozwoju, który opracował przedmiotowy dokument w oparciu o dane zgromadzone przez departamenty Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego i nadzorowane przez nie jednostki organizacyjne.

Raport składa się z dwóch części:

Część I zawiera ogólne informacje dotyczące sytuacji społeczno-gospodarczej województwa świętokrzyskiego, które zostały uzupełnione opisem statystycznym zaczerpniętym z oficjalnych publikacji Głównego Urzędu Statystycznego oraz innych dostępnych i wiarygodnych źródeł, w tym raportów oraz rankingów, które zostały zagregowane na poziomie województwa. W tej części dokumentu znajdują się zagadnienia gospodarcze, społeczne i infrastrukturalne. Informacje statystyczne zaprezentowane zostały zgodnie ze stanem dostępności na dzień 31 marca 2022 roku.

Część II zawiera syntetyczny opis działań Zarządu Województwa Świętokrzyskiego w 2021 roku w zakresie realizacji polityk, programów, strategii i pozostałych dokumentów mających na celu wdrażanie zapisów Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego. Informacje zostały przedstawione w podziale na obszary tematyczne nawiązujące do zakresu działań merytorycznych departamentów Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego i jednostek podległych.

Załączniki do Raportu zawierają całościowe zestawienie przedsięwzięć, inicjatyw i projektów realizowanych w 2021 roku i będących w zakresie kompetencji Zarządu Województwa Świętokrzyskiego oraz wykaz uchwał przyjętych przez Sejmik Województwa Świętokrzyskiego.

W Raporcie nie został uwzględniony budżet obywatelski na 2021 rok, ponieważ Zarząd Województwa Świętokrzyskiego nie realizował tej inicjatywy.

Raport o stanie województwa świętokrzyskiego stanowi punkt wyjścia do debaty, która odbywa się podczas sesji sejmiku. Udział w niej mogą wziąć zarówno Radni Województwa Świętokrzyskiego, jak również mieszkańcy regionu. Po zakończeniu debaty nad Raportem, Sejmik przeprowadza głosowanie nad udzieleniem Zarządowi Województwa Świętokrzyskiego wotum zaufania.

CZĘŚĆ I - INFORMACJA OGÓLNA ZWIĄZANA Z SYTUACJĄ SPOŁECZNO-GOSPODARCZĄ WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

1. GOSPODARKA

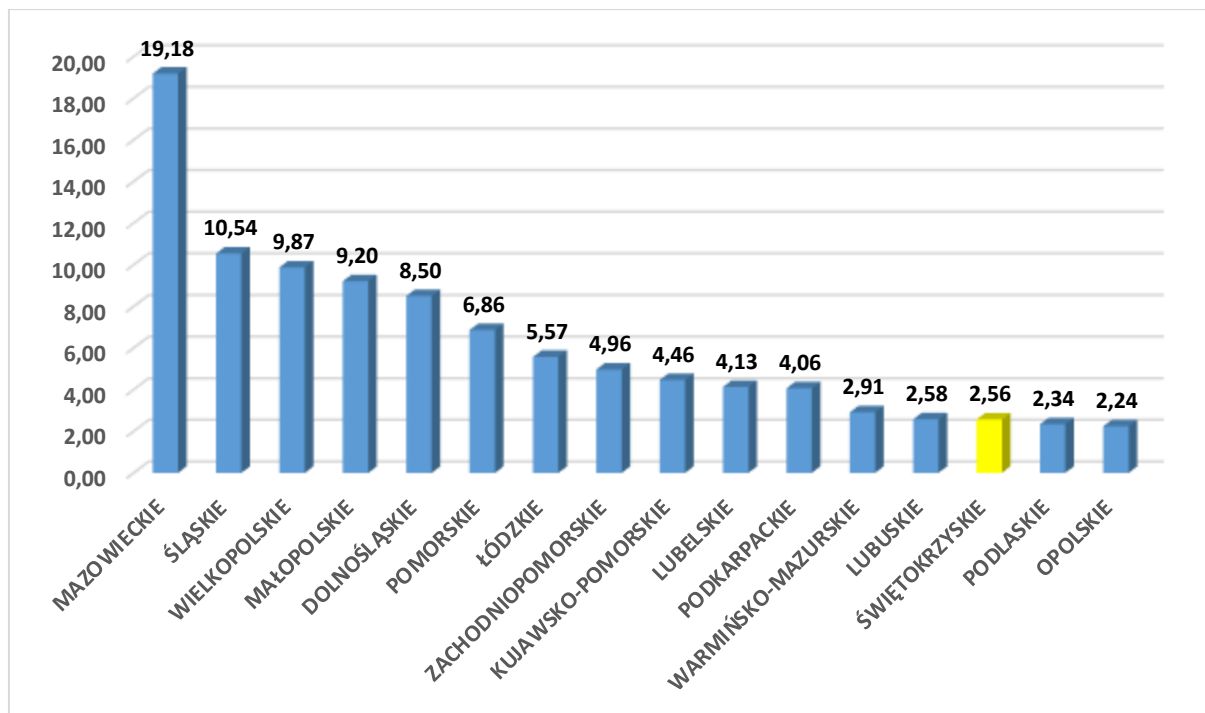
PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ¹

W 2021 r. w Krajowym Rejestrze Urzędowym Podmiotów Gospodarki Narodowej (REGON) w województwie świętokrzyskim funkcjonowały 124 033 podmioty gospodarcze, co stanowiło 2,56% wszystkich podmiotów zarejestrowanych w kraju (podobnie jak przez ostatnie dwa lata, region świętokrzyski uplasował się pod tym względem na **14. miejscu wśród wszystkich województwa**). Regionami, w których prowadziło działalność gospodarczą mniej podmiotów były: podlaskie – 113 236 podmiotów (co stanowiło 2,34%) oraz opolskie – 108 222 podmioty (co stanowiło 2,24%).

Województwami, w których funkcjonowało najwięcej podmiotów gospodarczych były: mazowieckie, śląskie i wielkopolskie (odpowiednio: 927 669 podmiotów – 19,18%; 509 838 podmiotów – 10,54% i 477 444 podmiotów – 9,87%).

¹ W związku z wprowadzonymi od 1 grudnia 2014 r. zmianami przepisów prawnych regulujących sposób zasilania rejestru REGON informacjami o podmiotach polegających wpisowi do Krajowego Rejestru Sądowego, od danych według stanu na 31 grudnia 2014 r. istnieje możliwość wystąpienia w rejestrze REGON niewypełnionych pozycji dotyczących przewidywanej liczby pracujących, adresu siedziby, rodzaju przeważającej działalności oraz formy własności. W związku z powyższym dane na liczone z rejestru REGON według ww. informacji mogą się nie sumować na liczbę ogółem prezentowaną w danej podgrupie.

Wykres 1. Procentowy udział podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w 2021 r., w podziale na województwa

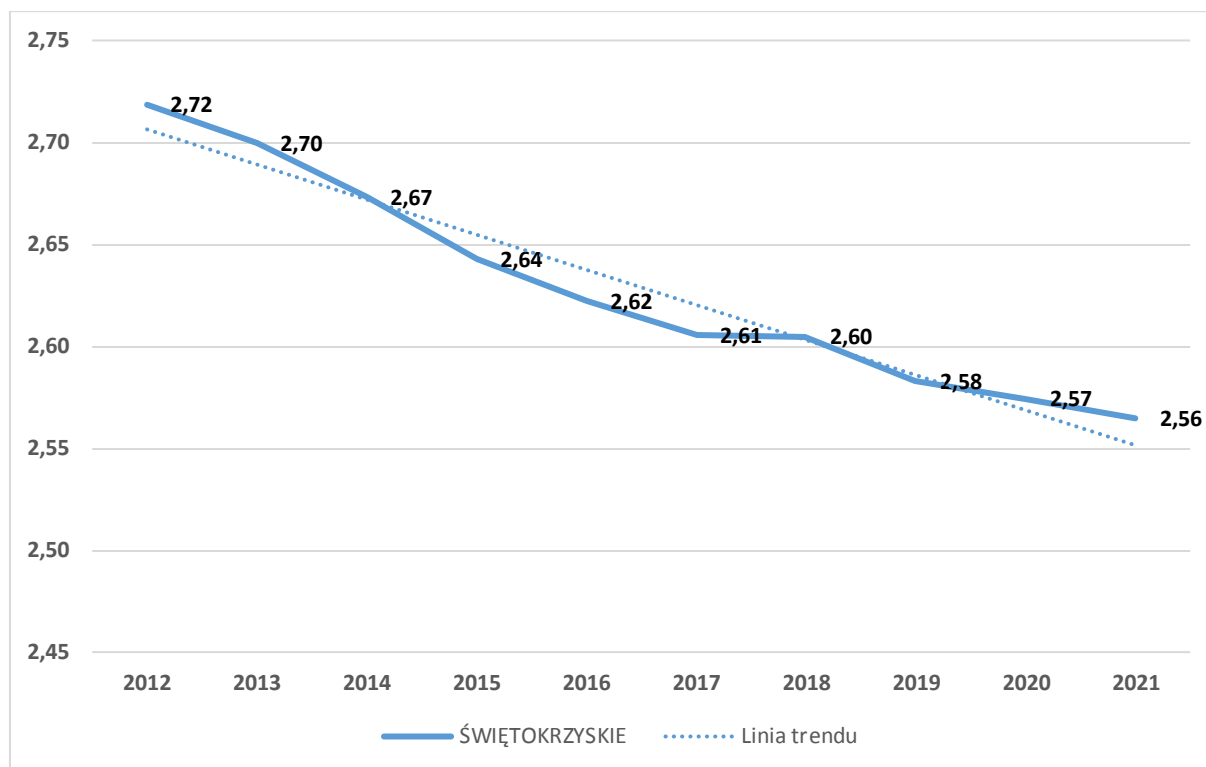

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Zarówno w kraju, jak i w województwie świętokrzyskim w 2021 r., w stosunku do roku ubiegłego odnotowano wzrost liczby podmiotów gospodarczych (średnia dla kraju 3,71%). Wzrost dynamiki w regionie świętokrzyskim wyniósł – 3,31% (**9. miejsce**). Województwami gdzie odnotowano największe dynamiki wzrostu liczby podmiotów były: mazowieckie – 4,55%; małopolskie – 4,42% i podkarpackie – 4,34%. Najwolniej liczba podmiotów gospodarczych rosła w województwie opolskim – 2,39%, zachodniopomorskim – 2,49% i kujawsko-pomorskim – 2,85%.

Pomimo systematycznego wzrostu liczby podmiotów w województwie świętokrzyskim ich procentowy udział w ogóle podmiotów w kraju na przestrzeni lat 2012-2021 systematycznie spadał.

Wykres 2. Procentowy udział podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON województwa świętokrzyskiego w latach 2012-2021²

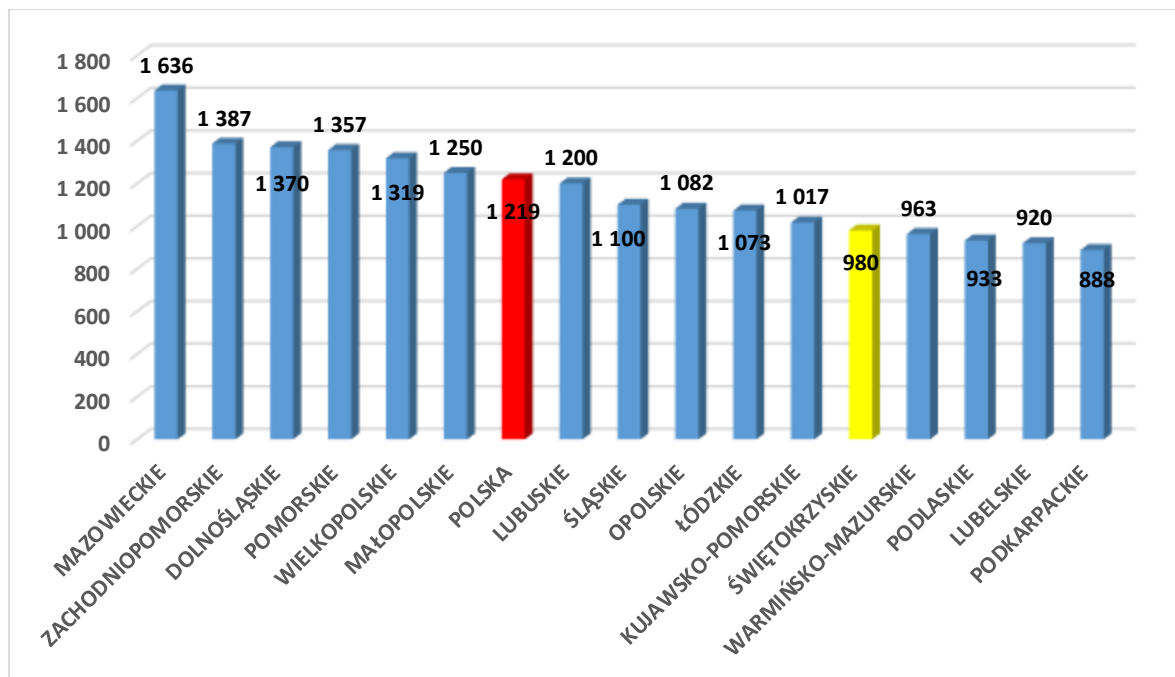

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Biorąc pod uwagę liczbę podmiotów na 10 tys. ludności w 2020 roku, województwo świętokrzyskie zajęło **12. miejsce** w kraju, przy średniej wartości wskaźnika dla Polski - 1 219. Województwami, w których wskaźnik ten osiągnął najwyższe wartości były: mazowieckie – 1 636; zachodniopomorskie – 1 387 oraz dolnośląskie – 1 370 podmiotów na 10 tys. ludności. Najniższe wartości wskaźnika odnotowane były w województwach: podlaskim, lubelskim i podkarpackim (odpowiednio: 933, 920 i 888).

² W 2014 r. zmiana metodologiczna GUS.

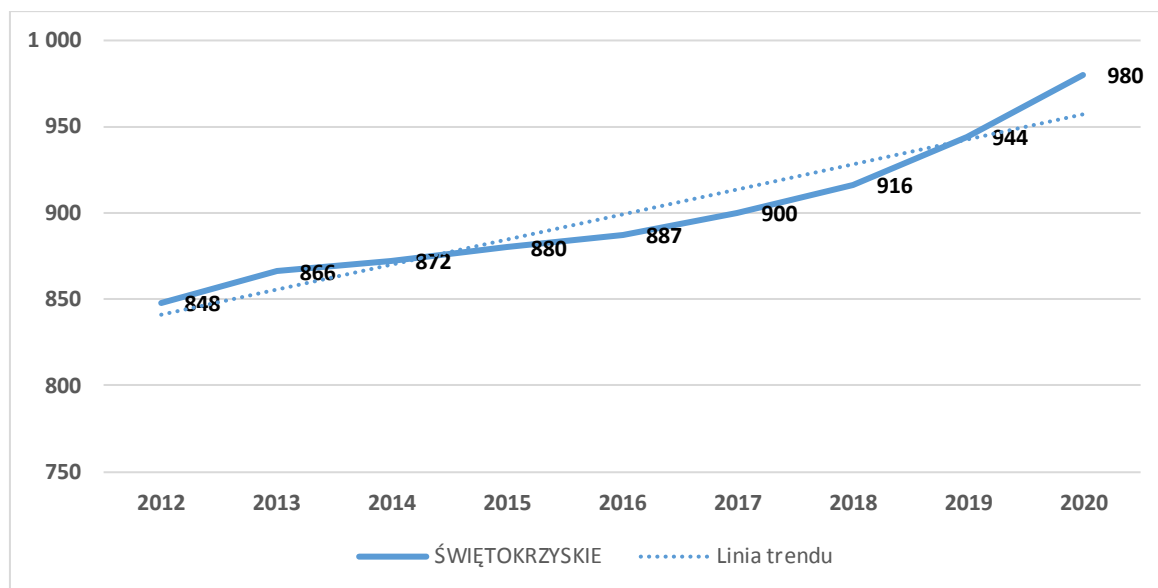
Wykres 3. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności w podziale na województwa w 2020 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności rosła nie tylko w latach 2019 – 2020 r. Trend ten widoczny jest również w szerszej perspektywie czasowej tj. w latach 2012-2020, gdzie wartość tego wskaźnika wzrosła z 848 w 2012 r. do 980 w 2020 r.

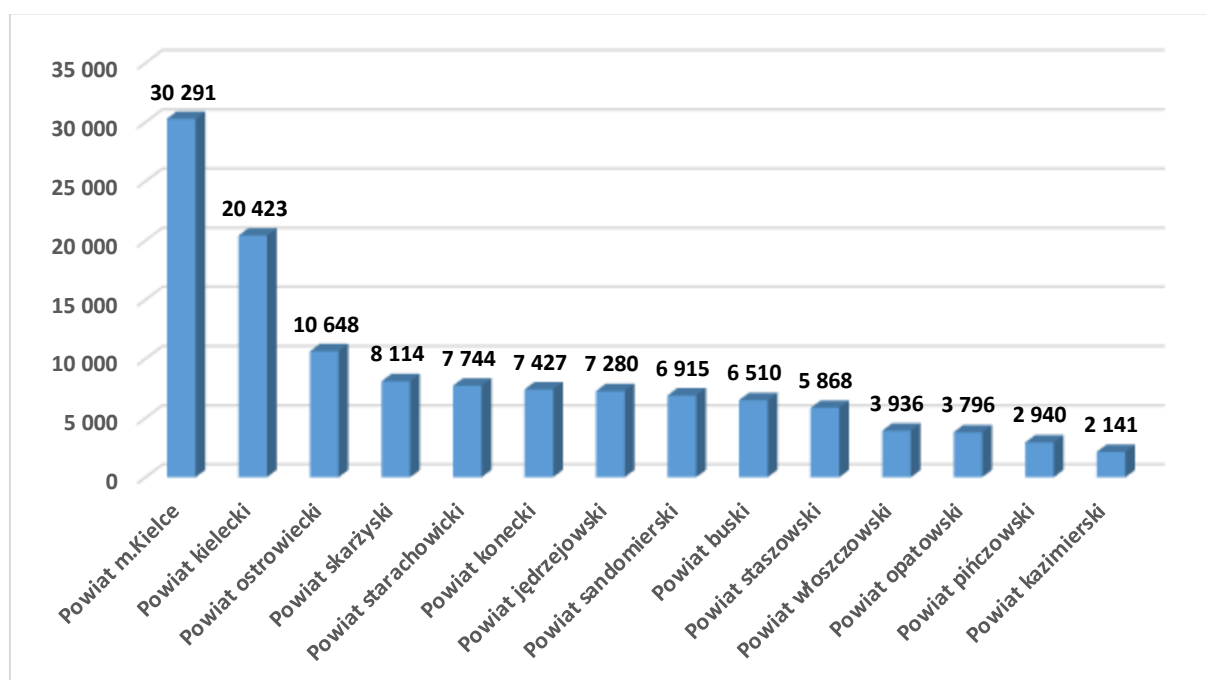
Wykres 4. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności w latach 2012-2020, w województwie świętokrzyskim³

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Od lat struktura zarejestrowanych podmiotów w podziale na powiaty, w regionie świętokrzyskim nie ulega zmianie. Nadal blisko ¼ z nich prowadziła w 2021 r. działalność w Kielcach (30 291 podmioty, co stanowiło 24,42% wszystkich jednostek gospodarczych zarejestrowanych w świętokrzyskim). Powiatami, które uplasowały się w dalszej kolejności były: powiat kielecki (20 423 podmioty, co stanowiło – 16,47% podmiotów w świętokrzyskim) oraz powiat ostrowiecki (10 648 podmioty, co stanowiło – 8,58%). Najmniejsza liczba podmiotów gospodarczych prowadziła działalność w powiatach: opatowskim, pińczowskim i kazimierskim (odpowiednio: 3 796 podmiotów, co stanowiło 3,06%; 2 940 podmiotów, co stanowiło 2,37%; 2 141 podmiotów, co stanowiło 1,73%).

³ W 2014 r. zmiana metodologiczna GUS.

Wykres 5. Podmioty wpisane do rejestru REGON w podziale na powiaty w 2021 r.

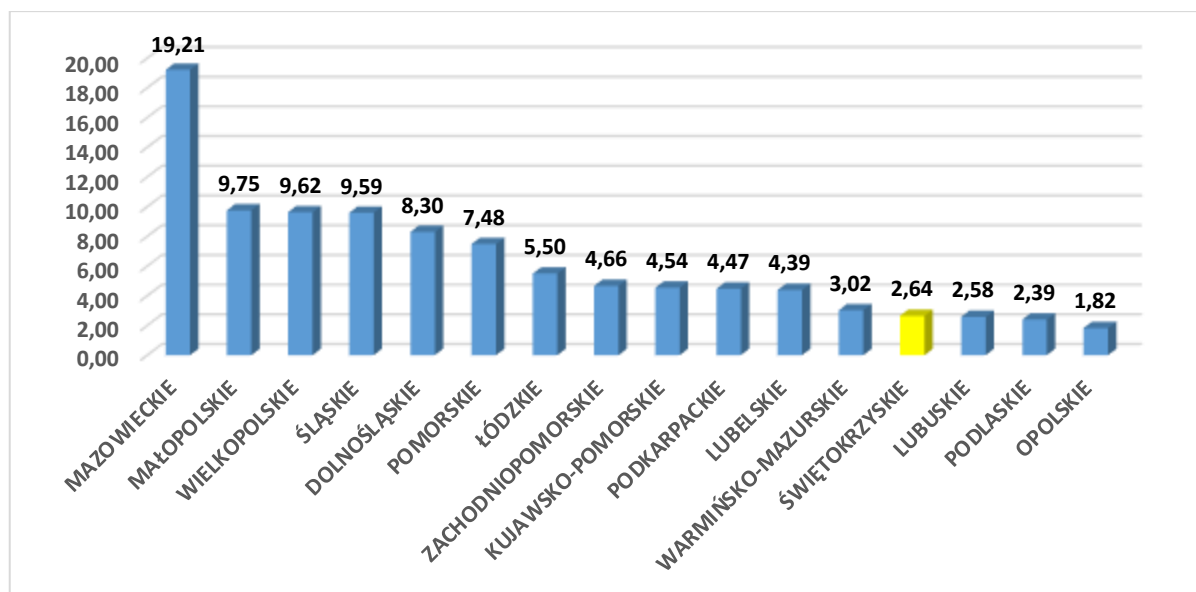
Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

W 2021 r., w kraju zarejestrowano 368 277 nowych podmiotów gospodarczych. Co piąty z tych podmiotów zarejestrowany został w województwie mazowieckim (70 751 podmiotów, co stanowi 19,21%). W dalszej kolejności województwami, gdzie powstało także dużo firm w 2021 r. były: małopolskie – 35 899 podmiotów gospodarczych (9,75%) i wielkopolskie – 35 416 podmiotów (9,62%). Region świętokrzyski pod tym względem plasował się na **13. miejscu** wśród województw - otworzyło tu działalność 9 738 przedsiębiorców (2,64% - wszystkich nowo zarejestrowanych podmiotów). Za województwem świętokrzyskim uplasowały się: lubuskie – 9 496 (2,58%), podlaskie – 8 817 (2,39%) i opolskie – 6 704 (1,82%).

Rok 2021 był kolejnym rokiem pandemii SARS-CoV-2. Następstwa pandemii najciężej odczuły branże takie jak: gastronomia i zakwaterowanie, turystyka, kultura, edukacja, rozrywka i rekreacja, transport, handel detaliczny dobrami trwałego użytku. Niektóre z branż gospodarki nie odczuło w sposób znaczny skutków pandemii, do nich zaliczyć można: budownictwo, przedsiębiorstwa produkujące i sprzedające dobra codziennego użytku (np. żywność itp.), a niektóre z nich skorzystały, np. usługi kurierskie, sprzedaż internetowa itp.⁴

⁴ „Sytuacja społeczno-gospodarcza Polski w dobie pandemii” – 2020 r., Departament Analiz Ekonomicznych, Santander Bank Polska S.A.

Wykres 6. Procentowy udział nowo zarejestrowanych podmiotów w rejestrze REGON wg województw w 2021 r.

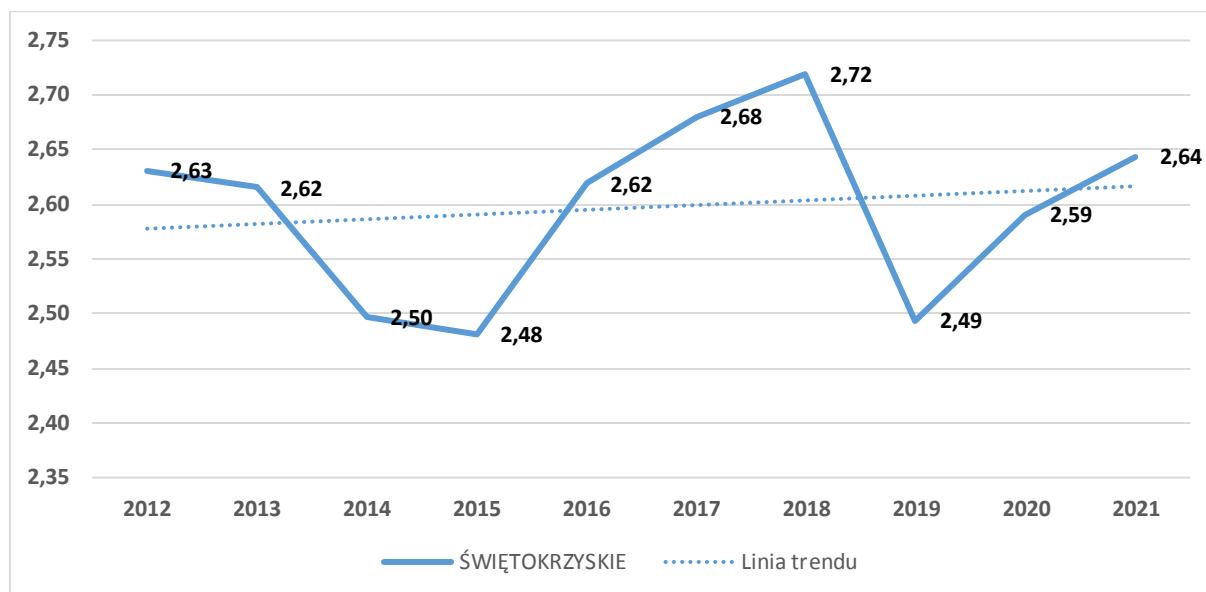

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Pomimo pandemii COVID-19, w 2021 r. we wszystkich województwach w kraju odnotowano większą liczbę nowo zarejestrowanych podmiotów niż w roku poprzednim. Średnia dynamika nowo zarejestrowanych firm w Polsce wynosiła 11,91%. Region świętokrzyski charakteryzowała dynamika o wartości – 14,22% (**6. miejsce w kraju**). Najwyższe wartości dynamiki odnotowano w województwach: małopolskim – 16,39%, podkarpackim – 16,28% i śląskim – 14,75%. Województwami, w których tempo zakładania nowych firm było najwolniejsze były: warmińsko-mazurskie – 6,07%, podlaskie – 4,13% i lubelskie – 2,77%.

Procentowy udział podmiotów nowo zarejestrowanych w rejestrze REGON, w ogóle wszystkich nowo utworzonych firm w kraju, w przedziale czasowym 2012-2021 ulegał nieznacznym wahaniom. Najwyższa wartość wskaźnika została odnotowana w 2018 r. i wynosiła – 2,72%. Najniższy procentowy udział podmiotów nowo zarejestrowanych odnotowano w roku 2015 – 2,48% oraz w roku 2019 – 2,49%. Pomimo wahań wartości opisywanego wskaźnika, na przestrzeni lat, trend zachowuje tendencję wzrostową.

Wykres 7. Procentowy udział nowo zarejestrowanych podmiotów w rejestrze REGON województwa świętokrzyskiego, w latach 2012-2021⁵

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

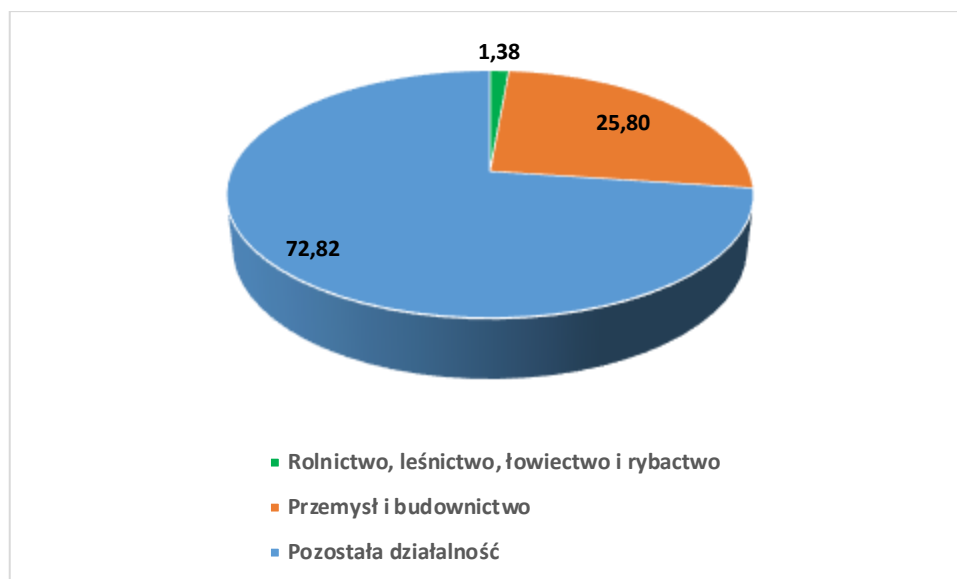
W 2021 r. wyrejestrowano w Polsce 190 218 podmiotów gospodarczych, z czego 16,00% w województwie mazowieckim, 10,17% w województwie śląskim i 9,86% w województwie wielkopolskim. Najmniej podmiotów zlikwidowanych zostało w województwie opolskim – 2,05%, podlaskim – 2,49% i lubuskim – 2,81%. W województwie świętokrzyskim zakończyło działalność gospodarczą – 5 360 podmiotów gospodarczych (**13. miejsce**).

STRUKTURA GOSPODARKI

Analizując strukturę działalności w kraju, jak i w województwie świętokrzyskim pod względem klasyfikacji rodzaju prowadzonej działalności na przestrzeni lat, widać, że pozostaje ona niezmienna. Najwięcej podmiotów w 2021 r. w województwie świętokrzyskim prowadziło działalność zakwalifikowaną do sektora usług i pozostałej działalności gospodarczej – 72,82% (90 319 podmioty gospodarcze). Działalność związaną z przemysłem i budownictwem prowadziło – 25,80% (32 004 podmioty gospodarcze). Natomiast – 1,38% zarejestrowanych podmiotów w regionie świętokrzyskim (1 710 podmiotów gospodarczych) związana była z rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem.

⁵ W 2014 r. zmiana metodologiczna GUS.

Wykres 8. Udział procentowy podmiotów według grup prowadzonej działalności PKD 2007 w 2021 r. w województwie świętokrzyskim

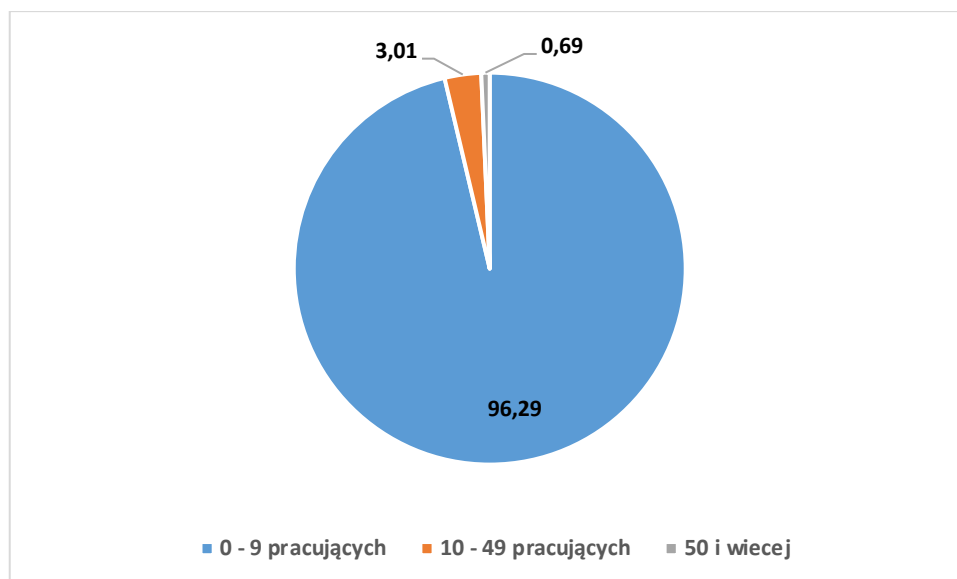

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Struktura prowadzonej działalności pod względem liczby pracujących w województwie świętokrzyskim, również nie ulega zmianie (zjawisko to obserwowane jest w całym kraju). W regionie świętokrzyskim struktura podmiotów według liczby pracujących w 2021 r. wyglądała następująco:

- 0 – 9 pracujących – 119 437 podmiotów (co stanowiło 96,29%);
- 10 – 49 pracujących – 3 737 podmiotów (co stanowiło 3,01%);
- 50 i więcej pracujących – 859 podmiotów (co stanowiło 0,69%).

Wykres 9. Udział procentowy podmiotów według liczby pracujących w 2021 r. w województwie świętokrzyskim

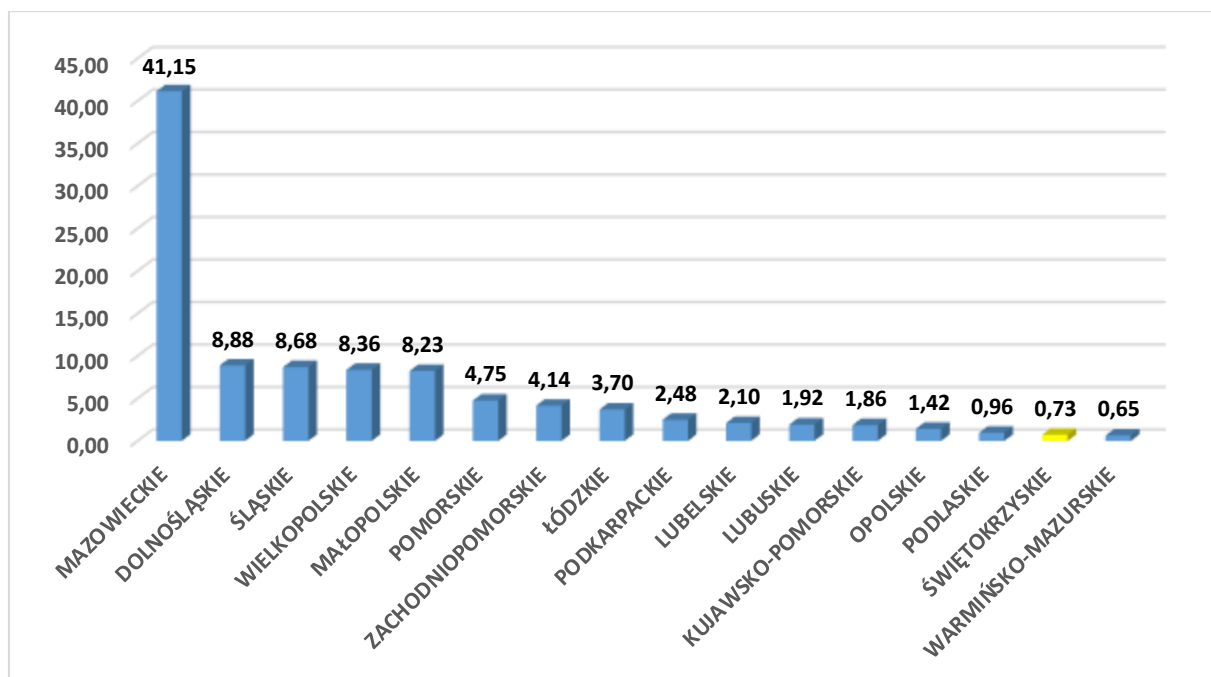

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNA

W 2020 r. w regionie świętokrzyskim zarejestrowane były 174 podmioty z udziałem kapitału zagranicznego, co stanowi 0,73% (**15. miejsce wśród województw**), natomiast w Polsce funkcjonowało 23 998 tego typu jednostek gospodarczych. Najwięcej podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego zarejestrowano w województwie mazowieckim – 9 875 podmiotów (41,15% w skali kraju), dolnośląskim – 2 132 podmiotów (8,88%) i śląskim – 2 084 podmiotów (8,68%). Najmniej podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego zarejestrowana było w województwie warmińsko-mazurskim – 155 (0,65%).

Wykres 10. Procentowy udział podmiotów z kapitałem zagranicznym według województw w 2020 r.

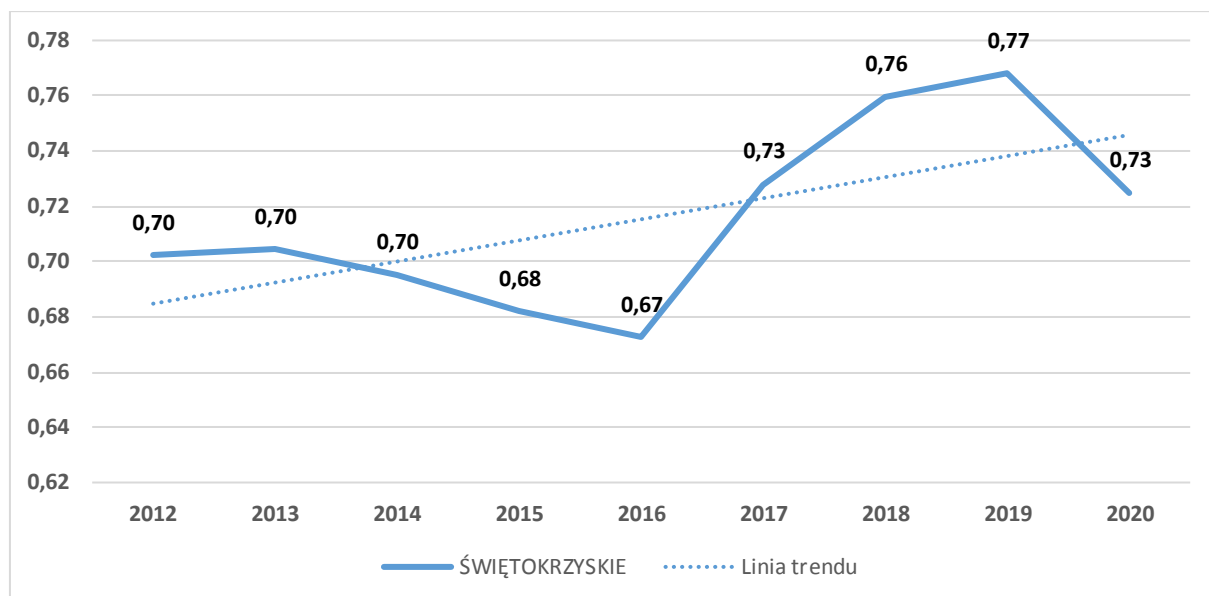
Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

W 2020 r. jedynie w dwóch województwach odnotowano dodatnie wartości dynamiki liczby podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego w stosunku do roku poprzedniego, a były to: województwo lubelskie – 2,44% oraz województwo mazowieckie – 1,06%. **W pozostałych województwach odnotowany został spadek liczby podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego.**

Za taki stan rzeczy w dużej mierze odpowiada sytuacja epidemiologiczna, zarówno w kraju, jak i na świecie. W stosunku do roku poprzedniego największy spadek odnotowano w województwach: warmińsko-mazurskim, zachodnio-pomorskim i opolskim (odpowiednio: - 28,57%; -23,71% i -18,85%).

Procentowy udział podmiotów z kapitałem zagranicznym wśród wszystkich tego typu podmiotów w kraju, w latach 2012-2020 ulegał wahaniu, jednak udało się w regionie zachować trend dodatni.

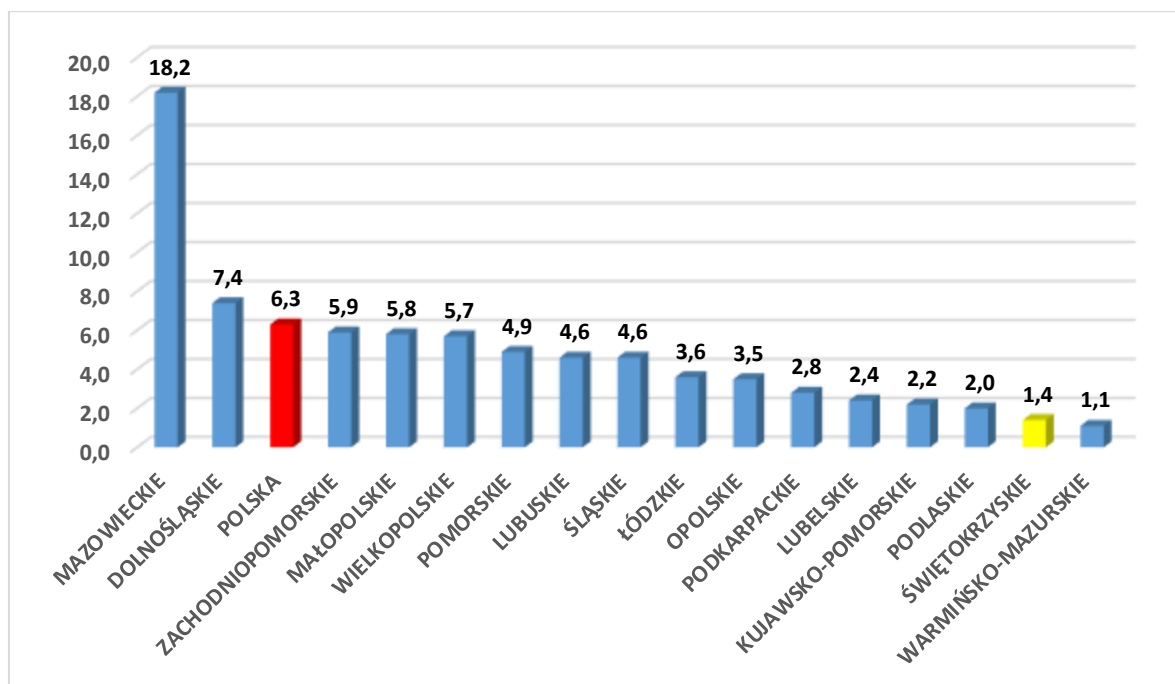
Wykres 11. Procentowy udział podmiotów z kapitałem zagranicznym województwa świętokrzyskiego, w latach 2012-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Analizując wartości wskaźnika liczba podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego na 10 tys. mieszkańców, zauważyć można, że województwo świętokrzyskie w 2020 r., podobnie jak w roku poprzednim pod tym względem zajmowało **15. miejsce**, a wartość wskaźnika wynosiła – 1,4, przy średniej krajowej 6,3. Region świętokrzyski wyprzedził, podobnie jak rok wcześniej jedynie województwo warmińsko-mazurskie, gdzie wskaźnik ten osiągnął wartość 1,5. Omawiany wskaźnik najwyższe wartości osiągnął w województwach: mazowieckim, dolnośląskim i zachodniopomorskim (odpowiednio: 18,2%; 7,4% i 5,9%).

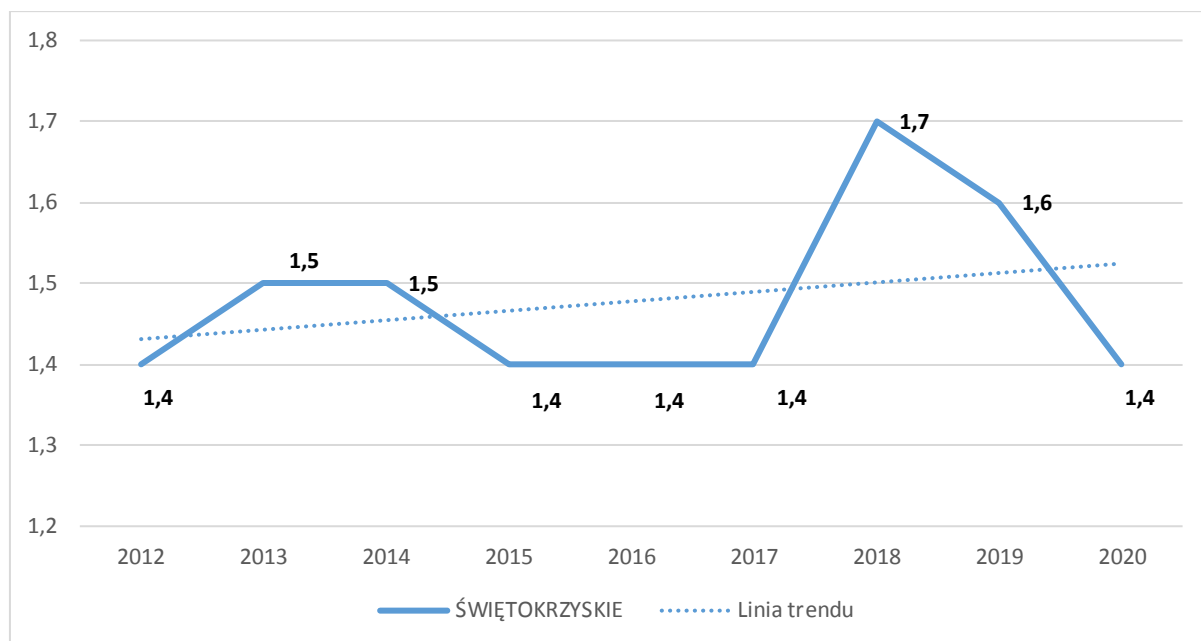
Wykres 12. Podmioty z kapitałem zagranicznym na 10 tys. mieszkańców według województw w 2020 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Na przestrzeni lat 2012-2020 wskaźnik podmioty z kapitałem zagranicznym na 10 tys. mieszkańców wartość minimalną – 1,4 osiągnął w: 2012 r., 2015 r., 2016 r., 2017 r. oraz w 2020 r. Wartość maksymalną wskaźnik ten osiągnął w 2019 r. i wynosiła ona - 1,7. Wartości wyższe od 1,4 odnotowano jeszcze w: 2013 r., 2014 r. i 2019 r. Linia trendu wskaźnika w omawianym okresie była rosnąca.

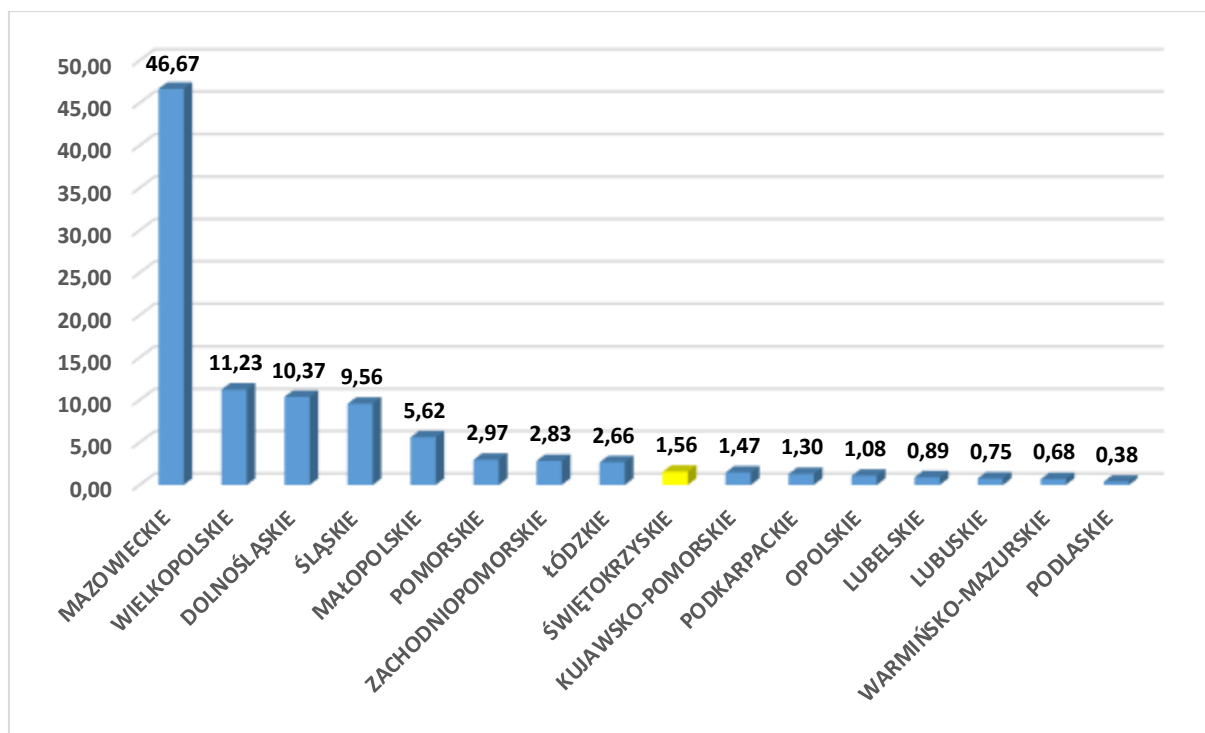
Wykres 13. Podmioty z kapitałem zagranicznym na 10 tys. mieszkańców, w latach 2012-2020, w województwie świętokrzyskim

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

W Polsce w 2020 r. ulokowany został kapitał zagraniczny w wysokości 224 759,3 mln zł. Wartość kapitału zagranicznego w województwie świętokrzyskim wynosiła 3 504,2 mln zł, co stanowiło 1,56% (**9. miejsce**). Wśród województw najwięcej kapitału zagranicznego znajdowało się w mazowieckim – 104 886,7 mln zł (46,67%), wielkopolskim – 25 239,8 mln zł (11,23%) i dolnośląskim – 23 303,2 mln zł (10,37%). Najmniej kapitału zagranicznego zgromadzone zostało w województwie lubuskim – 1 690,8 mln zł (0,75%), warmińsko-mazurskim – 1 533,6 mln zł (0,68%) i podlaskim – 844,7 mln zł (0,38%).

Wykres 14. Udział procentowy wartości kapitału zagranicznego według województw w 2020 r.

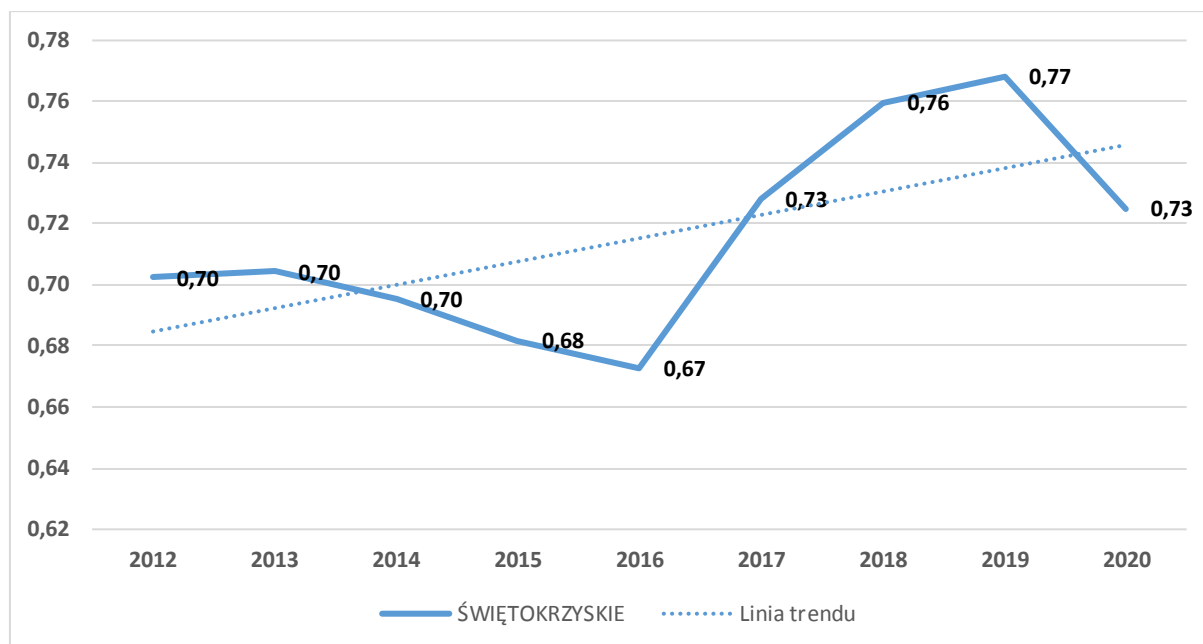

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Podobnie jak przed rokiem województwo świętokrzyskie znalazło się w grupie regionów, w których odnotowano wzrost wartości kapitału zagranicznego w stosunku do 2019 r. Dynamika wzrostu w regionie świętokrzyskim w 2020 r. ukształtowała się na poziomie 4,68 % (3. miejsce), podczas gdy średnia krajowa osiągnęła wartość – 1,78%. Województwami gdzie odnotowano największe wzrosty kapitału zagranicznego były: mazowieckie – 6,50% i opolskie – 5,24%. Województwami, które odnotowały wartości ujemne dynamiki napływu kapitału zagranicznego były województwa: zachodniopomorskie – 3,05%, podlaskie – 9,98% i śląskie – 14,48%.

Udział procentowy wartości kapitału zagranicznego w województwie świętokrzyskim, w kapitale zagranicznym zgromadzonym we wszystkich podmiotach w kraju, posiadających takie zasoby finansowe, w latach 2012-2020 najwyższą wartość osiągnął w 2019 r. – 0,77%, a najniższą w 2016 r. – 0,67%. Pomimo okresowych spadków udziału kapitału zagranicznego województwa świętokrzyskiego w ogóle środków tego typu zgromadzonych w kraju, wartości tego wskaźnika wykazują trend rosnący.

Wykres 15. Udział procentowy wartości kapitału zagranicznego województwa świętokrzyskiego w latach 2012-2020

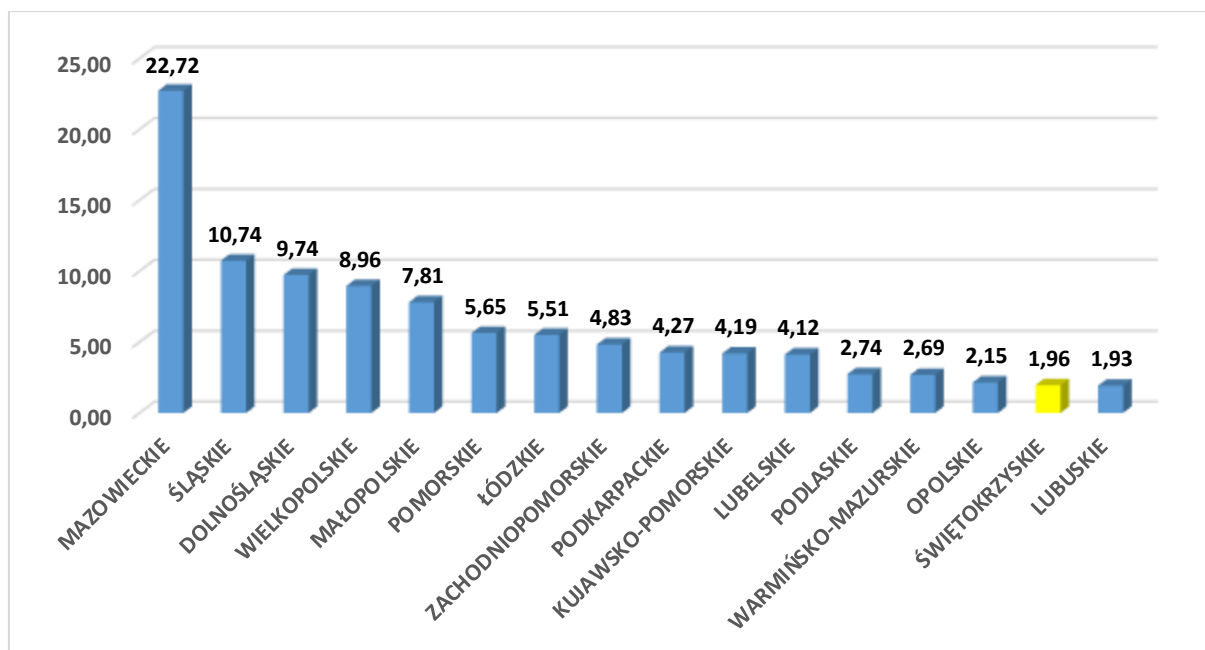
Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

NAKŁADY INWESTYCYJNE, BADANIA I ROZWÓJ ORAZ INNOWACJE

W stosunku do lat 2018 i 2019 województwo świętokrzyskie awansowało z ostatniego miejsca w kraju biorąc pod uwagę procentowy udział nakładów inwestycyjnych, wyprzedzając województwo lubuskie. W 2020 r. wartość nakładów inwestycyjnych w gospodarce narodowej wyniosła 309 458 422 tys. zł.

W świętokrzyskim wartość ta wyniosła 6 063 855 tys. zł, co stanowi 1,96% wszystkich wydatków w kraju (**15. miejsce wśród województw**). Niższe nakłady inwestycyjne poniesione zostały jedynie w województwie lubuskim – 5 970 347 tys. zł (1,93%). Największe nakłady inwestycyjne poniesione zostały w województwie mazowieckim – 70 321 206 tys. zł (22,72%), śląskim – 33 242 042 tys. zł (10,74%) i dolnośląskim – 30 128 143 tys. zł (9,74%).

Wykres 16. Procentowy udział nakładów inwestycyjnych w 2020 r., w podziale na województwa

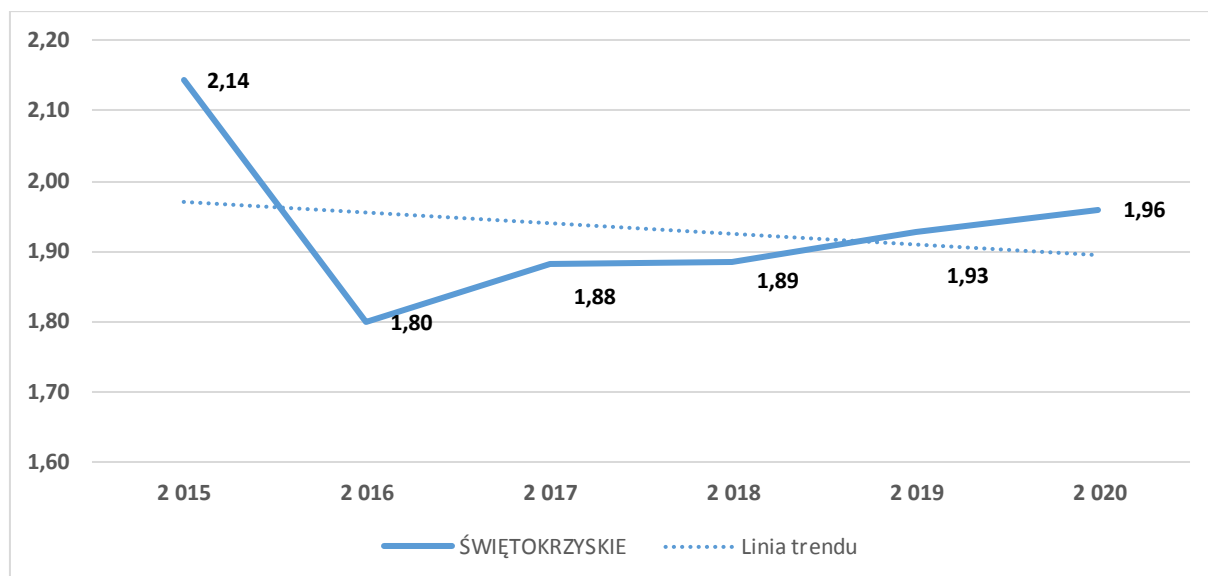

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Dodatknie wartości dynamik nakładów inwestycyjnych w porównaniu do roku 2019 odnotowano w województwach: zachodniopomorskim, kujawsko-pomorskim, pomorskim i podlaskim (odpowiednio: 31,37%; 9,90%; 1,90% i 0,31%). W województwie lubelskim odnotowana dynamika była na tym samym poziomie, co w roku ubiegłym. W pozostałych województwach notowano spadki nakładów inwestycyjnych, przy czym największe były w województwach: opolskim, śląskim i dolnośląskim (odpowiednio: -14,98%, -10,38% i -10,36%). Zaznaczyć należy, że dynamika nakładów inwestycyjnych w kraju również miała wartość ujemną, tj. -3,58%, natomiast w regionie świętokrzyskim spadek ten odnotowany został na poziomie -1,96% (**9. miejsce w kraju**). Zwrócić uwagę należy na strukturę poniesionych nakładów inwestycyjnych w ujęciu sektorowym. W regionie świętokrzyskim – 53,81% nakładów inwestycyjnych poniósł sektor prywatny (**16. miejsce w kraju**), natomiast sektor publiczny – 46,19% (**14. miejsce w kraju**).

Analizując jedyne dostępne dane GUS, dotyczące nakładów inwestycyjnych w latach 2015-2020, widoczny jest trend spadkowy nakładów inwestycyjnych ponoszonych w regionie świętokrzyskim w ogóle nakładów inwestycyjnych ponoszonych w Polsce. Co prawda udział nakładów od 2017 r. zaczął wzrastać jednak nadal nie przekroczył wartości 2%.

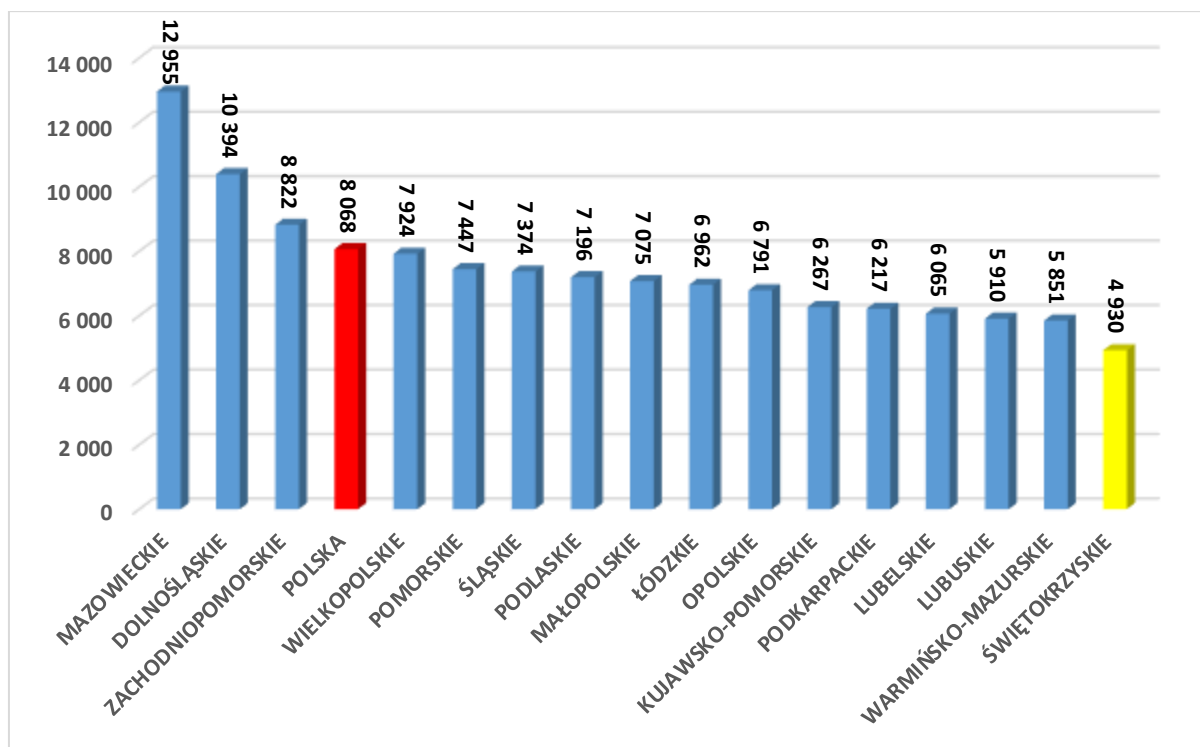
Wykres 17. Procentowy udział nakładów inwestycyjnych województwa świętokrzyskiego w latach 2015-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Wartość nakładów inwestycyjnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2020 r. wyniosła w regionie świętokrzyskim – 4 930 zł (od kilku lat **16. miejsce w kraju**), przy średniej wartości tego wskaźnika dla kraju wynoszącą – 8 068 zł. Tuż przed województwem świętokrzyskim uplasowały się województwo warmińsko-mazurskie – 5 851 zł i lubuskie – 5 910 zł. Województwami, w których nakłady inwestycyjne na mieszkańca były najwyższe to: mazowieckie – 12 955 zł, dolnośląskie – 10 394 zł i zachodniopomorskie – 8 822 zł.

**Wykres 18. Wielkość nakładów inwestycyjnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2020 r.,
wyrażone w zł, w podziale na województwa**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

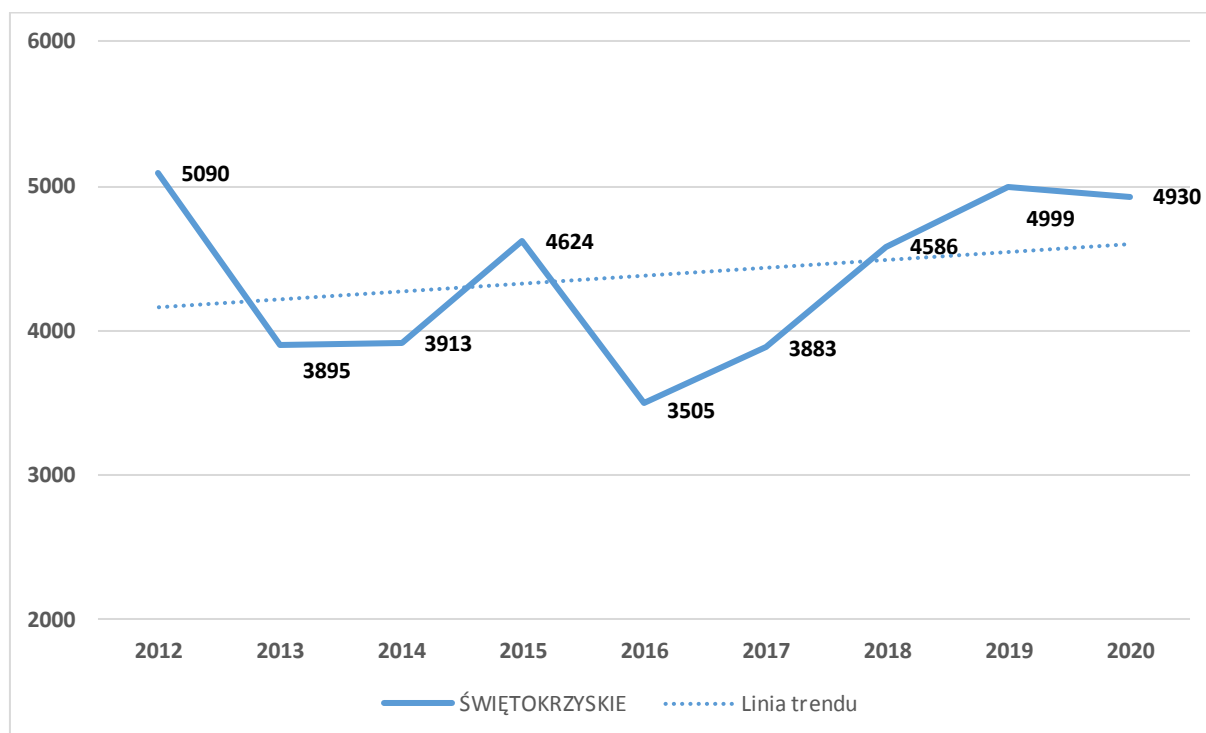
Dodatknie wartości dynamik nakładów inwestycyjnych w przeliczeniu na mieszkańca, w odniesieniu do roku 2019, odnotowano jedynie w województwach: zachodniopomorskim – 31,77%, kujawsko-pomorskim – 7,16%, pomorskim – 1,51%, podlaskim – 0,54% i lubelskim – 0,41%. Najniższe spadki nakładów inwestycyjnych per capita odnotowano w województwie: opolskim, dolnośląskim i śląskim (odpowiednio: -14,66%, -10,32% i -10,05%). Średnia dynamika nakładów inwestycyjnych per capita w kraju wyniosła -3,50%. W regionie świętokrzyskim również odnotowano spadki na poziomie -1,38%.

Zaznaczyć warto, że Województwo Świętokrzyskie uplasowało się na 2. miejscu wśród województw w rankingu czasopisma „Wspólnota” pod względem wielkości średnich wydatków inwestycyjnych per capita 2018-2020 (w zł). Wśród liderów znalazło się województwo podlaskie i świętokrzyskie, gdzie wydatki inwestycyjne w przeliczeniu na 1 mieszkańca były najwyższe i wynosiły odpowiednio – 430,30 zł i 261,68 zł. Województwami, w których średnie wydatki inwestycyjne per capita odnotowano na najniższym poziomie

były: łódzkie – 125,98 zł, śląskie – 120,73 zł oraz dolnośląskie – 108,95 zł.⁶

Wielkość nakładów inwestycyjnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w latach 2012-2020 ulegała wahaniom. Co prawda w 2020 r. nie osiągnęła wartości z 2012 r. wynoszącej – 5 090 zł, jednak wartości wskaźnika wykazują trend dodatni.

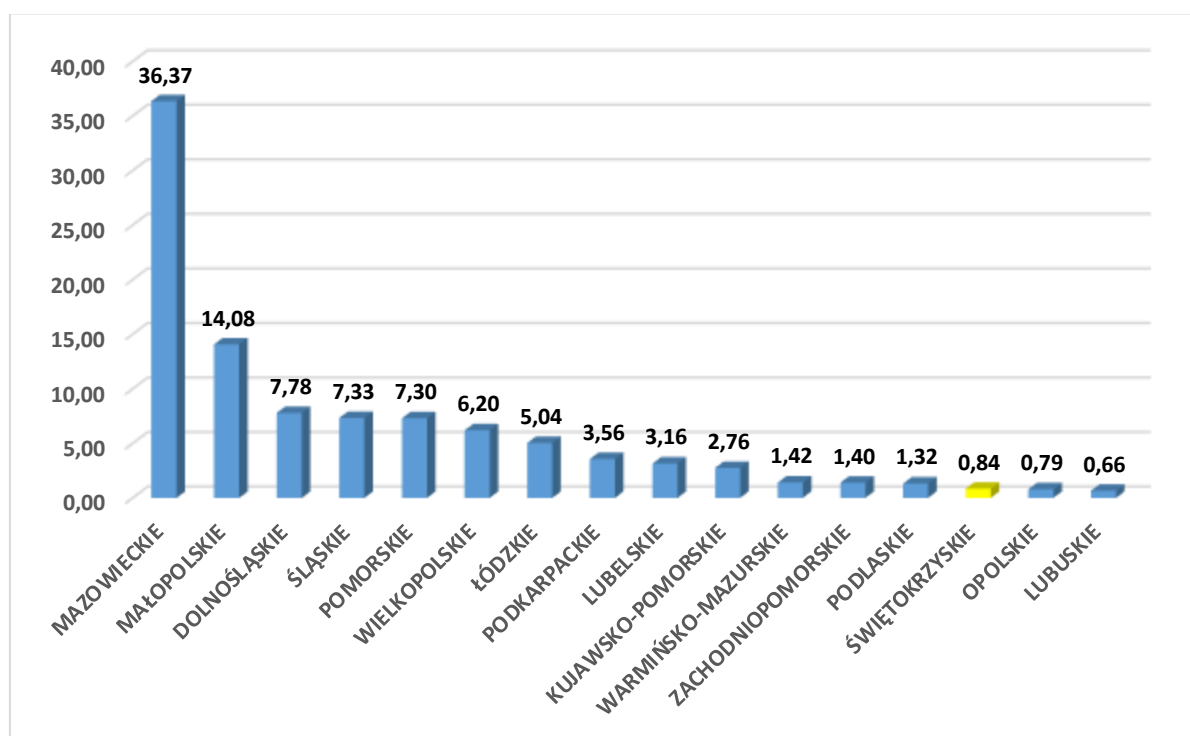
Wykres 19. Wielkość nakładów inwestycyjnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w latach 2012-2020, w województwie świętokrzyskim wyrażona w zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Nakłady wewnętrzne poniesione na działalność badawczo-rozwojową w 2020 r., w Polsce wyniosły – 32 402,1 mln zł. Najwięcej nakładów wewnętrznych na B+R przeznaczono w województwach: mazowieckim – 11 783,4 mln zł (36,37%), małopolskim – 4 560,9 mln zł (14,08%) i dolnośląskim – 2 522,0 mln zł (7,78%). Najniższe nakłady wewnętrzne na działalność badawczo-rozwojową zostały poniesione w świętokrzyskim – 273,4 mln zł (0,84% - **14. miejsce wśród województw**), opolskim – 256,5 mln zł (0,79%) i województwie lubuskim – 212,3 mln zł (0,66%).

⁶ „Liderzy inwestycji. Ranking wydatków inwestycyjnych samorządów 2018-2020” – 2021 r. Wspólnota.

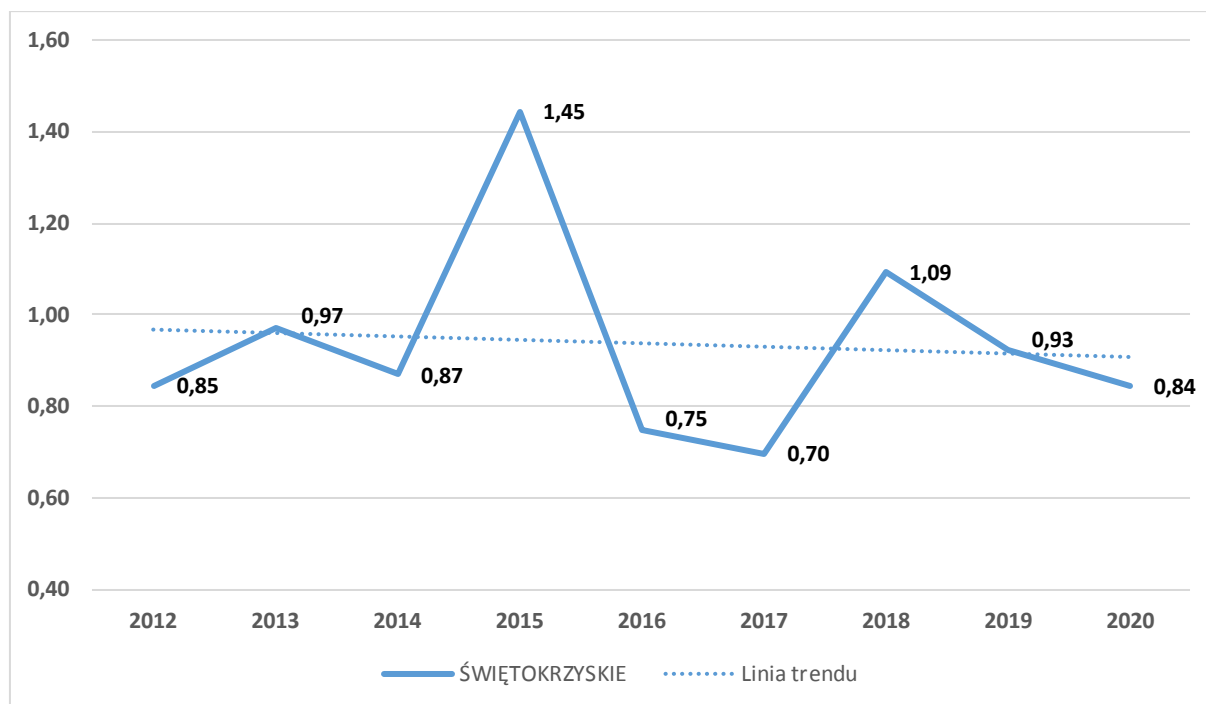
Wykres 20. Procentowy udział nakładów wewnętrznych na działalność B+R w 2020 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

W Polsce, w stosunku do roku 2019 odnotowano wzrost nakładów wewnętrznych na B+R na poziomie 6,99%. Najwyższy wzrost nakładów odnotowany został w województwach: kujawsko-pomorskim – 23,80%, łódzkim – 20,09% oraz małopolskim – 10,36%. Województwami, gdzie odnotowano największy spadek nakładów wewnętrznych na B+R były: zachodniopomorskie, lubuskie i śląskie (odpowiednio: -11,02%, -9,66%, -3,56%). Województwo świętokrzyskie znajdowało się w grupie regionów, gdzie odnotowane zostały ujemne dynamiki opisywanego wskaźnika. Spadek nakładów wewnętrznych na B+R w świętokrzyskim wyniósł -2,46%.

Procentowy udział nakładów wewnętrznych na działalność B+R w ogóle nakładów krajowych na działalność B+R, w latach 2012-2020 w regionie świętokrzyskim odnotował trend ujemny, wartość 1,00% została przekroczona jedynie w: 2015 r. i 2018 r.

Wykres 21. Procentowy udział nakładów wewnętrznych na działalność B+R województwa świętokrzyskiego, w latach 2012-2020

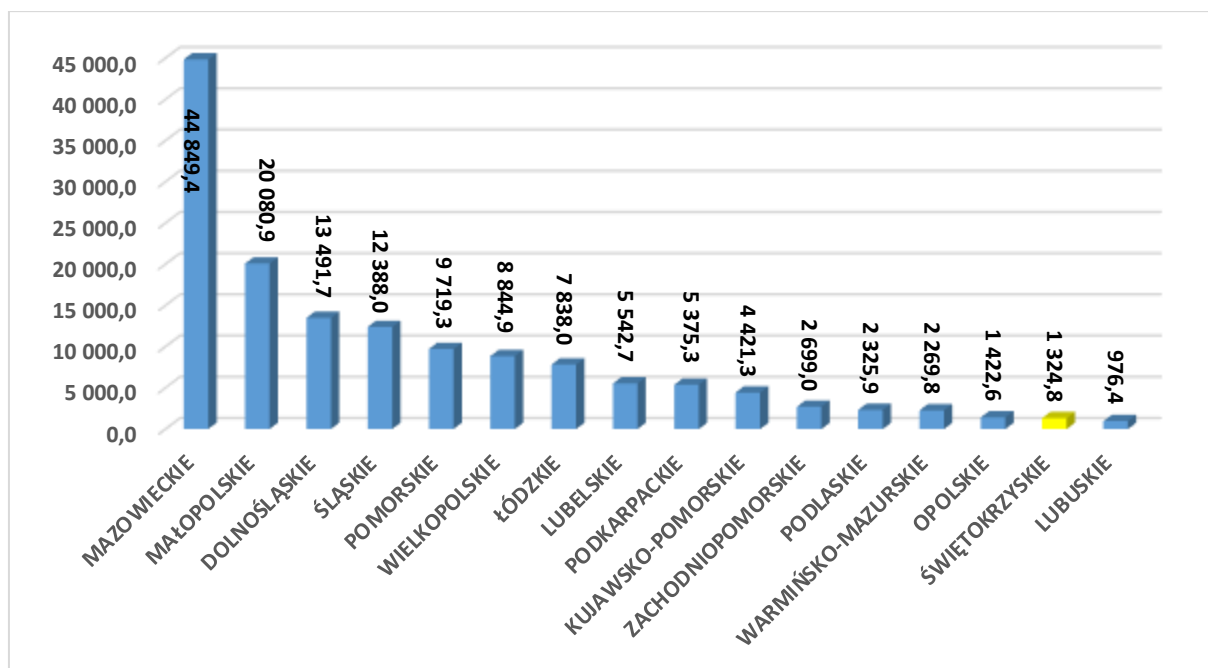
Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Spadek nakładów na B+R w regionie świętokrzyskim to przede wszystkim efekt skutków pandemii, ponieważ pandemia odcisnęła swe piętno nie tylko na działalności przedsiębiorstw, ale również na jednostkach naukowych, przy czym bardziej jej skutki odczuwalne są w zakresie działalności B+R niż ogólnej kondycji podmiotów.⁷

Faktyczne zaangażowanie w działalność badawczo-rozwojową określone jest za pomocą wskaźnika EPC – ekwiwalentu pełnego czasu pracy. Wartość tego wskaźnika w kraju w 2020 r. wyniosła 143 570,0 EPC. W świętokrzyskim ekwiwalent pełnego czasu pracy wynosił 1 324,8 EPC (**15. miejsce**). Mniejsza wartość zanotowana została tylko w województwie lubuskim – 976,4 EPC. Najwyższe wartości tego wskaźnika odnotowano w województwach: mazowieckim – 44 849,4 EPC, małopolskim – 20 080,9 EPC i dolnośląskim – 13 491,7 EPC.

⁷ Wpływ pandemii na realizację projektów B+R w ramach programów NCBR, Narodowe Centrum Badań i Rozwoju, 2021 r.

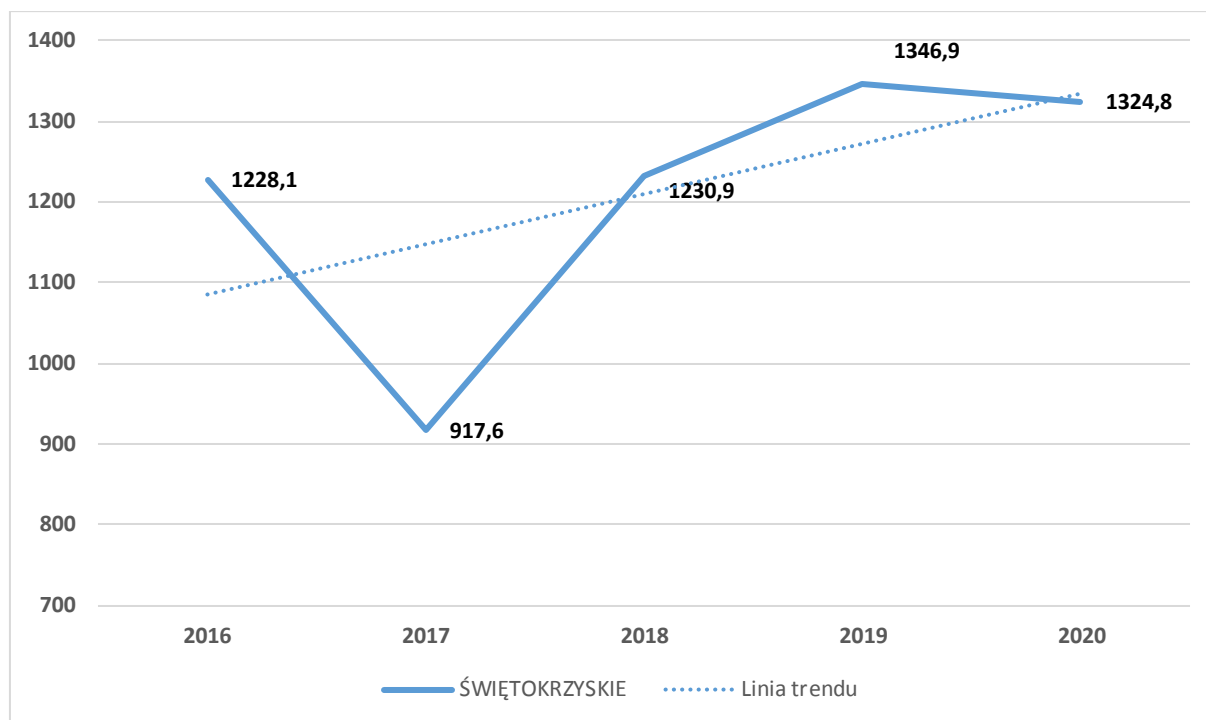
Wykres 22. Zaangażowanie w działalność badawczo-rozwojową (EPC) według województw 2020 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Z dostępnych danych GUS dotyczących zaangażowania w działalność badawczo-rozwojową (EPC), w latach 2016-2020 wynika, że zaangażowanie to odnotowuje w regionie świętokrzyskim tendencje wzrostową, pomimo spadku w 2017 r. wskaźnika do wartości – 917,6 EPC.

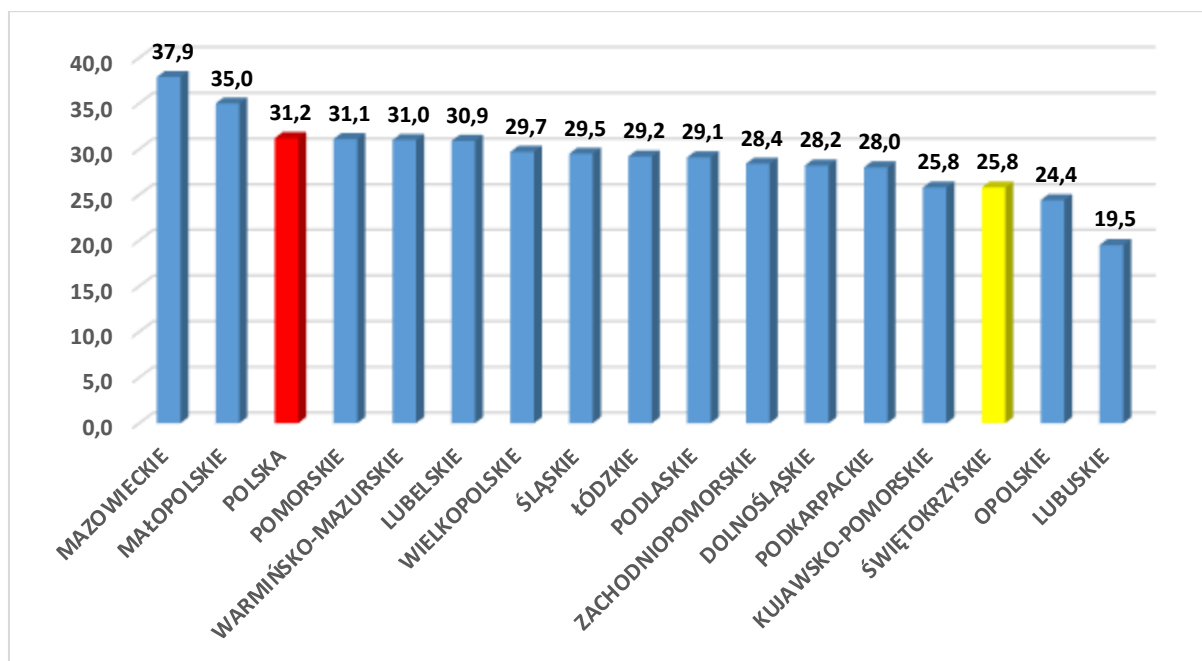
Wykres 23. Zaangażowanie w działalność badawczo-rozwojową (EPC) w latach 2016-2020 w województwie świętokrzyskim

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Udział przedsiębiorstw innowacyjnych w ogólnej liczbie przedsiębiorstw wynosił w Polsce, w 2020 r. – 31,2%. **Zaznaczyć należy, że prawie w całym kraju odnotowano, w stosunku do roku ubiegłego, około dwukrotny wzrost odsetka udziału przedsiębiorstw innowacyjnych w ogólnej liczbie przedsiębiorstw.** Najwięcej przedsiębiorstw innowacyjnych znajdowało się w województwach: mazowieckim – 37,9%, małopolskim – 35,0% i pomorskim – 31,1%. Najmniejszy udział przedsiębiorstw innowacyjnych odnotowano w świętokrzyskim – 25,8% (**14. miejsce**), opolskim – 24,4% oraz lubuskim – 19,5%.

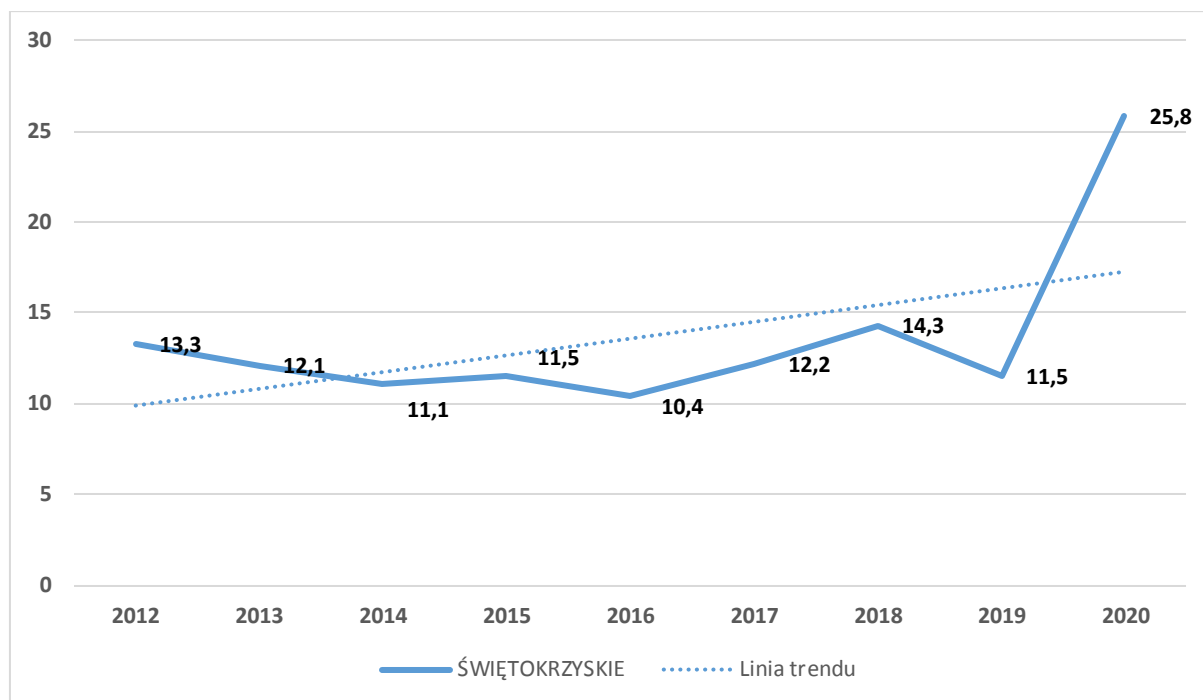
Wykres 24. Średni udział przedsiębiorstw innowacyjnych w ogólnej liczbie przedsiębiorstw według województw, w 2020 r., wyrażony w %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Średni udział przedsiębiorstw innowacyjnych w ogólnej liczbie przedsiębiorstw w świętokrzyskim, na przestrzeni lat 2012-2020 ulegał wahaniom, jednak osiągnięty poziom 25,8% w 2020 r. wyraźnie zaakcentował tendencje wzrostową tego zjawiska w regionie.

Wykres 25. Średni udział przedsiębiorstw innowacyjnych w ogólnej liczbie przedsiębiorstw w latach 2012-2020 w województwie świętokrzyskim

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Według Indeksu Millenium 2020 – Potencjał Innowacyjności Regionów, w którym wzięto 5 kryteriów innowacyjności pod uwagę, tj.: wydajność pracy, wydatki na B+R, edukację policealną, pracujących w B+R i liczbę patentów, województwo świętokrzyskie zajęło przedostatnie 15. miejsce, z wartością indeksu – 33, wyprzedzając jedynie województwo lubuskie – 32. Najwyższą wartość indeksu odnotowano w województwach: mazowieckim – 99, małopolskim – 83 i dolnośląskim – 73. Na niską pozycję województwa świętokrzyskiego w rankingu, a tym samym jego niski potencjał innowacyjny wpływa niekorzystna struktura gospodarki w regionie, z wysokim udziałem rolnictwa i tradycyjnego przemysłu.⁸

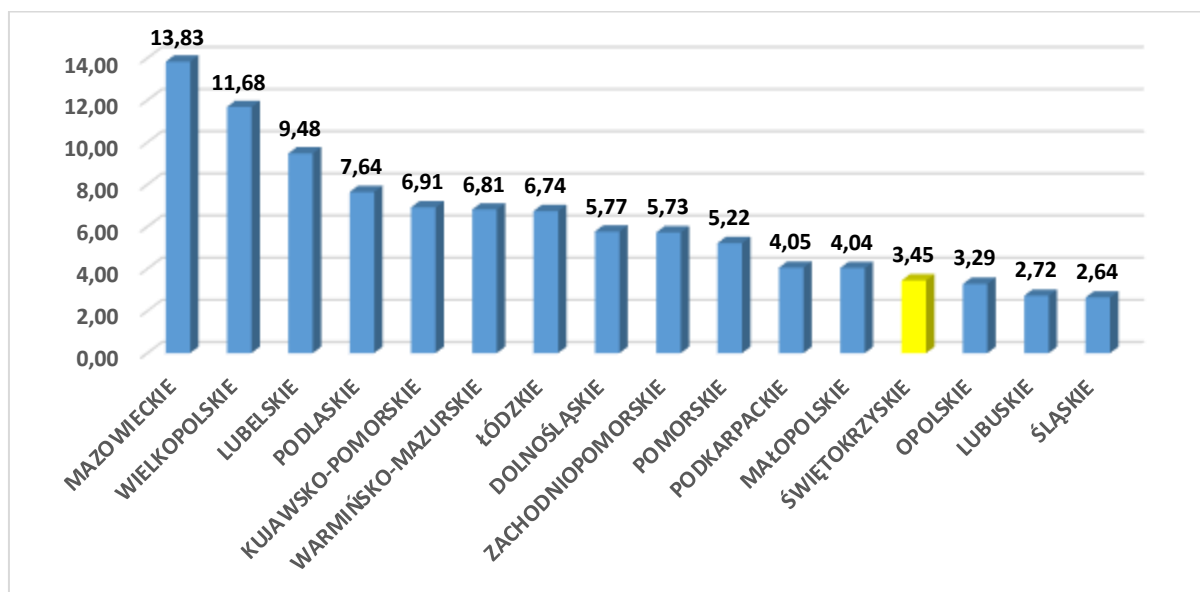
ROLNICTWO I ZASOBY PRZYRODNICZE

W 2020 r. powierzchnia ogółem gospodarstw rolnych w kraju wynosiła – 16 399 008 ha. Województwami gdzie odnotowano największe powierzchnie ogółem gospodarstw rolnych były województwa: mazowieckie – 2 268 057 ha (13,83%), wielkopolskie – 1 915 007 ha

⁸ „Indeks Milenium 2020. Potencjał Innowacyjności Regionów” - https://www.bankmillennium.pl/documents/10184/28780471/Millenium_201027_Raport_index2020.pdf

(11,68%) i lubelskim – 1 554 754 ha (9,48%). Województwo świętokrzyskie zajmowało pod tym względem **13. miejsce** wśród województw (565 737 ha, co stanowiło 3,45%). Najmniejszą powierzchnię ogółem gospodarstw rolnych odnotowano w województwach: opolskim – 538 883 ha (3,29%), lubuskim – 446 387 ha (2,72%) i śląskim – 432 688 (2,64%).

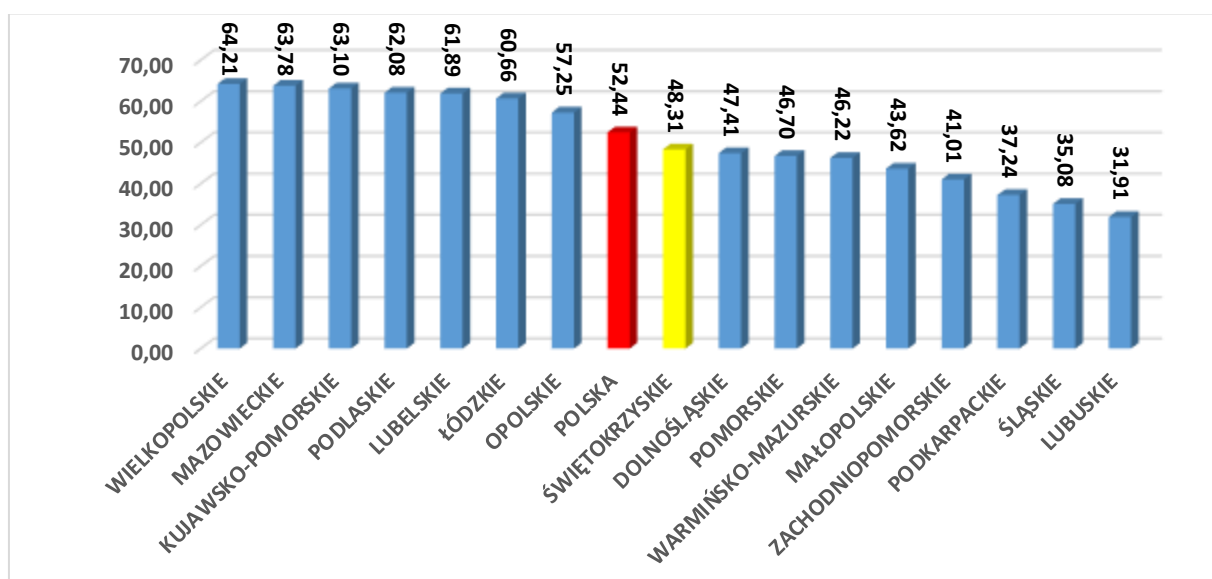
Wykres 26. Powierzchnia ogółem gospodarstw rolnych w Polsce, w 2020 r., wyrażona w %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

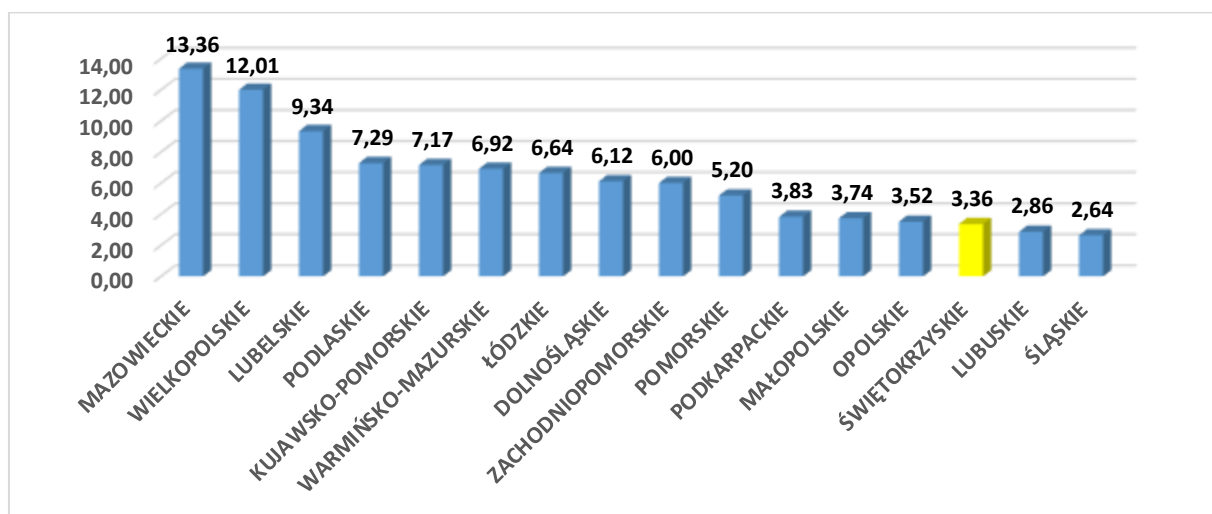
Biorąc pod uwagę powierzchnię gospodarstw rolnych przypadającą na 1 km² powierzchni województwa w 2020 r. zauważyć można, że województwo świętokrzyskie pod tym względem zajmuje

8. miejsce wśród województw. W świętokrzyskim na 1 km² przypada – 48,31 ha powierzchni gospodarstw rolnych ogółem, przy średniej krajowej – 52,44 ha\km². Województwami gdzie wartość tego wskaźnika jest najwyższa są: wielkopolskie – 64,21 ha\km², mazowieckie – 63,78 ha\km² oraz kujawsko-pomorskie – 63,10 ha\km². Najmniejsza ilość hektarów gospodarstw rolnych przypadająca na km² odnotowana była w województwie podkarpackim, śląskim i lubuskim (odpowiednio: 37,24 ha\km², 35,08 ha\km² i 31,91 ha\km²).

Wykres 27. Powierzchnia ogółem gospodarstw rolnych w ha na 1 km² w 2020 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

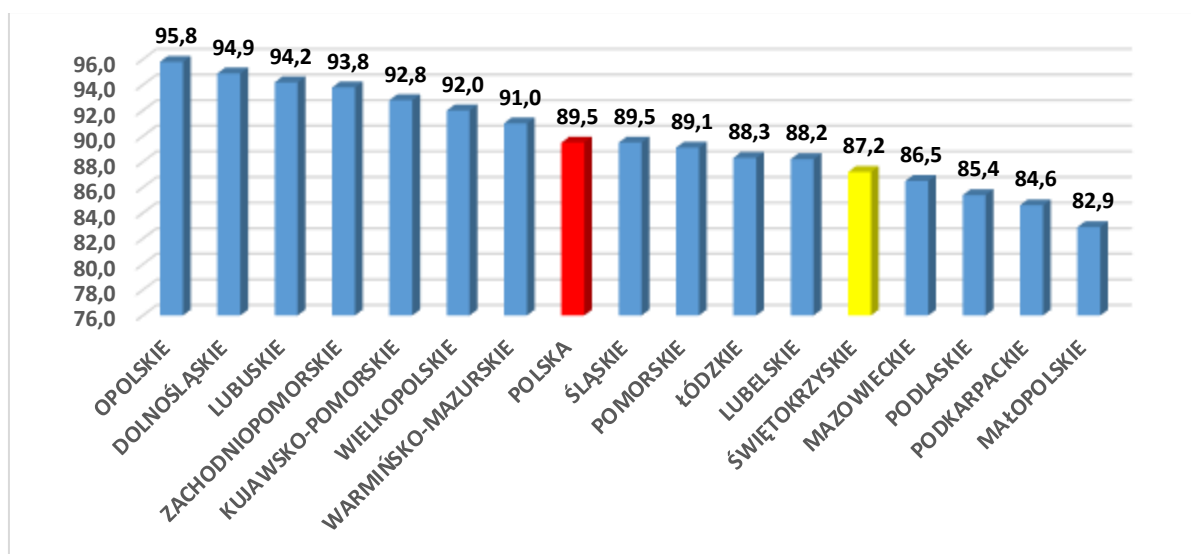
Powierzchnia użytków rolnych w 2020 r. w Polsce wynosiła 14 681 649 ha, natomiast w świętokrzyskim znajdowało się 493 394 ha (3,36% - **14. miejsce w kraju**). Mniej użytków rolnych znajdowało się jedynie w województwach: lubuskim – 420 414 ha (2,86%) i śląskim – 387 278 ha (2,64%). Najwięcej obszarów użytkowanych rolniczo było w województwach: mazowieckim – 1 961 802 ha (13,36%), wielkopolskim – 1 762 579 ha (12,01%) oraz lubelskim – 1 371 780 ha (9,34%).

Wykres 28. Udział powierzchni ogółem użytków rolnych według województw, w 2020 r., wyrażony w %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Udział użytków rolnych w stosunku do powierzchni gospodarstw rolnych, w 2020 r., w Polsce wynosił 89,5%. Województwo świętokrzyskie pod tym względem uplasowało się na **12. miejscu** (87,2%), wyprzedzając mazowieckie – 86,5%, podlaskie – 85,4%, podkarpackie – 84,6% i małopolskie – 82,9%. Województwami, w których procentowy udział użytków rolnych był największy były: opolskie – 95,8%, dolnośląskie – 94,9% i lubuskie – 94,2%.

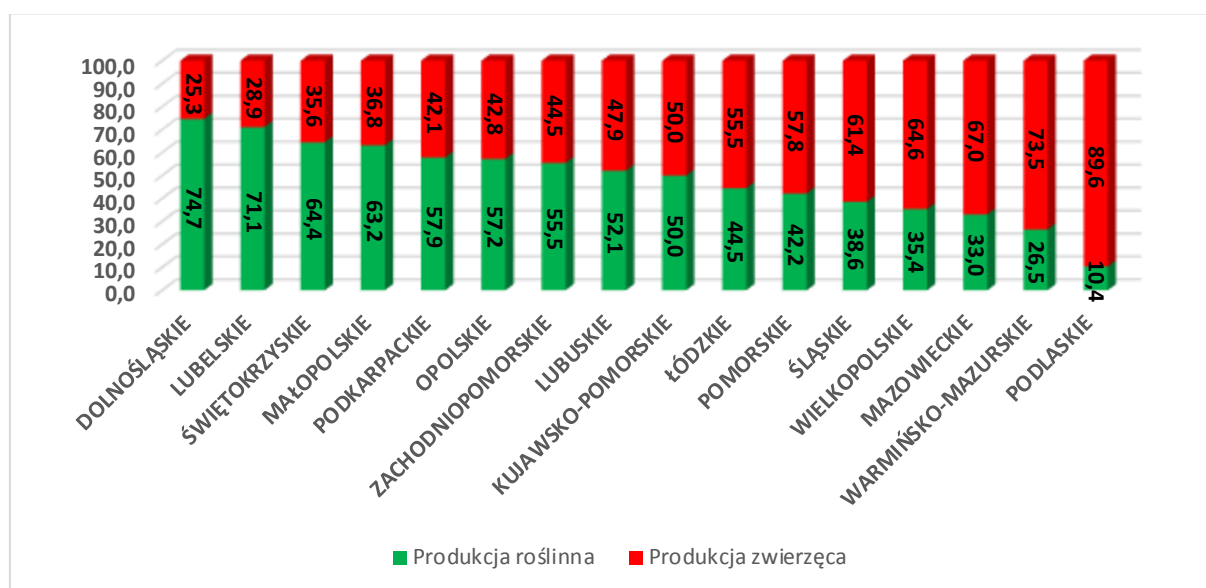
Wykres 29. Procentowy udział użytków rolnych w powierzchni gospodarstw rolnych według województw w 2020 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Województwo świętokrzyskie od lat należy do grupy regionów, w których produkcja towarowa roślinna przewyższa produkcję towarową zwierzęcą. Województwami, w których produkcja towarowa roślinna najbardziej przewyższyła produkcję towarową zwierzęcą były: dolnośląskie – 74,1%, lubelskie – 71,1%, świętokrzyskie – 64,4% (**3. miejsce pod tym względem**).

Wykres 30. Struktura produkcji rolnej według województw w 2020 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Wyniki Powszechnego Spisu Rolnego 2020 (PSR 2020) pokazują, że na przestrzeni lat 2010-2020 stopniowo zmniejsza się liczba gospodarstw rolnych, ale jednocześnie wzrasta ich przeciętna powierzchnia. Zmiany te należy łączyć ze starzeniem się społeczeństwa na wsi, co skutkuje brakiem osób chętnych do prowadzenia gospodarstw rolnych, jak również rezygnacją z prowadzenia nisko dochodowej działalności rolniczej. W porównaniu z danymi ze spisu rolnego z 2010 r. wzrósł udział gospodarstw rolnych o powierzchni 15 ha użytków rolnych oraz do 1 ha użytków rolnych, w ogólnej liczbie gospodarstw rolnych. W latach 2010-2020 średnia powierzchnia gospodarstw rolnych nadal rosła, przy czym, wzrosła średnia powierzchnia gospodarstw rolnych prowadzących produkcję roślinną (wyłącznie lub z produkcją zwierzęcą), spadła natomiast powierzchnia gospodarstw zajmujących się wyłącznie produkcją zwierzęcą.⁹

Region świętokrzyski od lat posiada największy udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni województwa ogółem. W świętokrzyskim udział obszarów prawnie chronionych w 2021 r. wynosił – 66,2% (**1. miejsce**).¹⁰

EKONOMICZNE RACHUNKI REGIONALNE

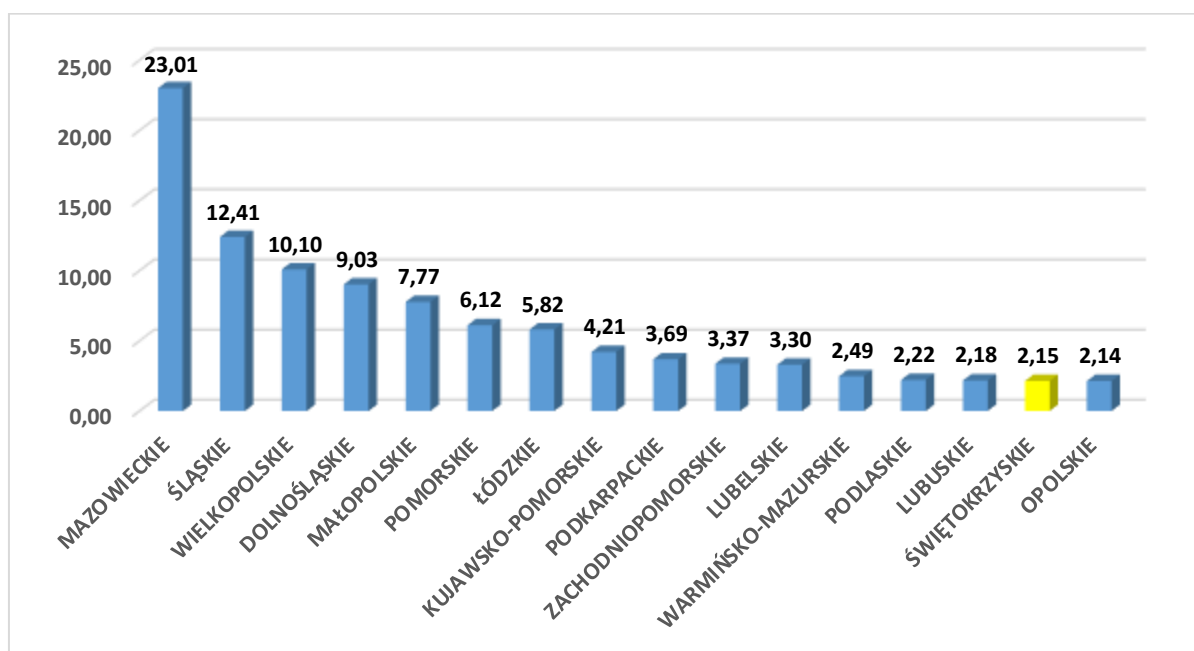
Wartość dóbr i usług materialnych wytworzonych w 2019 r. odnotowała wzrost w stosunku do roku ubiegłego, zarówno w kraju, jak i w regionie świętokrzyskim. W 2019 r. wartość

⁹ „Powszechny Spis Rolny 2020. Raport z wyników” – 2021 r., GUS

¹⁰ Dane udostępnione przez Departament Środowiska i Gospodarki Odpadami UMWS

produkcji globalnej w Polsce wynosiła 4 696 100 mln zł. W województwie świętokrzyskim wytworzono 100 913 mln zł, co stanowi 2,15% (**15. miejsce w kraju**). Niższą wartość wskaźnika, podobnie jak rok wcześniej odnotowano jedynie w województwie opolskim – 100 627 mln zł (2,14%). Województwami gdzie odnotowano najwyższe procentowe udziały produkcji globalnej były: mazowieckie – 23,01% (1 080 533 mln zł), śląskie – 12,41% (582 665 mln zł) i wielkopolskie 10,10% – (474 208 mln zł). Dynamika produkcji globalnej w kraju osiągnęła wartość 7,94%. Województwami, w których wartości dynamiki były największe są: dolnośląskie – 10,16%, mazowieckie – 9,70% i łódzkie 9,01%. Najniższy wzrost wartości wytworzonych dóbr i usług został odnotowany w województwach: lubuskim – 5,53%, świętokrzyskim – 5,52% (**15. miejsce wśród województw**) i kujawsko-pomorskim – 5,21%.

Wykres 31. Procentowy udział wytworzonej produkcji globalnej w 2019 r., w podziale na województwa

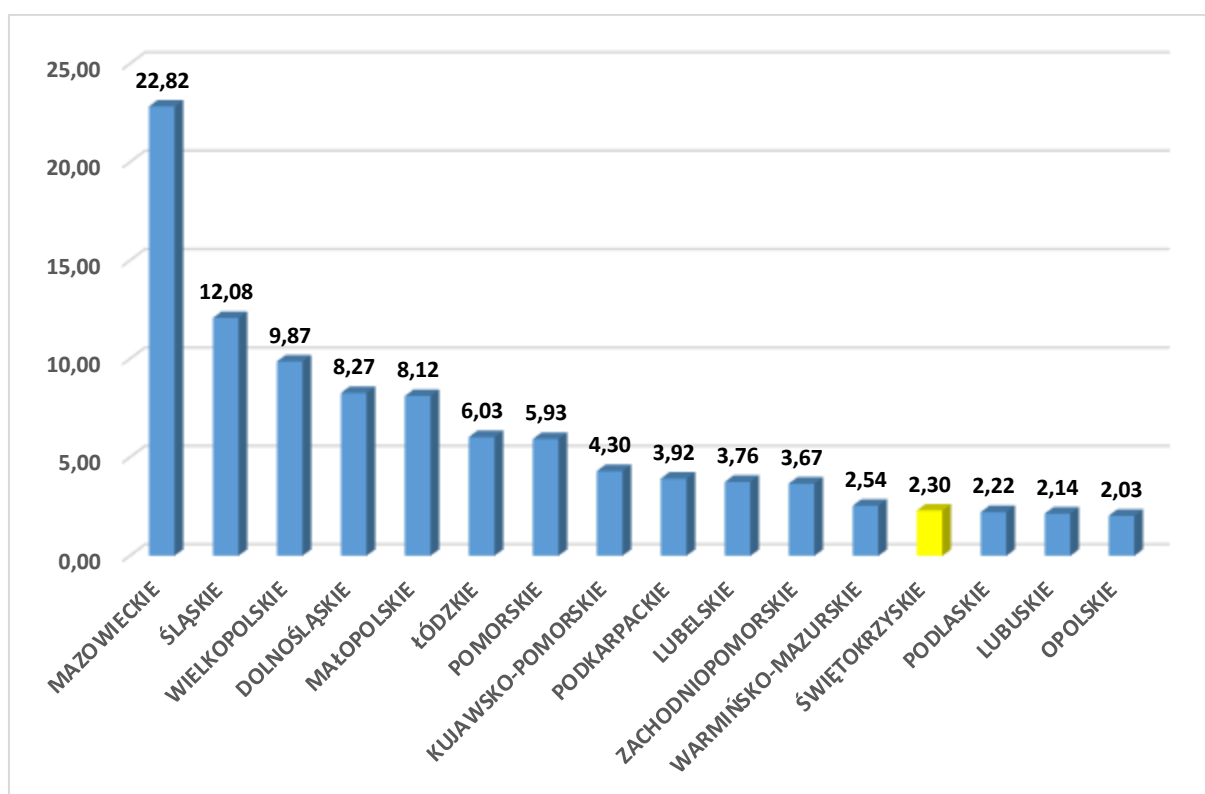

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Wartość dodana brutto (WDB) ogółem w 2019 r. we wszystkich województwach odnotowała tendencję wzrostową, w porównaniu do roku poprzedniego (średnia dla kraju wyniosła 8,54%). WDB w 2019 r. w województwie świętokrzyskim wynosiła 46 350 mln zł, co stanowiło 2,30% udziału krajowego (**13. miejsce**). W Polsce WDB wynosiła 2 016 064 mln zł. Województwa, w których procentowy udział WDB był największy to: mazowieckie – 22,82%, śląskie – 12,08% i

wielkopolskie – 9,87% (WDB nominalnie w tych województwach wynosiła odpowiednio: 460 165 mln zł, 243 550 mln zł, 199 020 mln zł). Najniższe wartości dodanej brutto odnotowane zostały w województwach podlaskim – 44 720 mln zł (2,22%), lubuskim – 43 194 mln zł (2,14%) i opolskim – 40 908 mln zł (2,03%). Analizując wskaźnik WDB, wyraźnie zauważa się, że dynamika w świętokrzyskim jest niższa od średniej krajowej i wynosiła – 6,55% (**15. miejsce**). Gorsza wartość tego wskaźnika odnotowana została jedynie w województwie kujawsko-pomorskim – 6,19%. Najwyższą dynamiką charakteryzowały się województwa: mazowieckie – 9,99%, łódzkie – 9,35% i pomorskie – 9,34%.

Wykres 32. Procentowy udział wartości dodanej brutto ogółem w 2019 r., w podziale na województwa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Wartość dodana brutto w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2019 r. wynosiła w kraju – 52 520 zł. W województwie świętokrzyskim wartość tego wskaźnika osiągnęła poziom 37 459 zł (**13. miejsce**). Najwyższe wartości WDB w przeliczeniu na 1 mieszkańca osiągnięto w województwach: mazowieckim – 85 036 zł, dolnośląskim – 57 490 zł i wielkopolskim – 56 937 zł. W województwach: podkarpackim, warmińsko-mazurskim i lubelskim WDB w przeliczeniu na mieszkańca wynosiła odpowiednio: 37 122 zł, 35 942 zł i 35 843 zł i były to najniższe wartości

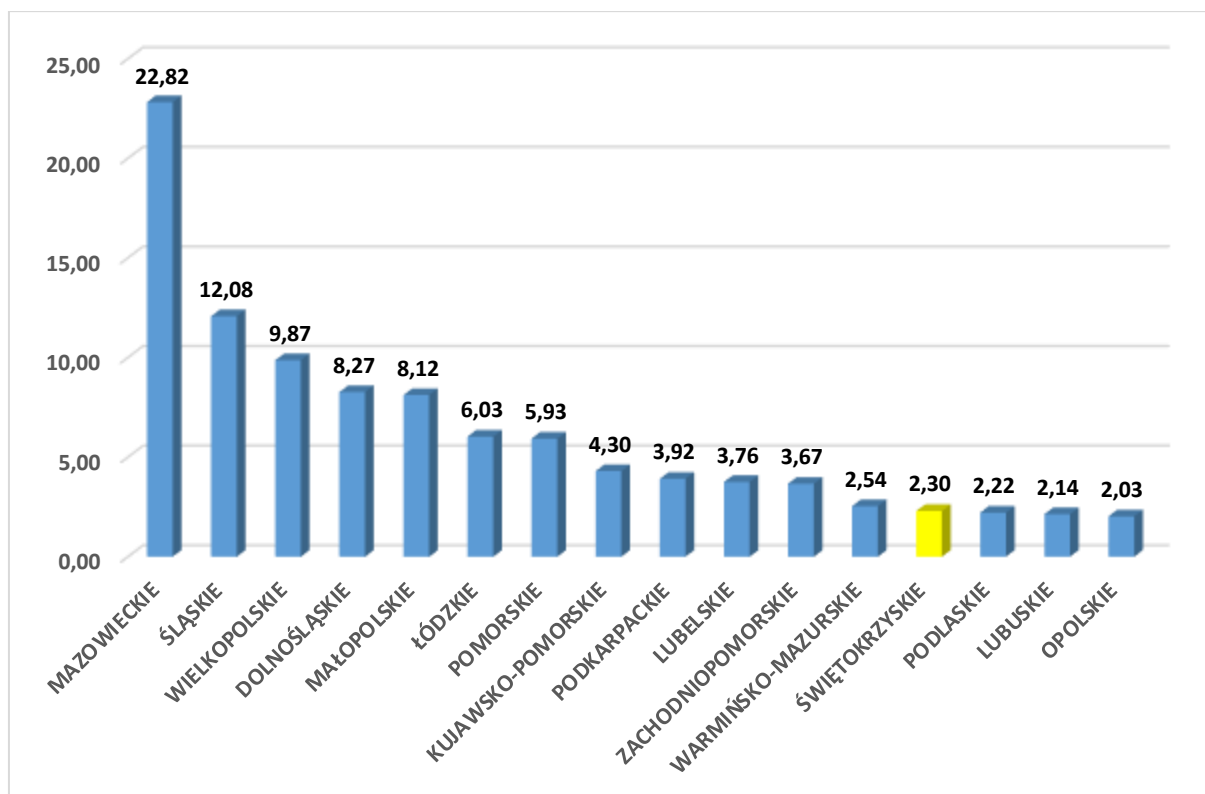
w kraju. Najwyższą dynamiką wzrostu WDB na 1 mieszkańca charakteryzowały się województwa: łódzkie – 9,82%, mazowieckie – 9,59% i podlaskie – 9,30%. Najniższa dynamika wzrostu odnotowana została w województwach: świętokrzyskim – 7,16%, śląskim – 7,15% i kujawsko-pomorskim – 6,47%.

Zgodnie z szacunkami GUS wartość WDB w Polsce w 2020 r. będzie wynosić 2 048 040 mln zł. Prognozuje się, że WDB w świętokrzyskim wyniesie 47 257 mln zł – 2,31% (**13. miejsce w kraju**). Zgodnie z przewidywaniami GUS, najwyższa wartość WDB odnotowana będzie w województwie mazowieckim – 469 378 mln zł (22,92%), śląskim – 238 454 mln zł (11,64%) i w wielkopolskim – 204 000 mln zł (9,96%). Najniższe wartości osiągnięte zostaną w województwie podlaskim – 46 110 mln zł (2,25%), lubuskim – 43 922 mln zł (2,14%) i opolskim – 41 200 mln zł (2,01%).

Według najbardziej aktualnych danych udostępnionych przez GUS, produkt krajowy brutto ogółem w cenach bieżących, w Polsce, w 2019 r. wynosił – 2 293 199 mln zł. Województwami gdzie wypracowano jego największy udział były: mazowieckie – 22,82% (523 421 mln zł), śląskie – 12,08% (277 029 mln zł) i wielkopolskie – 9,87% (226 378 mln zł). Najniższy udział w tworzeniu PKB miały województwa: podlaskie – 2,22% (50 867 mln zł), lubuskie – 2,14% (49 131 mln zł) i opolskie – 2,03% (46 532 mln zł). Województwo świętokrzyskie plasowało się pod tym względem, podobnie jak rok wcześniej na **13. miejscu** (PKB wyniosło tu 52 722 mln zł, co stanowiło 2,30%).

Największa dynamika PKB w 2019 r. w odniesieniu do roku 2018, odnotowana została w województwach: mazowieckim – 9,54%, łódzkim – 8,90% i pomorskim – 8,89%, przy średniej wielkości tego wskaźnika dla Polski – 8,09%. Najniższą dynamiką wzrostu PKB charakteryzowały się województwa: śląskie – 6,33%, świętokrzyskie – 6,12% (**15. miejsce**) i kujawsko-pomorskie – 5,75%.

Wykres 33. Procentowy udział PKB ogółem w cenach bieżących w 2019 r., w podziale na województwa

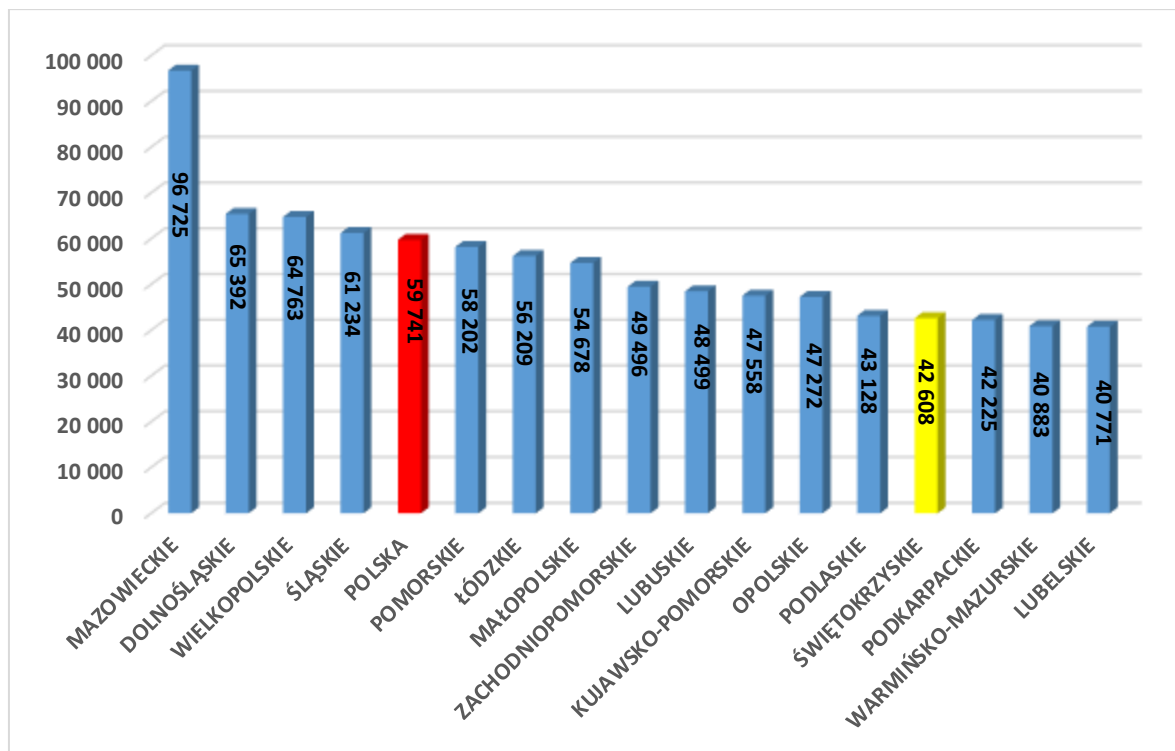

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Produkt krajowy brutto w przeliczeniu na 1 mieszkańca, w 2019 r., w kraju wyniósł 59 741 zł. Najwyższą wartość wskaźnik ten osiągnął w województwie mazowieckim – 96 725 zł, województwie dolnośląskim – 65 392 zł, i województwie wielkopolskim – 64 763 zł. PKB w przeliczeniu na 1 mieszkańca w województwie świętokrzyskim wyniósł – 42 608 zł (**13. miejsce**). Za województwem świętokrzyskim pod tym względem uplasowały się następujące regiony: województwo podkarpackie – 42 225 zł, warmińsko-mazurskie – 40 883 zł i województwo lubelskie – 40 771 zł.

Najwyższą dynamikę wskaźnika PKB w przeliczeniu na mieszkańca w 2019 r. (odnosząc się do roku poprzedniego) odnotowano w województwach: łódzkim – 9,36%, mazowieckim – 9,14% i podlaskim – 8,85, przy średniej krajowej wartości – 8,17%. Województwami gdzie wartość PKB na 1 mieszkańca rosła najwolniej były: świętokrzyskie – 6,72% (**14. miejsce**), śląskie – 6,71% i kujawsko-pomorskie – 6,03%.

Wykres 34. Produkt krajowy brutto w przeliczeniu na 1 mieszkańca w zł, w 2019 r., w podziale na województwa

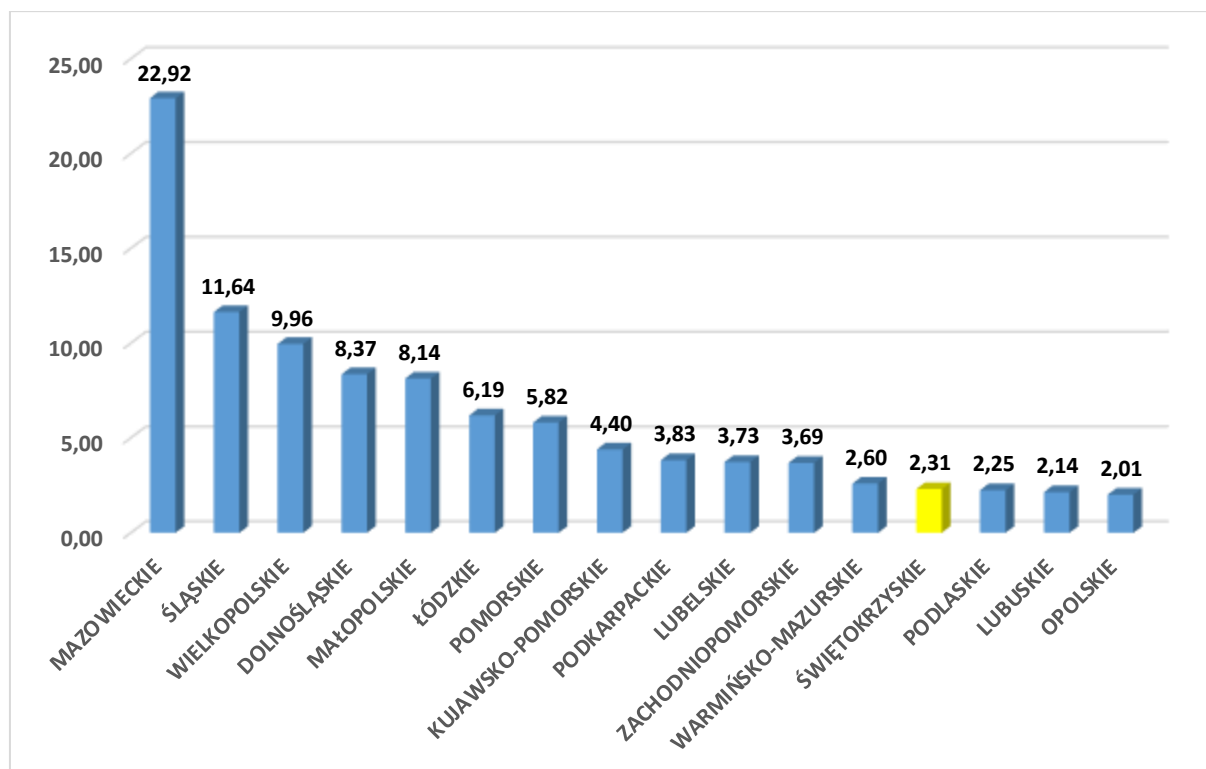
Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Zgodnie z szacunkami GUS, w 2020 r. PKB w kraju wyniósł 2 326 656 mln zł. W regionie świętokrzyskim wytworzono – 2,31% z wymienionej kwoty tj.: – 53 686 mln zł (**13. miejsce**). Niższy udział wyprodukowaniu szacunkowego PKB mają województwa: podlaskie – 52 383 mln zł (2,25%), lubuskie – 49 897 mln zł (2,14%) i opolskie – 46 300 mln zł (2,01%).

Zestawiając dane rzeczywiste dotyczące wielkości PKB w cenach bieżących z 2019 r. z danymi szacunkowymi za 2020 r. wynika, że średnia dynamika wzrostu PKB w 2020 r. w kraju wyniosła – 1,46% (dynamika PKB w cenach bieżących, porównując dane rzeczywiste z roku 2019 z 2018 wyniosła – 8,09%). Tak drastyczny spadek dynamiki PKB w kraju należy tłumaczyć panującą pandemią wirusa SARS-CoV-2, która przyczyniła się do tak dużego spowolnienia gospodarczego.

Najwyższym tempem wzrostu według szacunków charakteryzują się województwa: łódzkie – 4,19%, warmińsko-mazurskie – 3,72% i kujawsko-pomorskie – 3,69%. W województwie świętokrzyskim odnotowano dynamikę powyżej średniej krajowej, na poziomie 1,83% (**9. miejsce** w kraju). Województwami, w których widoczne jest spowolnienie gospodarcze biorąc pod uwagę PKB w cenach bieżących są: pomorskie – minus 0,54%, podkarpackie – minus 0,75% i śląskie – minus 2,21%.

Wykres 35. Procentowy udział szacunkowego PKB ogółem w cenach bieżących w 2020 r. według województw

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

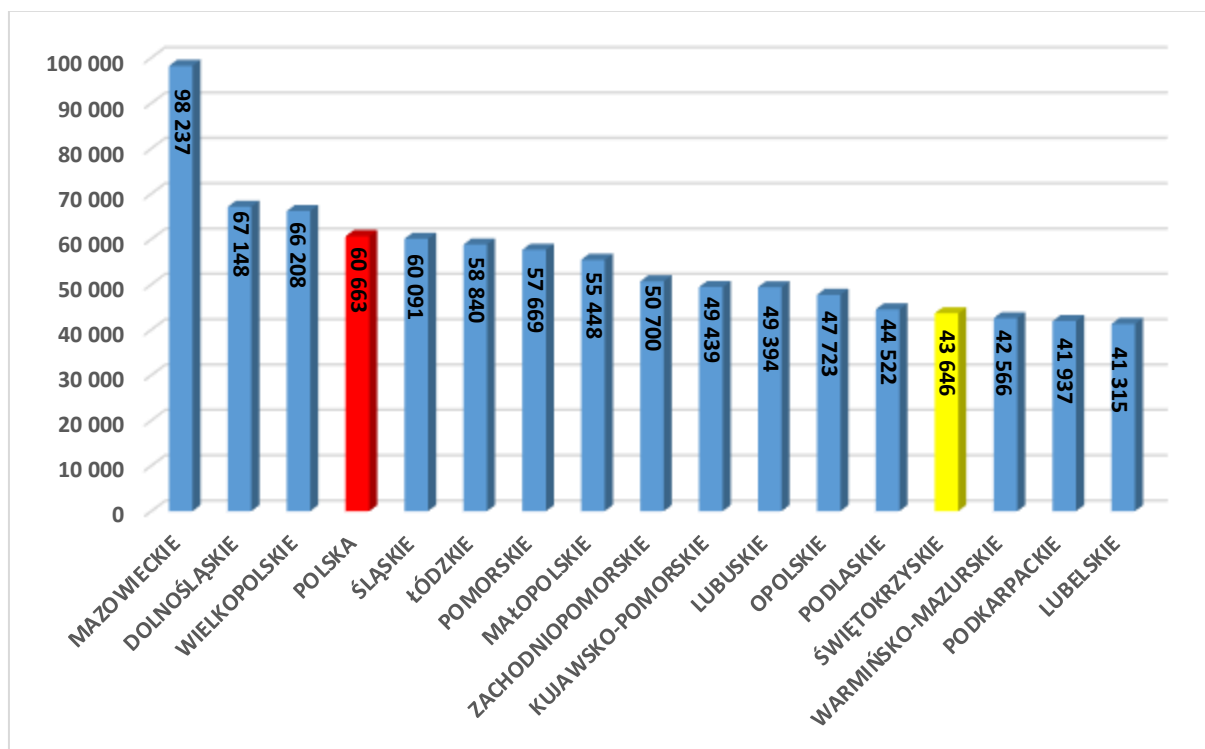
Według szacunków GUS produkt krajowy brutto w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2020 r. w kraju wyniósł 60 663 zł. Szacunkowe PKB na 1 mieszkańca w regionie świętokrzyskim wyniosło 43 646 zł (**13. miejsce**) i było niższe od średniej krajowej. Biorąc pod uwagę opisywany wskaźnik, region świętokrzyski wyprzedził województwa: warmińsko-mazurskie – 42 566 zł, podkarpackie – 41 937 zł, lubelskie – 41 315 zł. Województwami z najwyższym szacunkowym PKB na 1 mieszkańca w 2020 r. były województwa: mazowieckie – 98 237 zł, dolnośląskie – 67 148 zł i wielkopolskie – 66 208 zł.

Szacowana dynamika wzrostu PKB na 1 mieszkańca w 2020 r., w odniesieniu do roku poprzedniego, w kraju wyniosła – 1,54% (szacunki dynamiki dla roku 2019 r. wynosiły – 8,23%. Za zaistniałą sytuację odpowiada rozprzestrzenienie się wirusa SARS-CoV-2 w kraju). W świętokrzyskim szacowana dynamika PKB na 1 mieszkańca, **była wyższa od średniej krajowej i wynosiła – 2,44% (6. miejsce).**

W województwach: łódzkim, warmińsko-mazurskim i kujawsko-pomorskim zgodnie z szacunkami nastąpi największy wzrost tego wskaźnika, tj. odpowiednio: 4,68%, 4,12% i 3,96%.

Analizowany wskaźnik wartości ujemne osiągnął w województwach: podkarpackim – minus 0,68%, pomorskim – minus 0,92% i śląskim – minus 1,87%.

Wykres 36. Szacunkowy produkt krajowy brutto w 2020 r. w przeliczeniu na 1 mieszkańca, w zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Podsumowując rozdział poświęcony sytuacji gospodarczej województwa świętokrzyskiego, należy zwrócić uwagę na następujące kwestie:

- w 2021 r., w regionie świętokrzyskim prowadziły działalność gospodarczą 124 033 podmioty, co stanowiło 2,56% wszystkich podmiotów zarejestrowanych w kraju (**14. miejsce wśród wszystkich województw**). Liczba podmiotów gospodarczych zarówno w kraju jak i w regionie świętokrzyskim wzrosła. W świętokrzyskim wzrost dynamiki odnotowano na poziomie – 3,31% (**9. miejsce**). W 2020 r. liczba podmiotów na 10 tys. ludności, w świętokrzyskim wyniosła 980 (**12. miejsce**) i od lat również systematycznie rosta;

- pomimo, pandemii COVID-19, w 2021 r. odnotowano wzrost podmiotów nowo zarejestrowanych. Region świętokrzyski charakteryzował się w stosunku do roku ubiegłego dynamiką na poziomie – 14,22% (**6. miejsce w kraju**);
- **zaznaczyć należy, że trwająca pandemia SARC-Cov-2 najbardziej odczuwalna była w takich branżach jak: gastronomia i zakwaterowanie, turystyka, kultura, edukacja, rozrywka i rekreacja, transport, handel detaliczny dobrami trwałego użytku;**
- w 2020 r. w regionie świętokrzyskim zarejestrowane były 174 podmioty z udziałem kapitału zagranicznego, co stanowi 0,73% (**15. miejsce wśród województw**). Analizując wartość wskaźnika liczba podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego na 10 tys. mieszkańców świętokrzyskie zajęło również **15. miejsce**, a wartość wskaźnika wynosiła – 1,4, przy średniej krajowej 6,3. Pomimo, że świętokrzyskie zajęło przedostatnie miejsce wśród województw, biorąc pod uwagę liczbę podmiotów z kapitałem zagranicznym, to wartość kapitału zagranicznego w województwie świętokrzyskim wynosiła 3 504,2 mln zł, co stanowiło – 1,56%, a świętokrzyskie pod tym względem zajęło **9. miejsce**. Dynamika wzrostu kapitału zagranicznego w regionie świętokrzyskim w 2020 r. ukształtowała się na poziomie 4,68 % (**3. miejsce**), podczas gdy średnia krajowa osiągnęła wartość – 1,78%;
- choć w 2020 r. wartość nakładów inwestycyjnych w gospodarce narodowej w świętokrzyskim wynosiła 6 063 855 tys. zł, co stanowi 1,96% wszystkich wydatków w kraju (**15. miejsce wśród województw**) i dynamika odnotowała wartość ujemną -1,96% to region zajął pod tym względem **9. miejsce w kraju**. Zaznaczyć należy, że Województwo Świętokrzyskie zajęło **2. miejsce wśród województw w rankingu czasopisma „Wspólnota” pod względem wielkości średnich wydatków inwestycyjnych per capita 2018-2020 (w zł)**;
- w 2020 r. **prawie w całym kraju odnotowano, w stosunku do roku ubiegłego, około dwukrotny wzrost odsetka udziału przedsiębiorstw innowacyjnych w ogólnej liczbie przedsiębiorstw**. Udział przedsiębiorstw innowacyjnych w świętokrzyskim wyniósł – 25,8% (**14. miejsce**);
- produkt krajowy brutto ogółem w cenach bieżących, w 2019 r., w świętokrzyskim wyniósł 52 722 mln zł, co stanowiło 2,30% (**13. miejsce**), a jego dynamika w stosunku do roku poprzedniego wyniosła – 6,12% (**15. miejsce**). Natomiast PKB w przeliczeniu na 1

mieszkańca w województwie świętokrzyskim wyniosło – 42 608 zł (**13. miejsce**). Również zgodnie z szacunkami GUS, w 2020 r. świętokrzyskie zajmie 13. miejsce biorąc pod względem wartość PKB. Wyniesie ono tu – 53 686 mln zł, co stanowić będzie 2,31% szacowanego PKB w Polsce;

- zgodnie z szacunkami GUS, w 2020 r. PKB w kraju wyniósł 2 326 656 mln zł. W regionie świętokrzyskim wytworzono – 2,31% z wymienionej kwoty tj. 53 686 mln zł (**13. miejsce**). Niższy udział w wyprodukowaniu szacunkowego PKB mają województwa: podlaskie – 52 383 mln zł (2,25%), lubuskie – 49 897 mln zł (2,14%) i opolskie – 46 300 mln zł (2,01%);
- zestawiając dane rzeczywiste z 2019 r. dotyczące wielkości PKB, z danymi szacunkowymi GUS na rok 2020 w województwie świętokrzyskim należy prognozować dynamikę dodatnią osiągającą wartość – 1,83% (**9. miejsce w kraju**).

2. SPOŁECZEŃSTWO

DEMOGRAFIA

Województwo świętokrzyskie należy do najmniejszych województw w kraju. Jego powierzchnia według danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii w 2021 roku wynosiła 11 710 km², co stanowiło 3,74% powierzchni Polski. Mniejszą powierzchnię oraz udział w powierzchni kraju miało tylko województwo opolskie (9 412 km², 3,01%). Pod względem administracyjnym region podzielony jest na 13 powiatów i jedno miasto na prawach powiatu, w skład których wchodzi 102 gminy. W 2021 roku funkcję pięciu gmin miejskich pełniły największe miasta regionu tj. Kielce, Starachowice, Skarżysko-Kamienna, Ostrowiec Świętokrzyski oraz Sandomierz, a w województwie zlokalizowanych było także 40 gmin miejsko-wiejskich i 57 wiejskich. W 2021 roku status miasta otrzymał Wodzisław w powiecie jędrzejowskim, a łącznie w regionie funkcjonowało 45 miast.¹¹

W 2020 roku liczba mieszkańców w województwie świętokrzyskim wynosiła 1 224 626 osób i w porównaniu do roku poprzedzającego **zmniejszyła się o 9 335 osób**. W tym samym okresie liczba ludności Polski zmniejszyła się o 117 563 osoby, osiągając ostatecznie 38 265 013 osób. Tak duży ubytek ludności związany był w głównej mierze z konsekwencjami pandemii COVID 19. Dla porównania, w roku 2019 w kraju ubyło 28 572 osoby.

¹¹ Obecnie 46 miast - w roku 2022 prawa miejskie odzyskały Iwaniska (powiat opatowski).

Według wstępnych wyników (informacja sygnałna) Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań, 31 marca 2021 r. w Polsce mieszkało 38 179,8 tys. osób (48,5% populacji stanowili mężczyźni, a 51,5% kobiety). W porównaniu z wynikami Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011 liczba ludności w kraju zmniejszyła się w 2021 r. o około 332 tys., tj. o 0,9%. Liczba kobiet uległa zmniejszeniu o 187,8 tys. (tj. 0,9%), a mężczyzn – o 144,4 tys. (tj. 0,8%). Proporcje według płci w omawianym okresie nie uległy zasadniczej zmianie. W chwili tworzenia niniejszego Raportu nie pojawiły się jeszcze dane ze Spisu ludności w podziale na województwa, dlatego w dalszej części opracowania wykorzystano dane dotyczące ludności za 2020 rok.

Tabela 1. Zmiana liczby ludności wg województw w latach 2019-2020

Nazwa	ogółem		
	2019	2020	2019=100
	[osoba]	[osoba]	[osoba]
POLSKA	38 382 576	38 265 013	99,69
DOLNOŚLĄSKIE	2 900 163	2 891 321	99,70
KUJAWSKO-POMORSKIE	2 072 373	2 061 942	99,50
LUBELSKIE	2 108 270	2 095 258	99,38
LUBUSKIE	1 011 592	1 007 145	99,56
ŁÓDZKIE	2 454 779	2 437 970	99,32
MAŁOPOLSKIE	3 410 901	3 410 441	99,99
MAZOWIECKIE	5 423 168	5 425 028	100,03
OPOLSKIE	982 626	976 774	99,40
PODKARPACKIE	2 127 164	2 121 229	99,72
PODLASKIE	1 178 353	1 173 286	99,57
POMORSKIE	2 343 928	2 346 671	100,12
ŚLĄSKIE	4 517 635	4 492 330	99,44
ŚWIĘTOKRZYSKIE	1 233 961	1 224 626	99,24
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	1 422 737	1 416 495	99,56
WIELKOPOLSKIE	3 498 733	3 496 450	99,93

Nazwa	ogółem		
	2019	2020	2019=100
	[osoba]	[osoba]	[osoba]
ZACHODNIOPOMORSKIE	1 696 193	1 688 047	99,52

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

W 2020 roku (w stosunku do roku poprzedzającego) w kraju ubyło aż 0,31% ludności (w 2019 r. - 0,07%). Ubytek ludności w województwie świętokrzyskim w porównaniu z innymi regionami (podobnie jak przed rokiem) był największy i wynosił 0,76%. W trudnej sytuacji były też województwa: łódzkie (ubytok o 0,68%), lubelskie (ubytok o 0,62%) i opolskie (ubytok o 0,60%). W dwóch regionach odnotowano natomiast niewielki wzrost liczby ludności. Były to województwo pomorskie (wzrost o 0,12%) oraz województwo mazowieckie (wzrost o 0,03%).

Tabela 2. Zmiana liczby ludności w powiatach woj. świętokrzyskiego w latach 2019-2020

Nazwa	ogółem		
	2019	2020	2019=100
	[osoba]	[osoba]	[osoba]
ŚWIĘTOKRZYSKIE	1 233 961	1 224 626	99,24
Powiat buski	71 596	71 125	99,34
Powiat jędrzejowski	85 379	84 908	99,45
Powiat kazimierski	33 619	33 340	99,17
Powiat kielecki	211 259	210 992	99,87
Powiat konecki	79 858	79 072	99,02
Powiat opatowski	52 089	51 525	98,92
Powiat ostrowiecki	108 964	107 711	98,85
Powiat pińczowski	38 926	38 487	98,87
Powiat sandomierski	77 017	76 346	99,13
Powiat skarżyski	73 991	73 163	98,88
Powiat starachowicki	89 576	88 549	98,85

Nazwa	ogółem		
	2019	2020	2019=100
	[osoba]	[osoba]	[osoba]
Powiat staszowski	71 776	71 250	99,27
Powiat włoszczowski	45 059	44 743	99,30
Powiat m. Kielce	194 852	193 415	99,26

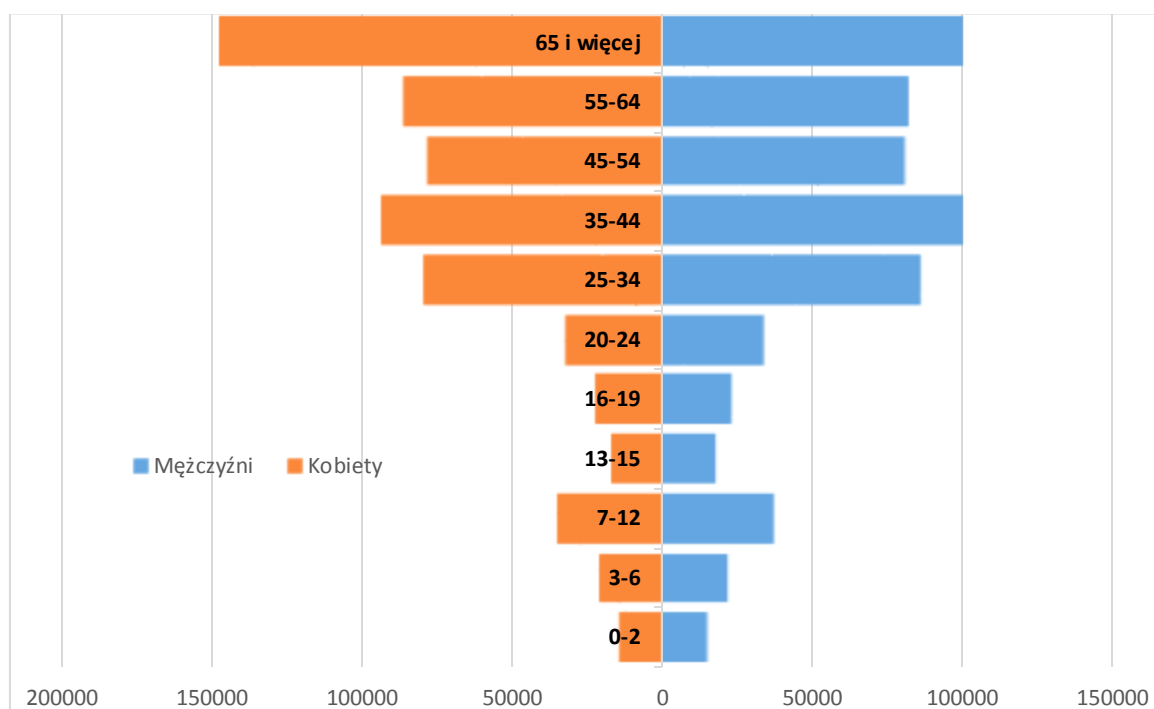
Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Analiza zmiany liczby ludności w województwie wskazuje na zmniejszenie się liczby ludności we wszystkich powiatach. Największe ubytki odnotowano w powiecie ostrowieckim i starachowickim (o 1,15% w każdym z nich), pińczowskim (o 1,13%), skarżyskim (o 1,12%) i opatowskim (o 1,08%).

W pozostałych powiatach ubytek liczby ludności wahał się w przedziale od 0,13% do 0,98%. Najlepsza, choć w dalszym ciągu niekorzystna sytuacja dotyczyła powiatu kieleckiego ziemskiego, gdzie ubyło 267 osób.

W 2020 roku większość Polaków (59,86%) zamieszkiwało w miastach, a 40,14 % na terenach wiejskich. W przypadku woj. świętokrzyskiego struktura ludności według miejsca zamieszkania była odmienna. Większość ludności regionu zamieszkiwało na wsi (54,61%), a 45,39% było mieszkańcami miast.

Pod względem struktury ludności według płci, zarówno w kraju, jak i w regionie mamy do czynienia z podobną sytuacją. Większość ludności w obu przypadkach stanowią kobiety. W Polsce udział kobiet w ogóle mieszkańców w 2020 roku wynosił 51,65%, natomiast w woj. świętokrzyskim 51,27%.

Wykres 37. Piramida wieku mieszkańców woj. świętokrzyskiego w 2020 roku¹²

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Piramida wieku w roku 2020 nie różni się istotnie od tej za rok poprzedzający. Z analizy powyższego wykresu wynika, że w większości grup wiekowych liczba mężczyzn jest większa od liczby kobiet, dopiero w dwóch najstarszych grupach wiekowych (55-64 lata, 65 lat i więcej) uwidacznia się przewaga kobiet. Jest ona jednak na tyle duża, że przeważa szalę udziału na korzyść kobiet w ogóle ludności regionu. **Powyższa struktura ludności ma swoje negatywne konsekwencje dla demografii województwa. Istotą problemu jest mniejszy udział kobiet w grupach wiekowych w wieku potencjalnie reprodukcyjnym.**

Powyższa piramida ukazuje także obserwowane w całym kraju zjawisko starzenia się społeczeństwa. Mieszkańcy województwa w wieku 55 i więcej lat stanowili łącznie w 2020 roku aż 34,03% ogółu ludności (w 2019 roku - 33,86%), a dzieci do 15 roku życia tylko 14,64% (w 2019 roku - 14,66%).

Wartość współczynnika dzietności w 2020 roku, podobnie jak w roku 2019, lokowała woj. świętokrzyskie na ostatnim miejscu w kraju za województwem opolskim. Średnia wartość wskaźnika dla Polski w 2020 roku wynosiła 1,378, a wartość dla regionu wynosiła 1,177.

¹² Według funkcjonalnych grup wieku

Poziom wskaźnika zarówno w województwie, jak i w innych regionach kraju był znacznie niższy od tego, który pozwalałby na prostą zastępowalność pokoleń (ok. 2,150).

W 2020 roku wskaźnik przyrostu naturalnego na 1000 ludności we wszystkich województwach charakteryzował się wartością ujemną i w stosunku do roku 2019 uległ znacznemu pogorszeniu.

W roku 2019 w pięciu regionach notowano jeszcze korzystne wartości wskaźnika. Województwami, gdzie liczba urodzeń przewyższała nad liczbą zgonów były wówczas pomorskie, małopolskie, wielkopolskie, mazowieckie i podkarpackie. Wartość wskaźnika w 2020 roku dla Polski zmniejszyła się do poziomu -3,18, a dla województwa świętokrzyskiego do -6,36.

Tabela 3. Przyrost naturalny na 1000 ludności wg województw w 2019 i 2020 roku

Nazwa	przyrost naturalny na 1000 ludności	
	2019	2020
	[-]	[-]
POLSKA	-0,91	-3,18
DOLNOŚLĄSKIE	-2,00	-4,09
KUJAWSKO-POMORSKIE	-1,33	-3,60
LUBELSKIE	-1,77	-4,38
LUBUSKIE	-2,01	-3,95
ŁÓDZKIE	-3,64	-6,09
MAŁOPOLSKIE	1,16	-1,01
MAZOWIECKIE	0,35	-1,99
OPOLSKIE	-2,24	-4,86
PODKARPACKIE	0,27	-2,15
PODLASKIE	-0,98	-3,45
POMORSKIE	1,54	-0,50
ŚLĄSKIE	-2,49	-4,86
ŚWIĘTOKRZYSKIE	-3,45	-6,36

Nazwa	przyrost naturalny na 1000 ludności	
	2019	2020
	[-]	[-]
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	-1,39	-3,27
WIELKOPOLSKIE	0,92	-1,18
ZACHODNIOPOMORSKIE	-2,27	-4,31

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Odnotowany w Świętokrzyskiem ubytek naturalny ludności był największy wśród województw i dwukrotnie większy od średniego ubytku dla kraju. Najlepsza, choć wciąż niekorzystna sytuacja dotyczyła województwa pomorskiego (-0,50), małopolskiego (-1,01) oraz wielkopolskiego (-1,18).

Tabela 4. Przyrost naturalny na 1000 ludności w powiatach woj. świętokrzyskiego

Nazwa	przyrost naturalny na 1000 ludności			
	ogółem		w miastach	na wsi
	2019	2020	2020	2020
	[-]	[-]	[-]	[-]
ŚWIĘTOKRZYSKIE	-3,45	-6,36	-7,50	-5,41
Powiat buski	-4,40	-6,83	-8,52	-6,18
Powiat jędrzejowski	-3,87	-5,99	-6,19	-5,90
Powiat kazimierski	-4,62	-7,88	-8,04	-7,84
Powiat kielecki	0,71	-1,91	-3,16	-1,79
Powiat konecki	-5,78	-7,95	-7,51	-8,18
Powiat opatowski	-5,50	-8,33	-10,28	-7,82
Powiat ostrowiecki	-6,65	-9,76	-10,95	-7,21
Powiat pińczowski	-5,19	-9,05	-10,18	-8,57
Powiat sandomierski	-4,11	-6,15	-6,44	-5,97
Powiat skarżyski	-6,30	-10,09	-9,53	-11,50

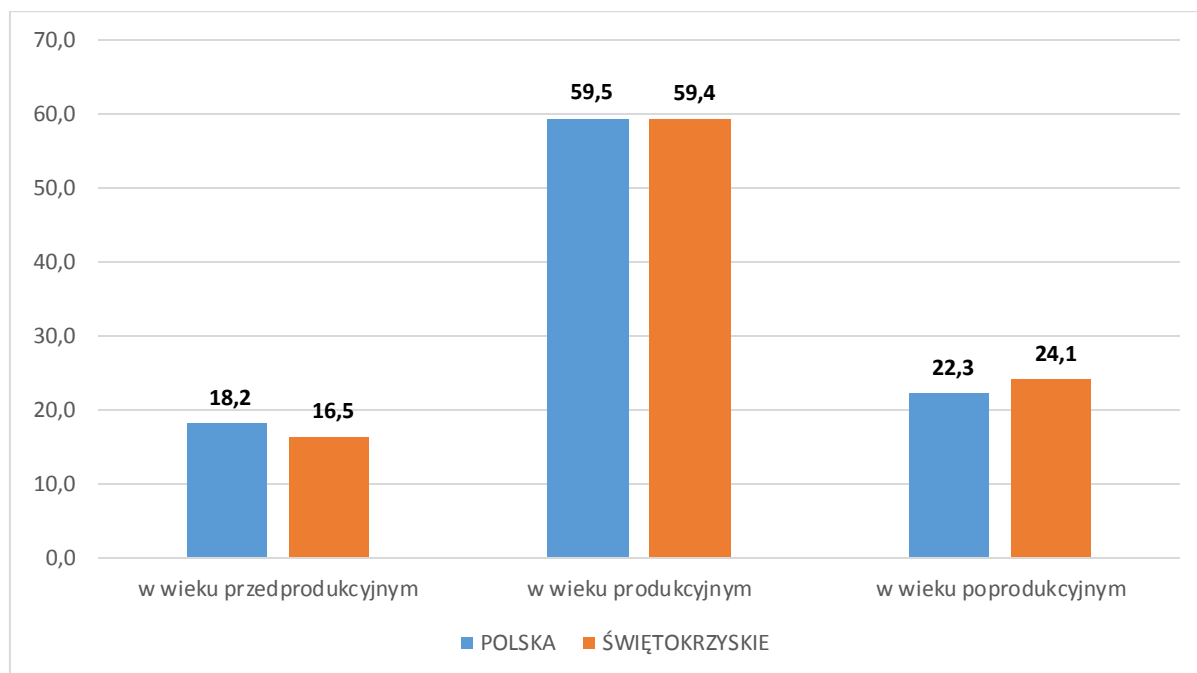
Nazwa	przyrost naturalny na 1000 ludności			
	ogółem		w miastach	na wsi
	2019	2020	2020	2020
	[-]	[-]	[-]	[-]
Powiat starachowicki	-4,92	-8,86	-11,13	-5,85
Powiat staszowski	-0,63	-4,42	-3,42	-5,04
Powiat włoszczowski	-3,70	-5,76	-5,36	-5,88
Powiat m.Kielce	-2,55	-5,68	-5,68	0,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

We wszystkich powiatach w woj. świętokrzyskim w 2020 roku odnotowano ubytek naturalny, a analiza wartości wskaźnika w województwie pod względem miejsca zamieszkania wykazuje gorszą sytuację w miastach regionu. W większości powiatów silniejszy ubytek naturalny dotyczył terenów miejskich. Z odmienną sytuacją mieliśmy do czynienia tylko w powiatach: koneckim, skarżyskim, staszowskim i włoszczowskim, gdzie silniejszy ubytek notowano na terenach wiejskich. Powiatami, gdzie sytuacja była najgorsza były: skarżyski (-10,09), ostrowiecki (-9,76) i pińczowski (-9,05).

Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ludności ogółem w 2020 roku przedstawiał się następująco. Największą grupę zarówno w województwie, jak w Polsce stanowili mieszkańcy w wieku produkcyjnym (odpowiednio 59,4% i 59,5%). Główne różnice między krajem a województwem dotyczyły udziału mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym. **Struktura ludności w świętokrzyskim w 2020 roku, podobnie jak w roku ubiegłym, była mniej korzystna od średniej dla Polski. Udział osób w wieku przedprodukcyjnym był mniejszy niż w kraju o 1,7 p.p., a udział osób w wieku poprodukcyjnym większy o 1,8 p.p.**

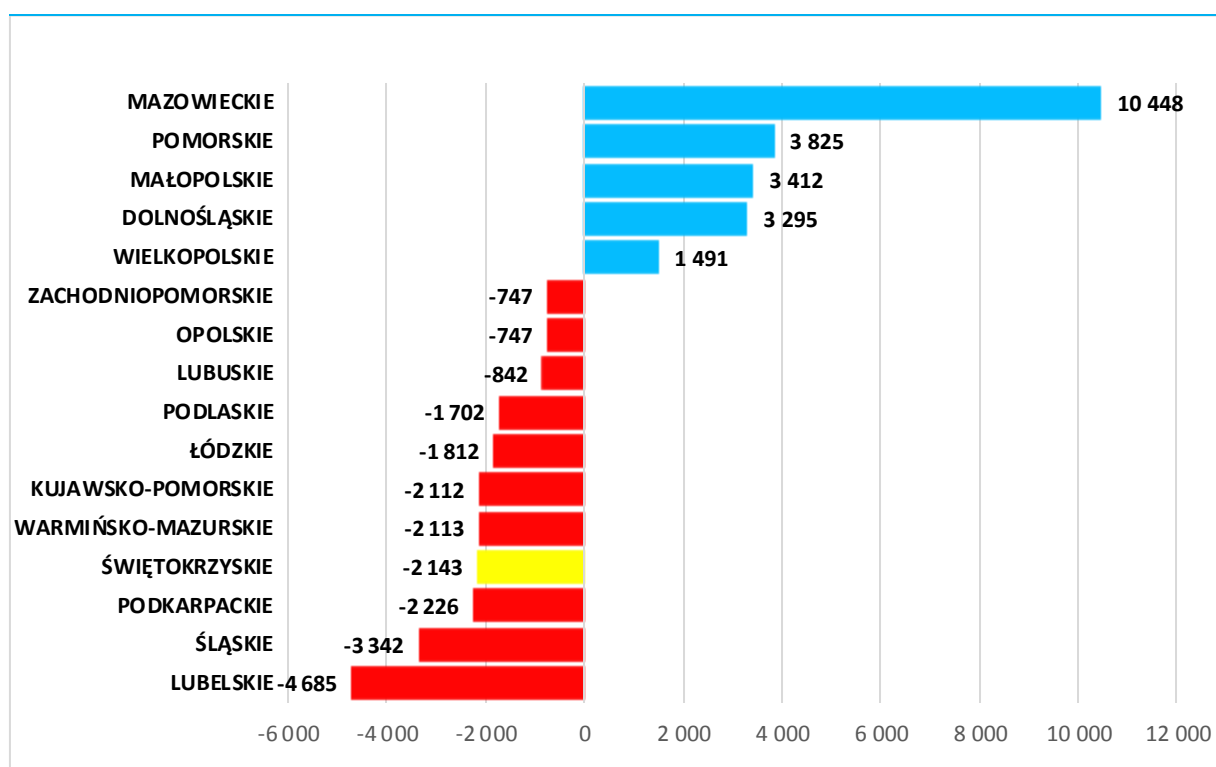
Wykres 38. Struktura mieszkańców Polski i Świętokrzyskiego wg ekonomicznych grup wieku w 2020 roku w %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

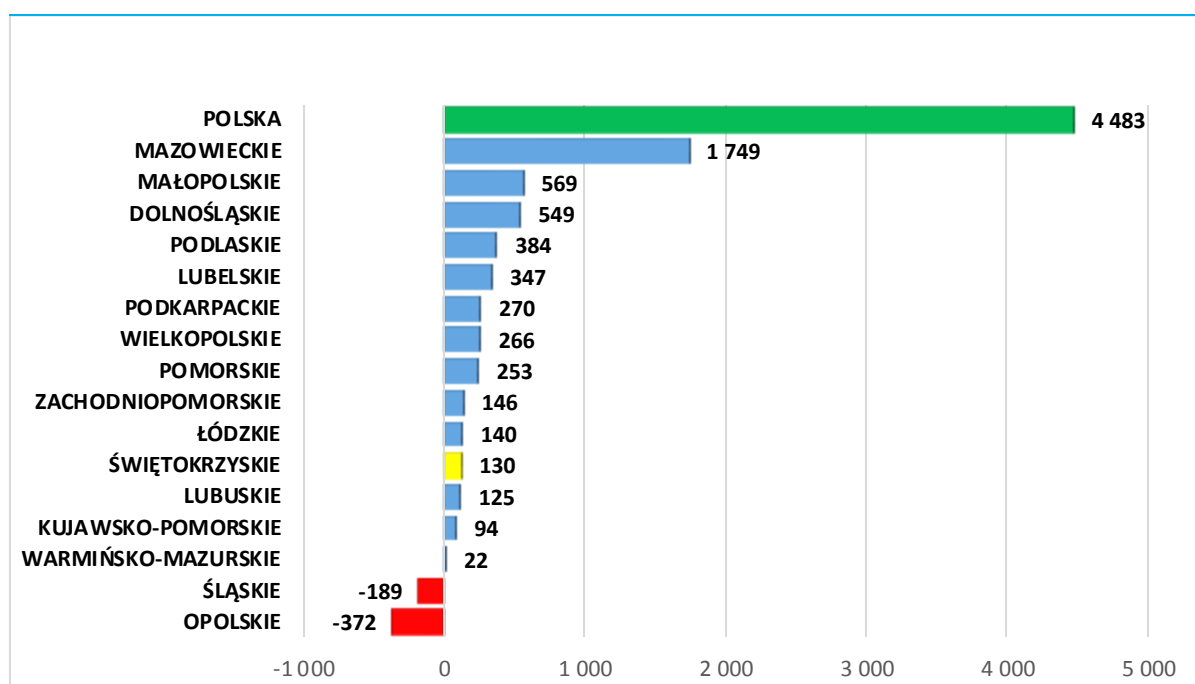
Podobnie jak przed rokiem niekorzystna dla regionu była wartość wskaźnika obciążenia demograficznego. W 2020 roku na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 40,6 osoby w wieku poprodukcyjnym (przedostatnie miejsce w kraju przed woj. łódzkim – 42,3).

Saldo migracji wewnętrznych w województwie w 2020 roku było niekorzystne (-2 113) - wciąż więcej osób opuszczało region niż się tu osiedlało. **Trzeba jednak zauważyć, że sytuacja w regionie pod tym względem w stosunku do roku poprzedzającego uległa znacznej poprawie (2019 r. -3 719).** W pięciu województwach w kraju odnotowano dodatnie saldo migracji. Najkorzystniejszy bilans ruchu międzywojewódzkiego dotyczył woj. mazowieckiego (10 448). Korzystne saldo migracji wewnętrznych wystąpiło także w województwach: pomorskim (3 825), małopolskim (3 412), dolnośląskim (3 295) i wielkopolskim (1 491). W pozostałych regionach notowano ujemne saldo migracji. **Wartość wskaźnika dla woj. świętokrzyskiego ulokowała region, podobnie jak przed rokiem, na 13. miejscu w kraju.**

Wykres 39. Saldo migracji wewnętrznych (na pobyt stały) w 2020 roku w osobach

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Wartość salda migracji zagranicznych na pobyt stały dla województwa od roku 2016 utrzymuje się w przedziale wartości dodatnich. W 2020 roku w świętokrzyskim saldo liczby zameldowań i wymeldowań osób przyjeżdżających i wyjeżdżających spoza granic kraju wynosiło 130 przy saldzie migracji dla Polski na poziomie 4 483 osoby.

Wykres 40. Saldo migracji zagranicznych (na pobyt stały) w 2020 roku w osobach

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Regionami o najkorzystniejszym saldzie migracji zagranicznych były województwa: mazowieckie (1 749), małopolskie (569) i dolnośląskie (549). Ujemne saldo migracji zagranicznych w 2020 roku odnotowano w województwach: śląskim (-189) oraz opolskim (-372).

W Polsce w 2020 roku zmarło 477 355 osób, o 67 646 osób więcej niż w roku poprzedzającym. Tak znaczny wzrost liczby zgonów spowodowany był w dużej mierze skutkami pandemii wirusa SARS-CoV-2. Według danych GUS 41 451 zgonów w 2020 roku było spowodowanych przez COVID-19.

W 2020 roku w województwie zmarło 17 309 osób (przed rokiem 14 494 osoby), z czego 9 162 osoby zmarłe to mężczyźni, a 8 147 kobiety. Najczęstszymi przyczynami zgonów pozostały choroby układu krążenia (8 644 zgony) i nowotwory (3 394). W regionie odnotowano także 1 549 zgonów spowodowanych COVID -19¹³.

¹³ Źródłem informacji o zgonach jest dla GUS sprawozdawczość urzędów stanu cywilnego w postaci indywidualnych dokumentów "Karta statystyczna do karty zgonu".

Tabela 5. Zgony COVID-19 w 2020 roku

Nazwa	COVID-19	
	2020	2020
	[-]	Polska=100
POLSKA	41 451	100,00
DOLNOŚLĄSKIE	2 921	7,05
KUJAWSKO-POMORSKIE	2 217	5,35
LUBELSKIE	2 642	6,37
LUBUSKIE	1 098	2,65
ŁÓDZKIE	3 383	8,16
MAŁOPOLSKIE	3 509	8,47
MAZOWIECKIE	5 000	12,06
OPOLSKIE	1 386	3,34
PODKARPACKIE	2 362	5,70
PODLASKIE	1 201	2,90
POMORSKIE	2 036	4,91
ŚLĄSKIE	5 188	12,52
ŚWIĘTOKRZYSKIE	1 549	3,74
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	1 474	3,56
WIELKOPOLSKIE	3 848	9,28
ZACHODNIOPOMORSKIE	1 637	3,95

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Zgony na COVID-19 w świętokrzyskim stanowiły 3,74% wszystkich zgonów COVID-owych w Polsce. Województwami, gdzie notowano najwięcej zgonów spowodowanych tym wirusem były: śląskie (12,52% wszystkich zgonów na COVID), mazowieckie (12,06%) i wielkopolskie (9,28%).

RYNEK PRACY

W 2020 roku, podobnie jak przed rokiem, w województwie notowano wzrost wskaźnika zatrudnienia osób w wieku 15-64, który ostatecznie osiągnął 67,4% (2019 r. – 65,4%). Średnio w kraju udział zatrudnionych w wieku 15-64 w stosunku do ogólnej liczby ludności w

tej grupie wiekowej wynosił 68,7% i był o 0,5 p.p. wyższy od notowanego w roku poprzedzającym. Na świętokrzyskim rynku pracy w 2020 roku zatrudnionych było 74,9% mężczyzn w wieku 15-64 lat, natomiast udział zatrudnionych kobiet w tym wieku wśród wszystkich kobiet w tej grupie wiekowej wynosił 59,7%. **Poziom wskaźnika w regionie przełożył się na jego awans na 10 pozycję w rankingu województw z 13. miejsca w 2019 roku.** Największą wartość wskaźnika odnotowano w województwach: mazowieckim (72,5%), łódzkim (71%), dolnośląskim i wielkopolskim (po 70,5%), a najniższą w warmińsko-mazurskim i podkarpackim (po 64,7%).

Pod względem **liczby nowo utworzonych miejsc pracy** w 2020 roku, woj. świętokrzyskie spadło w rankingu województw o dwa miejsca z 13 pozycji przed rokiem. W całym kraju liczba nowoutworzonych miejsc pracy osiągnęła 470,4 tys. miejsc, a zlikwidowanych 329,8 tysięcy. W województwie powstało 8,2 tys. miejsc pracy (o 5,8 tys. mniej niż w roku 2019), a zlikwidowano 7 tys. miejsc pracy (o 600 miejsc mniej niż przed rokiem).

W 2021 roku znacznie zwiększyła się w regionie liczba ofert pracy. Liczba wszystkich zgłoszonych do powiatowych urzędów pracy ofert zatrudnienia to ponad 26 tysięcy, co oznacza wzrost o blisko 30% w stosunku do roku 2020. Najczęściej poszukiwani byli pracownicy do prac budowlanych i instalacyjnych, jak również do pracy w przetwórstwie przemysłowym, transporcie i branży medyczno – opiekuńczej.

Na poprawę sytuacji na regionalnym rynku pracy 2021 roku znaczący wpływ miała kontynuacja pomocy dla pracodawców w radzeniu sobie ze skutkami pandemii COVID-19. W Wojewódzki m Urzędzie Pracy w Kielcach na przestrzeni 2021 roku rozpatrzono 2 723 wnioski i wypłacono blisko 112,5 mln złotych na rzecz ochrony miejsc pracy poprzez dofinansowania do wynagrodzeń pracowników.

Tabela 6. Liczba osób pracujących według sekcji PKD 2007 – rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, przemysł i budownictwo, usługi w 2020 roku

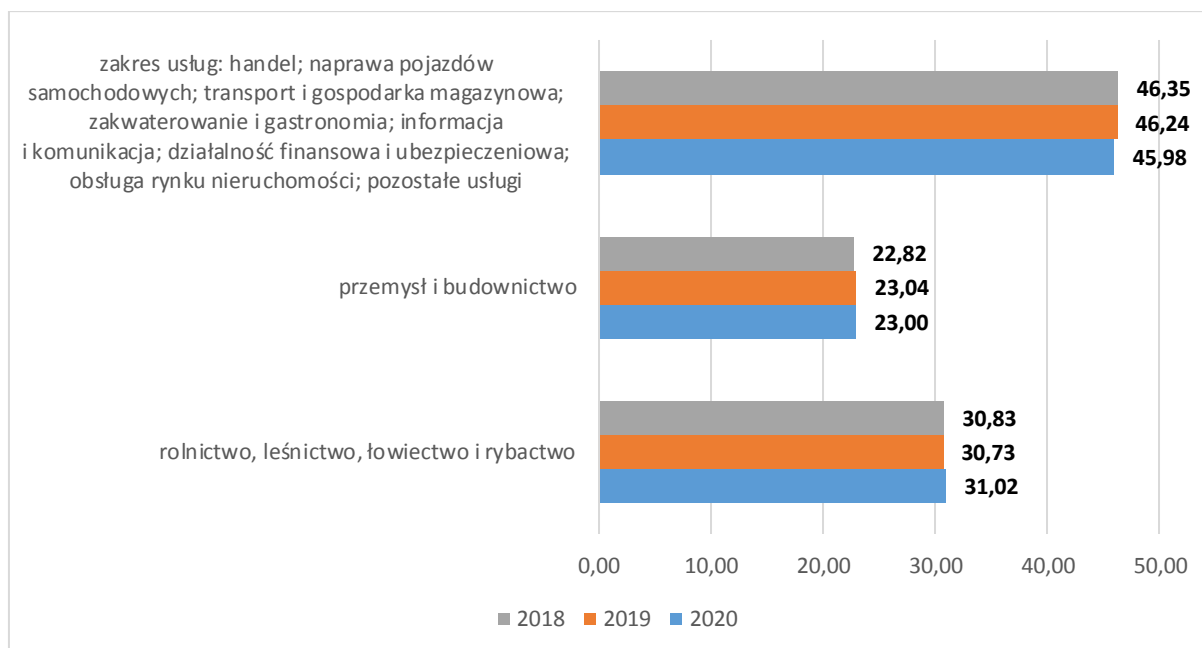
Nazwa	ogółem	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	przemysł i budownictwo	Zakres usług: handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja; działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości; pozostałe usługi
	2020	2020	2020	2020
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
POLSKA	15 682 242	2 375 799	4 220 253	9 086 190
ŚWIĘTOKRZYSKIE	481 180	149 261	110 669	221 250

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Liczba pracujących w województwie świętokrzyskim zmniejszyła się w 2020 roku o 4 943 osoby (przed rokiem notowano wzrost o 1 139 osób) przy spadku w całym kraju o 100 749 osób (przed rokiem również wzrost o 168 054 osób).

Analiza struktury pracujących w regionie w okresie ostatnich trzech lat **potwierdza niekorzystne dla lokalnej gospodarki zmiany. W omawianym przedziale czasowym notowano w województwie niewielki, systematyczny spadek udziału osób pracujących w sektorze usług oraz wzrost udziału osób pracujących w sekcji rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.**

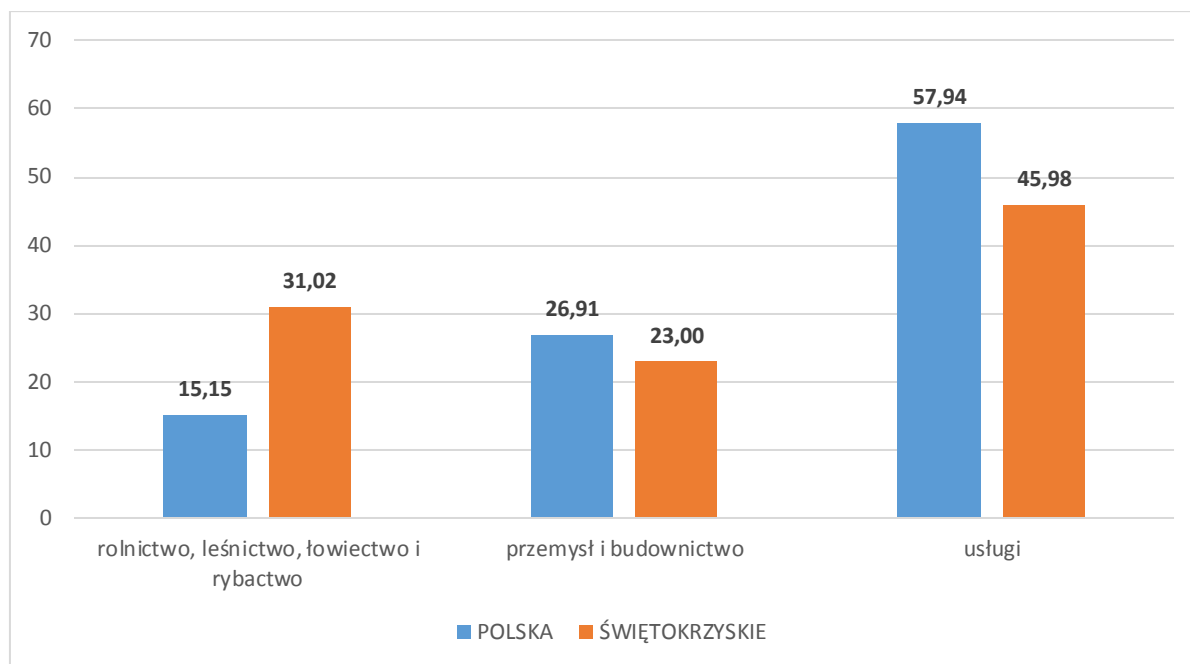
Wykres 41. Struktura pracujących wg sekcji PKD 2007 w woj. świętokrzyskim w latach 2018-2020 [%]

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Udział pracujących w sekcji A (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo) w kraju w ogóle pracujących w 2020 roku był dwukrotnie mniejszy niż w województwie świętokrzyskim. Udział pracujących w usługach oraz pracujących w przemyśle i budownictwie był większy niż w regionie (odpowiednio o 11,96 p.p. i o 3,91 p.p.).

Wykres 42. Struktura pracujących wg PKD 2007 w Polsce i w woj. świętokrzyskim w 2020 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Sytuacja na regionalnym rynku wynagrodzeń w 2020 roku uległa poprawie. Wynagrodzenie w województwie stanowiło 86,9% średniego wynagrodzenia w Polsce (przed rokiem 86,7%), co pozwoliło na zajęcie 14. miejsca wśród województw (podobnie jak przed rokiem).

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w woj. świętokrzyskim osiągnęło kwotę 4 800,21 zł i było wyższe od ubiegłorocznego o 309,80 zł. W kraju roczny wzrost średniego wynagrodzenia wyniósł 341,69 zł, ale jego dynamika była mniejsza od tej notowanej w regionie. Średnia krajowa pensja brutto wzrosła o 6,59%, natomiast pensja wypłacana w świętokrzyskim o 6,90%.

Tabela 7. Średnie wynagrodzenie brutto wg województw w latach 2019-2020 w zł

Nazwa	ogółem		
	2019	2020	2019=100
	[zł]	[zł]	[%]
POLSKA	5 181,63	5 523,32	106,59
DOLNOŚLĄSKIE	5 323,55	5 693,69	106,95
KUJAWSKO-POMORSKIE	4 494,37	4 831,73	107,51

Nazwa	ogółem		
	2019	2020	2019=100
	[zł]	[zł]	[%]
LUBELSKIE	4 564,85	4 914,95	107,67
LUBUSKIE	4 559,96	4 832,07	105,97
ŁÓDZKIE	4 790,10	5 148,38	107,48
MAŁOPOLSKIE	5 098,26	5 536,07	108,59
MAZOWIECKIE	6 248,47	6 581,81	105,33
OPOLSKIE	4 712,47	5 078,51	107,77
PODKARPACKIE	4 388,16	4 707,81	107,28
PODLASKIE	4 575,88	4 929,64	107,73
POMORSKIE	5 142,01	5 484,46	106,66
ŚLĄSKIE	5 177,86	5 450,86	105,27
ŚWIĘTOKRZYSKIE	4 490,41	4 800,21	106,90
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	4 319,51	4 709,12	109,02
WIELKOPOLSKIE	4 687,39	4 985,75	106,37
ZACHODNIOPOMORSKIE	4 769,71	5 099,49	106,91

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Wynagrodzenia w 2020 roku rosły we wszystkich województwach. Największą dynamikę zmian notowano w województwach: warmińsko-mazurskim (wzrost o 9,02%), małopolskim (wzrost o 8,59%) oraz opolskim (wzrost o 7,77%), a najniższą w woj. śląskim (wzrost o 5,27%).

Na najwyższe wynagrodzenie w regionie mogli liczyć pracujący w m. Kielce (5 218,61 zł), powiecie jędrzejowskim (4 969,29 zł) oraz sandomierskim (4 966,33 zł). Najniższe pensje wypłacano natomiast w powiatach: kazimierskim (4 235,96 zł) i opatowskim (4 269,94 zł).

BEZROBOCIE

Po wzroście bezrobocia w 2020 roku na rynku pracy nastąpił powrót do wcześniej obserwowanych tendencji. W 2021 roku we wszystkich regionach odnotowano spadek liczby bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy. W całym kraju liczba bezrobotnych zmniejszyła się o 14,45%, a województwami gdzie dynamika zmian była najsilniejsza były: lubuskie (spadek liczby bezrobotnych o 23,3%), wielkopolskie (spadek o 18,22%) oraz

warmińsko-mazurskie (spadek o 17,31%). **Województwo świętokrzyskie pod względem spadku liczby bezrobotnych zajęło 8 miejsce (spadek o 15,25%).**

Tabela 8. Liczba bezrobotnych w wg województw w latach 2020 - 2021

Nazwa	ogółem		
	2020	2021	2020=100
	[osoba]	[osoba]	[%]
POLSKA	1 046 432	895 203	85,55
DOLNOŚLĄSKIE	68 822	58 738	85,35
KUJAWSKO-POMORSKIE	73 482	61 861	84,19
LUBELSKIE	76 505	66 244	86,59
LUBUSKIE	23 674	18 158	76,70
ŁÓDZKIE	67 812	60 902	89,81
MAŁOPOLSKIE	83 050	69 948	84,22
MAZOWIECKIE	146 375	129 248	88,30
OPOLSKIE	24 976	21 535	86,22
PODKARPACKIE	87 326	77 291	88,51
PODLASKIE	37 830	33 374	88,22
POMORSKIE	56 216	47 682	84,82
ŚLĄSKIE	91 032	76 324	83,84
ŚWIĘTOKRZYSKIE	44 881	38 035	84,75
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	51 475	42 567	82,69
WIELKOPOLSKIE	60 958	49 850	81,78
ZACHODNIOPOMORSKIE	52 018	43 446	83,52

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Rok 2021 przyniósł w województwie świętokrzyskim rekordowy spadek bezrobocia. We wrześniu, po raz pierwszy w historii regionu, liczba zarejestrowanych spadła poniżej 40 tys. osób, osiągając w końcu roku poziom 38 035 bezrobotnych. Oznacza to spadek o 6 846 osób w porównaniu z grudniem 2020 roku (spadek o 15,25%).

W odniesieniu do grudnia 2020 roku spadek poziomu bezrobocia odnotowano we wszystkich powiatach, przy czym najsilniejszy procentowy spadek obserwowano w: koneckim o 25,9% (971 osób), ostrowieckim o 24,1% (1 017 osób), staszowskim o 24,0% (546 osób), buskim o 22,5% (355 osób), kieleckim o 22,0% (1 552 osoby) i jędrzejowskim o 21,5% (551 osób). Wśród zarejestrowanych bezrobotnych 51,7% stanowiły kobiety (przed rokiem 51,4%), a 54,6% bezrobotnych zamieszkiwało na wsi (przed rokiem 54,7%).

Wśród ogółu bezrobotnych niestety wciąż wysoki był udział osób młodych do 30 roku życia (24,9%, przed rokiem 27,6%), osób długotrwale bezrobotnych¹⁴ (57,4% ogółu, w 2020 roku - 53,8%), osób bez prawa do zasiłku (85,2%, przed rokiem 84,7%) oraz osób powyżej 50 roku życia (26,1%, przed rokiem 24,9%). Udział osób nie posiadających kwalifikacji zawodowych w końcu grudnia 2021 roku wynosił 27,3% ogółu. W odniesieniu do grudnia 2020 roku populacja osób bezrobotnych bez kwalifikacji zmniejszyła się o 12,1%, natomiast jej udział w ogóle bezrobotnych wzrósł o 1,0 p.p.

Sytuacja w województwach pod względem stopy bezrobocia rejestrowanego uległa w 2021 roku poprawie. Co istotne przed rokiem we wszystkich województwach w Polsce odnotowano wzrost stopy bezrobocia, który powodowany był konsekwencjami rozprzestrzeniania się COVID-19. Spadek poziomu bezrobocia w 2021 roku daje nadzieję na powrót do trendu systematycznego spadku bezrobocia występującego w okresie sprzed pandemii. Trzeba zauważyć, że notowany w świętokrzyskim spadek bezrobocia był jednym z większych spadków wśród województw, a stopa bezrobocia rejestrowanego w regionie zmniejszyła się o 1,2 p.p. osiągając ostatecznie 7,3% (w kraju 5,4%). Pod względem wskaźnika świętokrzyskie w 2021 roku zajmowało 13. miejsce w kraju przed kujawsko-pomorskim (7,7%), podkarpackim (8,2%) i warmińsko-mazurskim (8,6%). Najniższa stopa bezrobocia charakteryzowała województwa: wielkopolskie (3,1%), śląskie (4,2%), małopolskie (4,5%) i mazowieckie (4,6%).

¹⁴ pozostających w rejestrach urzędów pracy ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat

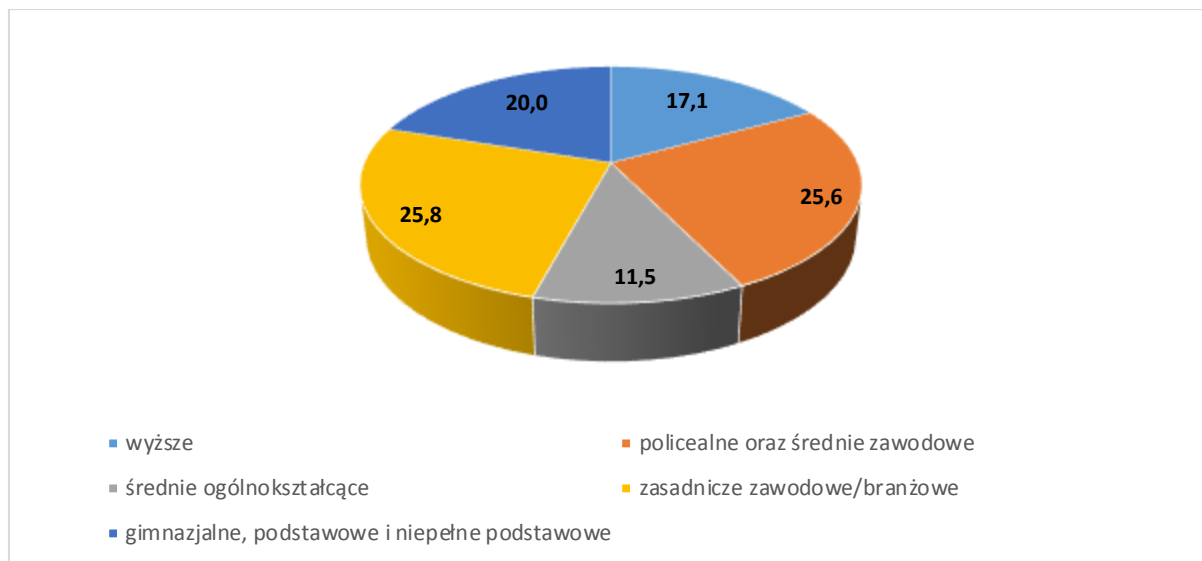
Tabela 9. Stopa bezrobocia rejestrowanego wg województw w 2021 roku w %

Nazwa	ogółem
	2021
	[%]
POLSKA	5,4
DOLNOŚLĄSKIE	4,8
KUJAWSKO-POMORSKIE	7,7
LUBELSKIE	7,2
LUBUSKIE	4,9
ŁÓDZKIE	5,6
MAŁOPOLSKIE	4,5
MAZOWIECKIE	4,6
OPOLSKIE	6,0
PODKARPACKIE	8,2
PODLASKIE	7,0
POMORSKIE	5,1
ŚLĄSKIE	4,2
ŚWIĘTOKRZYSKIE	7,3
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	8,6
WIELKOPOLSKIE	3,1
ZACHODNIOPOMORSKIE	7,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Struktura poziomu wykształcenia bezrobotnych w 2021 roku przedstawiała się następująco: największą grupę wśród bezrobotnych stanowiły osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym/ branżowym (25,8%,) oraz osoby, które ukończyły szkoły policealne i średnie zawodowe (25,6%). 17,1% bezrobotnych ukończyło uczelnie wyższe, a 11,5% posiadało wykształcenie średnie ogólnokształcące. Wykształcenie gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe posiadało 20,0% bezrobotnych.

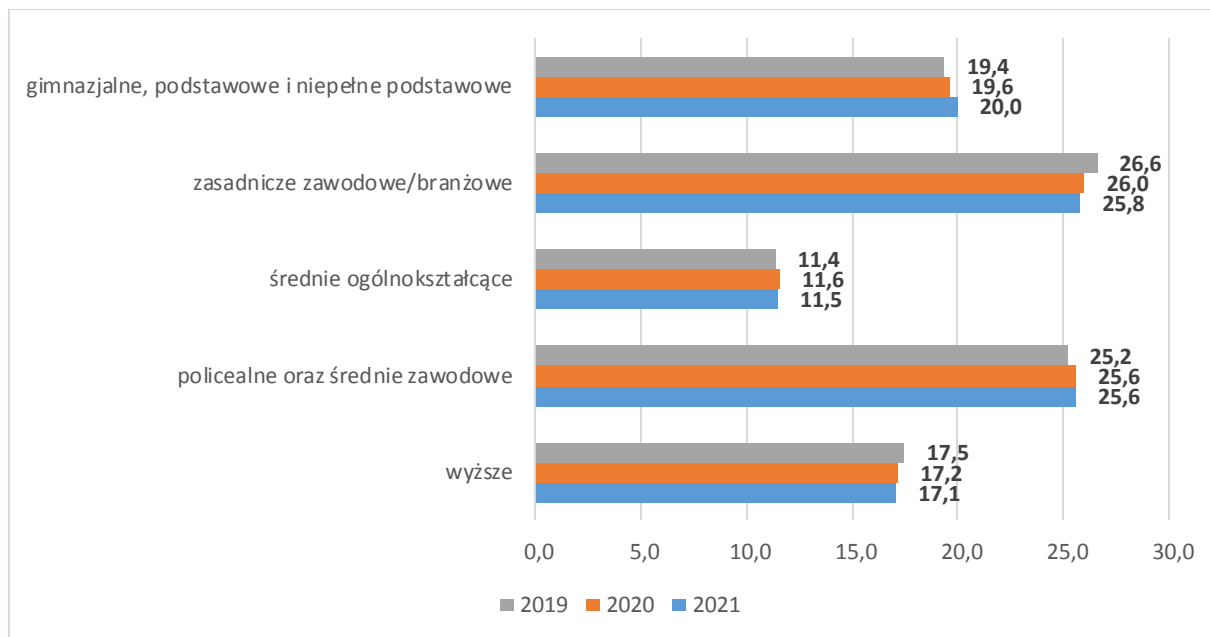
Wykres 43. Podział bezrobotnych w woj. świętokrzyskim ze względu na posiadane wykształcenie w 2021 roku w %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Analiza struktury bezrobotnych w regionie pod względem posiadanego wykształcenia w okresie ostatnich trzech lat obrazuje wzrost udziału osób po szkołach podstawowych i gimnazjach oraz z wykształceniem podstawowym niepełnym, spadek udziału osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym lub branżowym oraz osób, które ukończyły studia wyższe. Udział bezrobotnych posiadających wykształcenie średnie ogólnokształcące i policealne oraz średnie zawodowe pozostawał na podobnym poziomie.

Wykres 44. Struktura bezrobotnych w woj. świętokrzyskim wg wykształcenia w latach 2019-2021 [%]

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Liczba osób biernych zawodowo (osoby, które w danej chwili nie tworzą zasobów siły roboczej tzn. nie pracują i nie są bezrobotne) **w woj. świętokrzyskim w 2020 roku zmalała o ok. 15 tys. osób** (przed rokiem również spadek o ok. 7 tys. osób). W kraju odnotowano natomiast wzrost osób biernych zawodowo o ok. 28 tysięcy. Zmiana struktury biernych zawodowo w 2020 roku w regionie pod względem płci dotyczyła wzrostu udziału kobiet (o 1,06 p.p.).

Tabela 10. Bierni zawodowo w kraju i woj. świętokrzyskim

Nazwa	bierni zawodowo					
	ogółem		mężczyźni		kobiety	
	wartość liczbowa		udział w ogóle		udział w ogóle	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020
	[tys. osób]	[tys. osób]	[%]	[%]	[%]	[%]
POLSKA	13 264	13 292	38,15	37,98	61,85	62,02
ŚWIĘTOKRZYSKIE	462	447	39,09	38,03	60,91	61,97

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

EDUKACJA

Celem edukacji jest wprowadzenie człowieka w wartościowe życie przez kształcenie i wychowywanie zgodne z panującymi w danym społeczeństwie wzorcami i celami. Pierwszy kontakt młodego człowieka z procesem nauczania rozpoczyna się na etapie wychowania przedszkolnego. Od 1 września 2017 roku gminy są zobowiązane do zapewnienia miejsc realizacji wychowania przedszkolnego dzieciom od 3. roku życia, natomiast po ukończeniu szóstego roku życia każde dziecko ma obowiązek odbyć roczne przygotowanie przedszkolne.

W 2020 roku w województwie 37 139 dzieci w wieku 3-6 lat było objętych wychowaniem przedszkolnym (2019 r. – 37 026), co stanowiło 86,8% wszystkich dzieci w tej grupie wiekowej (2019 r. – 87,4%). Pod względem odsetka dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym, województwo świętokrzyskie zajmowało w 2020 roku **14. miejsce** wśród województw, przy średniej dla kraju 90,1%.

Największy udział dzieci objętych edukacją przedszkolną odnotowano w województwie mazowieckim (94,6%), opolskim (92,2%) i wielkopolskim (91,6%), a najmniejszy w warmińsko-mazurskim (83,8%) i kujawsko-pomorskim (84,5%).

Liczba placówek wychowania przedszkolnego w województwie w roku 2020 wynosiła 796 (o 7 mniej niż przed rokiem), co stanowiło 3,56% wszystkich tego typu placówek w kraju. Wychowanie przedszkolne realizowano w 359 przedszkolach (w 2019 r. – 355), 340 oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych (w 2019 r. – 347), 96 punktach przedszkolnych (w 2019 r. – 100) i 1 zespole wychowania przedszkolnego.

Edukacja dzieci i młodzieży

W roku 2020 w województwie świętokrzyskim funkcjonowały 552 szkoły podstawowe, a ich liczba w porównaniu do 2019 roku zmniejszyła się o 11 placówek. Naukę w podstawówkach pobierało 89 266 uczniów (2019 r. – 89 506 uczniów). Liczba uczniów szkół podstawowych w województwie stanowiła 2,88% wszystkich uczniów szkół podstawowych w kraju.

W województwie świętokrzyskim w 2021 roku do egzaminu ósmoklasistów przystąpiło w sesji głównej, tj. w maju 10 202 uczniów (2020 r. - 10 145 uczniów). Egzaminowani uzyskali średnie wyniki na poziomie:

- Język polski 59% (w 2020 r. – 59 %)

- Matematyka 47% (w 2020 r. – 46 %)
- Język angielski 65% (w 2020 r. – 52 %)

O ile wyniki z języka polskiego i z matematyki były na podobnym poziomie do tego sprzed roku, to w wynikach egzaminu w 2021 roku uwidocznili się wzrost kompetencji ósmoklasistów w zakresie znajomości języków obcych, co obrazuje silny wzrost średniego wyniku egzaminu z języka angielskiego.

Najlepsze średnie wyniki z jęz. polskiego, matematyki i jęz. angielskiego uzyskano w m. Kielce. Wysokie wyniki z języka polskiego uzyskano także w powiatach: buskim (60%) i kieleckim (60%), z matematyki także w buskim (47%) i kieleckim (47%), a z języka angielskiego: skarżyskim (69%), starachowickim (65%) i ostrowieckim (64%). Najniższe wyniki z egzaminów z języka polskiego odnotowano w powiecie sandomierskim (55%), z matematyki: sandomierskim (42%) i skarżyskim (42%), z jęz. angielskiego: kazimierskim (57%), koneckim (59%) i sandomierskim (59%).

Tabela 11. Wyniki egzaminu ósmoklasistów w woj. świętokrzyskim w 2021 roku

Powiat	Język polski		Matematyka		Angielski	
	Średni wynik w %	Liczba zdających	Średni wynik w %	Liczba zdających	Średni wynik w %	Liczba zdających
buski	60	502	47	502	63	497
jędrzejowski	57	743	45	744	61	737
kazimierski	58	238	44	238	57	234
kielecki	60	1894	47	1894	63	1875
konecki	57	634	44	634	59	610
opatowski	58	441	43	441	61	435
ostrowiecki	57	764	44	763	64	746
pińczowski	57	306	45	306	60	300
sandomierski	55	605	42	605	59	604
skarżyski	58	483	42	484	69	471
starachowicki	58	668	46	669	65	669
staszowski	58	603	46	603	60	595
włoszczowski	57	404	45	404	61	393

Powiat	Język polski		Matematyka		Angielski	
	Średni wynik w %	Liczba zdających	Średni wynik w %	Liczba zdających	Średni wynik w %	Liczba zdających
m. Kielce	65	1579	57	1579	77	1560

Źródło: Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łodzi

Szkolnictwo ponadpodstawowe/ponadgimnazjalne

W województwie świętokrzyskim w 2020 r. działało 68 liceów ogólnokształcących (bez szkół specjalnych) dla młodzieży (w 2019 r. – 70). Uczęszczało do nich 19 471 uczniów (o 515 uczniów mniej niż przed rokiem). W 2020 roku zmniejszyła się zarówno liczba funkcjonujących placówek jak i liczba uczniów, a liczba absolwentów wynosiła 5 027 i była mniejsza niż przed rokiem o 68 osób. Większość absolwentów stanowiły kobiety (63,14% wszystkich absolwentów). W regionie funkcjonowało także (podobnie jak przed rokiem) 6 specjalnych liceów ogólnokształcących dla młodzieży, w których naukę pobierało 47 osób (w 2019 r. – 61).

Poniższa tabela przedstawia informację o liczbie liceów ogólnokształcących dla młodzieży (bez specjalnych) oraz liczbie uczniów tych liceów dla powiatów regionu świętokrzyskiego. Najwięcej placówek i uczniów odnotowano w m. Kielce. W 2020 roku funkcjonowało tu 18 liceów, do których uczęszczało 7 453 uczniów, co stanowiło 38,28% wszystkich uczniów liceów ogólnokształcących dla młodzieży w województwie. W powiatach kazimierskim i pińczowskim młodzież miała możliwość nauki tylko w jednej placówce tego typu w każdym z powiatów.

Tabela 12. Liczba i uczniowie liceów ogólnokształcących dla młodzieży (bez szkół specjalnych) w latach 2019-2020

Nazwa	licea ogólnokształcące dla młodzieży bez specjalnych			
	szkoły		uczniowie	
	ogółem		ogółem	
	2019	2020	2019	2020
	[ob.]	[ob.]	[osoba]	[osoba]
ŚWIĘTOKRZYSKIE	70	68	19 986	19 471
Powiat buski	3	3	962	944

Nazwa	licea ogólnokształcące dla młodzieży bez specjalnych			
	szkoły		uczniowie	
	ogółem		ogółem	
	2019	2020	2019	2020
	[ob.]	[ob.]	[osoba]	[osoba]
Powiat jędrzejowski	5	5	992	1 014
Powiat kazimierski	1	1	281	270
Powiat kielecki	5	5	559	608
Powiat konecki	3	3	1 107	1 086
Powiat opatowski	4	4	698	697
Powiat ostrowiecki	6	6	1 799	1 821
Powiat pińczowski	1	1	340	319
Powiat sandomierski	8	7	1 170	1 082
Powiat skarżyski	3	3	1 094	1 076
Powiat starachowicki	5	5	1 314	1 318
Powiat staszowski	5	4	866	799
Powiat włoszczowski	3	3	1 031	984
Powiat m.Kielce	18	18	7 773	7 453

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Specjalne licea ogólnokształcące dla młodzieży zlokalizowane były w powiatach: buskim (2), kieleckim (1), koneckim (1), sandomierskim (1) i skarżyskim (1).

Liczba liceów dla dorosłych w regionie zmniejszyła się do 35 (przed rokiem 41), a liczba uczniów tego typu placówek zmniejszyła się o 604 osoby. Ostatecznie do liceów dla dorosłych w świętokrzyskim w 2020 roku uczęszczało 2 483 uczniów, a edukację ukończyło 1 145 absolwentów (w 2019 r. – 1 322 absolwentów). Od 2015 roku liczba liceów ogólnokształcących dla dorosłych zmniejszyła się o 27 placówek, a liczba uczniów o 2 309 osób.

Malejąca systematycznie w ostatnich latach liczba liceów

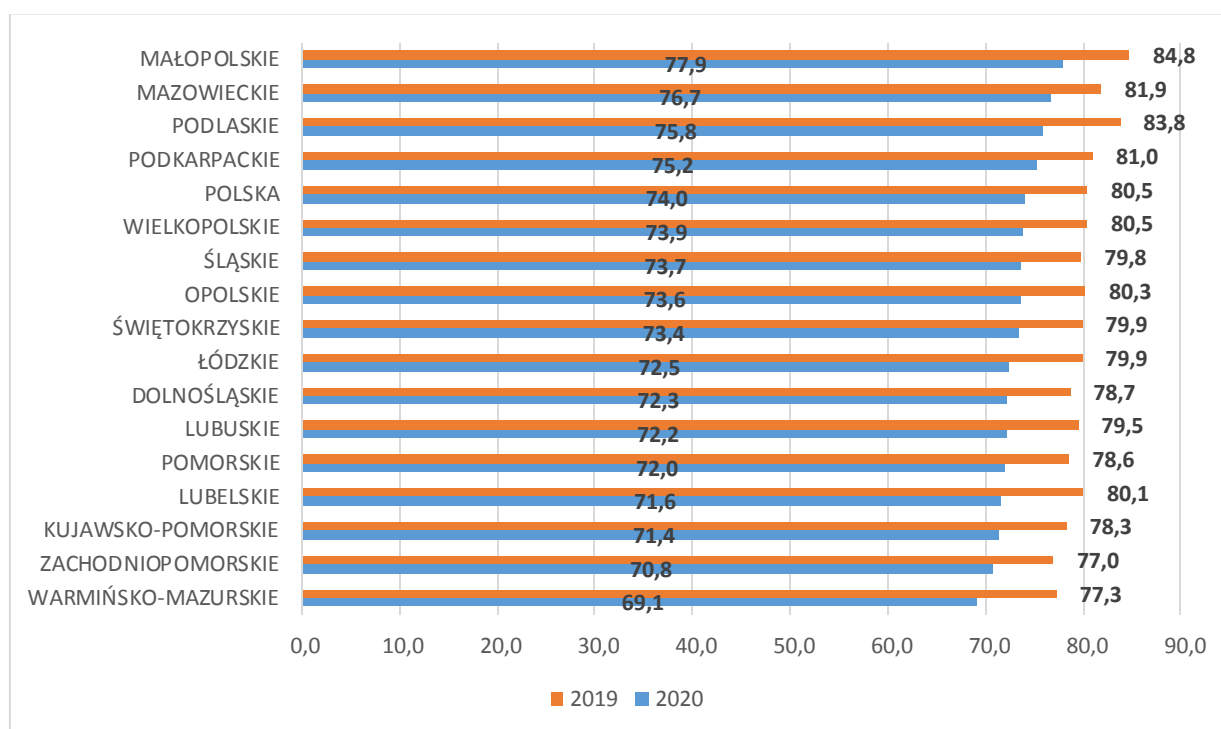
i uczniów może sugerować spadek zainteresowania kształceniem się w liceach ogólnokształcących dla dorosłych.

Na terenie województwa w roku 2020 zlokalizowanych było 75 szkół ponadgimnazjalnych i ponadpodstawowych, zawodowych i artystycznych (w 2019 r. – 77), w których naukę pobierało 23 735 osób (o 23 osoby więcej niż przed rokiem). Świętokrzyskie należało do województw

o najmniejszej liczbie średnich szkół zawodowych. Mniejsza liczba takich placówek znajdowała się tylko w podlaskim (62), lubuskim (57) i opolskim (55). **Udział uczniów kształcących się w szkołach średnich zawodowych regionu w stosunku do wszystkich uczniów szkół ponadgimnazjalnych wyniósł 45,7% i był wyższy niż przed rokiem o 0,8 p.p. Wartość wskaźnika plasowała region na pierwszym miejscu w kraju ex aequo z województwem podkarpackim.**

Jakość kształcenia w liceach i technikach badana jest wskaźnikiem zdawalności egzaminów maturalnych (egzaminów dojrzałości). W 2020 roku zdawalność egzaminu wyniosła w Polsce 74% (w 2019 r. – 80,5%).

Zdawalność egzaminów maturalnych w 2020 r. w woj. świętokrzyskim wynosiła 73,4% (w 2019 r. – 79,9%) i był to 8 wynik w kraju. Najwyższa zdawalność charakteryzowała województwa: małopolskie 77,9%, mazowieckie 76,7%, podlaskie 75,8%, a najniższa warmińsko-mazurskie 69,1%, zachodniopomorskie 70,8% oraz kujawsko-pomorskie 71,4%. W porównaniu do roku 2019 zdawalność egzaminu maturalnego w 2020 roku zmniejszyła się dość znacznie we wszystkich regionach.

Wykres 45. Zdawalność egzaminu maturalnego wg województw w %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Według portalu Perspektywy, który przygotował ranking Liceów Ogólnokształcących 2021 (pod uwagę brano trzy kryteria: sukcesy szkoły w olimpiadach, wyniki matury z przedmiotów obowiązkowych oraz wyniki matury z przedmiotów dodatkowych) w pierwszej setce w Polsce znalazło się jedno liceum z regionu. Było to LO im. św. Jadwigi Królowej w Kielcach, które zajęło **12. miejsce**. Kolejne w rankingu było VI LO im. Juliusza Słowackiego w Kielcach (102 miejsce) oraz II LO im. Jana Śniadeckiego w Kielcach (123 miejsce).

Technika zostały ocenione za pomocą czterech kryteriów. Były to: sukcesy szkoły w olimpiadach, wyniki matury z przedmiotów obowiązkowych, wyniki matury z przedmiotów dodatkowych oraz wyniki egzaminu zawodowego. Najlepszą ocenę spośród regionalnych techników uzyskało Technikum nr 3 (ZS nr 3) w Ostrowcu Świętokrzyskim (miejsce 70) oraz Technikum nr 1 (ZSP nr 2) we Włoszczowie, które znalazło się na 117 miejscu w Polsce i Technikum Leśne w Zagnańsku (228 miejsce).

Szkolnictwo policealne i zawodowe

W województwie świętokrzyskim w roku 2020 prowadzono 61 szkół policealnych (w 2019 r. – 64), w tym (podobnie jak przed rokiem) jedną szkołę policealną specjalną. Uczęszczało do nich

łącznie 7 338 uczniów (w 2019 r. – 7 575). Łączna liczba absolwentów w regionie wyniosła 3 134 (w 2019 r. – 4 102 osoby). Najwięcej szkół policealnych zlokalizowanych było w Kielcach (21, 2019 r. – 25), w powiecie ostrowieckim (9, 2019 r. -9) oraz w powiecie skarżyskim i koneckim (po 5, 2019 r. – po 5). Jedynym powiatem, w którym nie funkcjonowała żadna placówka tego typu był powiat włoszczowski.

W woj. świętokrzyskim kwalifikacje zawodowe można było uzyskać w jednej z 94 (w 2019 r. – 91) placówek: zasadniczych szkół zawodowych, szkół branżowych i szkół specjalnych przysposabiających do pracy zawodowej. Uczęszczało do nich łącznie 6 177 uczniów (2019 r. - 5 989 uczniów). Szkoły tego typu ukończyło w 2020 roku 1 324 absolwentów (2019 r. -1 188 osób). **W ostatnich latach w województwie wzrastała zarówno liczba tego typu placówek, jak również liczba uczęszczających do nich uczniów.**

Do egzaminu zawodowego oraz egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie dla uczniów: szkół zawodowych, absolwentów, eksternów oraz osób, które ukończyły kwalifikacyjne kursy zawodowe w 2021 roku przystąpiło 11 449 osób (w 2020 r. -11 427 osób), certyfikaty kwalifikacji zawodowej lub świadectwa potwierdzające kwalifikacje w zawodzie otrzymało 72,8% egzaminowanych (2020 r. - 71,5%). Egzaminy odbyły się w dwóch sesjach. Egzamin w sesji ZIMA 2021 przeprowadzono w 156 kwalifikacjach, a w sesji LATO 2021 w 167 kwalifikacjach.

Szkolnictwo wyższe, studia doktoranckie i podyplomowe

W 2020 roku w województwie świętokrzyskim zgodnie z danymi z GUS działało 11 szkół wyższych macierzystych (plus trzy filie), tj. jedna szkoła więcej niż przed rokiem. Największym ośrodkiem akademickim jest miasto Kielce, na terenie którego działały 2 uczelnie publiczne: Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach i Politechnika Świętokrzyska oraz 8 uczelni niepublicznych. Pozostałe 4 uczelnie działające w województwie świętokrzyskim to placówki niepubliczne: Wyższa Szkoła Biznesu i Przedsiębiorczości w Ostrowcu Świętokrzyskim, Wyższa Szkoła Umiejętności Zawodowych w Pińczowie, Wyższa Szkoła Humanistyczno - Przyrodnicza w Sandomierzu i Instytut Teologiczny w Sandomierzu.

Liczba studentów w regionie w 2020 roku zmalała o 551 osób osiągając ostatecznie 19 604 osoby, co stanowiło 1,61% wszystkich studentów w kraju. Liczba absolwentów w regionie (5 509) stanowiła 1,88% wszystkich absolwentów w Polsce.

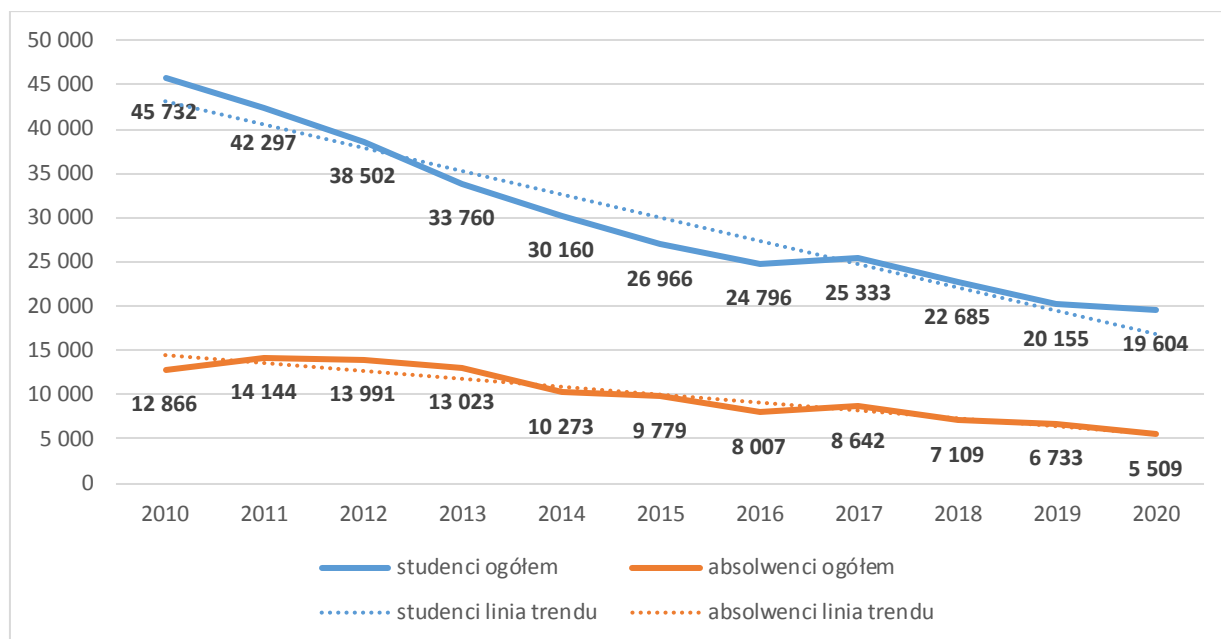
Tabela 13. Liczba uczelni, studentów i absolwentów wg województw w 2020 roku

Nazwa	uczelnie macierzyste	studenci ogółem	absolwenci ogółem
	2020	2020	2020
	[ob.]	[osoba]	[osoba]
POLSKA	349	1 215 137	293 120
DOLNOŚLĄSKIE	32	117 118	28 891
KUJAWSKO-POMORSKIE	16	54 234	12 432
LUBELSKIE	16	68 634	17 121
LUBUSKIE	5	12 509	3 080
ŁÓDZKIE	20	70 349	15 290
MAŁOPOLSKIE	27	146 564	36 708
MAZOWIECKIE	83	250 017	55 990
OPOLSKIE	5	21 328	5 142
PODKARPACKIE	14	45 804	13 363
PODLASKIE	14	28 363	7 855
POMORSKIE	24	86 239	20 319
ŚLĄSKIE	30	114 349	27 826
ŚWIĘTOKRZYSKIE	11	19 604	5 509
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	6	24 568	7 551
WIELKOPOLSKIE	32	118 058	27 932
ZACHODNIOPOMORSKIE	14	37 399	8 111

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Liczba studentów i absolwentów uczelni wyższych w regionie w ostatnich latach spadała. W 2010 roku w województwie studiowało 45,7 tys. osób, obecnie 19,6 tys. (spadek o 57,13%). W omawianym okresie zmniejszała się również liczba absolwentów, choć w tym przypadku spadkowa linia trendu była nieco łagodniejsza, przy podobnym procentowym spadku (o 57,18%).

Wykres 46. Studenci i absolwenci uczelni wyższych w województwie świętokrzyskim w latach 2010-2020¹⁵

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Pod względem liczby studentów na 10 tysięcy ludności w 2020 r. województwo świętokrzyskie uklasyfikowało się na **15. pozycji**, ze wskaźnikiem 160 (w 2019 r. – 163), a gorszy wynik uzyskało jedynie województwo lubuskie – 124 (w 2019 r. – 125). Najwyższe wartości wskaźnika odnotowano w przypadku województw: mazowieckiego 461 (w 2019 r. – 452), małopolskiego 430 (w 2019 r. – 426) i dolnośląskiego 405 (w 2019 r. – 405). **W 2020 roku na kierunkach technicznych i przyrodniczych w województwie studiowało 20,7% (2019 r. - 21,9%) wszystkich studentów przy średniej dla Polski 20,0%. Wartość udziału w świętokrzyskim pozwoliła na zajęcie szóstego miejsca w kraju.** W czołówce uplasowały się województwa: dolnośląskie i małopolskie (po 26,6%) oraz podkarpackie (23,6%). Liczba słuchaczy studiów podyplomowych i uczestników studiów doktoranckich w woj. świętokrzyskim na 1000 ludności w roku 2020 wynosiła 1,9 (2019 r. – 2,8) przy średniej dla kraju 4,5. Był to **12 wynik** w kraju przy najwyższym wskaźniku dla województwa mazowieckiego (14,5), a najniższym dla lubuskiego (0,8).

W regionie w wyższych uczelniach pracowało 1 526 (w 2019 r. – 1 529) nauczycieli akademickich, którzy stanowili 1,64% (w 2019 r. – 1,64%) wszystkich nauczycieli akademickich

¹⁵ W 2012 roku zmiany metodologiczne GUS.

w Polsce. W gronie tym w woj. świętokrzyskim było m.in. 467 profesorów, 3 docentów, 661 adiunktów, 264 asystentów.

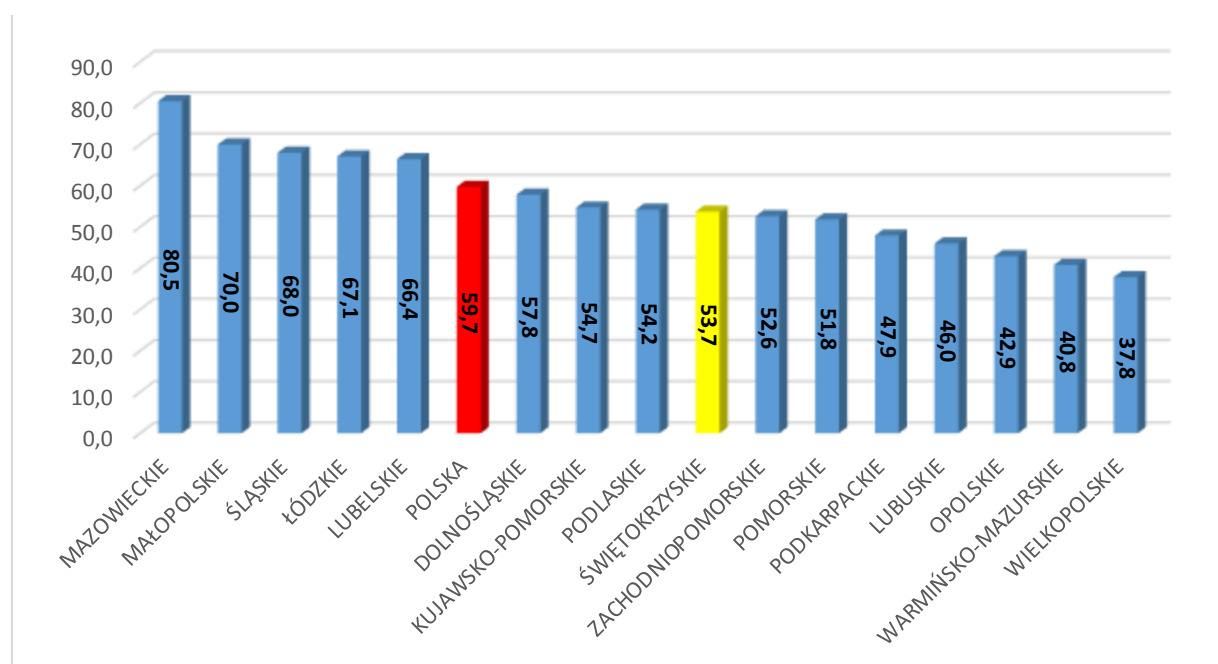
Według rankingu uczelni akademickich perspektywy 2021 najwyżej ocenianą uczelnią wyższą w województwie była Politechnika Świętokrzyska w Kielcach (56. miejsce w kraju), a Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach znalazł się na 66. miejscu. W rankingu uczelni niepublicznych najwyższą pozycję zajęła Staropolska Szkoła Wyższa w Kielcach, która znalazła się na 41. miejscu w Polsce.

W rankingu uczelni technicznych Politechnika Świętokrzyska zajęła 14. miejsce na 23 uczelnie tego typu w kraju, a w stosunku do 2020 roku awansowała o 4 miejsca. W rankingu uniwersytetów UJK zajęło przedostatnie (19) miejsce w Polsce (2020 rok -20 miejsce).

ZDROWIE

W 2020 roku w woj. świętokrzyskim odnotowano niewielki wzrost wartości wskaźnika - liczba lekarzy (personel pracujący ogółem) przypadająca na 10 tys. ludności. Z 53,3 w 2019 roku do 53,7 (w 2018 r. – 53). Średnia wartości dla Polski w 2020 roku wynosiła 59,7, a więc była o 6 p.p. wyższa od wartości wskaźnika dla świętokrzyskiego. Liczba lekarzy w stosunku do ludności w regionie pozwoliła na zajęcie **9. miejsca** w kraju (w 2019 r. – **8** wynik w kraju).

Wykres 47. Liczba lekarzy (personel pracujący) na 10 tys. ludności w 2020 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Jako pozytywne zjawisko należy uznać fakt, że w ostatnich latach liczba lekarzy na 10 tys. ludności systematycznie wzrasta. W ostatniej dekadzie w regionie każdego roku notowano wzrost wskaźnika począwszy od wartości 37,2 w 2010 roku na 53,7 w 2020 roku kończąc. Najłatwiejszy dostęp do lekarzy charakteryzował województwo mazowieckie, gdzie na 10 tys. ludności przypadało 80,5 lekarza, najniższy natomiast województwo wielkopolskie 37,8 lekarza na 10 tys. ludności.

Tabela 14. Liczba lekarzy (personel pracujący) na 10 tys. ludności w powiatach woj. świętokrzyskiego

Nazwa	lekarze (personel pracujący ogółem) na 10 tys. ludności	
	2019	2020
	[osoba]	[osoba]
ŚWIĘTOKRZYSKIE	53,3	53,7
Powiat buski	46,7	47,7
Powiat jędrzejowski	24,6	28,6
Powiat kazimierski	19,3	12,0
Powiat kielecki	27,3	27,7
Powiat konecki	40,8	40,6
Powiat opatowski	22,3	21,2
Powiat ostrowiecki	42,2	40,6
Powiat pińczowski	27,0	27,3
Powiat sandomierski	41,5	41,1
Powiat skarżyski	46,8	47,6
Powiat starachowicki	43,0	44,9
Powiat staszowski	36,6	41,7
Powiat włoszczowski	26,0	28,8
Powiat m.Kielce	151,4	150,4

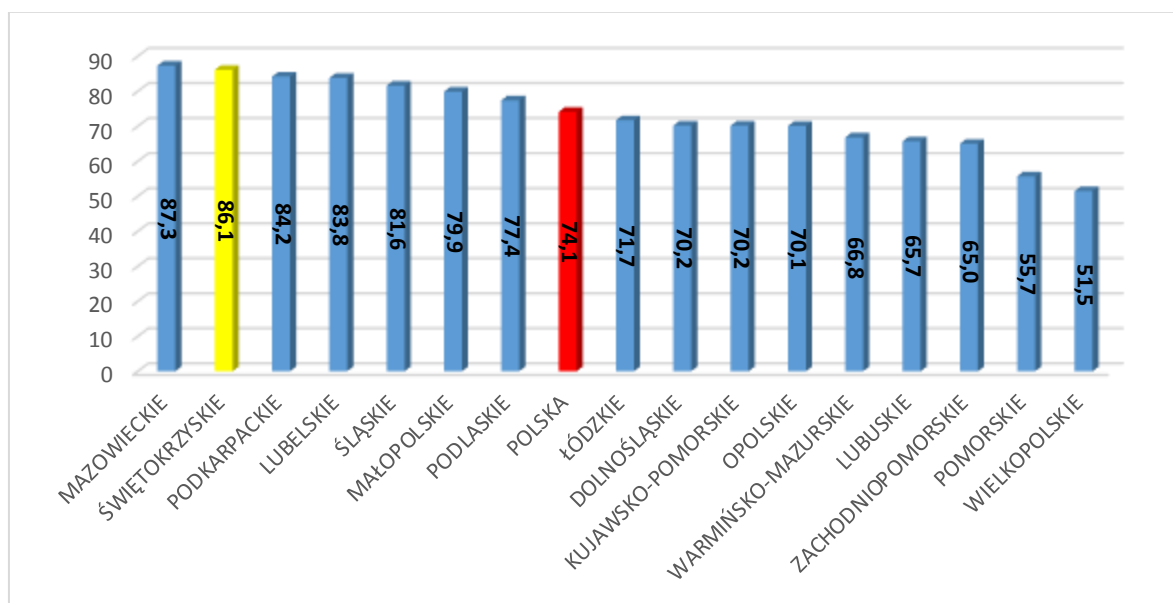
Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Najłatwiejszy dostęp do lekarza w regionie w 2020 roku mieli mieszkańcy miasta Kielce, gdzie liczba lekarzy na 10 tys. ludności była prawie trzykrotnie wyższa od średniej dla województwa.

Dobra sytuacja dotyczyła także powiatu buskiego (47,7), skarżyskiego (47,6) oraz starachowickiego (44,9). Najtrudniejszą sytuację pod względem dostępu do lekarzy mieli chorzy w powiatach kazimierskim (12) i opatowskim (21,2). Największy roczny wzrost dostępności wystąpił w powiatach: staszowskim (o 5,1), jędrzejowskim (o 4,0) oraz włoszczowskim (o 2,8). Pogorszenie sytuacji odnotowano w sześciu powiatach m.in. w powiecie kazimierskim (spadek o 7,3) oraz ostrowieckim (spadek o 1,6).

Pod względem dostępności do pielęgniarek i położnych w 2020 roku województwo zajęło drugą pozycję w kraju (spadek o jedną pozycję w stosunku do roku poprzedzającego). W regionie notowano co prawda wzrost wskaźnika, jednak nie pozwolił on na utrzymanie pierwszego miejsca z 2019 roku. Liczba pracujących pielęgniarek i położnych na 10 tys. w 2020 wynosiła 86,1 (w 2019 r. – 86) i była wyższa od średniej krajowej o 12 p.p. Największe problemy w dostępie do personelu medycznego średniego szczebla wystąpiły w województwie wielkopolskim (51,5) i pomorskim (55,7).

Wykres 48. Liczba pielęgniarek i położnych (personel pracujący) na 10 tys. ludności w 2020 roku

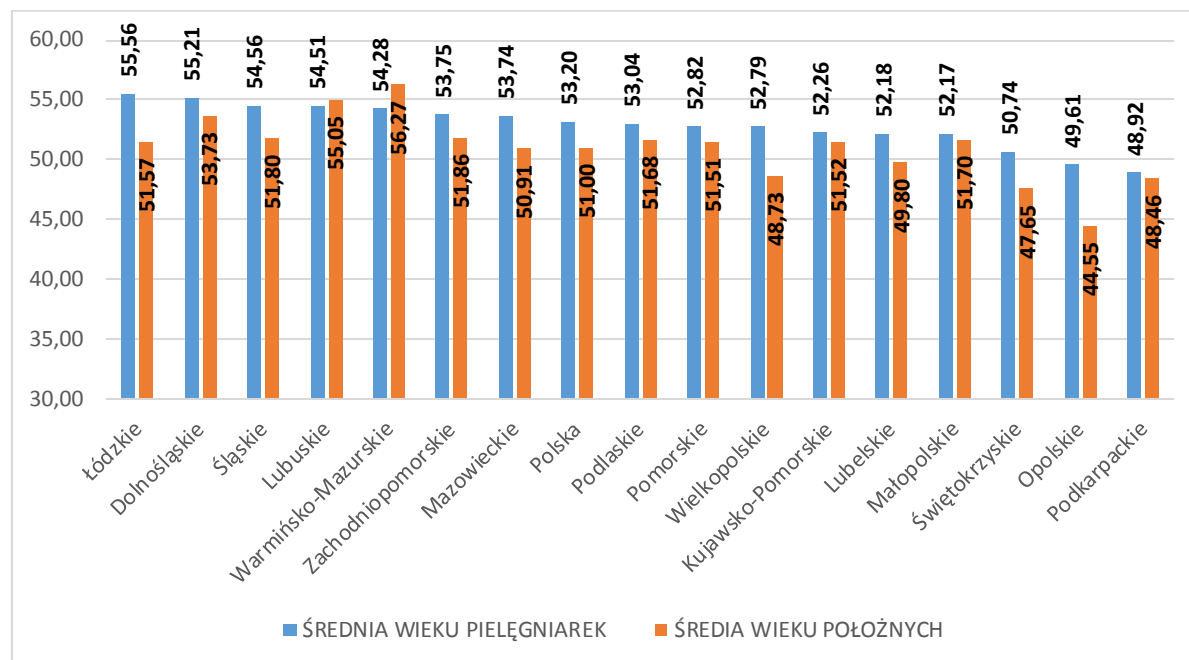

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Coraz większym problemem zarówno w kraju jak i w województwie staje się rosnąca średnia wieku pielęgniarek i położnych. Według danych Naczelnej Izby Pielęgniarek i Położnych średnia wieku pielęgniarek w Polsce w ostatniej dekadzie systematycznie rośnie, a obecnie (dane za 2021 rok) wynosi aż 53 lata. Podobna sytuacja dotyczy położnych, a średnia ich wieku

wynosi niewiele mniej bo 51 lat. **Dane dla województwa świętokrzyskiego były korzystniejsze niż średnia dla Polski: średnia wieku pielęgniarki to 51 lat, a położnej 48.**

Wykres 49. Średnia wieku pielęgniarek i położnych wg województw w 2021 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych NIPiP

Pielęgniarki o najbardziej zaawansowanym wieku pracują w województwie łódzkim. Tam średnia wieku pielęgniarki to prawie 56 lat. Najmłodsze są pielęgniarki z woj. podkarpackiego – ok. 49 lat. W przypadku położnych, najstarsze pracują w województwie warmińsko-mazurskim – 56 lat, a najmłodsze w woj. opolskim 45 lat.

Dostępność do usług medycznych

W 2020 w woj. świętokrzyskim w dalszym ciągu funkcjonowały 24 szpitale ogólne (2019 rok – tyle samo). Szpitale dysponowały łącznie 5 404 łózkami (w 2019 r. – 5 348). W regionie funkcjonował 1 szpital psychiatryczny z 694 łózkami (2019 r. 750). Liczba pacjentów leczonych w szpitalach ogólnych (bez ruchu międzyoddziałowego) wynosiła 195 930 osób (o 68 562 leczonych mniej niż przed rokiem). Szpital psychiatryczny przyjął w 2020 roku 7 909 pacjentów tj. o 2 019 mniej niż w 2019 r. Wykorzystanie łóżek w szpitalach ogólnych w % w 2020 roku zmniejszyło się w stosunku do roku poprzedniego o 18,5 p.p. i wynosiło 56,3%. Wykorzystanie łóżek w województwie było nadal wyższe (o 1,3 p.p.) niż średnie wykorzystanie łóżek w

szpitalach ogólnych w kraju (55,0%). Pod względem wykorzystania łóżek w szpitalach ogólnych województwo plasowało się na **6 miejscu w kraju**.

Spadek wykorzystania łóżek związany był z pandemią COVID-19 i nietypową sytuacją, w której funkcjonowała w tym okresie ochrona zdrowia - niemal na wszystkich oddziałach szpitalnych przebywało mniej pacjentów.

Pod względem liczby mieszkańców przypadających na jedno łóżko w szpitalach ogólnych, województwo świętokrzyskie w 2020 roku, podobnie jak przed rokiem, zajęło **8. pozycję** (227 osób na łóżko) wśród województw (w 2019 r. - 231 osób na łóżko). Średnio w kraju na jedno łóżko przypadało 228 osób (w 2019 r. - 230). Największą dostępność do łóżek w szpitalach ogólnych odnotowano w województwie lubelskim (195), śląskim (198), łódzkim (212), natomiast najmniejszą w pomorskim (272), wielkopolskim (269) i małopolskim (252).

Sytuacja wywołana rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 wpłynęła radykalnie na funkcjonowanie szpitali uzdrowiskowych i sanatoriów. W związku z ogłoszeniem w Polsce stanu zagrożenia epidemicznego oraz decyzją Narodowego Funduszu Zdrowia od 14 marca 2020 r. uzdrowiska (sanatoria) w całym kraju zawiesiły swoją działalność. Przerwa w działalności trwała do połowy czerwca 2020 roku. W 15 szpitalach uzdrowiskowych i sanatoriach regionu w 2020 roku przebywało 29 312 kuracjuszy leczonych stacjonarnie (**spadek w stosunku do roku 2019 o 53,65%**) i 1 017 kuracjuszy leczonych w trybie ambulatoryjnym (**spadek w stosunku do 2019 roku o 79,52%**). W 2020 roku w województwie rozpoczął funkcjonowanie drugi stacjonarny zakład rehabilitacji leczniczej. W obu zakładach do dyspozycji kuracjuszy było 221 łóżek, a liczba leczonych wyniosła 8 458 osób (**spadek o 45,21% w stosunku do 2019 r.**) W przychodni uzdrowiskowej przyjęto także znacznie mniej osób niż w roku poprzednim (2 253, 2019 r. - 6 369).

W ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w 2020 r. funkcjonowały 634 (w 2019 r. - 642) przychodnie podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej.

Tabela 15. Przychodnie podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej w powiatach woj. świętokrzyskiego

Nazwa	przychodnie ogółem	
	2019	2020
	[ob.]	[ob.]
ŚWIĘTOKRZYSKIE	642	634
Powiat buski	34	31
Powiat jędrzejowski	38	37
Powiat kazimierski	8	8
Powiat kielecki	76	75
Powiat konecki	23	22
Powiat opatowski	25	24
Powiat ostrowiecki	58	59
Powiat pińczowski	20	20
Powiat sandomierski	41	38
Powiat skarżyski	32	32
Powiat starachowicki	39	39
Powiat staszowski	31	33
Powiat włoszczowski	25	21
Powiat m.Kielce	192	195

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

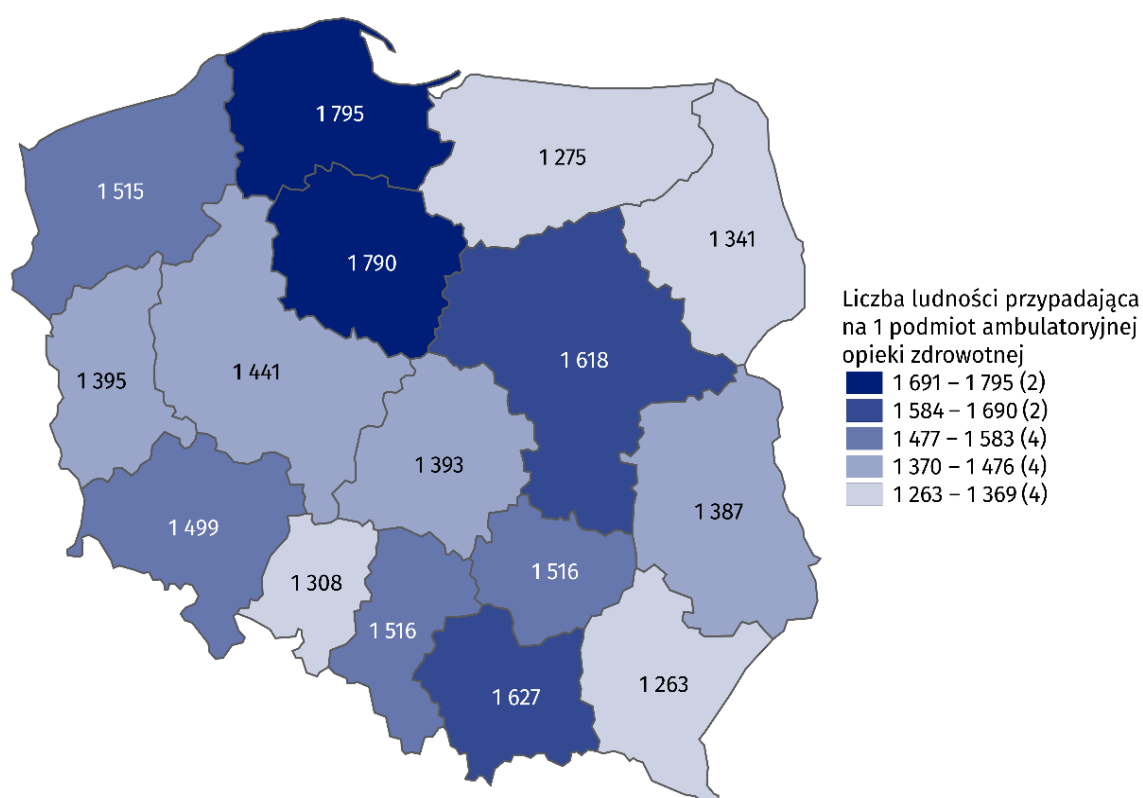
Najwięcej, bo prawie 31% wszystkich przychodni w regionie funkcjonowało w m. Kielce (195). Duża liczba przychodni zlokalizowana była także na terenie powiatów: kieleckiego (75), ostrowieckiego (59) i starachowickiego (39). Wzrost liczby przychodni w ciągu roku odnotowano w mieście Kielce (o 3), powiecie staszowskim (o 2) oraz w powiecie ostrowieckim (o 1), a liczba przychodni zmniejszyła się w siedmiu powiatach województwa.

Liczba działających praktyk lekarskich w województwie zmalała w porównaniu do roku 2019 o 24 i w końcu 2020 roku funkcjonowało 174 praktyki. Znacznie więcej praktyk lekarskich

zlokalizowanych było w miastach (137) niż na terenach wiejskich (37). W całym kraju funkcjonowało 4 048 praktyk tj. o 389 mniej niż przed rokiem.

Na jeden podmiot ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w 2020 roku w woj. świętokrzyskim przypadało 1 516 osób (2019 -1 469 osób). Średnia dla kraju wynosiła 1 498 osób (o 37 osób więcej niż przed rokiem). Najwięcej ludności na jedną przychodnię i praktykę odnotowano w województwie pomorskim (1 795), a najmniej – podkarpackim (1 263).

Mapa 1. Liczba ludności na 1 podmiot ambulatoryjnej opieki zdrowotnej według województw w 2020 roku

Źródło: Publikacja GUS - Ambulatoryjna opieka zdrowotna w 2020 roku

W 2020 roku, podobnie jak w roku poprzednim i w 2018 r., na 10 tys. mieszkańców województwa świętokrzyskiego przypadło 5 przychodni. Średnia wartość wskaźnika dla Polski wynosiła 6 przychodni na 10 tys. mieszkańców.

Liczba hospicjów w roku 2020 roku w województwie świętokrzyskim nie uległa zmianie i podobnie jak w 2019 wynosiła 9. Zlokalizowano w nich 149 łóżek tj. o jedno mniej niż w 2019 roku. Liczba pacjentów wyniosła 1 149 (w 2019r. – 1 375). W regionie funkcjonował tylko 1 oddział opieki paliatywnej (20 łóżek), który przyjął 75 pacjentów (**o 67,95% mniej niż w 2019**

roku). W 2020 roku w świętokrzyskim powstał kolejny zakład opiekuńczo leczniczy i łącznie funkcjonowało ich 17. Liczba przyjętych pacjentów osiągnęła 1 666 osób (w 2019 r. 16 zakładów, 1 693 pacjentów), natomiast w 3 zakładach pielęgnacyjno-opiekuńczych, przyjęto 114 pacjentów (w 2019 r. 3 zakłady, 90 pacjentów).

Liczba łóżek w hospicjach, zakładach opiekuńczo-leczniczych i pielęgnacyjno-opiekuńczych na 100 tys. ludności w województwie świętokrzyskim w 2020 roku wynosiła 92,9 (w 2019 r. – 87,5), przy średniej dla Polski 96,9 (w 2019 r. 96,3). Pod względem dostępności do łóżek w tego typu zakładach województwo **zajęło 9. miejsce w kraju**. Wskaźnik ten najkorzystniejszą wartość osiągnął w województwie dolnośląskim – 144,7, a najmniej korzystną w wielkopolskim – 45.

W ramach Państwowego Ratownictwa Medycznego w 2020 roku w woj. świętokrzyskim działało 49 zespołów ratownictwa medycznego (40 podstawowych i 9 specjalistycznych), 1 lotniczy zespół ratownictwa medycznego, 10 szpitalnych oddziałów ratunkowych. W 2020 ratownicy medyczni interweniowali 109 140 razy (w 2019 r. - 125 663). W strukturach ratownictwa medycznego w województwie pracowało 628 osób (o 9 osób więcej niż przed rokiem).

Dostępność do usług opiekuńczych

W 2020 roku w województwie zlokalizowanych było 68 żłobków i klubów dziecięcych (w 2019 r. – 65). **Liczba miejsc w żłobkach w regionie, w porównaniu do roku poprzedzającego, wzrosła o 7,27%** (2019 r. – wzrost o 18% w porównaniu do 2018 r.). Liczba miejsc w żłobkach i klubach dziecięcych w świętokrzyskim osiągnęła 3 097, a w ciągu roku przebywało w nich 4 336 dzieci (o 195 dzieci więcej niż przed rokiem).

Na 1000 dzieci w wieku do 3 lat w regionie przypadało 90 dzieci w żłobkach i klubach dziecięcych (w 2019 r. – 85), przy średniej dla kraju 128. Mimo wzrostu wskaźnika, był to najniższy wynik w kraju.

Na koniec roku 2020 w regionie funkcjonowało 71 stacjonarnych zakładów pomocy społecznej (w 2019 r. – 70), w których łącznie było 4 449 miejsc (w 2019 r. – 4 380 miejsc) oraz 3 990 mieszkańców (w 2019 r. – 4 185 mieszkańców). 7 stacjonarnych zakładów pomocy społecznej podlegało samorządom gmin, 24 samorządowi powiatów, a w 40 ośrodkach prowadzącym był organ niepubliczny. Wśród nich najliczniejszą grupę stanowiły domy pomocy społecznej (37),

schroniska dla bezdomnych (12), placówki zapewniające całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku w ramach działalności gospodarczej lub statutowej (8). Ponadto w regionie funkcjonowało 6 rodzinnych domów pomocy, 4 noclegownie, 2 domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, jeden środowiskowy dom samopomocy lub inny ośrodek wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi i jeden ośrodek pomocy społecznej zakwalifikowany w kategorii pozostałe.

Instytucjonalną opieką nad dziećmi i młodzieżą w świętokrzyskim zajmują się placówki wsparcia dziennego, których w województwie świętokrzyskim w końcu 2020 roku było 215 (w 2019 r. – 206).

Placówki dysponowały 4 934 miejscami (w 2019 r. – 4 987), a w ciągu całego 2020 roku ze wsparcia skorzystało 6 211 osób (2019 r. – 6 725 osób). W ramach rodzinnej pieczy zastępczej funkcjonowało 993 rodzin zastępczych (w 2019 r. – 980), pod opieką których przebywało 1 340 dzieci. W 12 rodzinnych domach dziecka (w 2019 r. – 13) znajdowało się 82 wychowanków (w 2019 r. – 86).

JAKOŚĆ ŻYCIA

W poniższym rozdziale opisano kilka wybranych wskaźników, które obrazują jakość życia mieszkańców województwa świętokrzyskiego rozumianą jako stopień zaspokojenia ich potrzeb materialnych i niematerialnych. Jednym z podstawowych wskaźników obrazujących poziom życia w kontekście potrzeb materialnych jest wskaźnik zagrożenia ubóstwem. W 2020 roku **wskaźnik zagrożenia ubóstwem relatywnym** (odsetek osób w gospodarstwach domowych, w których poziom wydatków był niższy niż granica ubóstwa relatywnego¹⁶) w Polsce wyniósł 11,8 % i był o 1,2 p.p. niższy niż przed rokiem. Niestety dane dotyczące wartości wskaźnika za 2020 rok dla województwa świętokrzyskiego nie zostały udostępnione. Główny Urząd Statystyczny nie opublikował danych zasięgów ubóstwa według województw. Przeprowadzono co prawda badanie ankietowe, ale z uwagi na trudne warunki panującej pandemii COVID – 19, uzyskana precyzja wyników zrealizowanego badania była niższa niż dotychczas, co było powodem braku publikacji danych dla regionów. W roku 2019 w województwie 19,2% gospodarstw domowych było zagrożonych ubóstwem relatywnym (w

¹⁶ Relatywna granica ubóstwa rozumiana jest jako kwota równa 50% średnich miesięcznych wydatków gospodarstw domowych.

kraju 13%), co pozwoliło na zajęcie **13. miejsca** wśród województw, przed woj. małopolskim (20,9%), warmińsko-mazurskim (21%) oraz podlaskim (21,8%).

Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na osobę w gospodarstwie domowym w województwie świętokrzyskim w 2020 roku wzrósł o 100,46 zł w stosunku do tego notowanego w roku ubiegłym i wynosił 1 726,92 zł. W porównaniu do pozostałych regionów kraju dochód (na osobę), którym dysponowało przeciętne gospodarstwo domowe w świętokrzyskim nie był wysoki, a wartość wskaźnika pozwoliła (podobnie jak przed rokiem) na zajęcie **13. miejsca** w rankingu województw.

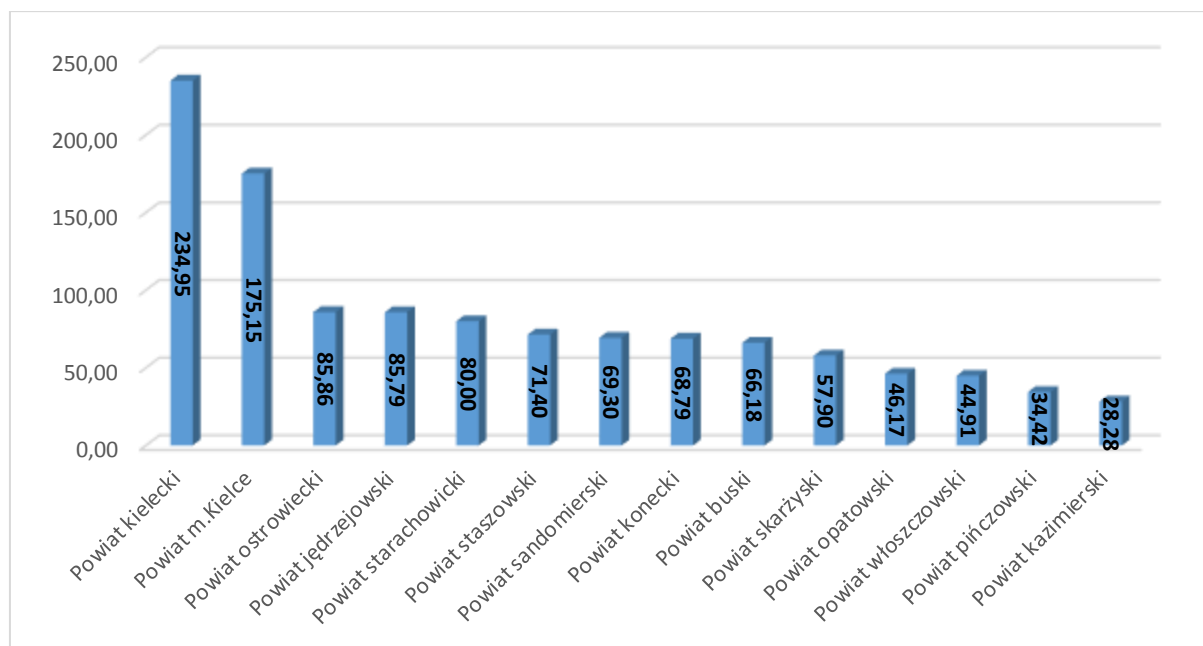
Miesięczne wydatki w gospodarstwach domowych przypadające na jedną osobę w 2020 roku wynosiły 994 zł i były o 65,05 zł niższe od tych sprzed roku. Zmniejszenie wydatków w gospodarstwach domowych odnotowano w większości województw: od 149,07 zł w woj. łódzkim do 9,14 zł w woj. podlaskim. Wzrost wydatków w przeliczeniu na osobę wystąpił w województwie warmińsko-mazurskim (o 66,52 zł) oraz lubelskim (o 18,22 zł). Największe wydatki na osobę charakteryzowały województwa: mazowieckie (1 443,01 zł), dolnośląskie (1 355,29 zł) i pomorskie (1 328,72 zł), a najmniejsze: podkarpackie (930,94 zł), świętokrzyskie (994 zł) oraz podlaskie (1 020,37 zł). Województwo świętokrzyskie w 2020 roku pod względem wysokości wydatków na osobę zajęło **15. miejsce** w kraju.

W 2020 roku odnotowano w regionie największy wśród województw wzrost udziału gospodarstw domowych posiadających samochód osobowy w ogóle gospodarstw. W porównaniu do roku ubiegłego udział ten wzrósł o 9,4 p.p. osiągając ostatecznie 72,7%, przy średniej dla kraju 71,4%. Województwo pod tym względem **zajęło 9. miejsce w kraju (awans o 4 miejsca w stosunku do 2019 r.)**.

Przeciętna miesięczna liczba dzieci, na które rodziny otrzymały świadczenie wychowawcze 500+ w okresie w 2020 roku wynosiła 181 960, a kwota wypłacona w świętokrzyskim to 1,15 mld zł (w 2019 r. - 909,5 mln zł), która stanowiła 2,87% łącznej kwoty wypłaconej w kraju (2019 r. – 2,98%).

Mniejszy udział w wypłaconej kwocie 500+ miało (podobnie jak w zeszłym roku) województwo opolskie (2,16%) i lubuskie (2,53%). W całym kraju wypłacono prawie 40 mld zł, a w 2019 r. - ponad 30,5 mld zł. Rozkład terytorialny wypłaty 500+ w poszczególnych powiatach województwa świętokrzyskiego w 2020 roku przedstawia poniższy wykres.

Wykres 50. Wypłata świadczenia 500+ w woj. świętokrzyskim wg powiatów w 2020 r. w mln zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Jak co roku największą kwotę świadczenia wypłacono w powiecie kieleckim - 234,95 mln zł (2019 r. - 188,22 mln zł) oraz m. Kielce – 175,15 mln zł (2019 r. – 129,88 mln zł), a najmniejszą w powiecie kazimierskim – 28,28 mln zł (2019 r. – 22,54 mln zł).

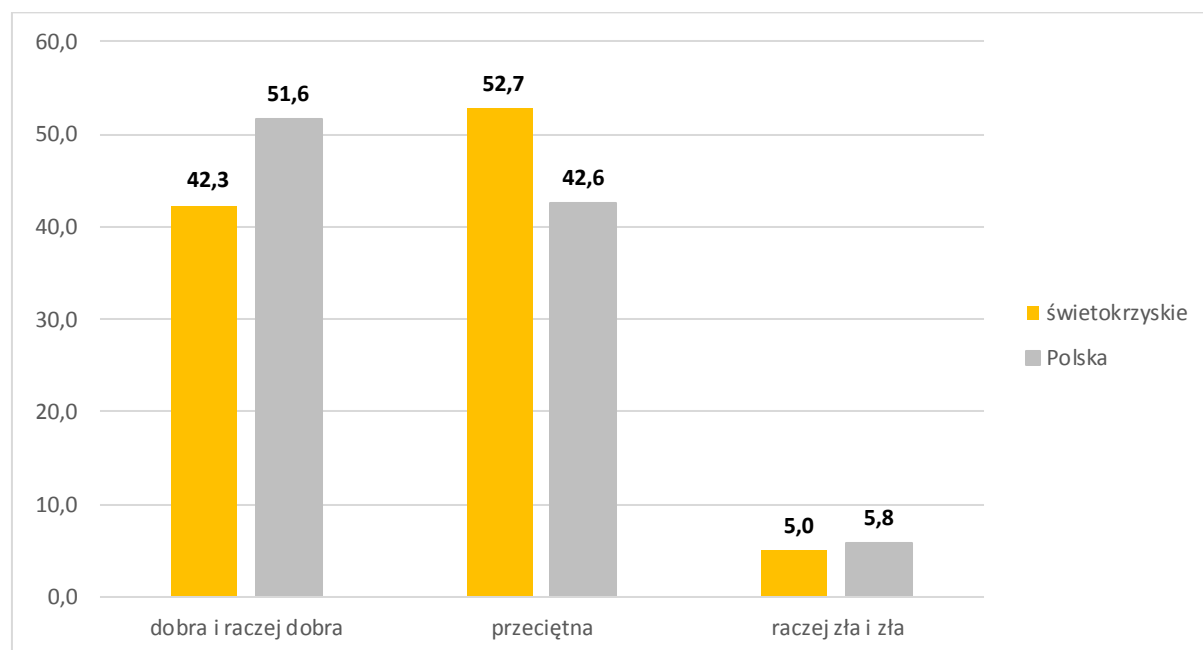
W Polsce rodziny wielodzietne mogą starać się **Kartę Dużej Rodziny**, która została wprowadzona na mocy ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. Karta ta przysługuje, niezależnie od dochodów, rodzinom z co najmniej trójką dzieci poniżej 18 lat lub poniżej 25 lat (w przypadku, gdy dziecko uczy się w szkole lub w szkole wyższej) lub bez ograniczeń wiekowych (w przypadku dziecka posiadającego orzeczenie o niepełnosprawności). Posiadacze karty mają zapewnione zniżki, przede wszystkim przy zakupie towarów i usług konsumpcyjnych. W 2020 roku Kartę Dużej Rodziny w województwie świętokrzyskim posiadało **31 066** rodzin (**o 3 641 więcej niż przed rokiem**). W całym kraju z benefitów związanych z posiadaniem kart mogło skorzystać 1 040 363 rodziny (o 130 949 rodzin więcej niż w 2019 r.).

O polepszeniu sytuacji materialnej rodzin w woj. świętokrzyskim może świadczyć spadek liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej. W 2020 roku liczba rodzin, które otrzymały zasiłki rodzinne na dzieci zmalała o 7 153, a spadek dotyczył wszystkich powiatów

w regionie. Zmniejszyła się także w województwie liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenia pomocy społecznej. Na 10 tys. mieszkańców przypadało tu 374,2 osoby (2019 r. - 413,2) z przyznanymi świadczeniami, przy średniej dla Polski 287.

W 2020 roku mieszkańcy woj. świętokrzyskiego lepiej ocenili swoją sytuację materialną niż w roku poprzedzającym. W stosunku do roku 2019 wzrósł odsetek gospodarstw oceniających swoją sytuację jako dobra i raczej dobra (wzrost o 3,5 p.p.), zmalał natomiast udział gospodarstw, których sytuacja była raczej zła i zła (spadek o 3,4 p.p.). Odsetek gospodarstw o przeciętnej sytuacji materialnej pozostał na poziomie podobnym do ubiegłorocznego. Wartości udziałów poszczególnych ocen w przypadku średniej dla kraju były jednak znacznie korzystniejsze niż te odnotowane dla świętokrzyskiego. Różnica na korzyść dotyczyła głównie większego udziału gospodarstw o ocenie sytuacji materialnej jako dobra i raczej dobra (średnia dla Polski wyższa o 9,3 p.p. od wartości dla województwa), a także mniejszego udziału gospodarstw o przeciętnej sytuacji. **Należy jednak zwrócić uwagę na gorszą ocenę dla średniej w kraju w przypadku gospodarstw z sytuacją ocenianą jako złą i raczej złą.**

Wykres 51. Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych w 2020 roku w
%

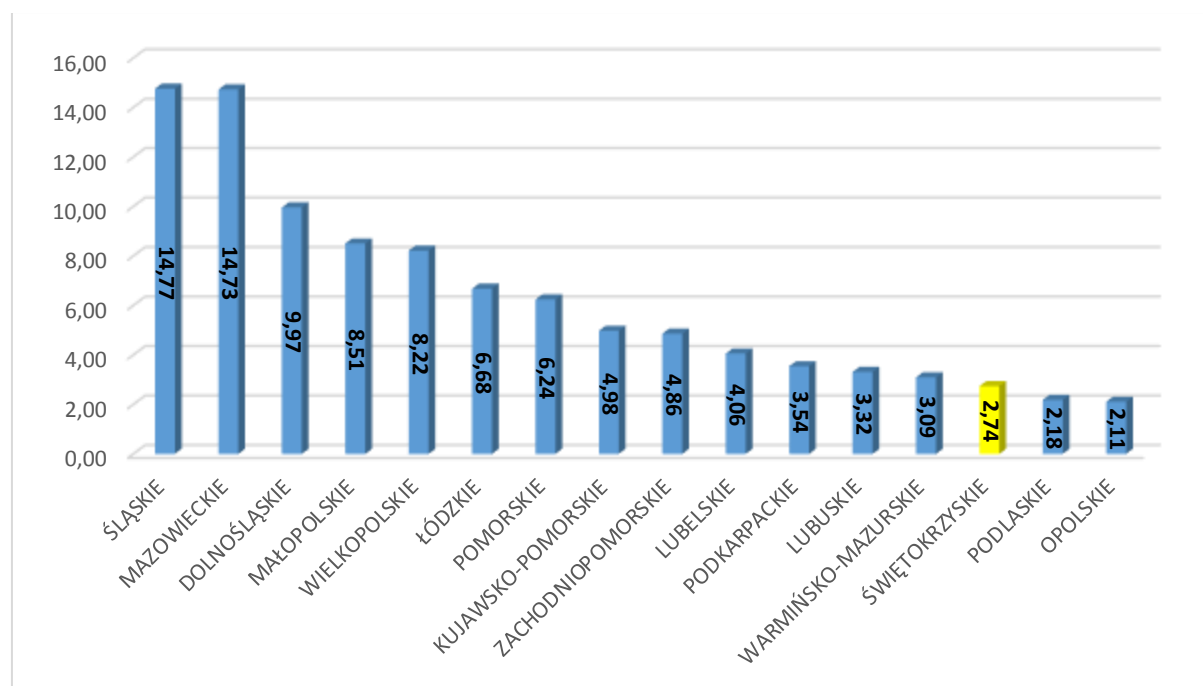

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Mieszkańcy świętokrzyskiego chętnie zrzeszają się w ramach fundacji i stowarzyszeń społecznych, co może świadczyć o poziomie kapitału społecznego regionu. **Udział fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w ogólnej liczbie podmiotów gospodarki narodowej w 2020 roku wynosił w województwie 3,9% przy średniej dla Polski 3,2%. Wysokość omawianego udziału pozwoliła świętokrzyskiemu na zajęcie 4 miejsca w Polsce (na równi z woj. podlaskim).**

Liczba przestępstw stwierdzonych przez policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych w województwie w 2021 roku zmniejszyła się i wyniosła 22 487 (2020 r. – 22 683), przy jednoczesnym wzroście przestępstw w całym kraju (2021 r. – 820 846, 2020 r. – 765 408). Skala przestępstw w regionie w porównaniu do pozostałych województw była niewielka (2,74% wszystkich stwierdzonych przestępstw w kraju), a woj. świętokrzyskie pozostawało w dalszym ciągu jednym z najbezpieczniejszych miejsc w Polsce. Bezpieczniejszymi regionami w 2021 roku były tylko województwa: podlaskie (2,18%) i opolskie (2,11%).

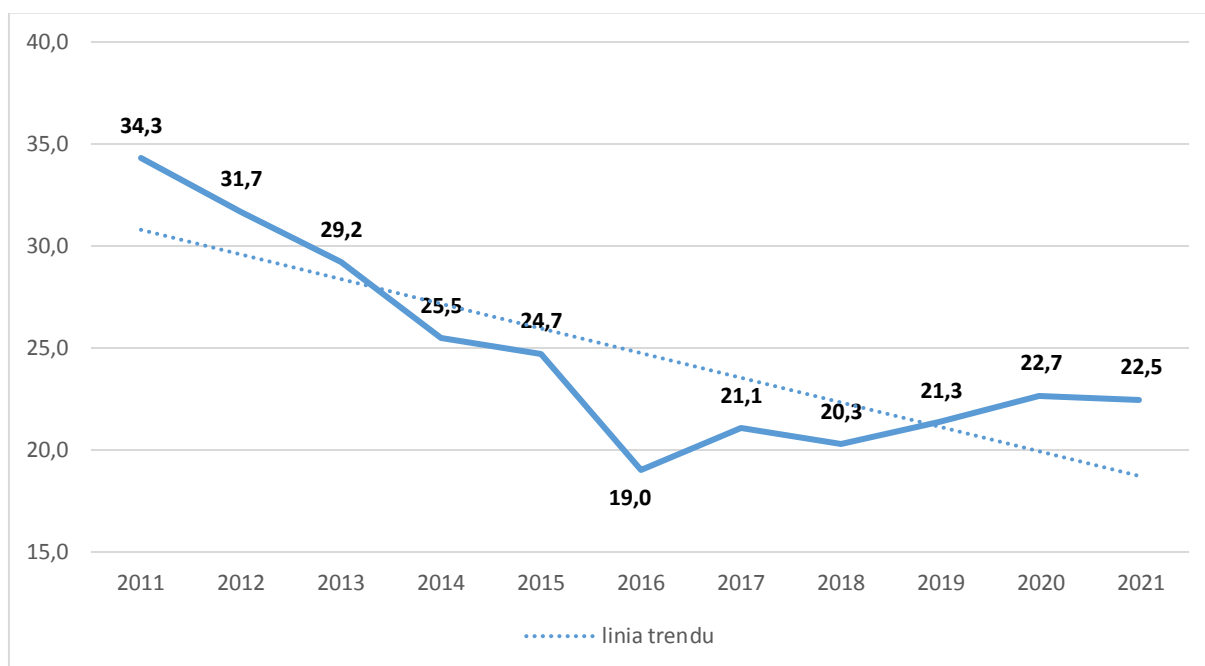
Wykres 52. Udział przestępstw stwierdzonych przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych wg województw w 2021 roku w % (Polska =100)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

W okresie ostatnich dziesięciu lat liczba przestępstw w woj. świętokrzyskim malała co obrazuje przebieg linii trendu poniższego wykresu. W 2011 roku stwierdzono 34,3 tys. przestępstw, a w 2021 roku było ich już tylko 22,5 tys. (spadek o 34,4%). Rokiem w którym stwierdzono najmniejszą liczbę przestępstw był 2016 (19 tys.). Niewielkie wzrosty liczby przestępstw w stosunku do roku poprzedzającego odnotowano w roku 2017, 2019 oraz 2020.

Wykres 53. Liczba przestępstw stwierdzonych przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych w województwie świętokrzyskim w latach 2011-2021 w tys.

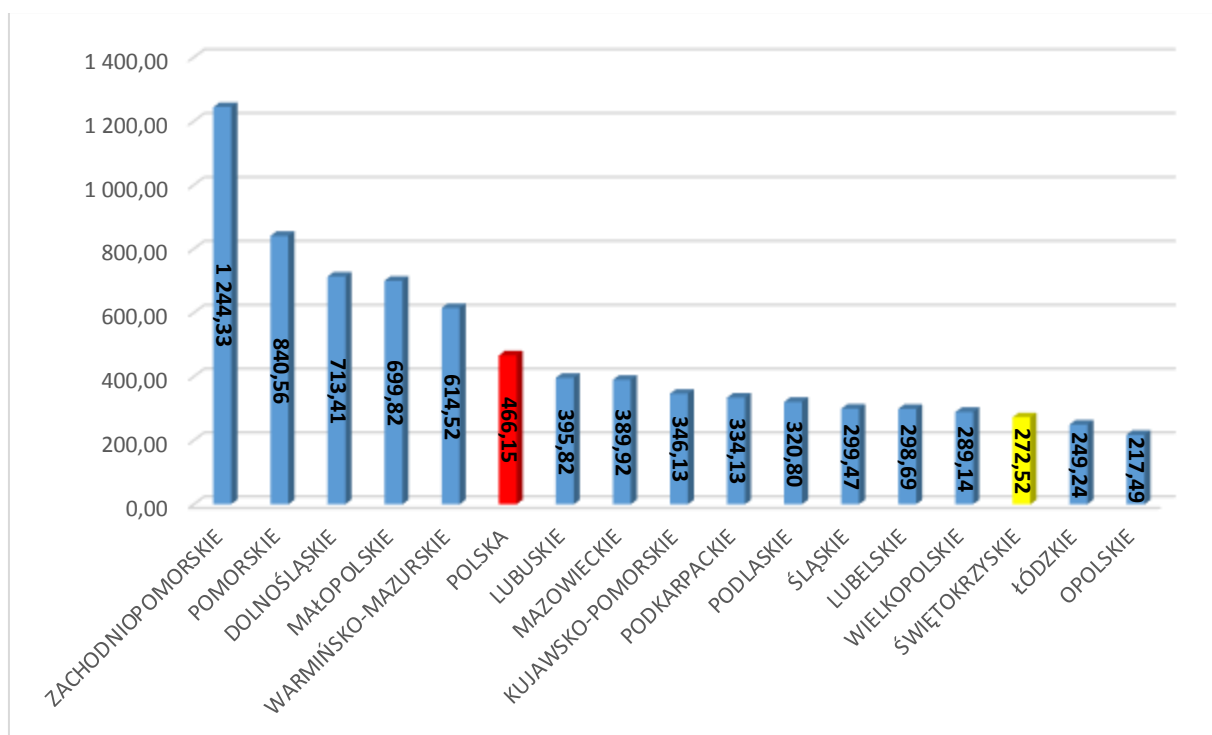
Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

TURYSTYKA

W 2020 roku liczba turystycznych obiektów noclegowych w województwie świętokrzyskim zmniejszyła się, a turyści mieli do dyspozycji 235 obiektów (2019 r. - 251). W całym kraju znajdowało się 10 291 tego typu obiektów i w tym przypadku również odnotowano spadek liczby obiektów w stosunku do roku poprzedzającego (o 960). **Liczba miejsc noclegowych całorocznych zmniejszyła się w stosunku rok do roku o 1,7%** (2019 r. - wzrost o 3,7%). W ostatniej dekadzie taka sytuacja miał miejsce w 2017 roku, w pozostałych latach notowano co roku wzrost wskaźnika. Trzeba zauważyć, że spadek liczby miejsc noclegowych w 2020 roku wystąpił we wszystkich województwach oprócz woj. dolnośląskiego (2% wzrostu).

W 2020 roku drastycznie spadła wartość wskaźnika **liczba turystów korzystających z noclegów na 1000 ludności** w Polsce i w regionie. W stosunku do roku poprzedzającego wartość wskaźnika w województwie spadła o 257,91, a w kraju o 463,03. **Wysokość spadków notowanych w innych województwach pozwoliła jednak na awans woj. świętokrzyskiego o jedną pozycję w rankingu województw na 14. miejsce** (2019 r. - 15. miejsce wśród województw, podobnie jak w 2018 r. i 2017 r.).

Wykres 54. Liczba turystów korzystających z noclegów na 1000 ludności w 2020 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Spadła także **liczba udzielonych noclegów na 1000 mieszkańców**. Wartość wskaźnika w 2020 roku zmniejszyła się niemal dwukrotnie do poziomu 846,69 (2019 r. – 1 567,95). W tym przypadku wartość wskaźnika pozwoliła zająć województwu, podobnie jak w roku ubiegłym **9. miejsce w kraju**. Co istotne, spadki wskaźnika (o różnym nasileniu) wystąpiły także we wszystkich województwach.

We wszystkich regionach kraju w 2020 roku notowano spadek stopnia wykorzystania miejsc noclegowych. Średnio w kraju wykorzystanych było tylko 26,8 % miejsc; dla porównania wartość wskaźnika w 2019 roku to 40,6%.

Tabela 16. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych wg województw w %

Nazwa	ogółem	
	2019	2020
	[%]	[%]
POLSKA	40,6	26,8
DOLNOŚLĄSKIE	39,4	26,3
KUJAWSKO-POMORSKIE	45,7	29,9
LUBELSKIE	31,8	21,1
LUBUSKIE	29,7	21,1
ŁÓDZKIE	35,1	21,9
MAŁOPOLSKIE	43,0	25,7
MAZOWIECKIE	44,0	21,3
OPOLSKIE	32,5	22,2
PODKARPACKIE	34,8	25,4
PODLASKIE	30,6	22,1
POMORSKIE	43,1	31,7
ŚLĄSKIE	38,0	23,3
ŚWIĘTOKRZYSKIE	33,7	21,9
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	31,8	27,5
WIELKOPOLSKIE	31,0	20,4
ZACHODNIOPOMORSKIE	51,5	37,8

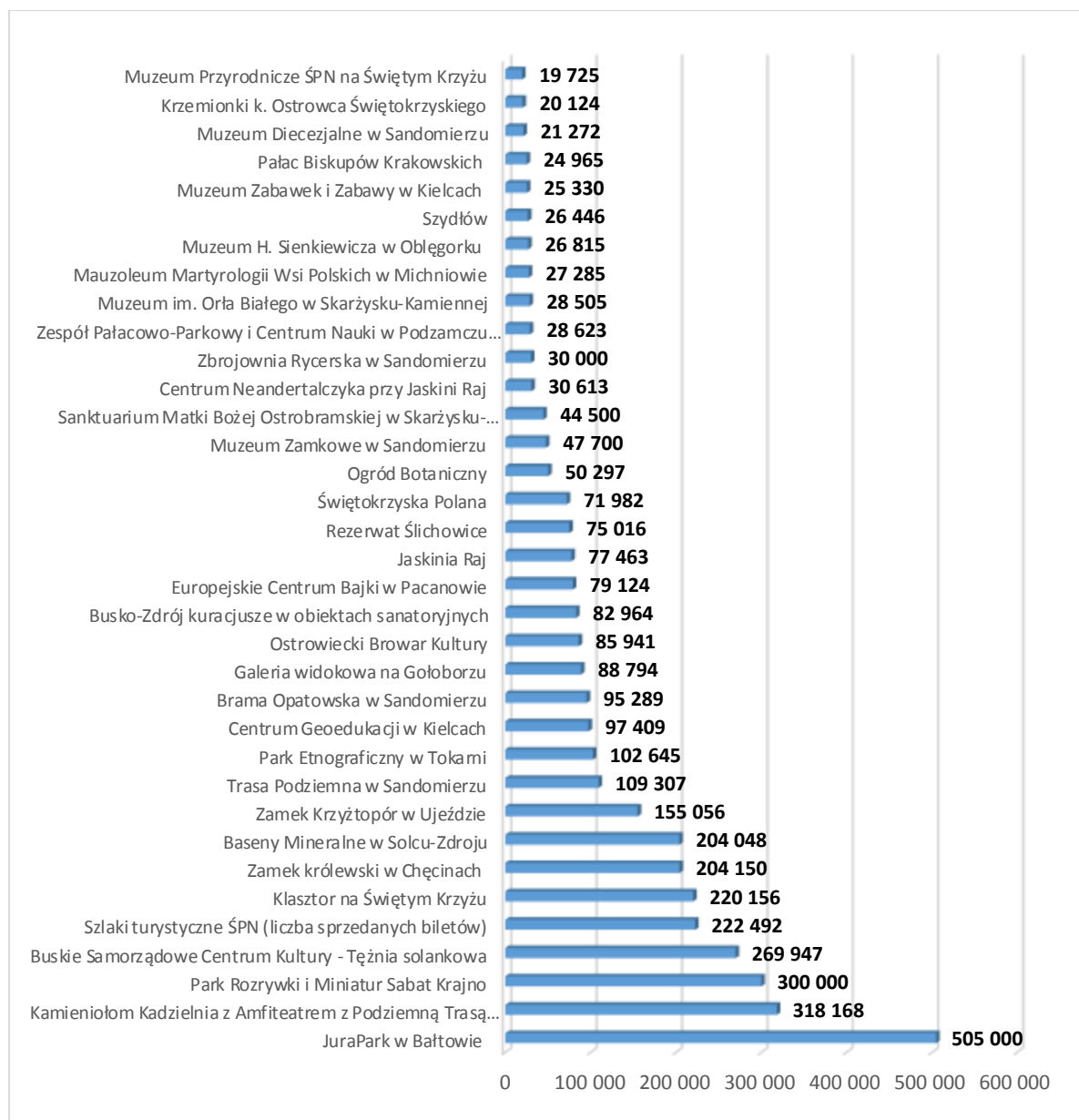
Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

W woj. świętokrzyskim wykorzystano 21,9% miejsc noclegowych, a niższy stopień wykorzystania zaobserwowano w województwach: mazowieckim (21,3), lubelskim i lubuskim (po 21,1%) oraz wielkopolskim (20,4%).

Ograniczenia związane z epidemią dotknęły także obszaru kultury. **Liczba zwiedzających muzea i oddziały muzeów (muzea w gestii samorządu gmin, powiatów i miast na prawach powiatu) na 1000 ludności** w województwie w 2020 roku wyniosła 69,7 (w 2019 r. - 190,2), co przełożyło się na **zajęcie 9. miejsca w rankingu województw** (2019 r. - 7. miejsce). Średnia dla kraju była wyższa od tej notowanej w Świętokrzyskiem i wynosiła 86,5.

Dane dotyczące liczby odwiedzających atrakcje turystyczne województwa w 2021 roku uwidaczniają pozytywne zjawisko. Po spadkach odwiedzin w roku 2020 liczba odwiedzających wzrosła i przypadku większości atrakcji przekroczyła te sprzed epidemii COVID-19. Najczęściej odwiedzaną atrakcją turystyczną województwa w 2021 roku ponownie został JuraPark w Bałtowie, który odwiedziło (najwięcej w dotychczasowej w historii parku) ok. 505 tys. osób. Bardzo dużą liczbę odwiedzających odnotowano także w Kamieniołomie Kadzielnia (318 tys. osób), Parku Rozrywki i Miniatur Sabat Krajno (300 tys. osób) czy w Buskim Samorządowym Centrum Kultury – Tężnia solankowa (prawie 270 tys. osób).

Wykres 55. Odwiedzający wybrane atrakcje turystyczne woj. świętokrzyskiego w 2021 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Edukacji, Sportu, Turystyki i Spraw Zagranicznych UMWS

Największy wzrost odwiedzających dotyczył JuraParku, w przypadku tej atrakcji w stosunku do 2020 roku liczba odwiedzających wzrosła aż o 371 tys. osób. Wysoki wzrost liczby odwiedzających wystąpił także w Buskim Samorządowym Centrum Kultury – Tężnia solankowa (wzrost o 213 tys. osób), Sabacie Krajno (wzrost o 140 tys. osób), Kamieniołomie Kadzielnia (101 tys. osób) oraz Klasztorze na Świętym Krzyżu (prawie 70 tys. osób).

3. INFRASTRUKTURA PUBLICZNA

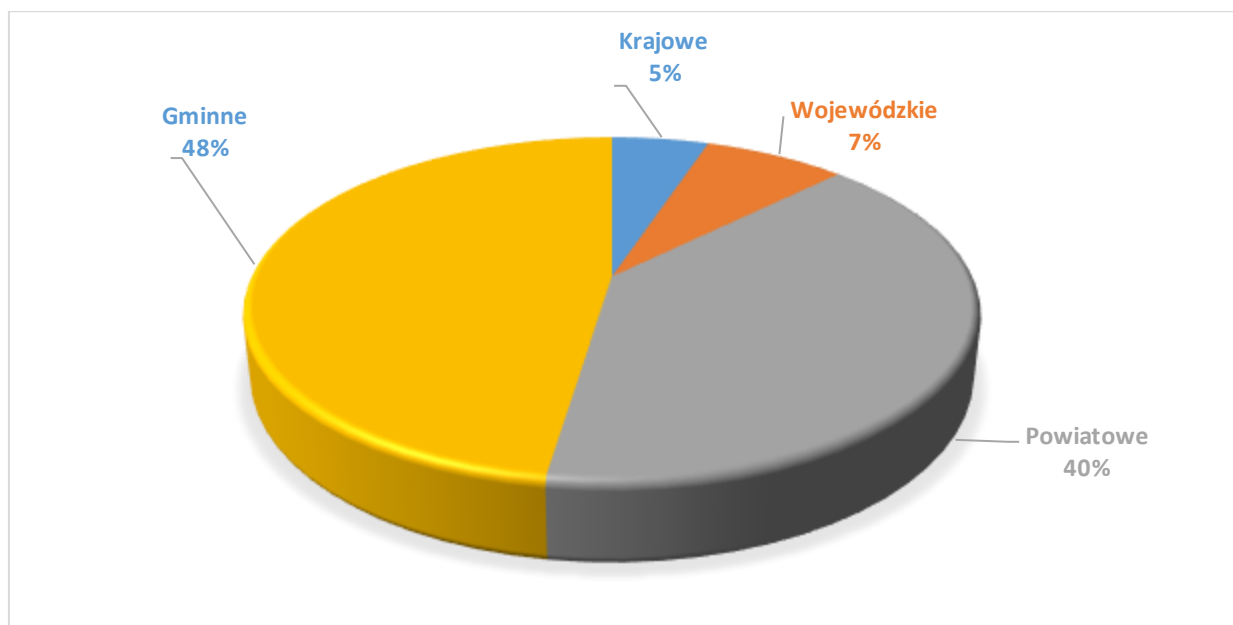
INFRASTRUKTURA DROGOWA

W 2020 r. w województwie świętokrzyskim sieć dróg publicznych o twardej nawierzchni liczyła 14 774,5 km, co plasowało region na **11. miejscu** wśród wszystkich województw w kraju.

Dla porównania, w 2019 roku długość dróg wynosiła 14 739,9 km, co lokowało województwo na **10. miejscu**. Tak jak w roku ubiegłym, najwięcej kilometrów dróg krajowych posiadało województwo mazowieckie, tj. 39 909,7 km (w 2019 r. – 39 212,3 km), a najmniej województwo opolskie, tj. 8 521,8 km (w 2019 r. – 8 460,8 km).

W 2020 r. długość dróg publicznych o twardej nawierzchni na 100 km² wynosiła w województwie świętokrzyskim 126,2 km (w 2019 r. – 125,9 km) i była znacznie lepsza od średniej gęstości dróg w Polsce - 100,3 km (w 2019 r. – 98,2 km). Pod względem gęstości dróg o twardej nawierzchni woj. świętokrzyskie zajmowało w 2020 roku trzecią lokatę wśród województw, za woj. śląskim (181,9 km/100km²) oraz małopolskim (172,2 km/100km²).

Wykres 56. Podział dróg publicznych o twardej nawierzchni w woj. świętokrzyskim ze względu na rodzaj drogi w 2020 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

W województwie świętokrzyskim podstawowe elementy infrastruktury drogowej stanowią m.in.: drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne. Największy udział w drogach o

twardej nawierzchni stanowiły drogi gminne (48%) oraz powiatowe (40%). 7% dróg o nawierzchni twardej to drogi wojewódzkie, a najmniejszy udział dotyczył dróg krajowych (5%).

DROGI KRAJOWE

W 2020 roku, długość dróg krajowych o nawierzchni twardej w regionie świętokrzyskim wynosiła

756,7 km, tj. o 0,1 km więcej niż w 2019 r. Pod koniec 2020 roku, podobnie jak w 2019 w województwie świętokrzyskim użytkowano 105,5 km dróg ekspresowych, co stanowiło 4,14% wszystkich tego typu dróg w Polsce. Pod względem długości dróg ekspresowych województwo świętokrzyskie znajdowało się na **12. miejscu** w kraju, przed województwem pomorskim - 103,3 km, małopolskim - 38,9 km i podkarpackim - 30,0 km. Różnica długości tego typu dróg w regionie w porównaniu z najwyższym znajdującym się w zestawieniu województwem mazowieckim wynosi 278,5 km.

Gęstość dróg krajowych o nawierzchni twardej na 100 km² utrzymywała się w województwie świętokrzyskim od 2013 r. do 2017 r. na poziomie 6,44 km, w 2018 r. wynosiła 6,45 km, w 2019 r. i w 2020 r. 6,46 km/100 km² (**9. miejsce wśród województw**), przy średniej dla Polski w 2020 r. – 6,23 km (w 2019 r. – 6,22 km).

Należy zauważyć, że województwo świętokrzyskie znajduje się poza korytarzami sieci autostrad, a do dróg ekspresowych zaliczone są obecnie tylko droga nr S7 na kierunku północ-południe i droga nr S74 na kierunku zachód-wschód (odcinek zrealizowany z Kielc do Cezdyny na terenie gminy Górno w powiecie kieleckim). Przez region świętokrzyski przebiega osiem odcinków ciągów komunikacyjnych, które zaliczone zostały do kategorii dróg krajowych o nawierzchni twardej. Drogi krajowe stanowią tak zwany nadrzędny układ komunikacyjny województwa, a ich główna funkcja to zapewnienie dostępności komunikacyjnej województwa do krajowej sieci autostrad i dróg ekspresowych oraz powiązanie z największymi ośrodkami w kraju i za granicą.

DROGI WOJEWÓDZKIE

W 2020 r. w województwie świętokrzyskim długość dróg wojewódzkich o twardej nawierzchni wynosiła 1 112,0 km (w 2019 r. – 1 114,3 km). Pod względem długości dróg wojewódzkich w poszczególnych regionach Polski, świętokrzyskie **znajdowało się na przedostatnim miejscu** (przed opolskim 852,4 km – 2020 r.). Długość dróg wojewódzkich o twardej nawierzchni w

regionie była krótsza od długości tego typu dróg w mazowieckim (pierwsze miejsce -2 960,6 km w 2020 r.) o 1 848,6 km. Gęstość dróg wojewódzkich o twardej nawierzchni w regionie świętokrzyskim wynosiła 9,50 km /100 km² (2019 r. – 9,52 km/km²), przy średniej dla Polski 9,31 km/100 km².

DROGI POWIATOWE

W 2020 r. w województwie świętokrzyskim było 5 874,1 km (w 2019 r. 5 864,1 km) dróg powiatowych o nawierzchni twardej, co stawiało region na **13. pozycji** w kraju, przed województwem pomorskim (5 242,5 km), opolskim (3 705,2 km) i lubuskim (3 473,2 km). Na pierwszym miejscu pod tym względem znalazło się województwo mazowieckie, gdzie w 2020 r. było 14 181,3 km, czyli aż o 8 307,2 km więcej niż w naszym regionie. Długość dróg powiatowych w województwie w 2020 r. wzrosła o 10,0 km w stosunku do 2019 r. Drogi powiatowe stanowią uzupełnienie nadrzędnej sieci drogowej i pełnią rolę wewnątrzregionalną, wiążąc drogi lokalne posiadające status dróg gminnych z układem dróg wojewódzkich i krajowych.

DROGI GMINNE

W regionie świętokrzyskim w 2020 r. było 7 031,7 km (w 2019 r. 7 004,9 km) dróg gminnych o nawierzchni twardej, co ulokowało województwo na **11. miejscu** w kraju, przed województwami:

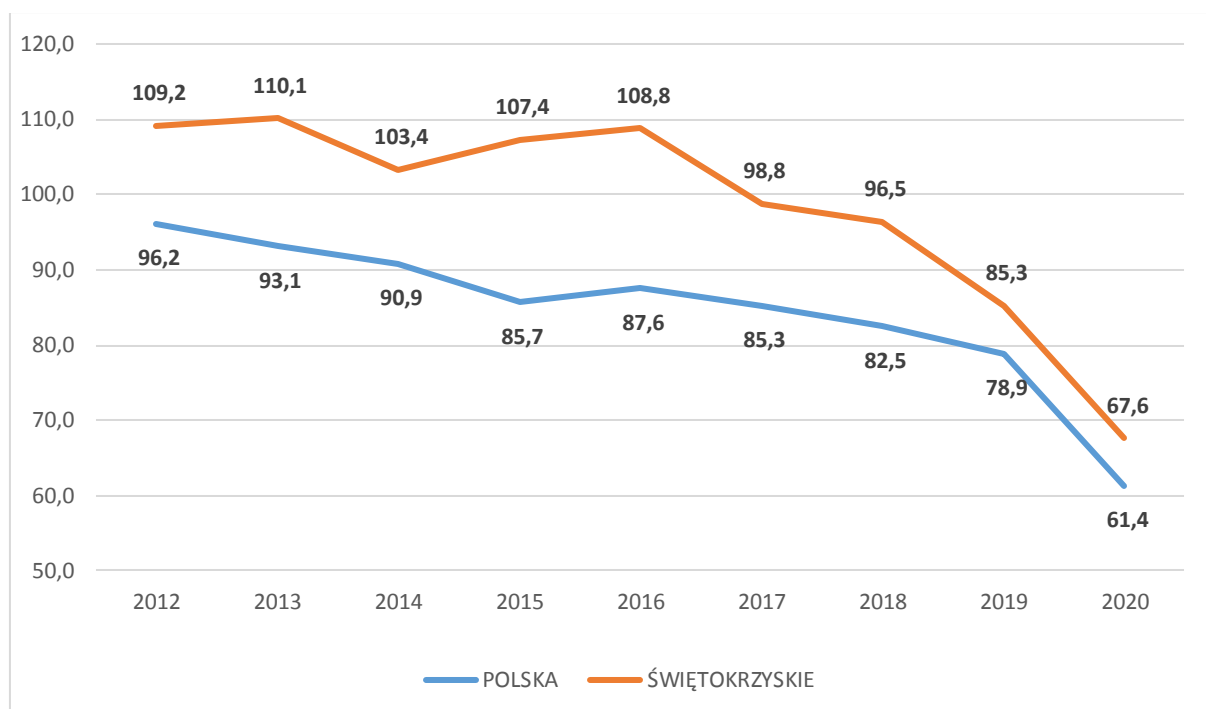
podlaskim (5 152,6 km), zachodniopomorskim (4 194,7 km), warmińsko-mazurskim (4 159,6), lubuskim (3 703,7) oraz opolskim (3 184,5).

Najwięcej kilometrów dróg gminnych było w województwie mazowieckim (20 319,6 km). Długość dróg gminnych w regionie w 2020 r. wzrosła o 26,8 km w stosunku do 2019 r. Drogi gminne są własnością właściwego samorządu gminnego i są zaliczane do dróg o znaczeniu lokalnym oraz stanowią uzupełniającą sieć dróg służących miejscowym potrzebom, z wyłączeniem dróg publicznych. Włączenie do kategorii dróg gminnych następuje w drodze uchwały rady gminy, po zasięgnięciu opinii właściwego terytorialnie zarządu powiatu.

W 2020 r. gęstość dróg powiatowych i gminnych o nawierzchni twardej wynosiła 110,2 km (w 2019 r. 109,9 km) na 100 km², co stawiało województwo świętokrzyskie na wysokim, 3. miejscu w kraju, po województwach śląskim (159,2 km/100 km²) i małopolskim (155,5 km/100 km²).

Na świętokrzyskich drogach zauważa się sukcesywną poprawę bezpieczeństwa, o czym świadczy spadek liczby wypadków w przeliczeniu na 100 tys. ludności z 109,2 w 2012 roku do poziomu 67,6 wypadków na 100 tys. ludności w 2020 roku. Wartość wskaźnika w 2020 roku uplasowała region na **12. miejscu** wśród województw. Najmniej wypadków było w województwie podlaskim 36,5, a najwięcej w województwie łódzkim 99,5 na 100 tys. ludności. Średnia dla całego kraju wynosiła 61,4.

Wykres 57. Wypadki drogowe na 100 tys. ludności w latach 2012-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

INFRASTRUKTURA KOLEJOWA

Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 października 2019 roku zmieniającym rozporządzenie w sprawie wykazu linii kolejowych o znaczeniu państwowym (Dz.U. z 2019 r. poz. 1912) podstawowy układ komunikacji kolejowej w obszarze województwa stanowią linie kolejowe znaczenia państwowego:

- nr 4 Grodzisk Mazowiecki - Zawiercie (przebiega przez województwa mazowieckie, łódzkie, świętokrzyskie i śląskie),
- nr 8 Warszawa Zachodnia-Kraków Główny (przez Radom, Kielce),

- nr 25 Łódź Kaliska - Ocice (przez Skarżysko Kamienną),
- nr 61 Kielce – Fosowskie,
- nr 64 Kozłów - Starzyny (przebiega przez województwo małopolskie, świętokrzyskie i śląskie),
- nr 73 Sitkówka Nowiny - Busko-Zdrój – Tarnów (częściowo planowana),
- nr 78 Sandomierz - Grębów,
- nr 84 Radom – Kunów (planowana),
- nr 89 Wąsosz Konecki - Kielce (planowana),
- nr 567 Piaski - Kielce Herbskie,
- nr 568 Sitkówka Nowiny-Szczukowice,
- nr 570 Psary – Starzyny,
- nr 571 Czarncza – Knapówka,
- nr 572 Włoszczowa Północ – Żeliszewice,
- nr 582 Czarncza - Włoszczowa Północ (w trakcie realizacji),

oraz pozostałe linie:

- nr 70 Włoszczowice — Staszów — Chmielów k. Tarnobrzega,
- nr 75 Rytwiany – Połaniec,
- nr 65 Linia Hutnicza Szerokotorowa.

Przez województwo świętokrzyskie przebiega 12 linii kolejowych normalnotorowych oraz jedna linia kolejowa szerokotorowa. Całkowita długość linii kolejowych normalnotorowych województwa na koniec 2019 roku wynosiła 721 km, w tym 547 km linii zelektryfikowanych, gdzie 348 km zajmowały linie jednotorowe natomiast 373 km zajmowały linie dwu lub więcej torowe. Wskaźnik długości linii kolejowych na 100 km² dla województwa wyniósł 6,2 km (**9. miejsce**), a długość linii na 10 tys. ludności wynosiła 5,8 km i była wyższa od wskaźnika krajowego – 5,1 km.

INFRASTRUKTURA LOTNISKOWA

Transport lotniczy w województwie świętokrzyskim opiera się na lotnisku sportowo-rekreacyjnym położonym w miejscowości Masłów k. Kielc. Obiekt posiadający status lotniska użytku publicznego niepodlegającego certyfikacji, jest jedynym lotniskiem w regionie i znajduje się w rejestrze lotnisk cywilnych prowadzonym przez Urząd Lotnictwa Cywilnego.

Operacje lotnicze mogą być wykonywane z wykorzystaniem asfaltowo-betonowej drogi startowej o długości 900 m i szerokości 30 m (DS1) oraz drogi startowej o nawierzchni trawiastej o wymiarach 900 m na 200 m (DS2). Lotnisko posiada pomoce nawigacyjne w postaci świateł skrzydłowych DS1, krawędziowych DS1 oraz drogi kołowania, a także w postaci świateł miejsc postojowych. Na lotnisku w Masłowie znajduje się ponadto baza Lotniczego Pogotowia Ratunkowego, udzielającego świadczeń zdrowotnych związanych z ratownictwem medycznym oraz z wykonywaniem lotniczego transportu sanitarnego.

Lotnisko w Masłowie zlokalizowane jest na północ od stolicy województwa, przy drodze wojewódzkiej DW745, która zapewnia połączenie do dróg krajowych 73 od strony zachodniej (tu dalej do S7) oraz nr 74 od strony południowo-wschodniej na węźle w Cedzynie. W wyniku działań podjętych przez Zarząd Województwa Świętokrzyskiego w dniu 12 września 2019 r. decyzją Prezesa Urzędu Lotnictwa Cywilnego zmianie uległ status lotniska w Masłowie z użytku wyłącznego, na publiczne niepodlegające certyfikacji. Zmiana statusu powoduje, że na lotnisku mogą lądować wszystkie statki powietrzne w terminach i godzinach ustalonych przez zarządzającego tym lotniskiem i podanych do wiadomości publicznej. Ze względu na gęstą zabudowę, a także trudności ze skomunikowaniem tego obszaru z układem drogowym, nie ma warunków do rozbudowy zapewniającej możliwość pełnienia przez lotnisko w Masłowie funkcji regionalnego portu lotniczego.

W 2017 r. przyjęta została koncepcja przygotowania i realizacji inwestycji Port Solidarność – Centralny Port Komunikacyjny (CPK) dla Rzeczypospolitej Polskiej, obejmująca komponent lotniczy (budowa międzynarodowego portu lotniczego między Łodzią i Warszawą) oraz komponent kolejowy, zakładający budowę linii kolejowych łączących CPK z głównymi miastami kraju i miastami średnimi, tzw. szprych.

Elementem programu kolejowego CPK w województwie świętokrzyskim jest budowa linii o prędkości co najmniej 160 km/h:

- w ramach szprychy nr 6: budowa linii nr 84 (Radom – Kunów) oraz linii nr 80 Stary Garbów – Zbydniów; w ramach szprychy nr 7: linie nr 89 (Wąsosz Konecki – Kielce) oraz nr 73 (Sitkówka Nowiny – Busko Zdrój – Tarnów), a także modernizacja linii nr 25 na odcinku Skarżysko-Kamienna – Opoczno.

Koncepcja Centralnego Portu Komunikacyjnego zakłada, że możliwe będzie osiągnięcie czasu przejazdu ze stolicy województwa do CPK - 1 godz.

TRANSPORT PUBLICZNY

W Polsce w 2020 r. liczba regularnych linii komunikacji autobusowej ogółem wynosiła 10 243 (2019 r. - 11 093). W stosunku do 2019 r. liczba ta zmniejszyła się o 850 (w stosunku do 2018 r. spadek ten wyniósł 1 401 – 12,03%). Z kolei liczba połączeń regionalnych zmniejszyła się w Polsce w stosunku do 2019 r. o 117 (spadek o 7,8%, a w stosunku do 2018 r. spadek o 174 – 11,1%), a ostatecznie w 2020 roku w kraju funkcjonowało 1 388 tego typu linii.

W województwie świętokrzyskim w 2020 roku liczba połączeń regularnych ogółem zmniejszyła się z 290 w 2019 r. do 262 w 2020 r. Jeśli chodzi o regionalne linie komunikacji autobusowej, w województwie świętokrzyskim nastąpił spadek połączeń z 20 w 2019 r. do 7 w 2020 r.

Pod względem liczby połączeń regionalnych województwo świętokrzyskie zajęło w 2020 r. **ostatnią pozycję** wśród wszystkich województw (**14. pozycja w 2019 r.**). Należy podkreślić, że tendencja spadkowa liczby regularnych linii komunikacji autobusowej dotyczy nie tylko województwa świętokrzyskiego, ale także większości pozostałych województw.

Tabela 17. Linie regularnej komunikacji autobusowej

Jednostka terytorialna	Ogółem		Regionalne	
	2019	2020	2019	2020
POLSKA	11 093	10 243	1 505	1 388
KUJAWSKO-POMORSKIE	1 526	1 297	187	188
MAZOWIECKIE	1 186	1 019	156	107
WIELKOPOLSKIE	909	916	85	99
DOLNOŚLĄSKIE	884	901	104	93
PODKARPACKIE	958	832	105	85
LUBELSKIE	772	746	147	132
ZACHODNIOPOMORSKIE	703	682	166	158
POMORSKIE	671	659	118	147
LUBUSKIE	625	602	112	106
ŁÓDZKIE	653	588	77	69
PODLASKIE	594	513	114	100
OPOLSKIE	472	502	13	13

Jednostka terytorialna	Ogółem		Regionalne	
	2019	2020	2019	2020
ŚLĄSKIE	306	316	16	32
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	368	277	65	38
ŚWIĘTOKRZYSKIE	290	262	20	7
MAŁOPOLSKIE	176	131	20	14

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Wykonywanie autobusowych przewozów regularnych wymaga zezwolenia w krajowym transporcie drogowym, wydanego w zależności od zasięgu tych przewozów m.in. przez marszałka województwa każdorazowo, na liniach komunikacyjnych wykraczających poza obszar co najmniej jednego powiatu. W 2021 r. przewozy regularne osób w krajowym transporcie drogowym były realizowane w regionie świętokrzyskim na podstawie m.in. **203 aktywnych zezwoleń** (mniej o 23 w stosunku do 2020 roku) wydanych przez Marszałka Województwa Świętokrzyskiego na podstawie ustawy z dnia 6 września 2001 roku o transporcie drogowym **dla 61 przewoźników**. W sumie w roku 2021 wydanych zostało tylko **13 nowych zezwoleń na wykonywanie regularnych oraz 8 zezwoleń na wykonywanie regularnych specjalnych przewozów osób** w krajowym transporcie drogowym, przy **wygaszonych 34 zezwoleniach** na wykonywanie regularnych oraz 2 zezwoleniach na wykonywanie regularnych specjalnych przewozów osób.

INFRASTRUKTURA ENERGETYCZNA

Energia elektryczna w dzisiejszych czasach stała się dobrem, bez którego współczesny człowiek nie jest w stanie funkcjonować. Powszechność ta powoduje konieczność wypracowywania coraz efektywniejszych i bezpieczniejszych dla środowiska technologii pozyskiwania energii. Polska, chcąc dogonić inne kraje wysokorozwinięte i zbliżyć się do poziomu dobrobytu tzw. starych krajów Unii Europejskiej, musi zwiększyć tempo rozwoju gospodarczego. Wymaga to spełnienia wielu warunków m.in. dostarczenia energii elektrycznej dostosowanej do potrzeb gospodarki, co wiąże się z zapewnieniem odpowiedniej ilości i jakości energii.

W celu efektywnego rozwoju OZE w regionie należy wykorzystywać jego naturalny potencjał energetyczny. Województwo świętokrzyskie posiada odpowiednie warunki do rozwoju produkcji czystej energii z wykorzystaniem biomasy, biogazu czy energii promieniowania

słonecznego. Na terenie województwa świętokrzyskiego łączna moc instalacji OZE wynosiła 313,7 MW (wg stanu na dzień 30.06.2021). Największy udział w produkcji energii w regionie świętokrzyskim miały instalacje na biomasę. Stanowiły one 77,53% zainstalowanej mocy OZE w województwie i 18,10% mocy instalacji na biomasę w kraju. 13,36% wszystkich instalacji OZE w województwie stanowiły instalacje wykorzystujące energię promieniowania słonecznego, co z kolei stanowiło 3,7% instalacji w kraju. Około 7% mocy instalacji OZE w świętokrzyskim stanowiły instalacje wiatrowe, które tworzyły 0,33% mocy instalacji wiatrowych w kraju. Pozostałe źródła energii odnawialnej miały niewielkie znaczenie w produkcji energii w regionie, a ich udział nie przekraczał 1,5%.

Tabela 18. Instalacje odnawialnych źródeł energii według stanu na dzień 30 czerwca 2021 r.
– moc zainstalowana według rodzaju OZE

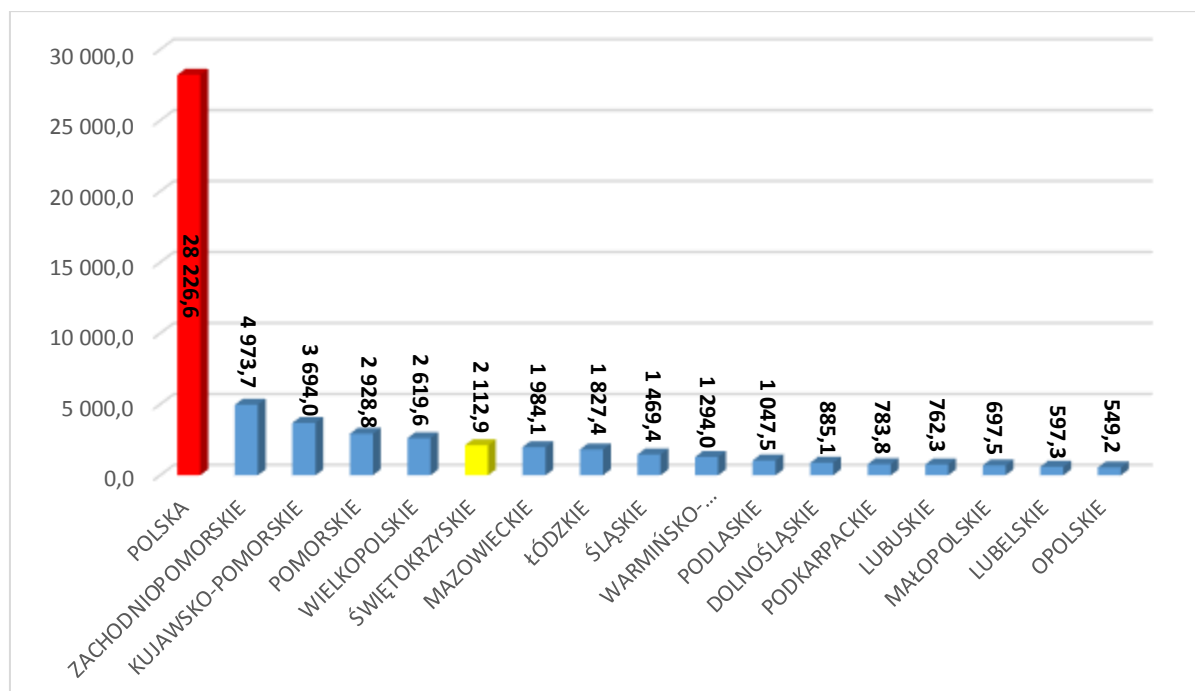
Jednostka terytorialna	Moc (w MW) zainstalowana w instalacjach wykorzystujących:						
	Biogaz	Biomasę	Energię promieniowania słonecznego	Energię wiatru	Hydroenergię	Instalacje Termiczne go Przekształcania Osadów	Ogółem
POLSKA	257,2	1343,5	1138,6	6679,9	980,1	169,8	10569,0
DOLNOŚLĄSKIE	20,4	111,3	125,7	244,9	75,2	0,0	577,4
KUJAWSKO-POMORSKIE	18,6	177,2	62,8	611,1	210,9	13,8	1094,5
LUBELSKIE	15,6	2,6	91,2	138,9	1,5	0,0	249,7
LUBUSKIE	5,8	3,5	45,6	198,3	114,6	0,0	367,8
ŁÓDZKIE	14,2	59,3	86,5	606,7	11,1	0,0	777,8
MAŁOPOLSKIE	10,3	3,4	15,7	5,8	186,9	16,9	238,9
MAZOWIECKIE	29,2	273,7	102,1	394,8	22,2	3,9	825,8
OPOLSKIE	4,2	0,0	21,5	139,7	35,3	0,0	200,6

Jednostka terytorialna	Moc (w MW) zainstalowana w instalacjach wykorzystujących:						
	Biogaz	Biomasa	Energię promieniowania słonecznego	Energię wiatru	Hydroenergię	Instalacje Termiczne go Przekształcania Osadów	Ogółem
PODKARPACKIE	7,5	57,8	52,1	153,0	209,3	9,0	488,7
PODLASKIE	13,6	84,5	99,7	197,8	0,8	9,0	405,4
POMORSKIE	25,5	2,4	64,3	852,1	30,6	0,0	974,8
ŚLĄSKIE	21,1	90,3	23,5	37,5	36,6	76,5	285,5
ŚWIĘTOKRZYSKIE	3,8	243,2	41,9	21,9	2,9	0,0	313,7
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	20,7	28,2	127,5	396,0	15,2	0,0	587,6
WIELKOPOLSKIE	27,6	116,7	91,5	918,7	12,6	25,3	1192,3
ZACHODNIOPOMORSKIE	19,2	89,6	87,3	1762,9	14,3	15,5	1988,8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Regulacji Energetyki

Biorąc pod uwagę produkcję energii elektrycznej z odnawialnych nośników energii w przeliczeniu na gigawatogodziny, **region świętokrzyski w 2020 roku zajmował wysoką 5. pozycję** w kraju (2 112,9 GWh). W porównaniu do roku 2019 w świętokrzyskim wyprodukowano o 88,90 GWh więcej.

Wykres 58. Produkcja energii elektrycznej z odnawialnych nośników energii ogółem wg województw w 2020 r. w GWh

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Pod względem udziału energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej ogółem Świętokrzyskie w 2020 r., zajmowało **6. pozycję** wśród województw (29,6%), przy średniej dla kraju na poziomie 17,9%. Wartość wskaźnika dla regionu wzrosła w porównaniu z rokiem 2019 o 8,5 p.p. Wzrost ten spowodował zmniejszenie dystansu woj. świętokrzyskiego do liderów w udziale energii z OZE takich jak woj. warmińsko-mazurskie (87,1%) czy podlaskie (79,8%).

Tabela 19. Udział energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej ogółem

Jednostka terytorialna	Udział energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej ogółem	
	2019	2020
	%	
POLSKA	15,5	17,9
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	85,7	87,1
PODLASKIE	75,2	79,8
ZACHODNIOPOMORSKIE	55,6	58,5

Jednostka terytorialna	Udział energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej ogółem	
	2019	2020
	%	
POMORSKIE	51,9	56,6
KUJAWSKO-POMORSKIE	45,5	45,4
ŚWIĘTOKRZYSKIE	21,1	29,6
WIELKOPOLSKIE	25,3	29,2
PODKARPACKIE	24,0	23,0
LUBUSKIE	21,6	22,5
LUBELSKIE	23,2	21,9
MAŁOPOLSKIE	10,6	14,6
DOLNOŚLĄSKIE	9,0	10,2
ŚLĄSKIE	4,4	7,4
MAZOWIECKIE	5,4	6,5
ŁÓDZKIE	5,4	6,0
OPOLSKIE	4,0	4,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

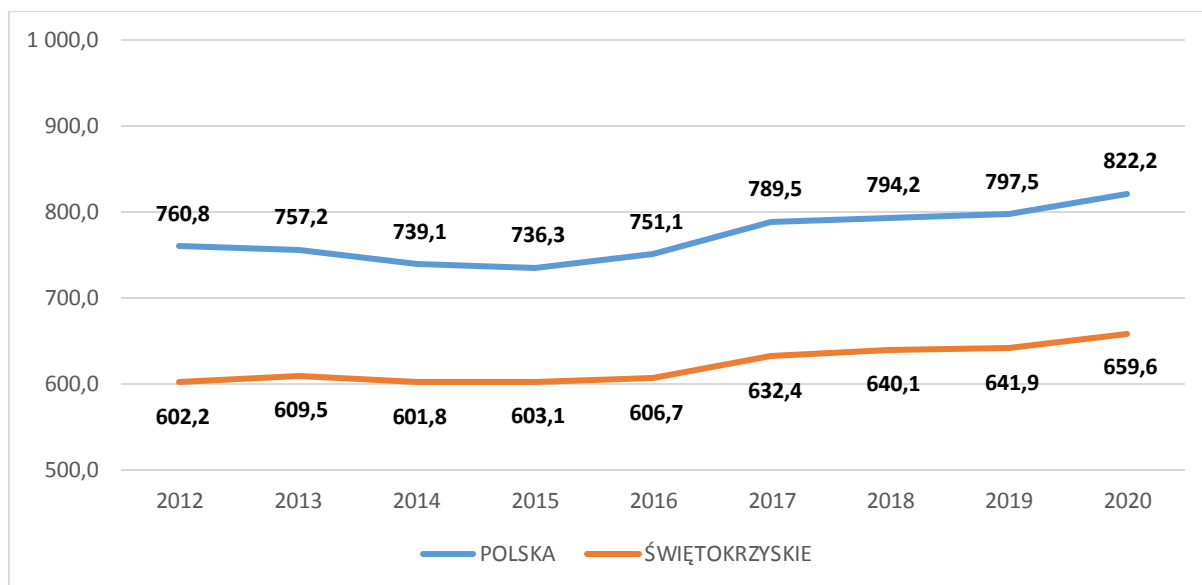
Energia elektryczna wyprodukowana w elektrowniach przesyłana jest poprzez sieci przesyłowe najwyższych napięć (NN) 400 i 220 kV (przesył na duże odległości) do stacji systemowych, gdzie po zredukowaniu poziomu napięcia, przesyłana jest dalej liniami wysokich napięć (WN) 110 kV (przesył na odległość nie przekraczającą kilkudziesięciu kilometrów). Energia przesyłana na poziomie 110 kV rozprowadzana jest, po obniżeniu napięcia (w stacjach GPZ — Głównych Podstacjach Zasilających) do poziomu 15 kV i dostarczana tymi liniami do stacji transformatorowych (SN/nn) redukujących średnie napięcie (SN) do poziomu napięcia niskiego (nn). Do odbiorców indywidualnych energia elektryczna doprowadzona jest poprzez sieć niskich napięć, podwieszoną na słupach. Głównymi punktami węzłowymi sieci na terenie województwa świętokrzyskiego są: stacja „Kielce 400” w Micigoździe w gm. Piekoszów oraz elektrownia i stacja w Połańcu. Ważniejsze stacje systemowe znajdują się w Kielcach – Piaski (220/110 kV), Radkowicach (220/110 kV) i Ostrowcu Świętokrzyskim (400/110 kV).

Linie niskiego napięcia stanowią ponad 50% wszystkich linii elektroenergetycznych na terenie województwa świętokrzyskiego. Linie te są wysłużone i wymagają znacznych nakładów na modernizację z uwagi na nieprzystosowanie do zwiększającego się zapotrzebowania na energię elektryczną. W województwie świętokrzyskim niezbędna jest reelektryfikacja, polegająca zarówno na odtworzeniu i odnowieniu starej infrastruktury energetycznej, jak i na zwiększeniu przepustowości sieci. Konieczność zwiększenia przepustowości wynika z przyrostu mocy obecnie stosowanych i wykorzystywanych odbiorników elektrycznych oraz odbioru energii z coraz liczniejszych przydomowych instalacji fotowoltaicznych.

W 2020 roku w województwie świętokrzyskim zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych wynosiło 811 277 MWh (2019 r. - 794 232 MWh) i było jednym z najniższych w Polsce. Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w naszym regionie stanowiło 2,57% średniego zużycia energii we wszystkich gospodarstwach domowych w kraju.

Pod względem zużycia energii elektrycznej (w gospodarstwach domowych) w przeliczeniu na jednego mieszkańca województwo świętokrzyskie w 2020 roku z wynikiem 659,6 KWh znalazło się na **15. pozycji** w kraju (przed woj. podkarpackim – 600,7 KWh). Średnio mieszkaniec regionu w ciągu roku zużył o 17,7 KWh więcej energii niż w 2019 r. Największe zużycie energii elektrycznej na mieszkańca w 2020 r. odnotowano w województwach mazowieckim – 960,2 KWh oraz dolnośląskim (862,9 KWh). W ostatnich latach zarówno w kraju jak i w województwie notowano wzrost zużycia energii elektrycznej.

Wykres 59. Zużycie energii elektrycznej (w gospodarstwach domowych) w kWh w przeliczeniu na 1 mieszkańca

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Sprzedaż energii cieplnej w województwie świętokrzyskim w 2020 roku wynosiła 3 458 816 GJ, co stanowiło 1,88% krajowej sprzedaży i było jedną z najniższych wartości w kraju przed województwem lubuskim (3 323 804 GJ). W odniesieniu do roku 2019 sprzedaż energii wzrosła o 362 272 GJ.

Tabela 20. Sprzedaż energii cieplnej w ciągu roku ogółem

Jednostka terytorialna	Sprzedaż energii cieplnej w ciągu roku ogółem	
	2019	2020
	GJ	
POLSKA	191 183 292	183 725 262
MAZOWIECKIE	36 362 377	37 188 742
ŚLĄSKIE	30 225 438	29 852 821
MAŁOPOLSKIE	14 180 436	14 294 906
ŁÓDZKIE	15 117 123	14 037 283
DOLNOŚLĄSKIE	14 027 582	13 966 784
POMORSKIE	13 977 966	12 108 118
WIELKOPOLSKIE	11 931 642	11 520 903

Jednostka terytorialna	Sprzedaż energii cieplnej w ciągu roku ogółem	
	2019	2020
	GJ	
KUJAWSKO-POMORSKIE	9 837 276	9 222 327
LUBELSKIE	7 371 121	7 458 599
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	7 171 959	6 964 912
PODLASKIE	6 019 083	5 883 560
PODKARPACKIE	5 743 396	5 841 271
ZACHODNIOPOMORSKIE	8 732 930	4 955 246
OPOLSKIE	3 797 011	3 647 170
ŚWIĘTOKRZYSKIE	3 096 544	3 458 816
LUBUSKIE	3 591 408	3 323 804

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

W 2020 r. długość sieci cieplnej przesyłowej i rozdzielczej w województwie wyniosła 438,5 km, tj. więcej o 0,71% niż w 2019 roku. Na 100 km² przypadało średnio 3,74 km sieci (w kraju – 5,30 km) – **10. miejsce** wśród regionów. Największe zagęszczenie sieci cieplnej charakteryzuje teren m. Kielce (137,27 km/100 km²), a najmniejsze powiat kielecki ziemski (0,17 km/100km²).

Tabela 21. Liczba kotłowni oraz długość sieci cieplnej przesyłowej i rozdzielczej w km w latach 2019-2020 w województwie świętokrzyskim

Jednostka terytorialna	Rok	Liczba kotłowni (ob.)	Długość sieci przesyłowej i rozdzielczej w km
POLSKA	2019	33 858	16 381,2
	2020	34 197	16 573,4
ŚWIĘTOKRZYSKIE	2019		435,4

Jednostka terytorialna	Rok	Liczba kotłowni (ob.)	Długość sieci przesyłowej i rozdzielczej w km
		967	
	2020	941	438,5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

INFRASTRUKTURA TELEKOMUNIKACYJNA

Technologie informacyjno-komunikacyjne zrewolucjonizowały współczesny świat, wpływając na sposób pracy, gospodarkę oraz funkcjonowanie człowieka w społeczeństwie. Okresem, który szczególnie pokazał możliwości i zapotrzebowanie na tego typu technologie był czas pandemii. Wykorzystanie technologii cyfrowych w dużym stopniu ułatwiło wówczas funkcjonowanie społeczeństwa pod kątem wielu aspektów życia (np. pracy, nauki, kontaktów z innymi ludźmi).

Z punktu widzenia występowania sytuacji kryzysowych, jak pandemia powszechny dostęp do dóbr cyfrowych stanowi priorytet we wspieraniu rozwoju gospodarczego i społecznego państwa. Zaawansowane technologie teleinformatyczne umożliwiły szybki przepływ informacji na temat aktualnej sytuacji co przełożyło się na szybkość reakcji zarówno władz, jak i przedsiębiorstw oraz pozwoliło na podjęcie kluczowych decyzji w zakresie ochrony zdrowia i funkcjonowania gospodarki. Sytuacja pandemiczna uświadomiła nam również, jak bardzo ważna jest konieczność ograniczania zjawiska wykluczenia cyfrowego.

Biorąc pod uwagę sytuację gospodarstw domowych odnośnie posiadanej infrastruktury informatycznej należy zauważyć, że odsetek gospodarstw posiadających urządzenia z dostępem do Internetu w województwie świętokrzyskim w 2020 roku wyniósł 78,6% i mimo wzrostu w stosunku do roku poprzedzającego (o 7,2 p.p.) był najniższy w kraju. Średnio w Polsce urządzenie z dostępem do Internetu posiadało 85,1% gospodarstw, a najlepsza sytuacja charakteryzowała województwa pomorskie (88,1%) oraz podkarpackie (87,9%).

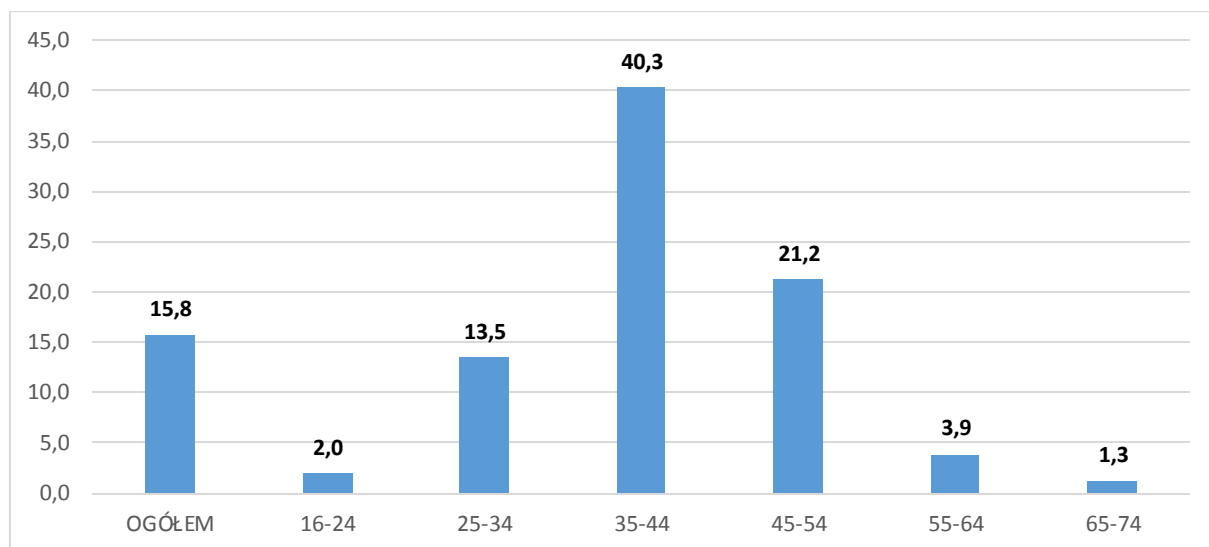
Tabela 22. Odsetek gospodarstw domowych posiadających urządzenie z dostępem do Internetu

Jednostka terytorialna	Odsetek gospodarstw domowych posiadających urządzenie z dostępem do Internetu	
	2019	2020
	%	
POLSKA	80,2	85,1
POMORSKIE	83,4	88,1
PODKARPACKIE	82,2	87,9
DOLNOŚLĄSKIE	82,9	87,7
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	74,6	87,6
ŚLĄSKIE	78,7	86,4
MAŁOPOLSKIE	82,1	85,7
OPOLSKIE	81,4	85,7
MAZOWIECKIE	81,6	85,3
ŁÓDZKIE	78,2	85,1
KUJAWSKO-POMORSKIE	83,9	85,0
ZACHODNIOPOMORSKIE	75,8	82,9
LUBELSKIE	78,4	82,5
PODLASKIE	75,4	82,4
WIELKOPOLSKIE	81,6	82,4
LUBUSKIE	80,3	81,5
ŚWIĘTOKRZYSKIE	71,4	78,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

W 2021 r. prawie 16% osób w wieku 16–74 lata sprawowało opiekę nad dzieckiem objętym obowiązkiem nauczania zdalnego. Sprawowaniem opieki nad dzieckiem objętym zdalnym nauczaniem najczęściej zajmowały się osoby w grupie wiekowej 35–44 lata (40,3% ogółu). W najmniejszym stopniu w nauczaniu zdalnym dzieciom pomagały osoby w wieku 16-24 (2,0%) oraz w wieku 65-74 lata (1,3%).

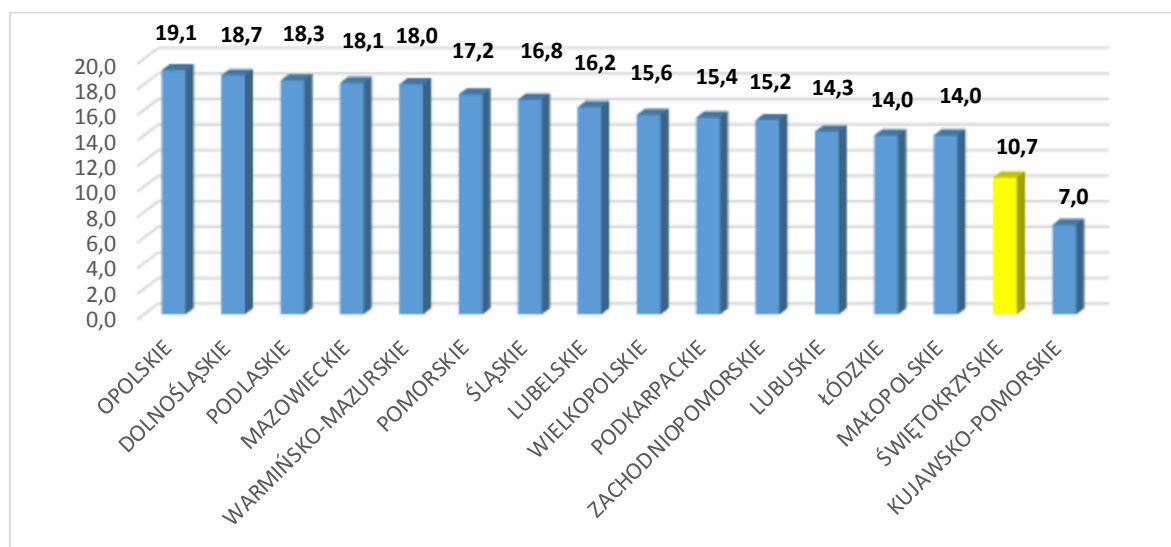
Wykres 60. Osoby sprawujące opiekę nad dzieckiem podczas nauki zdalnej według grup wieku w 2021 r. w %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS: „Jak korzystamy z Internetu?”, Warszawa, Szczecin 2022 r.

Uwzględniając podział terytorialny kraju, najwyższy wskaźnik ogółem odnotowano w województwach opolskim (19,1%) oraz dolnośląskim (18,7%), natomiast najniższy – w kujawsko-pomorskim (7,0%) oraz świętokrzyskim (10,7%).

Wykres 61. Osoby sprawujące opiekę nad dzieckiem objętym nauczaniem zdalnym w 2021 r. według województw w %

Źródło: Opracowania własne na podstawie GUS: „Społeczeństwo informacyjne w Polsce w 2021 roku”, Warszawa, Szczecin, 2021 r.

Większość osób sprawujących opiekę nad dzieckiem miało negatywną opinię na temat efektów nauki zdalnej. Ponad 80% osób twierdziło, że dziecko nauczyło się mniej podczas nauczania zdalnego niż mogłoby się nauczyć w szkole, a ponad połowa uważała, że dziecko potrzebowało więcej czasu na naukę.¹⁷

W 2021 roku odsetek osób korzystających z Internetu w kontaktach z administracją publiczną w województwie świętokrzyskim wyniósł 41,6% i był jednym z najniższych w kraju (**13. pozycja**). Wartość wskaźnika dla kraju wyniosła 47,5%. Za świętokrzyskim znalazło się województwo lubelskie (35,9%), opolskie (37,9%) oraz podkarpackie (38,2). Najwyższy wskaźnik charakteryzował województwo mazowieckie – 55,3% oraz pomorskie (54,9%).

Tabela 23. Odsetek osób korzystających z Internetu w kontaktach z administracją publiczną

Jednostka terytorialna	Odsetek osób korzystających z Internetu w kontaktach z administracją publiczną		
	2019	2020	2021
	%		
POLSKA	40,4	41,9	47,5
DOLNOŚLĄSKIE	45,9	47,4	54,7
KUJAWSKO-POMORSKIE	39,6	37,5	50,1
LUBELSKIE	31,9	36,8	35,9
LUBUSKIE	32,8	38,1	43,9
ŁÓDZKIE	40,2	38,2	43,2
MAŁOPOLSKIE	34,9	39,5	47,8
MAZOWIECKIE	45,7	52,4	55,3
OPOLSKIE	32,7	29	37,9
PODKARPACKIE	31,3	41,4	38,2
PODLASKIE	41,1	36,7	42,8
POMORSKIE	49,8	40,1	54,9
ŚLĄSKIE	50,3	44,4	47,7

¹⁷ <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/nauka-i-technika-spoleczenstwo-informacyjne/spoleczenstwo-informacyjne/spoleczenstwo-informacyjne-w-polsce-w-2021-roku,1,15.html>

Jednostka terytorialna	Odsetek osób korzystających z Internetu w kontaktach z administracją publiczną		
	2019	2020	2021
	%		
ŚWIĘTOKRZYSKIE	33,8	33,8	41,6
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	31,5	37,8	44,7
WIELKOPOLSKIE	35,3	40,2	49,6
ZACHODNIOPOMORSKIE	41,5	38,7	45,9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS/STRATEG

Jednym z działań realizowanych w 2021 roku przez Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego było operowanie oraz nadzór nad Regionalną Siecią Szerokopasmową Województwa Świętokrzyskiego. Obecnie 67 Operatorów Sieci Dostępowych ma podpisane umowy ramowe umożliwiające korzystanie z Regionalnej Sieci Szerokopasmowej Województwa Świętokrzyskiego. Na koniec 2021 r. w oparciu o infrastrukturę sieciową będącą własnością Województwa było realizowanych 711 umów szczegółowych na świadczenie usług hurtowych. W szczególności operatorzy korzystali z ponad 1600 kilometrów włókien światłowodowych, ponad 300 km kanalizacji kablowej oraz 239 łączy transmisji danych. Do świadczenia usług wykorzystywanych było 126 węzłów dystrybucyjnych i 8 węzłów szkieletowych. Liczba usług sukcesywnie wzrasta - w 2021 r. podpisano 80 nowych umów.

Wskaźniki dotyczące wykorzystania technologii informacyjnych w przedsiębiorstwach województwa świętokrzyskiego wyglądają nieco korzystniej niż w indywidualnych gospodarstwach domowych, chociaż i tak nie należą do najlepszych. Na koniec 2020 roku pod względem posiadania dostępu do szerokopasmowego Internetu region świętokrzyski zajmował **13. pozycję** (98,2%). W porównaniu do roku 2019 wskaźnik wzrósł o 4,9 p.p.

Tabela 24. Udział przedsiębiorstw posiadających dostęp do szerokopasmowego Internetu

Jednostka terytorialna	Przedsiębiorstwa ogółem (przedsiębiorstwa sektora niefinansowego) posiadające szerokopasmowy dostęp do Internetu	
	2019	2020
	%	
POLSKA	96,3	98,6
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	95,1	99,3
PODLASKIE	97,4	99,1
ZACHODNIOPOMORSKIE	98,1	98,9
DOLNOŚLĄSKIE	98,8	98,7
KUJAWSKO-POMORSKIE	96,9	98,7
LUBUSKIE	96,1	98,7
ŁÓDZKIE	95,9	98,7
MAŁOPOLSKIE	96,6	98,7
MAZOWIECKIE	96,4	98,7
POMORSKIE	96,0	98,7
ŚLĄSKIE	96,0	98,5
WIELKOPOLSKIE	95,0	98,5
ŚWIĘTOKRZYSKIE	93,3	98,2
PODKARPACKIE	96,8	97,8
LUBELSKIE	96,0	97,6
OPOLSKIE	94,2	97,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Pod względem udziału przedsiębiorstw posiadających strony internetowe w ogóle przedsiębiorstw świętokrzyskie zajmuje jedno z ostatnich miejsc w kraju. W 2020 roku tylko 63,0% firm (**15. pozycja**) korzystało z takiej formy ułatwienia funkcjonowania na rynku przy średniej dla kraju 71,3%. Jedynie w województwie warmińsko-mazurskim odnotowano niższą wartość wskaźnika (62,6%).

Tabela 25. Udział przedsiębiorstw posiadających własną stronę internetową

Jednostka terytorialna	Przedsiębiorstwa (przedsiębiorstwa sektora niefinansowego) posiadające własną stronę internetową	
	2019	2020
	%	
POLSKA	70,2	71,3
MAZOWIECKIE	75,8	76,0
DOLNOŚLĄSKIE	72,6	75,6
POMORSKIE	71,1	75,1
KUJAWSKO-POMORSKIE	66,4	75,0
ŚLĄSKIE	74,0	74,1
MAŁOPOLSKIE	71,2	72,6
PODLASKIE	68,3	71,4
ŁÓDZKIE	67,1	70,2
LUBUSKIE	73,6	69,4
OPOLSKIE	65,7	68,1
ZACHODNIOPOMORSKIE	68,1	67,5
WIELKOPOLSKIE	67,5	67,0
PODKARPACKIE	64,3	63,5
LUBELSKIE	64,4	63,2
ŚWIĘTOKRZYSKIE	61,9	63,0
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	65,8	62,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

INFRASTRUKTURA ŚRODOWISKOWA

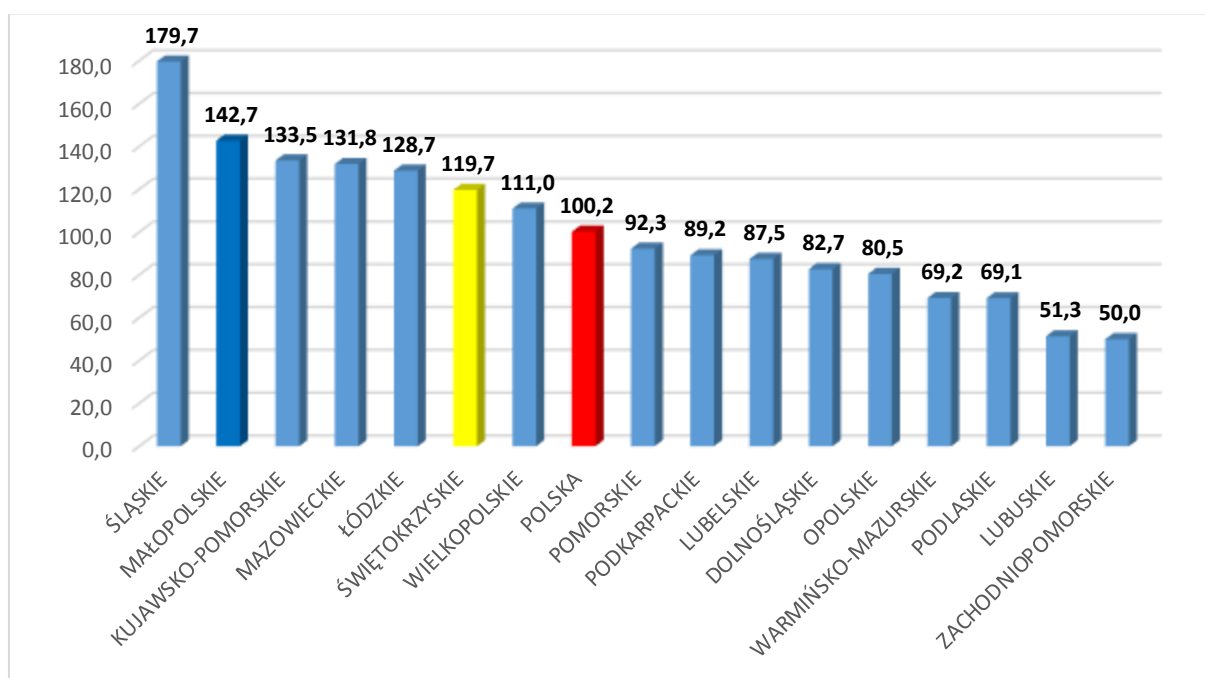
W 2020 r. długość czynnej sieci rozdzielczej wodociągowej w kraju wynosiła 313 409,6 km (w 2019 r. 310 897,6 km), natomiast w województwie świętokrzyskim 14 016,1 km (w 2019 r. 13 934,7 km), co stanowiło 4,47% długości tego typu sieci w Polsce.

Tabela 26. Długość czynnej sieci rozdzielczej wodociągowej w km

Jednostka terytorialna	Długość czynnej sieci rozdzielczej wodociągowej	
	2019	2020
	km	
POLSKA	310 897,6	313 409,6
MAZOWIECKIE	46 568,1	46 861,2
WIELKOPOLSKIE	32 860,6	33 104,9
KUJAWSKO-POMORSKIE	23 915,6	23 990,8
ŁÓDZKIE	23 275,7	23 452,4
ŚLĄSKIE	21 926,9	22 157,0
LUBELSKIE	21 783,2	21 971,9
MAŁOPOLSKIE	21 292,3	21 660,6
POMORSKIE	16 689,6	16 904,9
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	16 621,9	16 731,8
DOLNOŚLĄSKIE	16 457,6	16 495,0
PODKARPACKIE	15 679,9	15 919,1
ŚWIĘTOKRZYSKIE	13 934,7	14 016,1
PODLASKIE	13 862,1	13 939,6
ZACHODNIOPOMORSKIE	11 378,0	11 452,3
OPOLSKIE	7 546,4	7 575,9
LUBUSKIE	7 105,0	7 176,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

W stosunku do poprzedzającego roku, sieć ta w regionie była dłuższa o 81,4 km i charakteryzowała się stosunkowo wysoką gęstością 119,7 km na 100 km² - **6. pozycja** wśród województw. Dla porównania średnia gęstość sieci wodociągowej dla Polski wynosiła 100,2 km/100 km².

Wykres 62. Sieć rozdzielcza wodociągowa na 100 km²

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Odsetek korzystających z sieci wodociągowej w regionie wynosił w 2020 r. 91,6 % (w 2019 r. 91,5%) ogółu ludności województwa, co stawiało województwo na **11. miejscu** w Polsce. Wskaźnik ten uległ zwiększeniu od poprzedniego roku jedynie o 0,1 p.p.

W województwie w 2020 roku czynna sieć kanalizacyjna miała 6 594,2 km (w 2019 r. 6 425,4 km) długości i była dłuższa o 168,8 km niż w 2019 r. Długość sieci kanalizacyjnej w woj. świętokrzyskim stanowiła 3,89% łącznej długości sieci kanalizacyjnej w Polsce – 169 629,7 km (w 2019 r. 165 098,8 km). Gęstość sieci kanalizacyjnej w regionie była, podobnie jak gęstość sieci wodociągowej, wyższa od średniej krajowej (54,2 km/100 km) i wynosiła 56,3 km/100 km² (w 2019 r. 54,9 km/100 km²). Należy podkreślić, że gęstość sieci kanalizacyjnej w regionie uległa wzrostowi w stosunku do poprzedniego roku o 1,4 km/100 km². W 2020 r. odsetek korzystających z sieci kanalizacyjnej wynosił 59,8% (w 2019 r. 59,4%), zaś w kraju 71,5% (w 2019 r. 71,2%). W województwie świętokrzyskim wskaźnik ten wzrósł od poprzedniego roku tylko o 0,4 p.p. Nasz region pod względem omawianego udziału znalazł się **na przedostatnim miejscu w Polsce**, przed województwem lubelskim (53,9%). Najlepsza sytuacja dotyczyła województw: pomorskiego (83,9%), zachodniopomorskiego (80,7%) i śląskiego (78,9%).

Tabela 27. Sieć rozdzielcza kanalizacyjna na 100 km²

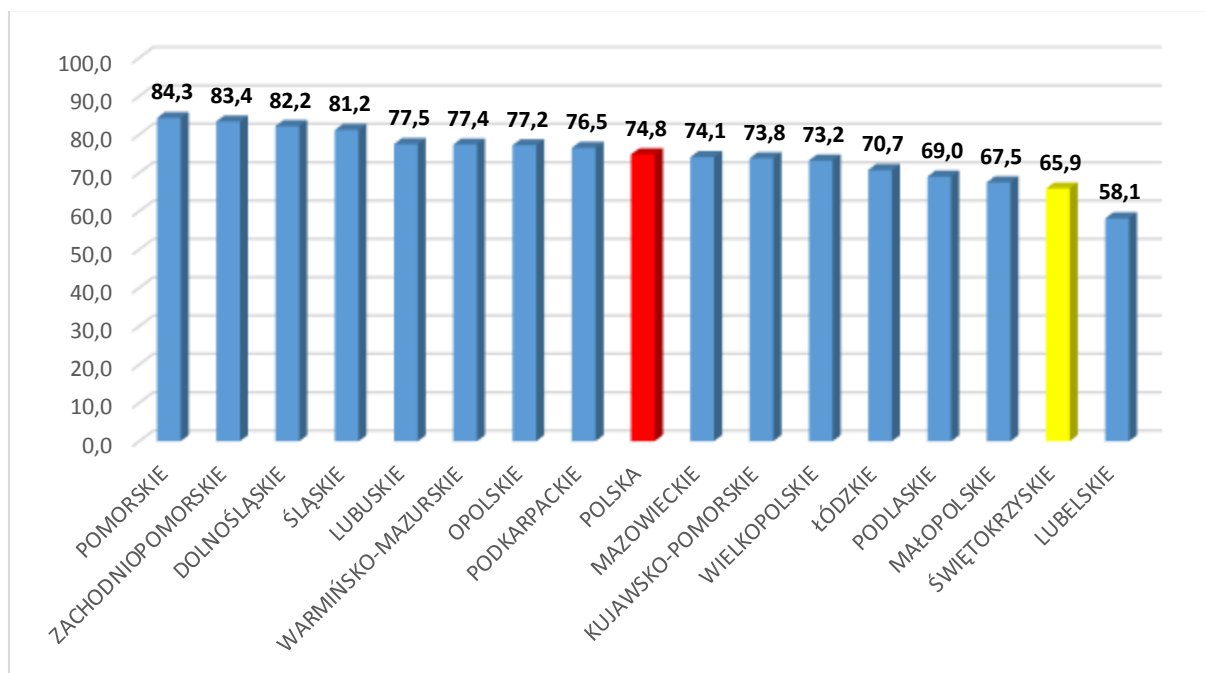
Jednostka terytorialna	Sieć rozdzielcza kanalizacyjna na 100 km ²	
	2019	2020
	km	
POLSKA	52,8	54,2
DOLNOŚLĄSKIE	60,4	62,4
KUJAWSKO-POMORSKIE	46,8	48,1
LUBELSKIE	27,7	28,6
LUBUSKIE	32,3	33,0
ŁÓDZKIE	39,7	41,0
MAŁOPOLSKIE	110,3	114,3
MAZOWIECKIE	47,6	49,1
OPOLSKIE	55,6	56,6
PODKARPACKIE	99,3	102,9
PODLASKIE	18,3	18,7
POMORSKIE	62,2	64,8
ŚLĄSKIE	139,0	140,6
ŚWIĘTOKRZYSKIE	54,9	56,3
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	30,9	31,5
WIELKOPOLSKIE	50,6	51,7
ZACHODNIOPOMORSKIE	35,4	35,8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Na terenie województwa świętokrzyskiego, w roku 2020 działało 150 oczyszczalni ścieków, w tym 114 komunalnych, z czego 38 z podwyższonym usuwaniem biogenów oraz 36 przemysłowych, w tym 14 mechanicznych, 2 chemiczne, 19 biologicznych oraz 1 z podwyższonym usuwaniem biogenów. Wśród oczyszczalni komunalnych w regionie przeważają oczyszczalnie biologiczne. Od 2019 roku liczba komunalnych oczyszczalni ścieków wzrosła o 3 oczyszczalnie, a przemysłowych zmalała o 2 oczyszczalnie. W regionie świętokrzyskim z roku na rok wzrasta liczba mieszkańców korzystających z oczyszczalni ścieków. W roku 2020 z oczyszczalni ścieków korzystało już 65,9% (w 2019 r. 65,0%) ludności

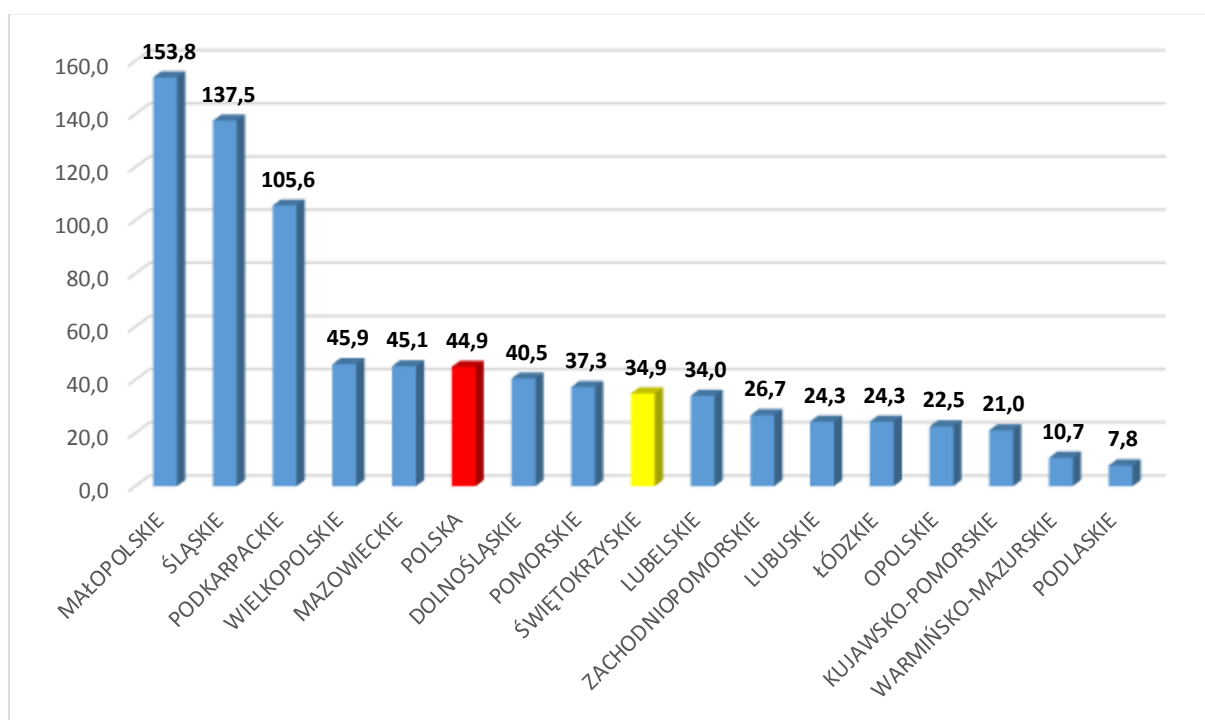
województwa. W porównaniu do pozostałych województw jest to jeden z najniższych wyników, stawiających województwo **na przedostatnim miejscu w kraju**, przed województwem lubelskim (58,1%). Najlepiej sytuacja wyglądała w województwach zachodniopomorskim(83,4%) i pomorskim (84,3%).

Wykres 63. Odsetek ludności korzystający z oczyszczalni ścieków w %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Nieco gorzej wyglądała w 2020 r. gęstość sieci gazowej w regionie, która wynosiła 34,9 km/100 km² (w 2019 r. 33,7 km/100 km² i znajdowała się poniżej poziomu krajowego, który wynosił 44,9 km/100 km² (w 2019 r. 43,7 km/100 km²). Od poprzedniego roku gęstość sieci gazowej w regionie wzrosła o 1,2 p.p. łączna długość rozdzielczej sieci gazowej w województwie świętokrzyskim w 2020 r. wynosiła 4 086,4 km (w 2019 r. 3 944,5 km) i wzrosła w stosunku do poprzedniego roku o prawie 142 km. Na koniec 2020 r. z instalacji sieci gazowej korzystało 39,5% (w 2019 r. 37,7%) ogółu ludności województwa (przedostatni wynik w kraju, przed województwem podlaskim - 29,9%). Największy udział mieszkańców korzystających z sieci gazowej odnotowano w województwie podkarpackim - 74,1%.

Wykres 64. Sieć rozdzielcza gazowa na 100 km² w 2020 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

W województwie świętokrzyskim ogółem wytworzonych zostało 4 593,2 tys. ton (w 2019 r. 5 040,5 tys. ton) odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych), co stawiało region na **9. miejscu** w kraju, podobnie jak w roku poprzednim.

W przypadku odpadów komunalnych wytworzono 315 tys. ton, co oznacza wzrost o 28,6 tys. ton w stosunku do 2019 roku. Odsetek odpadów komunalnych zbieranych selektywnie w odniesieniu do ogółu zebranych odpadów w regionie świętokrzyskim wyniósł w 2020 roku 31,1%, przy średniej dla kraju na poziomie 37,9%. W stosunku do roku ubiegłego nastąpił wzrost udziału o 1,6 p.p.

CZĘŚĆ II – SYNTETYCZNY OPIS REALIZACJI POLITYK, PROGRAMÓW I STRATEGII

1. SYSTEM REGIONALNYCH DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH

W województwie świętokrzyskim zbudowano trzyszczeblowy system dokumentów strategicznych. Pierwszy szczebel stanowią dokumenty strategiczne o charakterze średniookresowym, którymi są Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego wraz z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa. Dokumenty te wdrażane są poprzez hierarchiczny system powiązanych ze sobą pod względem logicznym i merytorycznym dokumentów (plany, programy, polityki), instrumentów oraz mechanizmów. Drugi poziom programowania strategicznego stanowi niewielka liczba ściśle określonych strategii sektorowych i branżowych, których obowiązek opracowania wynika z przepisów krajowych, bądź też stanowi wypełnienie warunków niezbędnych do uruchomienia wdrażania środków europejskiej polityki spójności (m.in. Regionalna Strategia Innowacji oraz Strategia Polityki Społecznej Województwa Świętokrzyskiego). Trzeci poziom programowania strategicznego stanowią programy o charakterze operacyjno-wdrożeniowym, które są zasadniczym narzędziem realizacji Strategii, ocenianym pod kątem zgodności z celami strategicznymi. Programy te ukierunkowane są na realizację poszczególnych celów operacyjnych Strategii.

DOKUMENTY STRATEGICZNE O CHARAKTERZE ŚREDNIOOKRESOWYM

- ✓ **Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego** stanowi kluczową koncepcję rozwoju regionu i jest podstawowym instrumentem koordynacji programów operacyjnych i rozwojowych. Trwające ponad dwa lata prace nad koncepcją nowej Strategii zaowocowały przyjęciem w dniu 29 marca 2021 r. przez Sejmik Województwa Świętokrzyskiego Uchwały Nr XXX/406/21 w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+. Strategia stanowi podstawowy i najważniejszy dokument samorządu województwa określający obszary, cele

i kierunki polityki rozwoju regionu, stanowiący punkt wyjścia do przygotowania pozostałych regionalnych dokumentów strategicznych i operacyjnych, przedstawia plan działania w perspektywie najbliższych dziesięciu lat oraz propozycję współpracy skierowaną do wszystkich podmiotów zainteresowanych rozwijaniem potencjału społeczno-gospodarczego regionu świętokrzyskiego.

- ✓ **Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego** określa długofalowe cele i kierunki wojewódzkiej polityki przestrzennej oraz przedstawia wizję zagospodarowania przestrzennego regionu w perspektywie 25–30 lat. Wraz ze Strategią Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego stanowi podstawę zintegrowanego systemu zarządzania województwem, łączącego instrumenty gospodarki przestrzennej z instrumentami rozwoju społeczno-gospodarczego. W odróżnieniu od większości strategii i programów, plan zagospodarowania przestrzennego województwa musi formułować perspektywiczny model struktury przestrzennej regionu, który horyzontem czasowym znacznie wykracza poza okres 10–15 lat stosowany w systemie programowania. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego został przyjęty Uchwałą Nr XLVII/833/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 22 września 2014 roku.

W 2020 roku zakończono prace nad zmianą Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego, a Sejmik Województwa Świętokrzyskiego, Uchwałą Nr XXVII/377/20 w dniu 28 grudnia 2020 r., uchwalił zmianę Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego, dotyczącą opracowania „Planu Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Wojewódzkiego”.

STRATEGIE SEKTOROWE I BRANŻOWE

- ✓ **Strategia Badań i Innowacyjności (RIS3)** jest dokumentem strategicznym regulującym zadania na poziomie województwa w obszarze gospodarki. Opiera się na idei tzw. inteligentnych specjalizacji jako obszarów aktywności gospodarczej, które mają potencjał, aby generować wzrost gospodarczy oparty na innowacjach, przedsiębiorczości i konkurencyjności. W połowie 2020 roku rozpoczęły się prace nad nową strategią innowacji, określającą kierunki polityki innowacyjnej regionu do 2030 roku oraz

wskazującą usprawnienia procesów zarządzania, jak i ukierunkowania interwencji na obszary o potencjalnie największej dynamice wzrostu. Ostatecznie dokument został przyjęty Uchwałą Nr 3459/21 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 10 marca 2021 roku w sprawie przyjęcia **Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Świętokrzyskiego 2030+.**

- ✓ **Strategia Polityki Społecznej Województwa Świętokrzyskiego** jest integralną częścią strategii rozwoju województwa, obejmującą w szczególności programy: przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, wyrównywania szans osób niepełnosprawnych, pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, współpracy z organizacjami pozarządowymi. Sformułowane w niej założenia określają koncepcję realizacji polityki społecznej na terenie województwa świętokrzyskiego. Pozwalają także koordynować i koncentrować działania różnych instytucji odpowiedzialnych za politykę społeczną wokół najbardziej istotnych i kluczowych potrzeb w tej sferze, a określone cele i zadania, stanowią wyzwanie dla wszystkich społeczności lokalnych oraz instytucji działających na rzecz rozwiązywania problemów społecznych i poprawy jakości życia w województwie. Prace prowadzone w 2020 roku nad opracowaniem **Strategii Polityki Społecznej Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021-2030** zostały zakończone przyjęciem tego dokumentu przez Sejmik województwa Świętokrzyskiego Uchwałą Nr XXXII/435/21 z dnia 27 maja 2021 r.

PROGRAMY OPERACYJNO-WDROŻENIOWE

- ✓ **Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020** przyjęty decyzją wykonawczą Komisji Europejskiej z dnia 12 lutego 2015 r. RPOWŚ jest programem, który kompleksowo wpisuje się we wszystkie cele SRWŚ. Jego intencją jest umacnianie konkurencyjności i innowacyjności gospodarki regionalnej, jak również budowa potencjału regionalnych przedsiębiorstw. Wsparcie programu obejmuje także obszar rynku pracy, włączenia społecznego, edukacji oraz sferę usług publicznych.
- ✓ **Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027** jest najważniejszym instrumentem, służącym realizacji celów Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+. Konsultacje społeczne projektu programu, zostały przeprowadzone w terminie od 30 września do 12 listopada 2021 r. Zarząd Województwa Świętokrzyskiego Uchwałą nr 4973/22 z dnia 4 marca 2022 r. przyjął zaktualizowany

projekt programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027, celem przedłożenia dokumentu Komisji Europejskiej.

- ✓ **Priorytety współpracy zagranicznej Województwa Świętokrzyskiego** - dokument przyjęty Uchwałą Nr XLI/731/10 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 27 września 2010 r.
- ✓ **Program Współpracy Samorządu Województwa Świętokrzyskiego z Organizacjami Pozarządowymi na 2021 r.** przyjęty Uchwałą Nr XXVI/360/20 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 23 listopada 2020 r.
- ✓ **Program Współpracy Samorządu Województwa Świętokrzyskiego z Organizacjami Pozarządowymi na 2022 r.** przyjęty Uchwałą Nr XXXVIII/513/21 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 22 listopada 2021 r.
- ✓ **Inne programy perspektywy 2014-2020 finansowane ze środków UE wpływające na realizację celów Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego:** Program Operacyjny Polska Wschodnia, Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, Program Operacyjny RYBY, Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko, Program Operacyjny Inteligentny Rozwój, Program Operacyjny Polska Cyfrowa, Program LIFE, Erasmus+, Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna, Interreg Europa, Interreg Region Morza Bałtyckiego, Europa dla Obywateli.
- ✓ **Inne programy, nad którymi obecnie trwają prace w ramach perspektywy 2021-2027, finansowane ze środków UE wpływające na realizację celów Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego, w tym:** FEPW – Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej, FERS – Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego, FEnIKS – Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko, FENG – Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki, FERC – Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy, PTFE- Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich, Fundusze Europejskie dla Rybactwa.

Programy z zakresu ochrony środowiska:

- ✓ **Program ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego na lata 2015-2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025** przyjęty Uchwałą Nr XX/290/16 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 5 lutego 2016 r.

- ✓ **Program ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego wraz z planem działań krótkoterminowych** - przyjęty uchwałą Nr XXII/291/20 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 czerwca 2020 r.
- ✓ **Plan gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego 2016 – 2022** - przyjęty Uchwałą Nr XXV/356/16 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 27 lipca 2016 r. wraz z aktualizacją
planu gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego na lata 2016-2022 – Uchwała Nr IV/62/19 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 28 stycznia 2019 roku.
- ✓ **Aktualizacja Programu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków dla województwa świętokrzyskiego na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2026** - Uchwała Nr XI/155/19 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 22 lipca 2019 roku.
- ✓ **Programy i aktualizacja programów ochrony środowiska przed hałasem dla terenów poza aglomeracjami, położonych w pobliżu dróg krajowych i dróg wojewódzkich z terenu województwa świętokrzyskiego, których eksploatacja spowodowała negatywne oddziaływanie akustyczne** – Uchwały Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego Nr IV/63/19 z dnia 28 stycznia 2019 roku oraz Uchwała Nr XLII/603/18 z dnia 19 marca 2018 r.
- ✓ **Uchwała antysmogowa** obowiązująca na podstawie uchwały Nr XXII/292/20 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 czerwca 2020 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa świętokrzyskiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw.

Programy z zakresu zdrowia i polityki społecznej:

- ✓ **Wojewódzki program wyrównywania szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób niepełnosprawnych na lata 2021-2026** przyjęty Uchwałą Nr XLI/540/21 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 28 grudnia 2021 r.
- ✓ **Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021-2026** przyjęty Uchwałą Nr XLI/539/21 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 28 grudnia 2021 r.

- ✓ **Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2022** przyjęty Uchwałą Nr XXXVIII/552/17 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 20 listopada 2017 r.
- ✓ **Wojewódzki Program Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu na lata 2018-2023** przyjęty Uchwałą Nr III/46/18 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 28 grudnia 2018 r.
- ✓ **Regionalny Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej do 2025 roku** przyjęty Uchwałą Sejmiku Województwa Nr XI/146/19 z dnia 22 lipca 2019 r.
- ✓ **Świętokrzyski Program Pomocy Społecznej do 2023 roku** przyjęty Uchwałą Nr IV/68/19 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 28 stycznia 2019 r.
- ✓ **Wojewódzki Program poszerzania, zróżnicowania i unowocześniania pomocy i oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi w zakresie pomocy i oparcia społecznego 2018-2022** przyjęty Uchwałą Nr 92/18 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 19 grudnia 2018 r.
- ✓ **Wojewódzki Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2021 – 2025** przyjęty Uchwałą Nr Uchwałą Nr XXXVIII/514/21 Sejmiku WŚ z dnia 22 listopada 2021 r.
- ✓ **Regionalny Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Województwa Świętokrzyskiego na lata 2018 – 2022** przyjęty Uchwałą Nr 4048/18 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 27 czerwca 2018 r., zmieniony Uchwałą Nr 4526/18 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 7 listopada 2018 r.
- ✓ **Program Rozwoju Psychiatrycznej Opieki Zdrowotnej w Województwie Świętokrzyskim do 2025 roku** przyjęty Uchwałą Nr 3145/20 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 16 grudnia 2020 r.
- ✓ na terenie województwa obowiązują również tzw. **Regionalne Programy Zdrowotne.**

2. STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

W dniu 29 marca 2021 r. Sejmik Województwa Świętokrzyskiego przyjął Strategię Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ - najważniejszy dokument samorządu województwa określający wizję i cele polityki regionalnej obejmujące wymiar społeczny i gospodarczy.

Wizja rozwoju województwa świętokrzyskiego zawarta w Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ brzmi następująco:

Świętokrzyskie w 2030 roku to ambitny region o atrakcyjnym wizerunku:

- ✓ wnoszący coraz większy wkład w rozwój gospodarczy, społeczny i kulturowy Polski i Europy,
- ✓ szanujący i dbający o swoje dziedzictwo kulturowe i środowisko naturalne,
- ✓ będący dobrym miejscem do życia, pracy i rozwoju.

Zgodnie z misją, zawartą w Strategii samorząd województwa świętokrzyskiego:

- ✓ tworzy przestrzeń współdziałania, pozwalającą na wykorzystanie potencjału mieszkańców i przedsiębiorców regionu dla budowania wspólnoty o wysokim kapitale społecznym i rosnącej zdolności konkurencyjnej,
- ✓ uzyskuje konsensus w regionie wokół najważniejszych celów strategicznych i przedsięwzięć, służących modernizacji i transformacji ścieżki rozwoju województwa,
- ✓ pozyskuje kapitał stymulujący rozwój regionu, obejmujący publiczne środki finansowe (od wspólnotowych po lokalne), środki prywatne (w tym - nowe inwestycje zewnętrzne) oraz odpowiednie zasoby ludzkie i organizacyjne.

Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ kładzie nacisk na cztery główne obszary:

- ✓ **GOSPODARKA** (Cel 1. Inteligentna gospodarka i aktywni ludzie)
- ✓ **ŚRODOWISKO** (Cel 2. Przyjazny dla środowiska i czysty region)
- ✓ **DEMOGRAFIA** (Cel 3. Wspólnota i bezpieczna przestrzeń, które łączą ludzi)
- ✓ **ZARZĄDZANIE** (Cel 4. horyzontalny – Sprawne zarządzanie regionem)

Uchwalenie Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego SRWŚ 2030+ rozpoczęło jednocześnie proces jej wdrażania. Stanowiło również punkt wyjścia do przygotowania regionu świętokrzyskiego do nowej perspektywy finansowej UE 2021-2027.

Podmiotem odpowiedzialnym za proces wdrażania SRWŚ 2030+ jest Zarząd Województwa Świętokrzyskiego. Takie usytuowanie Zarządu w systemie wynika nie tylko z przepisów prawa, które wskazują organ wykonawczy samorządu województwa jako podmiot odpowiedzialny za przygotowanie i realizację strategii rozwoju, planu zagospodarowania przestrzennego oraz regionalnych programów operacyjnych (art. 41 ust. 2 pkt 4 *ustawy o samorządzie województwa*), ale również z doświadczeń oraz potencjału instytucjonalnego budowanych w ciągu ponad 20 lat programowania, koordynacji oraz wdrażania polityki rozwoju na szczeblu regionalnym.

Wdrażanie SRWŚ 2030+ jest realizowane przez jednostkę pomocniczą (Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego), wojewódzkie samorządowe jednostki organizacyjne oraz inne podmioty.

Ważną rolę w systemie realizacji SRWŚ 2030+ odgrywa **Rada ds. Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego** – gremium doradcze i opiniotwórcze dla Zarządu Województwa w sprawach dotyczących rozwoju społeczno-gospodarczego regionu. Jej głównym zadaniem jest prowadzenie strategicznej dyskusji na temat celów i kierunków polityki regionalnej województwa, a także ich bieżąca ocena. **W dniu 15 września 2021 r. Uchwałą nr 4263/21 Zarząd Województwa powołał Radę ds. Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego, a pierwsze inauguracyjne posiedzenie tego gremium odbyło się w dniu 18 listopada 2021 r.** W składzie Rady znaleźli się przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego z terenu województwa, administracji rządowej w województwie, środowiska akademicko-naukowego oraz partnerów społeczno-gospodarczych. Podczas pierwszego posiedzenia członkowie Rady dyskutowali na temat wpływu pandemii Covid-19 na wybrane aspekty sytuacji społeczno-gospodarczej regionu świętokrzyskiego, a także założeń projektu programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego na lata 2021-2027.

Określone w SRWŚ 2030+ cele strategiczne podlegają okresowemu monitorowaniu. Stopień ich realizacji będzie weryfikowany poprzez **raport monitoringowy**, który będzie przygotowywany w cyklu dwuletnim na podstawie dostępnych danych statystycznych oraz

informacji przekazanych przez merytoryczne departamenty urzędu marszałkowskiego i wojewódzkie samorządowe jednostki organizacyjne. Będzie on zatwierdzany przez Zarząd Województwa Świętokrzyskiego, a następnie przedłożony Sejmikowi Województwa Świętokrzyskiego. Prace nad pierwszym Raportem monitoringowym z realizacji SRWŚ 2030+ rozpoczną się w trzecim kwartale 2022 r.

Warto w tym miejscu podkreślić, że po przyjęciu Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego SRWŚ 2030+, dynamicznie rozwijana jest współpraca terytorialna w ramach partnerstw samorządowych tworzących Obszary Strategicznej Interwencji (OSI), wskazanych w SRWŚ 2030+.

JST tworzące poszczególne miejskie obszary funkcjonalne miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze zawiązały porozumienia. Kontynuowana jest współpraca w ramach OSI Kielecki Obszar Funkcjonalny i OSI Góry Świętokrzyskie. Porozumienie zawarły również samorządy wchodzące w skład OSI Obszar uzdrowiskowy, OSI Dolina Wisły i OSI Ponidzie.

Ponadto dwa świętokrzyskie partnerstwa (Ponidzie i Ziemia Opatowska) brały udział w projekcie pilotażu Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej pn. **Centrum Wsparcia Doradczego**. Celem przedsięwzięcia jest wzmocnienie sprawności administracyjnej samorządów terytorialnych (gminnych i powiatowych), w tym przede wszystkim poprawa ich kompetencji do zarządzania strategicznego rozwojem lokalnym oraz inicjowania i realizacji kompleksowych przedsięwzięć rozwojowych, w partnerstwie społeczno-gospodarczym i z innymi samorządami. Ze względu na rolę samorządów województw w kształtowaniu polityki rozwoju województwa oraz funkcję instytucji zarządzających programami regionalnymi realizującymi unijną politykę spójności, partnerem w powyższym projekcie był Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego. Uczestniczące w projekcie samorządy przygotowały wspólnie z doświadczonym zespołem ekspertów strategie terytorialne oraz pakiet projektów kluczowych dla rozwoju obszarów partnerstw.

3. PROGRAM REGIONALNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

3.1. REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2014-2020

Regionalny program operacyjny pełni funkcję wdrożeniową wobec strategii rozwoju województwa. Ponadto jest kluczowym narzędziem umożliwiającym realizację celów strategicznych i operacyjnych zawartych w Strategii. Jest dokumentem programowym określającym obszary oraz działania jakie samorząd województwa zamierza podjąć na rzecz wspierania rozwoju regionu.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 został przyjęty Decyzją wykonawczą Komisji Europejskiej z dnia 12 lutego 2015 r. W ramach Programu wydzielonych zostało **11 Osi priorytetowych** (w tym jedna Oś dotycząca Pomocy Technicznej). Alokacja środków unijnych na Program wynosi: **1 364 543 593 EUR**. W 2021 r. przeprowadzono jedną modyfikację Programu. Aktualna wersja została przyjęta decyzjami C(2021)9737 z 22 grudnia 2021 r. w związku z koniecznością dostosowania wsparcia do bieżących potrzeb oraz wdrożenia instrumentu REACT EU, o którym szerzej w dalszej części Raportu.

EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO W REGIONALNYM PROGRAMIE OPERACYJNYM WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2014-2020

Zakres interwencji EFRR w ramach RPOWŚ 2014-2020

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego w latach 2014-2020 wspiera rozwój potencjału społeczno-gospodarczego województwa poprzez inwestycje w rozwój przedsiębiorczości, rozbudowę infrastruktury, wzrost innowacyjności i konkurencyjności regionu oraz poprawę ochrony środowiska.

Na wsparcie inwestycji z ww. obszarów przeznaczono w ramach Programu środki UE w wysokości **1 mld 3 mln EUR** w ramach 7 osi priorytetowych, za których wdrażanie w całości odpowiedzialny jest Departament Inwestycji i Rozwoju.

Kluczowe aspekty prac dotyczących Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w regionie świętokrzyskim w 2021 r.

Pomimo tego, że trwają zaawansowane prace nad rozpoczęciem wdrażania środków z ramach perspektywy finansowej 2021+, prace nad wdrażaniem środków EFRR z RPOWŚ 2014-2020 są nadal bardzo intensywne. Pandemia koronawirusa, która jest jednym z największym wyzwań z sferze społeczno-gospodarczej całego kraju, spowodowała zdecydowany wzrost znaczenia działań podejmowanych przy wykorzystaniu środków EFRR w regionie, zarówno w sektorze zdrowia jak i w kontekście wsparcia świętokrzyskich podmiotów gospodarczych.

Aby sprostać tym wyzwaniom alokacja Programu w części EFRR została zwiększona o blisko 23 mln EUR, z czego 15,9 mln EUR to nowe środki dla RPOWŚ pochodzące z instrumentu REACT-EU, z kolei 7 mln EUR przesunięto z alokacji finansowanej z EFS.

Z tego względu wdrażanie środków EFRR w ramach programu regionalnego nie zwalnia tempa. W roku 2021 do dyspozycji Beneficjentów w ogłoszonych naborach udostępniono 16 mln PLN na projekty badawczo-rozwojowe MŚP oraz z zakresu gospodarki odpadami. Trwa proces oceny tych projektów i zawierania umów z Beneficjentami.

Trwają także prace nad wyborem projektów do dofinansowania w ramach nowej 12. Osi Priorytetowej *REACT-EU dla Świętokrzyskiego*, o wartości blisko 75 mln PLN EFRR, obejmującej inwestycje dot. głębokiej modernizacji energetycznej budynków użyteczności publicznej i przebudowę systemów grzewczych.

Szczególnie istotny w ostatnich latach wdrażania projektów perspektywy 2014-2020 jest stały monitoring realizacji projektów, aby zagwarantować wykorzystanie każdego EURO na ważne inwestycje w regionie świętokrzyskim. Wszystkie możliwe oszczędności wynikające z zakończonych inwestycji, jak również będące efektem wahan kursu euro wobec złotówki są na bieżąco przeznaczane na kolejne inwestycje EFRR w regionie.

Rok 2021 to również bardzo ważny czas prac nad koordynacją przygotowania programu regionalnego dla województwa świętokrzyskiego na lata 2021-2027, obejmujące dwa fundusze EFRR oraz EFS. Szczegółowe informacje dot. tego procesu przedstawiono w dalszej części Raportu.

Charakterystyka realizowanych projektów EFRR w ramach RPOWŚ 2014-2020

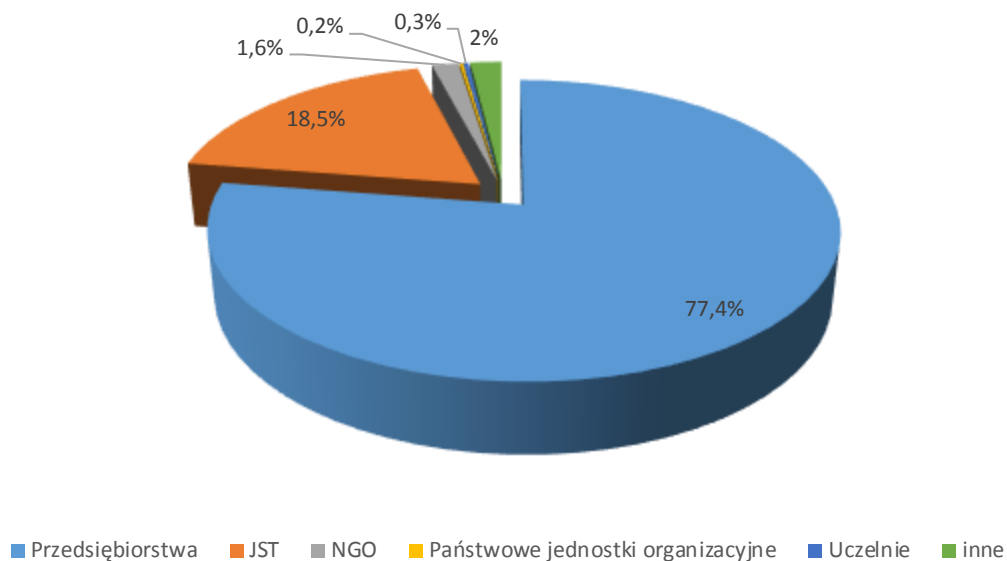
W 2021 w ramach EFRR zawarto 105 nowych umów o dofinansowanie na łączną wartość wkładu UE ponad 222 mln PLN. Łączna wartość wkładu UE w 3 049 umowach, których realizacja jest nadzorowana przez Departament Inwestycji i Rozwoju to blisko 4,13 mld PLN.

Kontraktacja w ramach osi priorytetowych EFRR osiągnęła ponad 90%. Największa liczba projektów realizowana jest w ramach osi 2 Konkurencyjna gospodarka. Warto podkreślić, że w ramach realizowanego w osi 2 wsparcia dotacyjnego do końca 2021 roku zawarto 2 192 umowy z przedsiębiorcami o wartości ponad 748 mln zł, z czego 1 653 umowy (ponad 52 mln zł), to środki na finansowanie kapitału obrotowego przedsiębiorstw, które znalazły się w trudnej sytuacji w związku z wybuchem pandemii. W ramach wsparcia inwestycyjnego MŚP, 1 336 przedsiębiorstw skorzystało z pożyczki na rozwój działalności, w tym 525 przedsiębiorstw zostało objętych wsparciem na preferencyjnych warunkach, mającym na celu łagodzenie negatywnych skutków pandemii. W ramach osi 2 beneficjenci dotychczas rozliczyli najwięcej wydatków w złożonych wnioskach o płatność – 80,7% alokacji (średnia dla całego programu to 64%).

Na szczególną uwagę zasługuje również wsparcie pozyskiwane przez beneficjentów w ramach osi 3. W wyniku realizacji blisko 350 projektów wybudowanych zostało ponad 5 tysięcy jednostek wytwarzania energii elektrycznej oraz ponad 3 tysiące jednostek wytwarzania energii cieplnej z odnawialnych źródeł energii. Poddano termomodernizacji energetycznej 363 budynki użyteczności publicznej. Zmodernizowanych zostało również ponad 23 tys. źródeł oświetlenia ulicznego.

Strukturę beneficjentów osi priorytetowych od 1 do 7 obrazuje poniższy wykres.

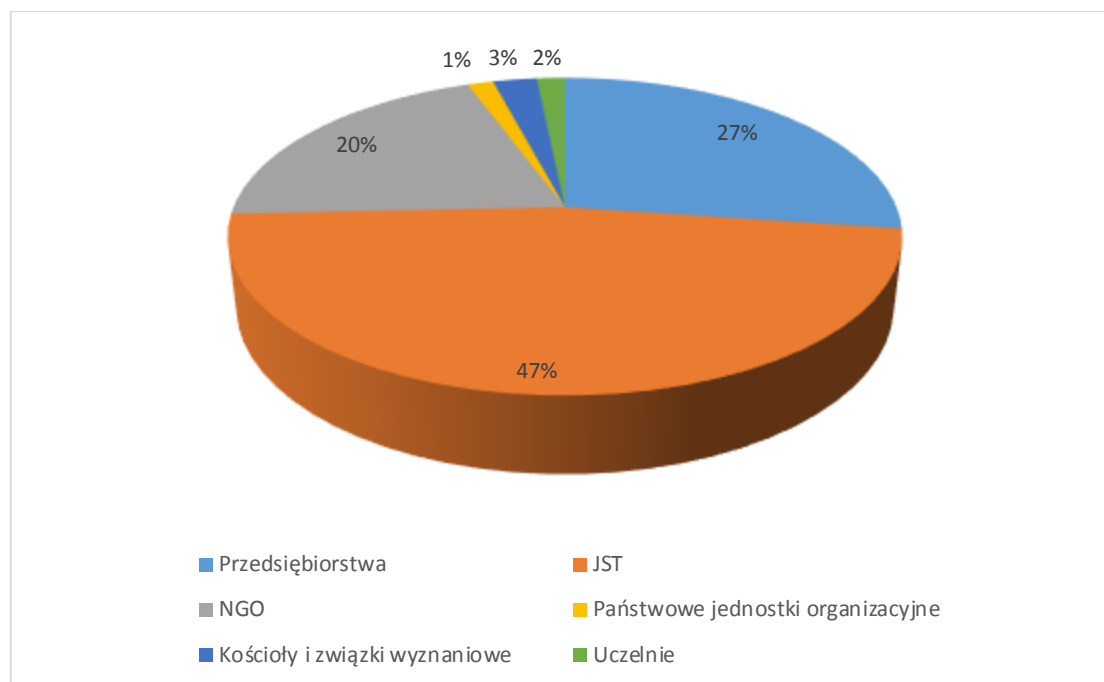
**Wykres 65. Forma prawna beneficjentów na podstawie zawartych umów o dofinansowanie
(narastająco do 31.12.2021 r.)**

Źródło: Opracowanie własne Departamentu IR na podstawie danych z SL2014.

Największa liczba projektów w ramach OP 1-7 jest realizowana przez przedsiębiorstwa. Warty uwagi jest jednak fakt, że biorąc pod uwagę wartość wkładu UE poszczególnych projektów, największą kwotę dofinansowania w ramach zawartych umów otrzymują jednostki samorządu terytorialnego.

Wykres 66. Forma prawna beneficjentów wg wartości wkładu UE (narastająco do 31.12.2021 r.)

Źródło: Opracowanie własne Departamentu IR na podstawie danych z SL2014.

Powyższe związane jest z wielkością realizowanych przedsięwzięć. Jednostki samorządu terytorialnego realizują kompleksowe przedsięwzięcia o większej wartości. Za wysoką liczbę przedsiębiorstw w strukturze beneficjentów odpowiada w dużej mierze realizowane Działanie 2.5, które pozwoliło wielu firmom zlokalizowanym w regionie na pozyskanie dodatkowych środków uzupełniających ich kapitał obrotowy w czasach pandemicznych.

Postępy finansowe oraz efekty realizacji komponentu EFRR w ramach RPOWŚ 2014-2020

Do końca 2021 r. w ramach Osi Priorytetowych od 1 do 7 RPOWŚ 2014-2020 ogłoszono 109 naborów projektów, w tym 5 naborów w roku 2021. Stosunkowo niska liczba naborów w roku 2021 wynika z wykorzystania większości środków, jakie były dostępne w perspektywie finansowej 2014-2020. W ramach naborów ogłaszanych w 2021 r. wnioskodawcy złożyli 218 poprawnych formalnie wniosków, od początku realizacji RPO do końca 2021 r. było 3740 wniosków.

Postęp finansowy

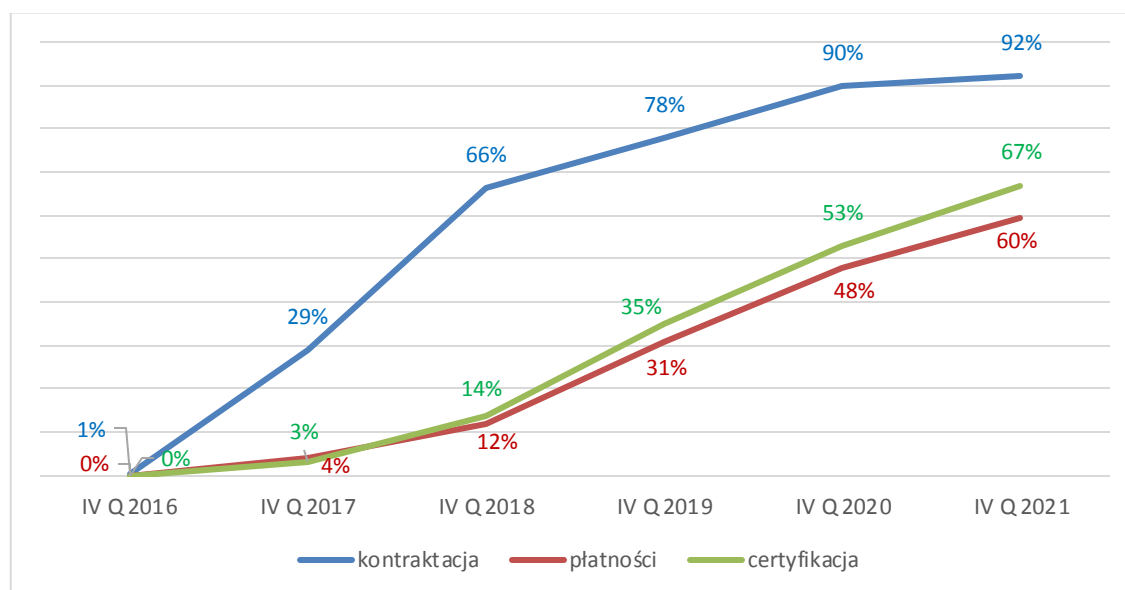
Poniżej zaprezentowano postęp finansowy łącznie w ramach Osi 1-7 RPOWŚ 2014-2020 - narastająco do 31.12.2021 r. oraz w 2021 r.

Tabela 28. Postęp finansowy osi RPO finansowanych z EFRR

	Narastająco od początku okresu programowania do 31.12.2021 r.		2021 r.
Liczba złożonych wniosków o dofinansowanie Wkład UE	4337 wniosków 6,345 mld PLN		107 wniosków 1,7 mln PLN
Liczba umów o dofinansowanie Wkład UE % Alokacji	3 049 umów 4,133 mld PLN 92,1 %		72 umowy 144 mln PLN 3,3 %
Liczba zatwierdzonych wniosków o płatność Wkład UE	12 276 wniosków 2,675 mld PLN		3 814 wniosków 585,4 mln PLN
Certyfikacja wydatków przez KE	3,007 mld PLN		702 mln PLN

Źródło: Opracowanie własne Departamentu IR na podstawie danych z SL2014.

Specyfika projektów inwestycyjnych EFRR, które charakteryzują się dużym stopniem skomplikowania i w konsekwencji długim czasem realizacji spowodowała, iż w początkowych latach wdrażania ciężar działań IZ dotyczył wyboru i zawierania umów o dofinansowanie. Widoczne jest to szczególnie na przełomie lat 2016-2018, w których zakontraktowano 66% alokacji EFRR, tj. blisko 3 mld PLN. Z kolei w kolejnych latach wdrażania Programu realizacja projektów przekładała się na zdecydowane zwiększenie środków rozliczanych przez beneficjentów i przedstawianych do certyfikacji Komisji Europejskiej. W samym roku 2021 certyfikowano blisko 25% wszystkich środków EFRR rozliczonych z KE, tj. ponad 700 mln PLN, a od roku 2019 ponad 80%.

Wykres 67. Postęp finansowy wdrażania projektów EFRR

Źródło: Opracowanie własne Departamentu IR na podstawie danych z SL2014.

Efekty realizacji komponentu EFRR w ramach RPOWŚ 2014-2020.

Efekty wydatkowania środków EFRR, dostępnych w ramach RPOWŚ 2014 – 2020, odzwierciedlają także przyrosty wskaźników włączonych do tzw. ram wykonania (tj. wskaźników służących do rozliczania efektów projektów przed Komisją Europejską). Wartości oraz zmiany w 2021 r. ww. wskaźników przedstawia poniższa tabela.

Tabela 29. Efekty realizacji osi RPO finansowanych z EFRR

Nazwa OP / wskaźnika	Wartość osiągnięta na dzień <u>31.12.2021 r.</u> (narastająco)	Zmiana <u>w trakcie 2021 r.</u>
Oś Priorytetowa 1. RPOWŚ 2014-2020 „Innowacje i nauka”		
Liczba projektów B+R realizowanych przy wykorzystaniu wspartej infrastruktury badawczej	12 projektów 100% celu na 2023 r.	+ 8 projektów + 66,7 punktów %

Liczba wprowadzonych innowacji produktowych	10 innowacyjnych przedsięwzięć 67% celu na 2023 r.	+ 5 innowacyjnych przedsięwzięć + 33,4 punktów %
Oś Priorytetowa 2. RPOWŚ 2014-2020 „Konkurencyjna gospodarka”		
Liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje	2 068 przedsiębiorstw 207 % celu na 2023 r.	+1 685 przedsiębiorstw + 169 punktów %
Liczba przedsiębiorstw objętych wsparciem w celu wprowadzenia produktów nowych dla rynku	469 przedsiębiorstw 322 % celu na 2023 r.	+109 przedsiębiorstw + 76 punktów %
Oś Priorytetowa 3. RPOWŚ 2014-2020 „Efektywna i zielona energia”		
Liczba jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE	4 967 jednostek 118 % celu na 2023 r.	+1 275 jednostek + 31 punktów %
Liczba zmodernizowanych źródeł oświetlenia ulicznego	23 067 sztuk 51% celu na 2023 r.	+ 8 237 sztuk + 19 punktów %
Oś Priorytetowa 4. RPOWŚ 2014-2020 „Dziedzictwo naturalne i kulturowe”		
Liczba wspartych oczyszczalni ścieków komunalnych	15 oczyszczalni 107 % celu na 2023 r.	+ 3 oczyszczalnie + 22 punktów %
Liczba wspartych form ochrony przyrody	44 sztuki 126 % celu na 2023 r.	+ 17 sztuk + 49 punktów %
Oś Priorytetowa 5. RPOWŚ 2014-2020 „Nowoczesna komunikacja”		

Całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych dróg	59,27 km 99 % celu na 2023 r.	+ 17,36 km + 30 punktów %
Oś Priorytetowa 6. RPOWŚ 2014-2020 „Rozwój miast”		
Długość ścieżek rowerowych	7,28 km 49 % celu na 2023 r.	+ 7,28 km + 49 punktów %
Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	63,92 ha 54 % celu na 2023 r.	+ 20,21 ha + 17 punktów %
Oś Priorytetowa 7. RPOWŚ 2014-2020 „Sprawne usługi publiczne”		
Liczba wspartych podmiotów lecniczych	39 podmioty 144 % celu na 2023 r.	+ 10 podmiotów + 37 punktów %
Liczba zakupionego sprzętu medycznego, innego niż aparaty do oznaczania koronawirusa i respiratory	2 053 szt. 216 % celu na 2023 r.	+ 1 735 szt. + 183 punktów %

Źródło: Opracowanie własne Departamentu IR na podstawie danych z SL2014.

W ramach Osi Priorytetowych EFRR 1-7 spośród 100 wskaźników produktu monitorujących realizacji inwestycji infrastrukturach, ponad 80% osiągnęło, bądź przekroczyło szacowaną wartość na podstawie prognoz przedstawianych przez beneficjentów w umowach o dofinansowanie.

Efekty realizowanych inwestycji ze środków EFRR

EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego w latach 2014-2020 wspiera rozwój potencjału społeczno-gospodarczego województwa poprzez inwestycje w rozwój przedsiębiorczości,

rozbudowę infrastruktury, wzrost innowacyjności i konkurencyjności regionu oraz poprawę ochrony środowiska.

3 049 projektów dofinansowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach RPOWŚ 2014-2020, o całkowitej wartości inwestycji **8,5 mld złotych**

GOSPODARKA REGIONU

PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

Udzielono blisko **3,5 tys.** dotacji i pożyczek na rozwój konkurencyjności świętokrzyskich przedsiębiorstw, dzięki czemu wzrosło zatrudnienie o ponad **979** miejsc pracy. Ponad **1 000** podmiotów wprowadziło do swojej działalności innowacje oraz nowe produkty lub usługi. Na potrzeby MŚP przygotowano także **38** hektarów terenów inwestycyjnych.

BADANIA I ROZWÓJ

Realizowanych jest **46** projektów badawczo-rozwojowych oraz wyposażonych jest **26** specjalistycznych laboratoriów badawczych. Wsparcie na działalność B+R otrzymały **54** przedsiębiorstwa, a **28** firm rozpoczęło współpracę z ośrodkami badawczymi. **Dwie** świętokrzyskie uczelnie otrzymały środki finansowe na rozbudowę infrastruktury i zakup specjalistycznej aparatury naukowo-badawczej.

ŚRODOWISKO

ENERGIA

Przeprowadzono modernizację energetyczną ponad **366** budynków w sektorze publicznym, mieszkaniowym oraz w przedsiębiorstwach. Zmodernizowano blisko **39 tys.** punktów oświetlenia ulicznego, a także wybudowano prawie **8 tys.** instalacji do produkcji energii elektrycznej i ciepłej ze źródeł odnawialnych.

KLIMAT I GOSPODAROWANIE ZASOBAMI

Wybudowano blisko **264** km kanalizacji sanitarnej oraz ponad **18** km wybudowanej lub zmodernizowanej sieci wodociągowej. Blisko **150 tys.** mieszkańców województwa korzysta z inwestycji w zakresie zagospodarowania odpadów komunalnych. W celu przeciwdziałania skutkom klęsk żywiołowych **30** jednostek służb otrzymało sprzęt do prowadzenia akcji ratunkowych.

DZIEDZICTWO PRZYRODNICZE

Ponad **49 tys.** mieszkańców regionu skorzystało z dofinansowanych obiektów kultury, zabytków czy produktów turystycznych. Odnowiono i utworzono ponad **5 km** szlaków turystycznych. Wsparto **367 ha** obszaru Natura 2000 i **50** rezerwatów, parki oraz inne formy ochrony przyrody.

INWESTYCJE W INFRASTRUKTURĘ**TRANSPORT**

Dzięki inwestycjom w rozwój infrastruktury transportowej mieszkańcy województwa korzystać mogą z **85 km** nowo wybudowanych i zmodernizowanych dróg. Zakupiono **9** autobusów dla potrzeb publicznego transportu zbiorowego oraz **2** nowoczesne pociągi elektryczne.

USŁUGI PUBLICZNE

Zainwestowano w rozwój infrastruktury edukacyjno-sportowej, pracowni matematyczno-przyrodniczych i komputerowych **338** szkół i placówek oświatowych, a także **40** żłobków i przedszkoli. Na rozwój infrastruktury oraz wyposażenie dotację otrzymało **39** podmiotów leczniczych (w tym szpitale). Ze wsparcia infrastruktury opiekuńczej, edukacyjnej i zdrowotnej skorzystało ponad **220 tys.** mieszkańców województwa.

REWITALIZACJA

Dotację na kompleksową rewitalizację otrzymało **30** świętokrzyskich miast i gmin. Wykorzystując lokalne potencjały realizowano działania dot. adaptacji przestrzeni publicznej i obiektów dla lokalnych społeczności, inwestycje w infrastrukturę edukacyjną, społeczną oraz kulturalną. Udało się dzięki temu poddać rewitalizacji obszar o powierzchni blisko **64** hektary.

EUROPEJSKI FUNDUSZ SPOŁECZNY W REGIONALNYM PROGRAMIE OPERACYJNYM WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2014-2020

Zakres interwencji EFS w ramach RPOWŚ 2014-2020.

Projekty Europejskiego Funduszu Społecznego, realizowane w ramach RPOWŚ 2014-2020, dotyczą czterech istotnych sfer życia mieszkańców regionu świętokrzyskiego:

- edukacji na każdym etapie życia (oprócz uczelni wyższych),
- opieki zdrowotnej (m.in. szeroko zakrojone programy badań profilaktycznych),
- spraw społecznych (m.in. wsparcie wychowawcze dzieci i rodzin, opieka na seniorami i osobami niesamodzielnymi, aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym),
- rynku pracy (aktywizacja osób bezrobotnych, wsparcie osób poszukujących pracy, szkolenia pracowników, wspieranie przedsiębiorczości).

Na wsparcie ww. obszarów życia zarezerwowano w ramach całego RPOWŚ 2014-2020 alokację w kwocie **326,7 mln EUR**.

Projekty EFS to w ramach RPOWŚ 2014-2020:

- **Oś Priorytetowa 8. „Rozwój edukacji i aktywne społeczeństwo”** (realizowana przez Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego UMWS – alokacja 96,1 mln EUR)
- **Oś Priorytetowa 9. „Włączenie społeczne i walka z ubóstwem”** (realizowana przez Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego UMWS - alokacja 98,3 mln EUR)
- **Oś Priorytetowa 10. „Otwarty rynek pracy”** (realizowana przez Wojewódzki Urząd Pracy w Kielcach - alokacja 132,3 mln EUR)

Kluczowe aspekty prac dotyczących Europejskiego Funduszu Społecznego w regionie świętokrzyskim w 2021 r.

W 2021 r. najistotniejsze działania w zakresie komponentu EFS w ramach RPOWŚ 2014-2020 to:

- nadzorowanie i monitorowanie przebiegu projektów EFS w ramach RPOWŚ będących w trakcie realizacji,

- bieżąca analiza dostępnych środków, pochodzących z oszczędności w zakończonych projektach EFS oraz wynikających z fluktuacji kursu EUR/PLN, w celu dofinansowania większej liczby projektów EFS w ramach RPOWŚ 2014-2020,
- ogłaszanie naborów konkursowych i pozakonkursowych w celu maksymalnego wykorzystania dostępnej alokacji oraz osiągnięcia wszystkich zakładanych celów interwencji EFS w ramach RPOWŚ 2014-2020 (szczegółowy opis postępów finansowych oraz efektów realizacji komponentu EFS w ramach RPOWŚ 2014-2020 przedstawiono w dalszej części),
- kontynuacja działań związanych z niwelowaniem skutków pandemii COVID-19: realizacja projektu własnego Województwa Świętokrzyskiego pn. „Stop wirusowi!” oraz nadzór Departamentu Wdrażania EFS nad 14 projektami powiatowymi.

Ponadto w 2021 r. w Departamencie Wdrażania EFS oraz w WUP Kielce prowadzone były intensywne prace związane z przygotowaniem „części miękkiej” nowego Programu Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego w ramach unijnej perspektywy budżetowej 2021-2027.

Nadzór nad realizowanymi projektami EFS w ramach RPOWŚ 2014-2020.

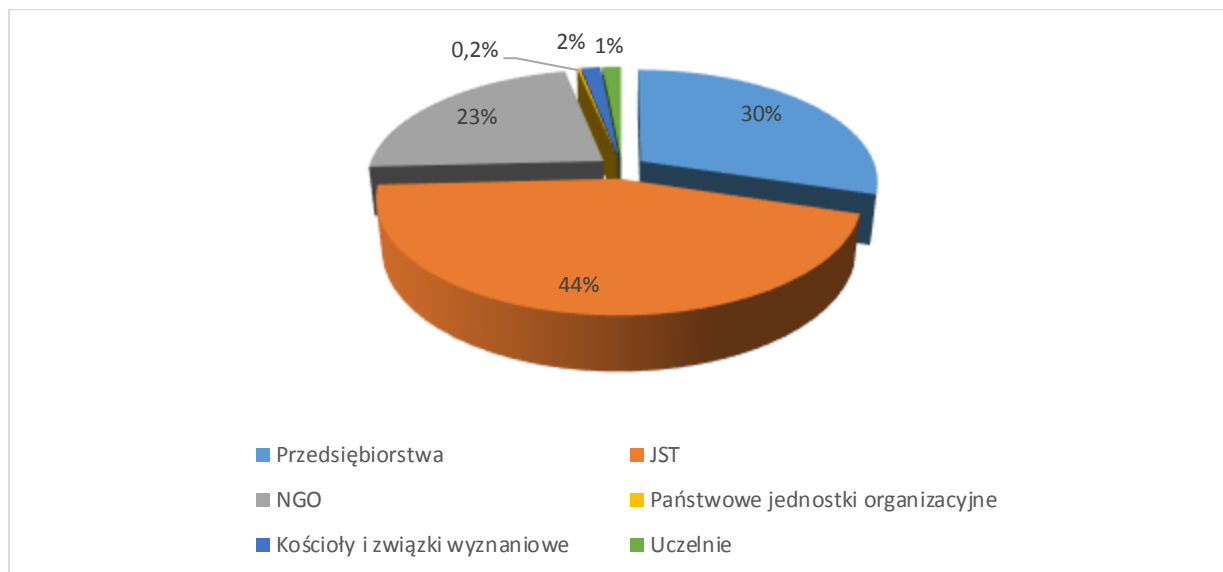
Ze względu na wyraźne przyspieszenie kontraktacji, począwszy od roku 2019, alokacja dostępna w ramach Osi Priorytetowych 8, 9, 10 RPO została do roku 2021 w znaczącej części rozdysponowana. Efektem jest wzrost liczby realizowanych projektów, a co za tym idzie, większe obciążenie czynnościami związanymi z nadzorowaniem realizacji i rozliczania projektów.

W 2021 r. Departament Wdrażania EFS oraz WUP Kielce nadzorowały łącznie **524 projekty** będące w trakcie realizacji, w tym: DW EFS – 473 projekty, WUP Kielce – 51 projektów.

Znacząca liczba projektów, będących w trakcie realizacji w 2021 r. to efekt dużej liczby naborów ogłaszanych przez Departament Wdrażania EFS w latach 2019 i 2020 (dla porównania: w 2019 r. DW EFS nadzorował 451 projektów w trakcie realizacji, zaś w 2020 r. były to 483 projekty).

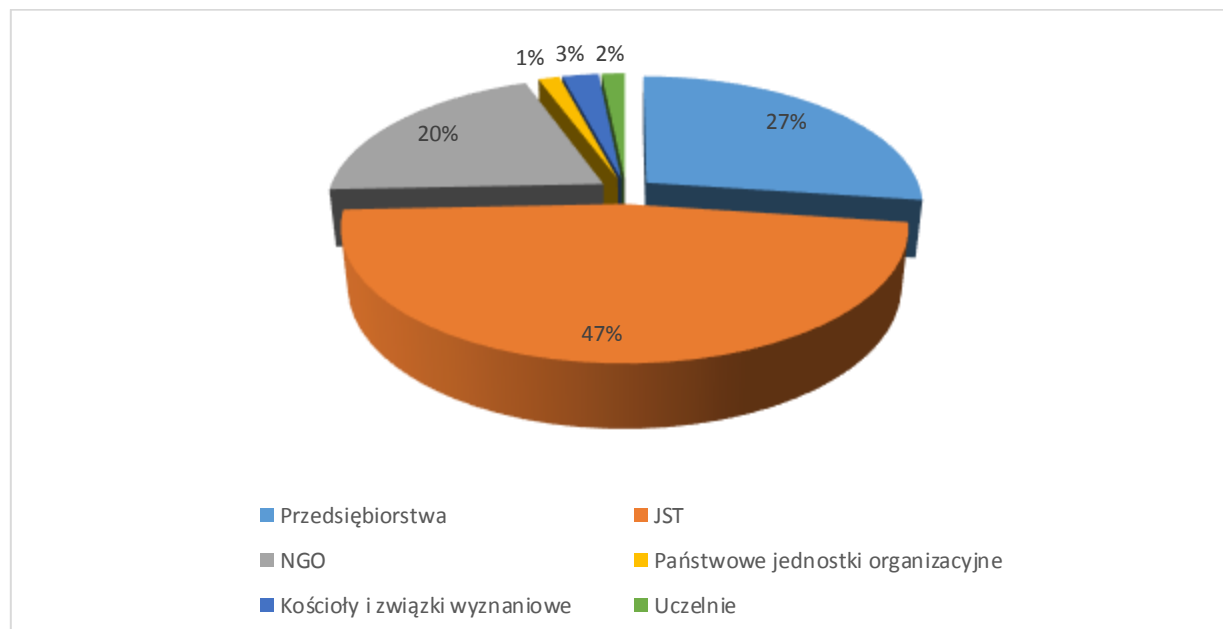
Wśród beneficjentów OP 8, 9, 10 RPO dominują jednostki samorządu terytorialnego, na które przypada blisko połowa liczby oraz wartości realizowanych projektów.

Wykres 68. Projekty EFS, dofinansowane w ramach Osi Priorytetowych 8., 9. oraz 10. RPOWŚ 2014-2020, wg rodzajów beneficjentów - narastająco do 31.12.2021 r.

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Wdrażania EFS na podstawie danych z SL2014.

Wykres 69. Projekty EFS dofinansowane w ramach Osi Priorytetowych 8., 9. oraz 10. RPOWŚ 2014-2020, wg wartości, przypadającej na rodzaje beneficjentów - narastająco do 31.12.2021 r.

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Wdrażania EFS na podstawie danych z SL2014.

Wykorzystywanie oszczędności w projektach oraz fluktuacji kursu EUR/PLN.

W roku 2021, w związku z aktywnym monitorowaniem przez Departament Wdrażania EFS środków dostępnych w Osiach 8. i 9. RPOWŚ 2014 – 2020, dodatkowo podpisano 48 umów (na 106 zawartych w 2021 r.) o łącznej wartości dofinansowania EFS 24,8 mln zł.

Środki te pochodziły z oszczędności w ramach zakończonych projektów oraz przeliczeń kursowych dostępnych środków. Dla przykładu: kurs euro w grudniu 2020 wynosił 4,4907 zł, natomiast w grudniu 2021 - już 4,6962 zł.

Postępy finansowe oraz efekty realizacji komponentu EFS w ramach RPOWŚ 2014-2020.

Do końca 2021 r. w ramach Osi Priorytetowych 8., 9. oraz 10. RPOWŚ 2014-2020 ogłoszono 222 nabory projektów, w tym 8 naborów w całym roku 2021. Stosunkowo niska liczba naborów w roku 2021 (w latach poprzednich było to 30 – 40 naborów rocznie) wynika z wykorzystania większości środków, jakie były dostępne w perspektywie finansowej 2014-2020. W ramach naborów ogłaszanych w 2021 r. wnioskodawcy złożyli 218 poprawnych formalnie wniosków, od początku realizacji RPO do końca 2021 r. było 3740 wniosków.

Tabela 30. Postęp finansowy łącznie w ramach Osi Priorytetowych 8., 9. oraz 10. RPOWŚ 2014-2020 - narastająco do 31.12.2021 r. oraz w 2021 r.

	Stan na 31.12.2021 r. (narastająco od początku okresu programowania)	W 2021 r.
Złożone wnioski o dofinansowanie (poprawne formalnie):	3740 wniosków	218 wniosków
Liczba / Wartość wydatków kwalifikowalnych	4 mld 558,7 mln PLN	346 mln PLN
Umowy:	1273 umowy	106 umów
Liczba / Wartość dofinansowania	1 mld 446,3 mln PLN	147 mln PLN
	99,5 %	10,1 %

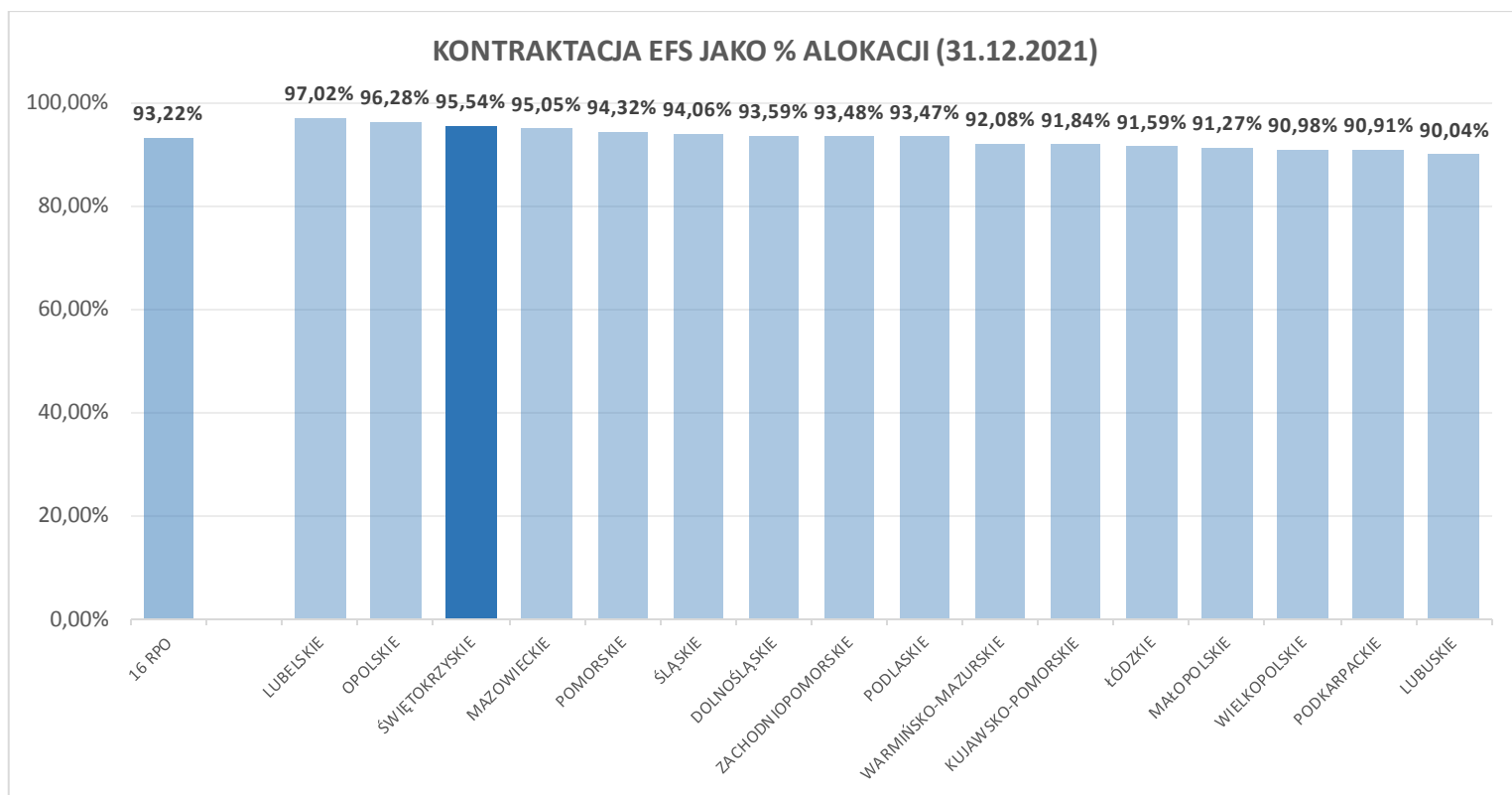
EFS/ % Alokacji EFS		
Zatwierdzone wnioski o płatność	8 996 wniosków	1938 wniosków
Wartość (dofinansowanie + wkł. wł.)	1 mld 312,9 mln PLN	305,9 mln PLN
Certyfikacja wydatków przez KE (dofinansowanie + wkład własny)	1 mld 311,1 mln PLN	301 mln PLN

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Wdrażania EFS na podstawie danych z SL2014.

Wynikiem intensywnych działań przyspieszających tempo wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego była **radikalna poprawa pozycji regionu świętokrzyskiego** w rankingach polskich województw, obrazujących **tempo** oraz **zaawansowanie we wdrażaniu** komponentu EFS w ramach poszczególnych programów regionalnych:

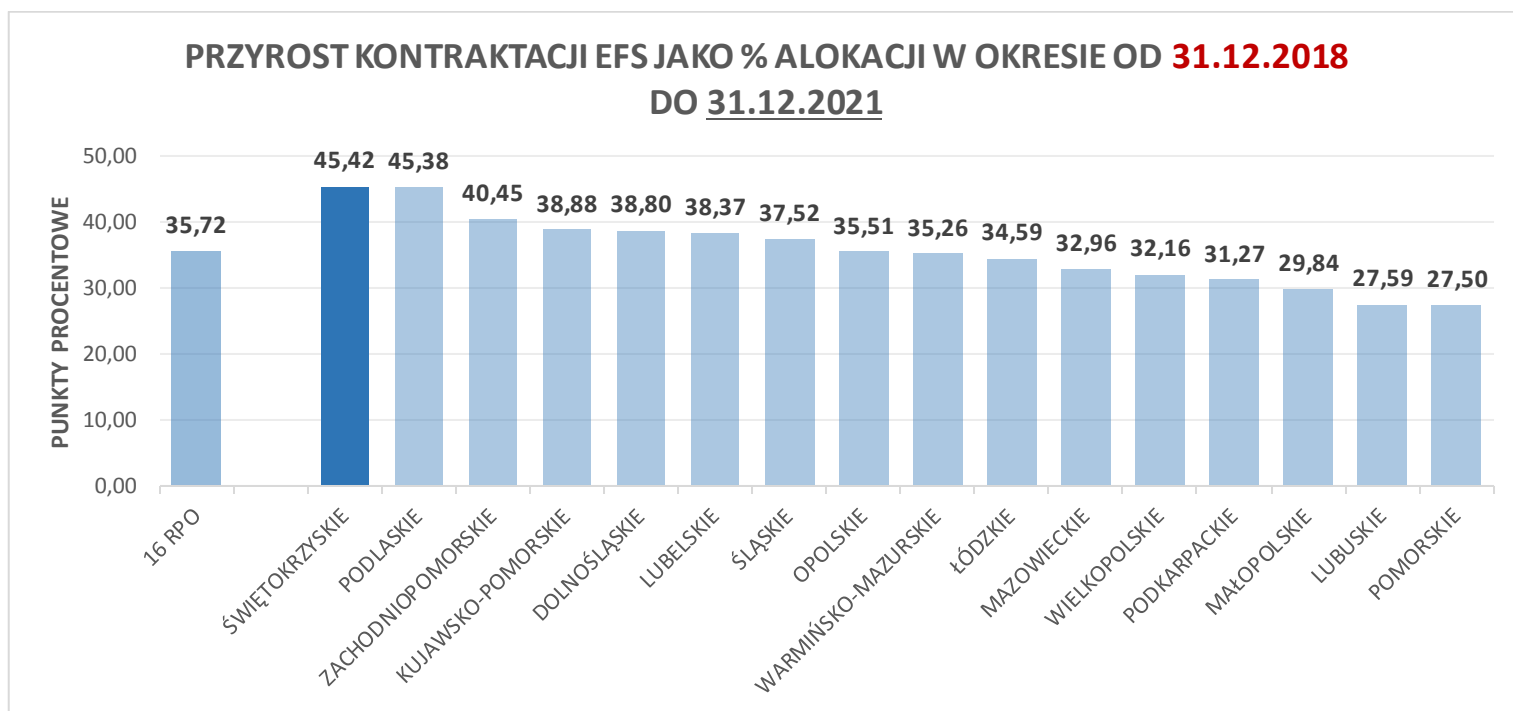
- 31.12.2018 r. – 15. miejsce w kraju pod względem zaawansowania we wdrażaniu komponentu EFS,
- 31.12.2019 r. - 12 miejsce,
- 31.12.2020 r. – 2 miejsce,
- 31.12.2021 r. – 3 miejsce (wykres poniżej).

**Wykres 70. Kontraktacja komponentu EFS w Regionalnych Programach Operacyjnych
poszczególnych województw - narastająco do 31.12.2021 r.**

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Wdrażania EFS na podst. raportu z SL2014, przygotowanego przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej.

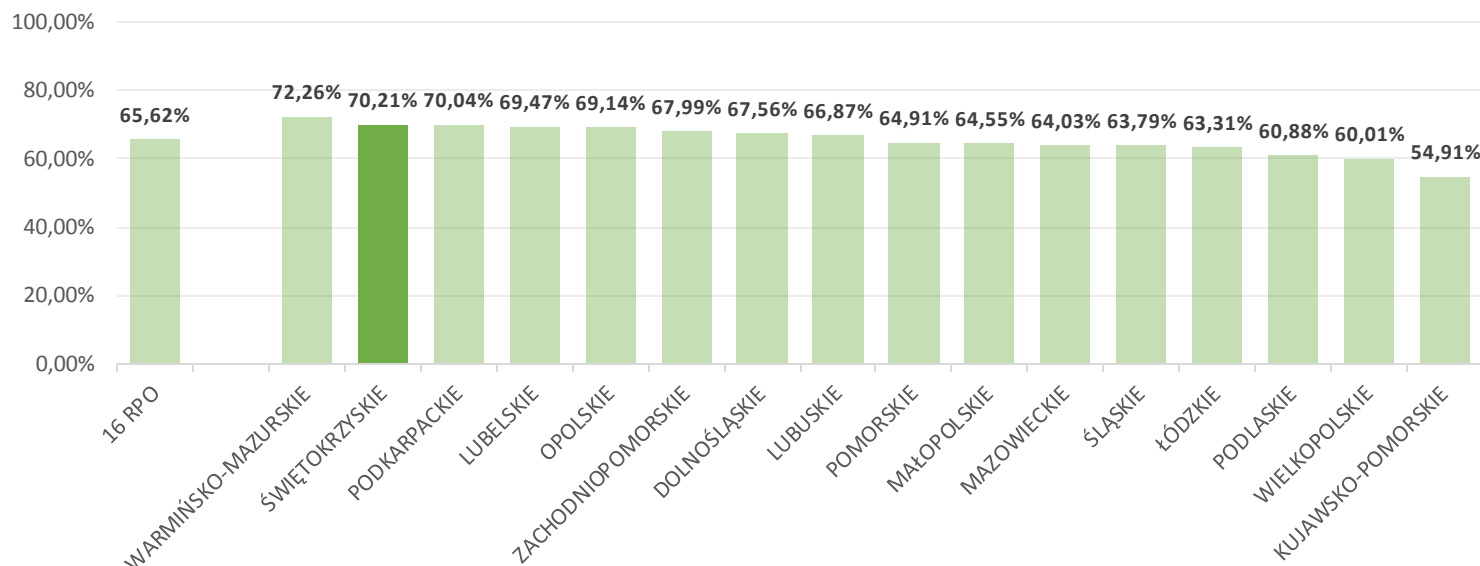
Wykres 71. Przyrost kontraktacji komponentu EFS w Regionalnych Programach Operacyjnych poszczególnych województw - w okresie od 31.12.2018 do 31.12.2021

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Wdrażania EFS na podst. raportu z SL2014, przygotowanego przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej.

Wykres 72. Wartość zatwierdzonych wniosków o płatność dla komponentu EFS w Regionalnych Programach Operacyjnych poszczególnych województw - narastająco do 31.12.2021

**WARTOŚĆ ZATWIERDZONYCH WNIOSKÓW O PŁATNOŚĆ JAKO % ALOKACJI
(31.12.2021)**

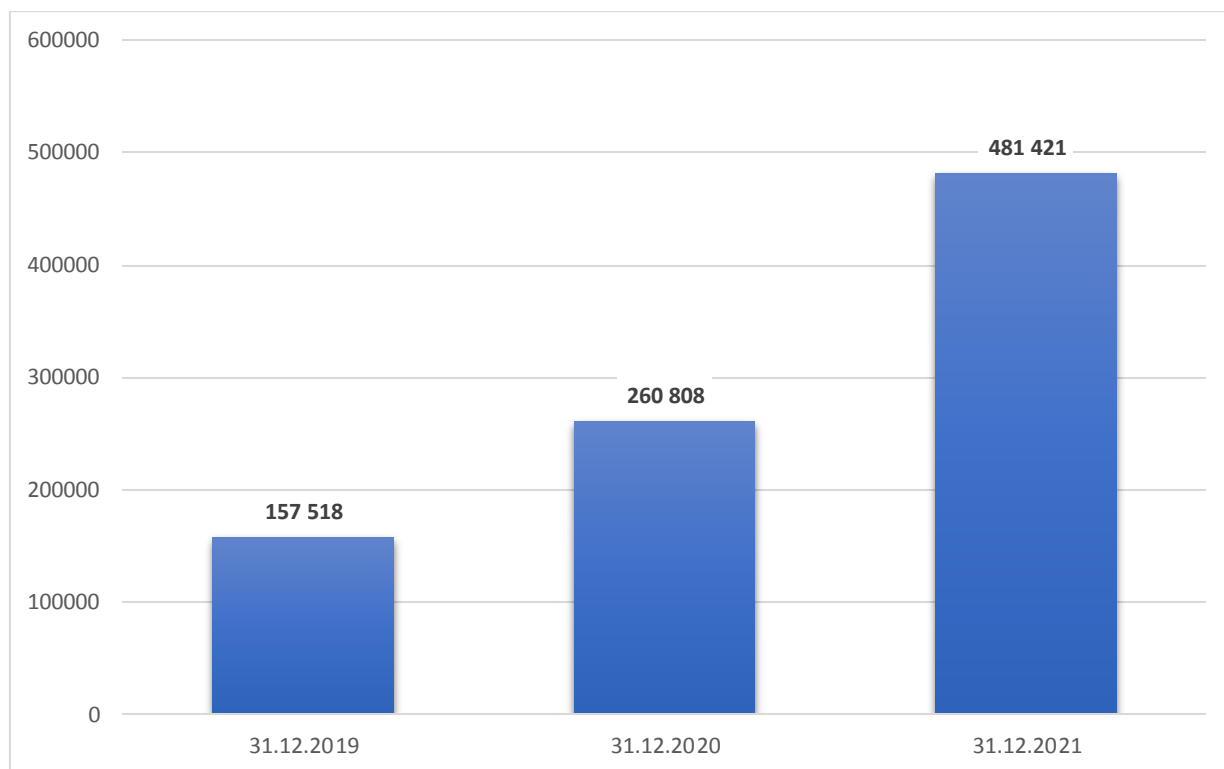
Źródło: Opracowanie własne Departamentu Wdrażania EFS na podst. raportu z SL2014, przygotowanego przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej.

Efekty realizacji komponentu EFS w ramach RPOWŚ 2014-2020.

Przyspieszenie tempa realizacji wdrażania komponentu EFS w ramach RPOWŚ 2014 - 2020, począwszy od 2019 r., znalazło odbicie w efektach realizowanych projektów, m. in. w łącznej liczbie uczestników projektów realizowanych w ramach Osi Priorytetowych 8., 9. oraz 10.

W samym tylko **2021 r.** wzrost liczby uczestników świętokrzyskich projektów EFS wyniósł **220,6 tys. osób.**

Wykres 73. Liczba uczestników projektów, dofinansowanych w ramach Osi Priorytetowych 8., 9. oraz 10 RPOWŚ 2014-2020, wg stanu na koniec roku 2019, 2020 oraz 2021.

Źródło: Opracowanie Departamentu Wdrażania EFS na podstawie danych z SL2014.

Efekty wydatkowania środków EFS, dostępnych w ramach RPOWŚ 2014 – 2020, odzwierciedlają także przyrosty wskaźników włączonych do ram wykonania (tj. wskaźników służących do rozliczania efektów programu przed Komisją Europejską).

Tabela 31. Postępy w realizacji wskaźników włączonych do ram wykonania dla Osi Priorytetowych 8., 9. oraz 10. RPOWŚ 2014-2020 - narastająco do 31.12.2021 r. oraz w 2021 r.

Nazwa OP / wskaźnika	Wartość osiągnięta na dzień <u>31.12.2021</u> r. (narastająco)	Zmiana <u>w trakcie 2021 r.</u>
Oś Priorytetowa 8. RPOWŚ 2014-2020 „Rozwój edukacji i aktywne społeczeństwo”		
Liczba uczniów objętych wsparciem w programie	39 tys. 046 osób 140,16 % celu na 2023 r.	+ 6 tys. 013 osób + 21,59 punktów %
Liczba dzieci objętych w ramach programu dodatkowymi zajęciami zwiększającymi ich szanse edukacyjne w edukacji przedszkolnej	5 tys. 943 osoby 110,84 % celu na 2023 r.	+ 619 osób + 11,55 punktów %
Liczba osób opiekujących się dziećmi w wieku do lat 3 objętych wsparciem w programie	2 tys. 595 osób 222,56 % celu na 2023 r.	+ 1 tys. 011 osób + 86,71 punktów %
Oś Priorytetowa 9. RPOWŚ 2014-2020 „Włączenie społeczne i walka z ubóstwem”		
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	25 tys. 754 osoby 94,87 % celu na 2023 r.	+ 4 tys. 227 osób + 15,57 punktów %

Nazwa OP / wskaźnika	Wartość osiągnięta na dzień 31.12.2021 r. (narastająco)	Zmiana w trakcie 2021 r.
Oś Priorytetowa 10. RPOWŚ 2014-2020 „Otwarty rynek pracy”		
Liczba osób bezrobotnych	26 tys. 851 osób	+ 3 tys. 778 osób
objętych wsparciem w programie	85,18 % celu na 2023 r.	+ 11,98 punktów %

Źródło: Opracowanie Departamentu Wdrażania EFS na podstawie danych z SL2014.

Docelowa wartość wskaźnika (100 proc.) dla Osi Priorytetowej 9., zakładana na 2023 r., została osiągnięta na koniec I kwartału 2022 r.

Wojewódzki Urząd Pracy, który wdraża Oś Priorytetową 10, zapowiada osiągnięcie do końca 2023 r. wartości docelowej wskaźnika przypisanego do OP 10.

Efekty wsparcia dla mieszkańców regionu świętokrzyskiego, wynikające z realizacji projektów EFS w ramach RPOWŚ 2014-2020.

Dane wg stanu na **31.12.2021** r. (narastająco).

EDUKACJA:

ŻŁOBKI - opieka nad dziećmi do lat 3:

Powstało **1 tys. 239** miejsc opieki nad dziećmi w wieku do 3 lat, a **2 tys. 595** rodziców mogło wrócić na rynek pracy.

PRZEDSZKOLA:

Powstało **2 tys. 867** nowych miejsc w przedszkolach, zajęciami wspierającymi rozwój objęto **5 tys. 943** dzieci.

ZAJĘCIA DODATKOWE DLA UCZNIÓW:

30 tys. 868 uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych skorzystało z dodatkowych zajęć pozalekcyjnych, warsztatów i kursów.

CYFROWA SZKOŁA:

258 szkół zyskało sprzęt komputerowy do prowadzenia „cyfrowych” lekcji i zajęć dodatkowych dla uczniów.

SZKOLNICTWO ZAWODOWE:

8 tys. 178 uczniów wzięło udział w płatnych stażach w firmach, **223 szkoły** zawodowe kupiły nowoczesny sprzęt do warsztatów i pracowni.

KWALIFIKACJE NAUCZYCIELI:

4 tys. 724 nauczycieli skorzystało ze szkoleń, kursów i studiów podyplomowych, podnoszących ich kompetencje.

EDUKACJA DOROSŁYCH:

21 tys. 331 dorosłych mieszkańców regionu skorzystało z różnorodnych kursów, podnoszących ich kompetencje i kwalifikacje zawodowe.

OPIEKA ZDROWOTNA I USŁUGI SPOŁECZNE:

DZIENNE DOMY OPIEKI MEDYCZNEJ: W regionie utworzono **8** Dziennych Domów Opieki Medycznej.

PROGRAMY BADAŃ PROFILAKTYCZNYCH:

Programy objęły **308 tys. 649 osób**, zaś z badań skorzystało **56 tys. 254 osoby**.

(nowotwory, choroby płuc, schorzenia kardiologiczne, cukrzyca oraz choroby zawodowe)

OPIEKA MEDYCZNA W DOMACH LUB MAŁYCH PLACÓWKACH:

2 tys. 734 seniorów i osób niesamodzielnych objęła pomoc medyczna w ich domach lub w małych placówkach pobytu dziennego.

USŁUGI SPOŁECZNE:

20 tys. 541 osób skorzystało z projektów, dotyczących różnorodnych **usług społecznych**, które obejmowały:

- Rozwijanie przyjaznych form **opieki nad osobami niesamodzielnymi i starszymi**,
- Tworzenie i rozwijanie działalności **klubów seniora i placówek wsparcia dziennego**,
- Tworzenie **świeclic środowiskowych** oraz **wsparcie dla dzieci i rodziców**

WSPARCIE OSÓB W TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ I ZAWODOWEJ: Pomoc psychologiczna, szkolenia motywacyjne i zawodowe oraz staże w firmach objęły **5 tys. 213 osób** (w tym 1 tys. 21 osób z niepełnosprawnościami).

W efekcie **1 tys. 478 osób**, które skorzystały ze wsparcia w projektach, podjęło zatrudnienie.

RYNEK PRACY:**AKTYWIZACJA OSÓB BEZROBOTNYCH:**

32 tys. 679 osób bez zatrudnienia otrzymało kompleksowe wsparcie: poradnictwo zawodowe, pośrednictwo pracy, szkolenia oraz staże.

WSPARCIE OSÓB POSZUKUJĄCYCH PRACY:

5 tys. 926 osób poszukujących zatrudnienia zdobyło kompetencje i kwalifikacje cenione na rynku pracy.

SZKOLENIA DLA PRACOWNIKÓW:

4 tys. 398 pracowników z 2 tys. 848 świętokrzyskich przedsiębiorstw zdobyło kwalifikacje zgodne z potrzebami pracodawców.

DOTACJE NA ZAKŁADANIE FIRM:

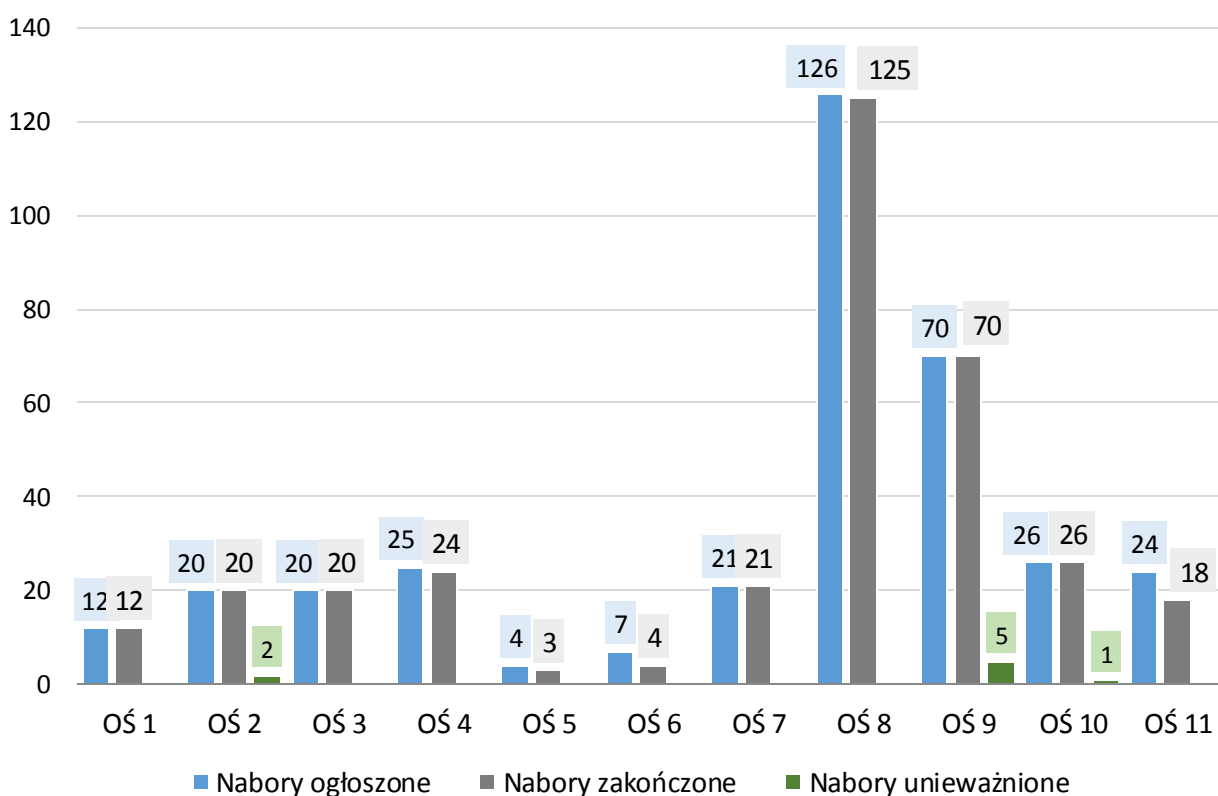
Bezzwrotne dotacje na zakładanie firm w regionie świętokrzyskim otrzymało **5 tys. 690 osób**, dzięki temu powstało **6 tys. 271 nowych miejsc pracy**.

SYNTEZA STANU WDRAŻANIA REGIONALNEGO PROGRAMU OPERACYJNEGO WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2014-2020

W 2021 r. w ramach RPOWŚ 2014-2020 **przeprowadzono 18 naborów**, w tym 12 nabory w trybie konkursowym i 6 naborów w trybie pozakonkursowym. Budżet naborów wyniósł ponad 584 mln PLN. Zakończono 15 naborów, w tym 4 w ramach EFRR i 11 w ramach EFS.

Od początku realizacji Programu do końca 2021 r. przeprowadzono 355 naborów, w tym 284 nabory konkursowe, 66 naborów pozakonkursowych oraz 5 w trybie nadzwyczajnym. Budżet naborów wyniósł ponad 7,32 mld PLN. Najwięcej, bo 126 naborów, ogłoszono w ramach Osi priorytetowej 8. Rozwój edukacji i aktywne społeczeństwo. Zakończono 335 naborów, 8 unieważniono, a 12 naborów na dzień 31.12.2021 roku miało status ogłoszonych.

Wykres 74. Liczba naborów w ramach RPOWŚ na lata 2014-2020

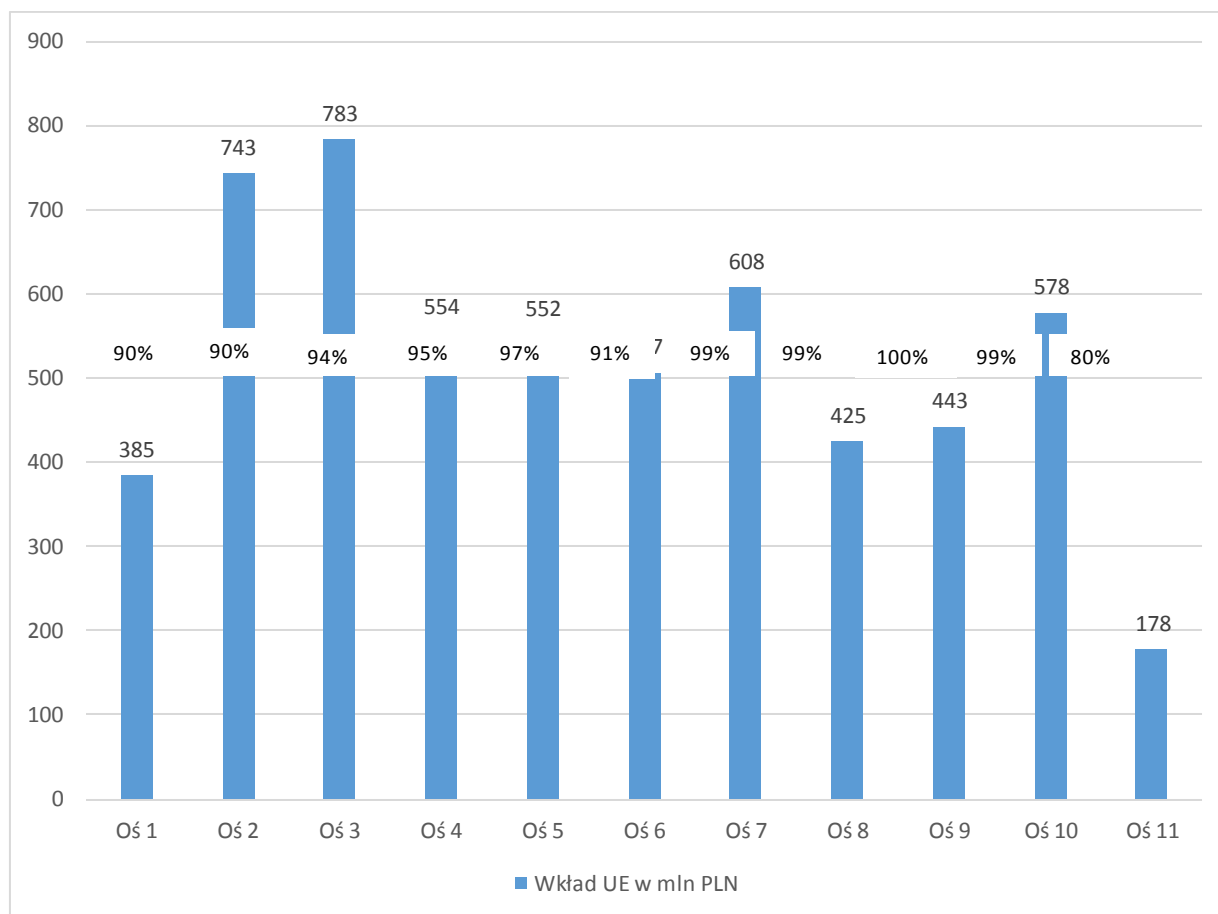

Źródło: Opracowanie własne na podstawie SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2021 r.

Do końca 2021 r. w ramach RPOWŚ 2014-2020 zawarto **4 500 umów o dofinansowanie** na kwotę środków UE ponad **5,75 mld PLN**, w tym około 4,13 mld PLN EFRR i około 1,62 mld PLN

EFS. Kontrakcja dla całego RPOWŚ 2014-2020 **wyniosła 93,4%**, w tym dla EFRR 92,1% dla EFS 96,9%. W stosunku do roku 2020 liczba umów zwiększyła się o 178, a wartość dofinansowania w zawartych umowach o 291 mln PLN, co oznacza wzrost poziomu kontraktacji RPOWŚ 2014-2020 o ponad 5% w samym roku 2021. Na dzień 31.12.2020 r. podpisanych było również 46 pre-umów dot. Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na kwotę wkładu UE około 175,97 mln PLN. Na koniec 2021 roku liczba pre-umów została zmniejszona do 12.

Wykres 75. Wartość umów o dofinansowanie w ramach RPOWŚ na lata 2014-2020 (w mln PLN) wraz z odniesieniem do poziomu kontraktacji dla osi (%)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2021 r.

Do końca 2021 roku najwięcej środków EFRR zakontraktowano na realizację inwestycji w osi priorytetowej 3. Efektywna i zielona energia tj. 783,5 mln PLN oraz osi priorytetowej 2.

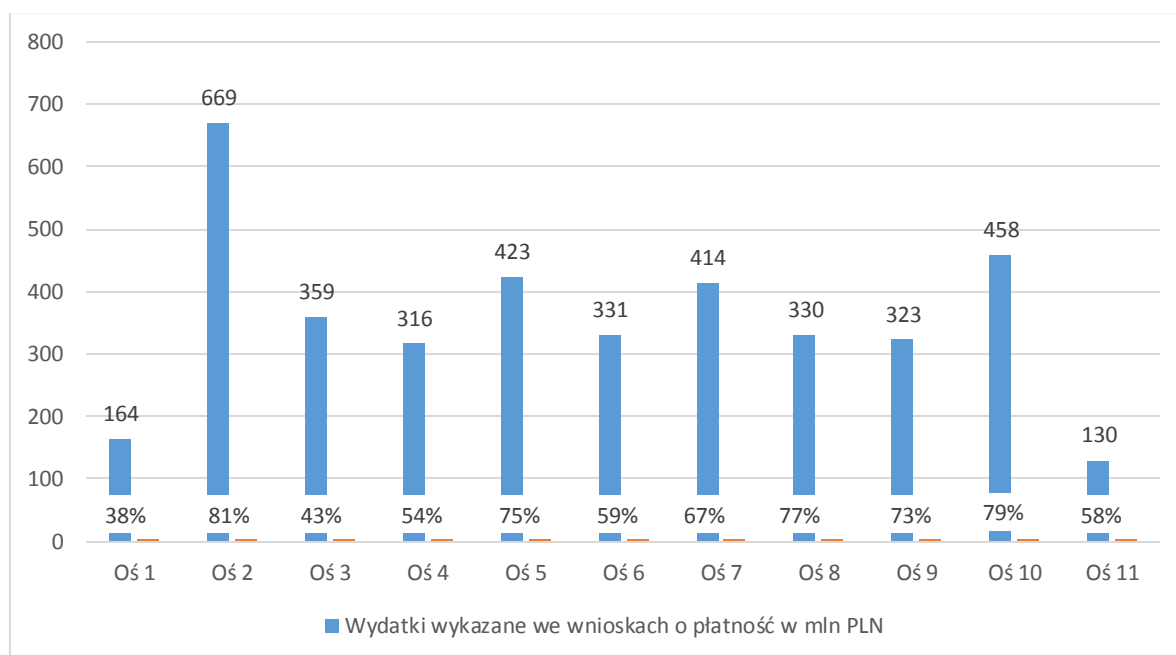
Konkurencyjna gospodarka tj. 742,9 mln PLN. Natomiast w ramach EFS najwyższa kontraktacja dotyczy osi priorytetowej 10. Otwarty rynek pracy tj. 578 mln PLN.

Analizując postęp w ramach realizowanych projektów należy zwrócić uwagę na znaczne przyspieszenie rozliczania środków UE przez Beneficjentów oraz ich certyfikację do Komisji Europejskiej w stosunku do lat ubiegłych. Łącznie do końca 2021 środki UE w wysokości blisko 4,31 miliarda PLN zostały certyfikowane do KE, przy czym znaczna część z tej kwoty (1,01 mld PLN) została zadeklarowana w roku 2021 r. Podobnie sytuacja wygląda w przypadku wydatków poniesionych i rozliczonych przez Beneficjentów we wnioskach o płatność – do końca 2021 roku rozliczono 3,92 mld PLN.

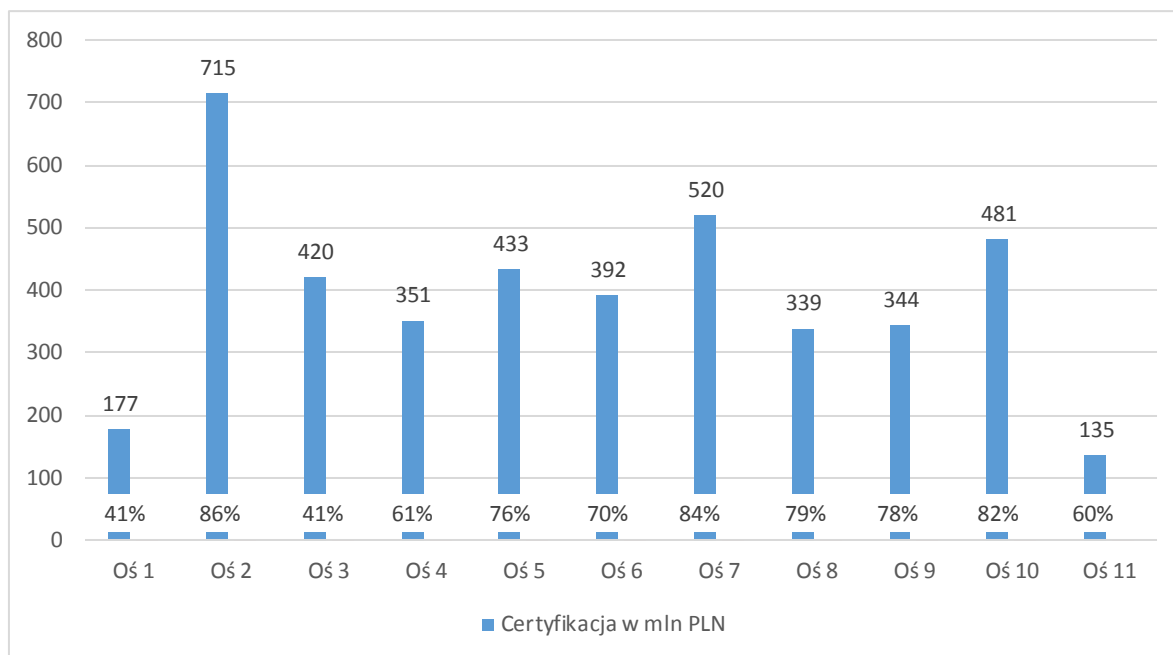
Poniższe wykresy prezentują **poziom wkładu UE we wnioskach o płatność beneficjentów oraz poziom certyfikacji (w mln PLN)** z podziałem na poszczególne Osie RPOWŚ 2014-2020.

Dane procentowe przedstawiają ich poziom w stosunku do alokacji danej Osi.

Wykres 76. Wydatki wykazane we wnioskach o płatność Beneficjentów w ramach RPOWŚ na lata 2014-2020 (w mln PLN)

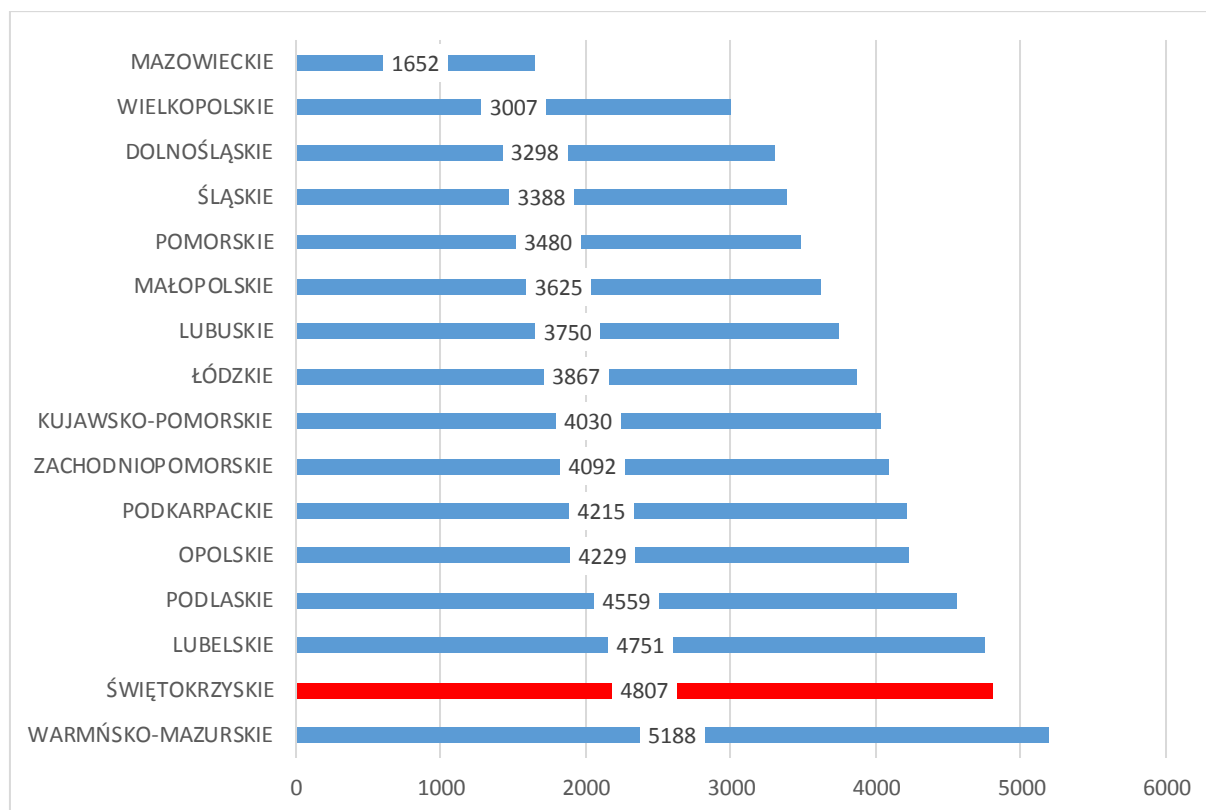
Źródło: Opracowanie własne na podstawie SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2021 r.

Wykres 77. Poziom certyfikacji w ramach RPOWŚ na lata 2014-2020 (w mln PLN)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2021 r.

W przypadku wniosków o płatność w 2021 roku najwięcej środków UE beneficjenci rozliczyli w ramach **Osi priorytetowej 2 - 204 mln PLN, osi 7 – 85 mln PLN, oraz ponad 53 mln PLN w osi 10**. Narastająco najwięcej środków beneficjenci rozliczyli podobnie jak w roku ubiegłym w ramach Osi priorytetowej 2 – **669 mln PLN**. Natomiast w przypadku certyfikacji, w 2021 roku najwięcej środków UE rozliczono z Komisją Europejską w ramach Osi priorytetowej **2 – 268 mln PLN, osi 7 – 112 mln PLN, osi 6 - 84 mln PLN**. Narastająco najwięcej środków certyfikowano również w osi priorytetowej 2 – **715 mln PLN**.

Wykres 78. Wartość dofinansowania UE w regionalnych programach operacyjnych 2014-2020 na 1 mieszkańca w PLN (wg województw)

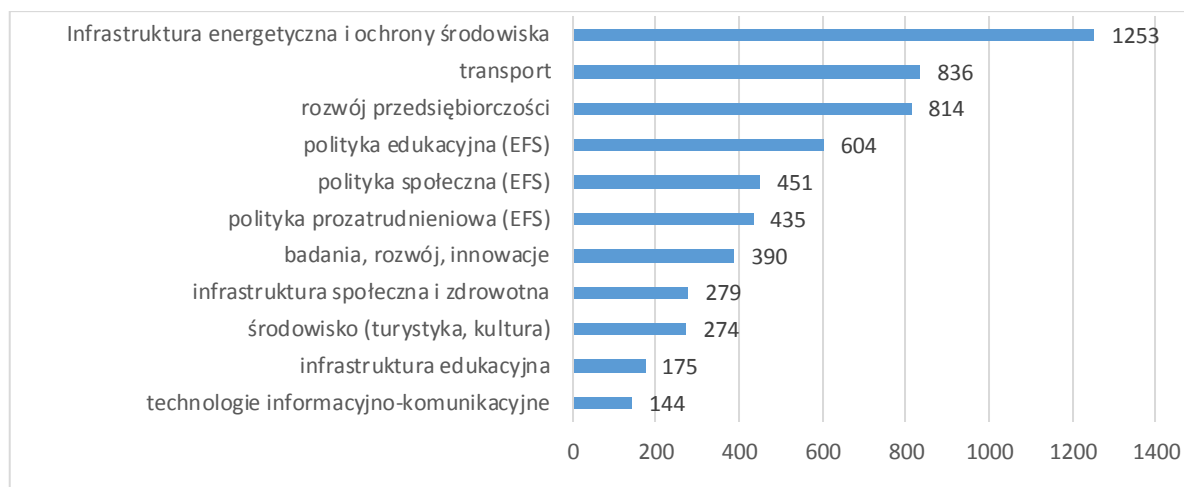

Źródło: Opracowanie własne na podstawie SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2021 r.

Według stanu na 31 grudnia 2021 roku, w ramach regionalnych programów operacyjnych w perspektywie finansowej 2014-2020 w Polsce realizowano 68 639 projektów, a województwo świętokrzyskie uplasowało się na 8 miejscu w kraju z liczbą 4 500 projektów. Wartość dofinansowania UE z regionalnych programów operacyjnych 2014-2020 w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosła średnio w kraju ok. **3,7 tys. PLN/os.** W województwie świętokrzyskim była znacznie wyższa i wyniosła **ponad 4,8 tys. PLN/os.**, co dało regionowi **2 miejsce w Polsce**. W ubiegłym roku województwo świętokrzyskiego zajmowało trzecią pozycję z kwotą 4,4 tys. PLN/os.

Poniższy wykres przedstawia poziom wydatkowania środków w ramach RPOWŚ 2014-2020 według obszarów powiązanych z politykami publicznymi realizowanymi przez Samorząd Województwa Świętokrzyskiego.

Wykres 79. Realizacja RPOWŚ 2014-2020 wg obszarów. Wkład UE w podpisanych umowach o dofinansowanie w mln PLN

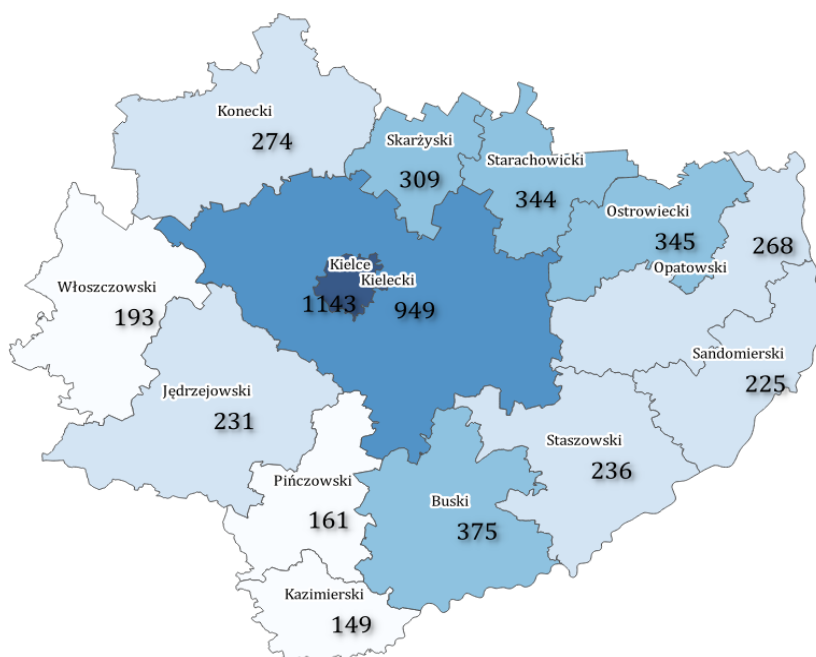

Źródło: Opracowanie własne na podstawie SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2021 r.

W porównaniu z rokiem 2020 nadal obszar szeroko pojętej infrastruktury energetycznej i ochrony środowiska jest obszarem, w którym realizowanych jest najwięcej inwestycji.

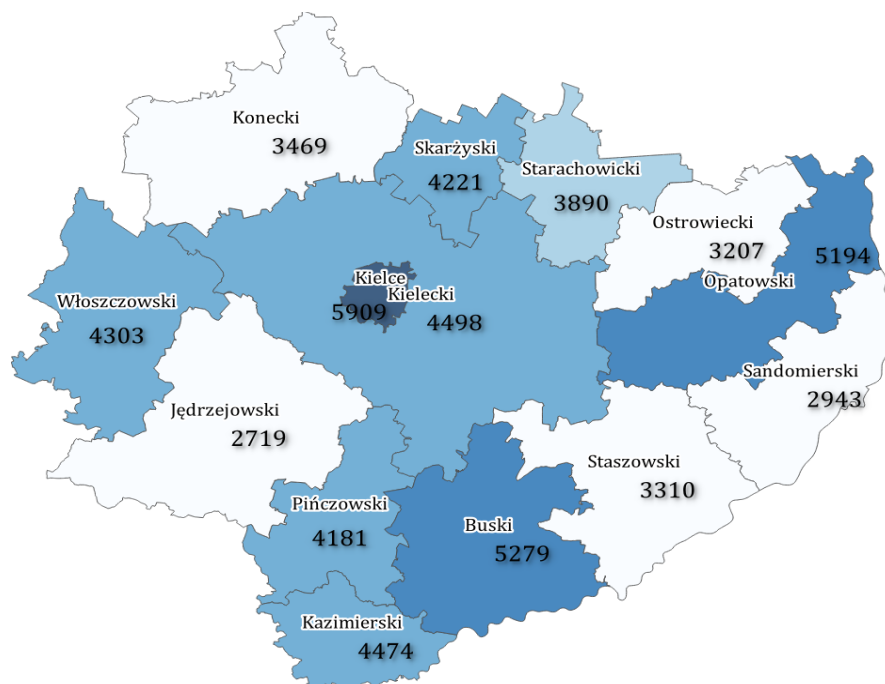
Analizując aspekt wykorzystania środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 w ujęciu terytorialnym, największą koncentrację wsparcia zaobserwować można na obszarze miasta Kielce – wartość podpisanych umów to blisko **1143 mln PLN** wkładu UE, oraz powiatu kieleckiego - **949 mln PLN**, z istotną dysproporcją w stosunku do pozostałych powiatów. Najmniej środków RPOWŚ 2014-2020 trafiło do powiatów pińczowskiego - **161 mln PLN** oraz kazimierskiego - **149 mln PLN**.

Mapa 2. Terytorialny rozkład wsparcia RPOWŚ 2014-2020 – wartość wkładu UE w umowach o dofinansowanie (mln PLN)

Źródło: Centralny system teleinformatyczny SL 2014. Dane dot. Osi 1-10 RPOWŚ 2014-2020.

Mapa 3. Terytorialny rozkład wsparcia RPOWŚ – wartość wkładu UE w umowach o dofinansowanie na 1 mieszkańca (PLN)

Źródło: Centralny system teleinformatyczny SL 2014. Dane dot. Osi 1-10 RPOWŚ 2014-2020.

Dokonując natomiast analogicznej analizy w przeliczeniu na jednego mieszkańca każdego z powiatów, największą wartość zaangażowania środków wykazuje miasto Kielce – **5 909 PLN**, oraz powiat buski – **5 279 PLN**, a także powiat opatowski – **5 194 PLN**. Z kolei najmniejszy udział środków przypadających na jednego mieszkańca występuje w powiecie jędrzejowskim – **2 719 PLN** oraz sandomierskim - **2 943 PLN**.

Dodatkowy instrument wsparcia - REACT EU

Pod koniec 2021 roku została zatwierdzona nowa wersja programu regionalnego uwzględniająca dodatkowe fundusze unijne przyznane województwu świętokrzyskiemu w ramach instrumentu REACT-EU. Pierwsza transza w wysokości blisko 16 mln euro (71 mln zł), zaplanowana na początek 2022 roku zostanie rozdysponowana na przedsięwzięcia związane z efektywnością energetyczną.

W efekcie zmian w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 utworzono w programie dodatkową oś, do której zostaną wprowadzone środki REACT-EU.

REACT-EU stanowi formę pomocy dla regionów w okresie przejściowym między perspektywami finansowymi Unii Europejskiej 2014-2020 a 2021-2027. Instrument ma kluczowe znaczenie dla odbudowy gospodarki dotkniętej skutkami kryzysu wywołanego koronawirusem oraz ma za zadanie pobudzać inwestycje w kolejnych latach.

Dofinansowanie otrzymają projekty znajdujące się na liście rezerwowej konkursu z Działania 3.3 dotyczącego głębokiej modernizacji energetycznej budynków użyteczności publicznej wraz z wymianą wyposażenia tych obiektów na energooszczędne. Istotne wsparcie otrzyma również projekt pod nazwą „**Nowe źródło ciepła dla Świętokrzyskiego Centrum Onkologii i Wojewódzkiego Szpitala Zespólnego w Kielcach**”, zakładający likwidację nieefektywnej i generującej duże zanieczyszczenia kotłowni węglowej obsługującej obie lecznice. Projekty realizowane w ramach tego instrumentu muszą się zakończyć do grudnia 2023 r.

Zatwierdzone przez Komisję Europejską zmiany w RPOWŚ 2014-2020 to także przesunięcie unijnych funduszy w wysokości ponad 20 mln euro (czyli ok. 92 mln PLN) w ramach poszczególnych działań, co oznacza możliwość efektywnego wykorzystania środków z kończącej się perspektywy finansowej UE oraz przeznaczenie ich na przedsięwzięcia, które cieszyły się największym zainteresowaniem Beneficjentów. Przedsiębiorcy (w ramach Działania 2.6) otrzymają blisko 49 mln PLN w ramach instrumentów finansowych, projekty

badawczo-rozwojowe (Działanie 1.2) będą mogły uzyskać 21 mln PLN, 3 mln PLN zostaną przeznaczone na infrastrukturę zdrowotną (planowany zakup tomografu komputerowego dla ŚCO), zaś na termomodernizację (Działanie 3.3) zostanie przeznaczona dodatkowa kwota w wysokości ponad 13 mln PLN.

3.2 PROGRAM REGIONALNY FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027

W 2021 r. kontynuowane były prace, związane z przygotowaniem projektu programu regionalnego *Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027 (FEŚ 2021-2027)*.

W dniu 21 stycznia 2021 r., Zarządzeniem Marszałka Województwa Świętokrzyskiego powołano **Zespoły robocze** w celu wspierania programowania nowego programu regionalnego w zakresie realizacji Celów Polityki Spójności w latach 2021-2027. W skład Zespołów roboczych weszli pracownicy z poszczególnych Departamentów Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego oraz Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Kielcach.

Następnie, w dniu 12 maja 2021 r., Uchwałą Zarządu Województwa Świętokrzyskiego powołane zostały **Grupy robocze**, wspierające prace nad przygotowaniem nowego programu regionalnego w zakresie EFRR oraz EFS+. Celem ww. Grup roboczych, skupiających przedstawicieli różnych środowisk oraz szerokiego grona interesariuszy z sektora publicznego, partnerów społeczno-gospodarczych oraz przedstawicieli świata nauki, jest koordynacja i merytoryczne wsparcie prac w zakresie przygotowania nowego programu regionalnego na lata 2021-2027.

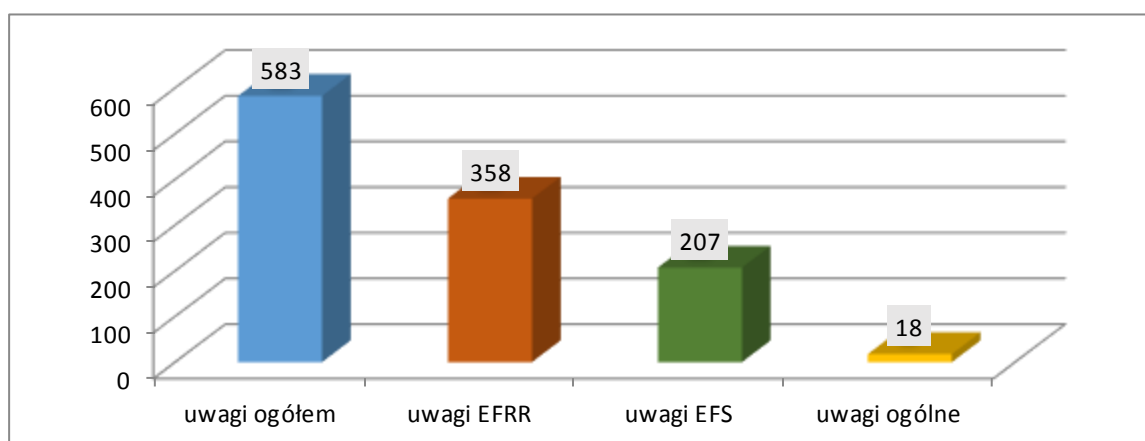
Efektom współpracy ww. Zespołów i Grup oraz Departamentów tut. Urzędu, zaangażowanych w prace związane z programowaniem, było przygotowanie wstępnej wersji programu regionalnego, która została poddana procesowi **konsultacji społecznych**. Konsultacje prowadzone były w okresie od września do grudnia 2021 r. - w każdym powiecie województwa świętokrzyskiego odbywały się stacjonarne spotkania konsultacyjne (łącznie 13 spotkań), podczas których prezentowane były Założenia programu. Dodatkowo prowadzone były spotkania w formule on-line. Dostęp do spotkań był możliwy również poprzez platformę do wideokonferencji, co dawało możliwość odsłuchania z możliwością zadawania pytań szerszemu gronu odbiorców. Konsultacje miały charakter nieprzerwany, były prowadzone przez 44 dni. **Łącznie w spotkaniach konsultacyjnych uczestniczyło ponad 1600 osób.**

Zamierzeniem konsultacji było dotarcie do jak najszerszego grona interesariuszy, potencjalnych odbiorców wsparcia oraz wysłuchanie głosów z regionu, które pomogły w danych obszarach interwencji określić właściwe kierunki wsparcia. W trakcie procesu konsultacji projektu programu regionalnego wpłynęły ogółem 583 uwagi zgłoszone przez:

- jednostki administracji publicznej (m.in.: gminy i powiaty) – 53% wszystkich uwag,
- organizacje pozarządowe – 27,4%,
- podmioty prywatne – 16,2%,
- osoby fizyczne – 3,4%.

Uwagi dotyczyły wszystkich części projektu programu regionalnego na lata 2021-2027, w szczególności zakresu zaproponowanych do realizacji typów przedsięwzięć i grup docelowych.

Wykres 80. Liczba uwag zgłoszonych w ramach konsultacji społecznych projektu programu regionalnego *Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027*

Źródło: Opracowanie własne.

Zaktualizowany w wyniku konsultacji społecznych program był przedmiotem dalszych prac w I kwartale 2022 r. oraz roboczych konsultacji z Komisją Europejską.

W dniu 15 marca 2022 r. projekt programu regionalnego został przesłany do Komisji Europejskiej, za pośrednictwem systemu SFC, co zapoczątkowało etap oficjalnych negocjacji programu. **Kontrakt Programowy dla Województwa Świętokrzyskiego**

Podstawę do negocjacji programu regionalnego z Komisją Europejską stanowi **Kontrakt Programowy dla Województwa Świętokrzyskiego**. Jest to główny dokument, określający kierunki i warunki dofinansowania programu regionalnego *Fundusze Europejskie dla*

Świętokrzyskiego 2021-2027. W dokumencie określone zostały ogólne zasady współpracy, zobowiązania strony rządowej i samorządowej, w tym zobowiązania finansowe, alokacja środków na program oraz warunki przekazywania i rozliczania środków. Ponadto, dokument ten zawiera zasady sprawozdawczości, monitorowania programu, kontroli, informacji i promocji oraz poziomy koncentracji tematycznej na poszczególne obszary.

Negocjacje Kontraktu Programowego rozpoczęły się w marcu 2021 r. (odbywały się spotkania negocjacyjne z Ministerstwem Funduszy i Polityki Regionalnej, Zarząd Województwa Świętokrzyskiego przyjmował Uchwały zatwierdzające kolejne projekty dokumentu). W dniu 23 czerwca 2021 r. odbyło się ważne spotkanie negocjacyjne dotyczące podziału środków rezerwy. Stronę rządową reprezentował Wiceminister Funduszy i Polityki Regionalnej Waldemar Buda, zaś samorządową reprezentowali Marszałkowie województw. W trakcie ww. spotkania Marszałek Województwa Świętokrzyskiego uzyskał informację o przyznaniu regionowi kwoty rezerwy programowej na realizację nowego programu regionalnego na lata 2021-2027 w wysokości: 297 408 132 EUR, co wpłynęło na zwiększenie kwoty pierwotnej **alokacji programu z 1 105 733 071 EUR na: 1 403 141 203 EUR.**

W efekcie wielu spotkań, dyskusji, rozstrzygania trudnych tematów z przedstawicielami Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej **Kontrakt Programowy został zawarty w dniu 1 lutego 2022 r.** Zgodnie z założeniami Kontraktu Programowego, strona samorządowa zobowiązana jest do zachowania odpowiedniej koncentracji środków programu regionalnego na poszczególne obszary wsparcia:

- na działania podejmowane w ramach CP1 nie mniej niż 156 020 980 EUR, tj. ok. 14,84% środków EFRR,
- na działania podejmowane w ramach CP2 nie mniej niż 349 425 052 EUR, tj. ok. 33,23% środków EFRR,
- na wydatki na rzecz osiągnięcia celów klimatycznych nie mniej niż 362 841 938 EUR, tj. ok. 34,51% środków EFRR,
- na działania z zakresu włączenia społecznego nie mniej niż 98 045 731 EUR, tj. ok. 27,87% środków EFS+,
- na zrównoważony rozwój obszarów miejskich, wdrażany w szczególności z wykorzystaniem ZIT nie mniej niż 169 749 939 EUR, tj. ok. 16,15% środków EFRR,

- na działania związane z rozwojem obszarów wiejskich oraz powiązania miasto-wieś nie mniej niż 19,7% alokacji programu regionalnego.

Ponadto, ważne miejsce w Kontrakcie Programowym zajmują **przedsięwzięcia priorytetowe**, czyli projekty o szczególnym znaczeniu dla rozwoju regionu świętokrzyskiego. Na liście znalazło się 38 kluczowych zadań, obejmujących różne obszary, m.in. II etap budowy Kampusu Laboratoryjnego Głównego Urzędu Miar, Centrum Badań Molekularnych przy Świętokrzyskim Centrum Onkologii, projekt cyfryzacji placówek medycznych, przedsięwzięcia skoncentrowane na kwestiach środowiskowych, zadania z zakresu transportu, komunikacji, turystyki oraz ochrony zdrowia, a także te, których celem jest inwestycja w mieszkańców regionu, ich edukację, wiedzę i rozwój, wspieranie seniorów i pracowników oraz uzdolnionej młodzieży.

4. BUDŻET WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO W 2021 ROKU

Podstawą gospodarki finansowej prowadzonej w 2021r. przez Zarząd Województwa Świętokrzyskiego oraz podległych kierowników jednostek organizacyjnych były podjęte uchwały:

- Nr XXVII/367/20 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 28 grudnia 2020r. w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021-2041;
- Nr XXVII/368/20 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 28 grudnia 2020 r. w sprawie uchwalenia Budżetu Województwa Świętokrzyskiego na 2021 rok.

Planowane wg uchwały budżetowej **dochody** na 2021 rok stanowiły kwotę **565 843 552,00 zł**, zwiększyły się w trakcie roku o kwotę 56 302 246,36 zł do poziomu **622 145 798,36 zł** i zostały wykonane w kwocie **632 450 400,92 zł**, tj. na poziomie 101,7% planu. Udział planowanych i zrealizowanych dochodów bieżących w stosunku do dochodów majątkowych w 2021 roku pozostaje na wyższym poziomie. Ich wielkości i struktura (udział w dochodach ogółem) kształtowały się w 2021 roku następująco:

- dochody bieżące (plan – **518 132 936,36 zł**, tj. 83,3%, wykonanie – **558 981 696,19 zł**, tj. 88,4%)

- dochody majątkowe (plan – **104 012 862,00** zł, tj. 16,7%, wykonanie – **73 468 704,73** zł, tj. 11,6%).

Tabela 32. Podział dochodów według źródeł ich pochodzenia:

Lp.	Rodzaj źródła	Plan według uchwały budżetowej	Plan po zmianach 31.12.2021	Wykonanie 31.12.2021	% wykonania/plan po zmianach	% struktura wykonania
1.	Dotacje celowe z budżetu państwa	97 522 988,00	85 651 924,36	61 228 597,99	71,5%	9,7%
2.	Dotacje celowe w ramach programów i projektów finansowanych ze środków z funduszy strukturalnych	35 821 775,00	35 493 701,00	32 094 920,88	90,4%	5,1%
3.	Dotacje z JST i fundusze celowe	30 669 960,00	3 880 872,00	3 760 584,09	96,9%	0,6%
4.	Płatności w ramach śr. europejskich i śr. bezzwrotnych	45 486 474,00	80 415 045,00	59 066 193,33	73,5%	9,3%
5.	Udziały w podatkach w tym od:	107 828 000,00	138 578 000,00	195 611 739,39	141,2%	30,9%
	- osób fizycznych	38 200 000,00	38 200 000,00	45 254 208,00	118,5%	7,2%

Lp.	Rodzaj źródła	Plan według uchwały budżetowej		Plan po zmianach 31.12.2021		Wykonanie 31.12.2021		% wykonani e/plan po zmianach	% struktura wykonania
	- osób prawnych	69 000,00	628 000,00	100 000,00	378 000,00	150 531,39	357 531,39	149,8%	23,8%
6.	Subwencja ogólna	226 338,00	784 338,00	242 271,00	320 271,00	242 271,00	320 271,00	100,0%	38,3%
7.	Pozostałe dochody	21 017,00	730 017,00	35 985,00	805 985,00	38 094,24	368 094,24	107,2%	6,1%
	Dochody ogółem	565 552,00	843 552,00	622 798,36	145 798,36	632 400,92	450 400,92	101,7%	100,0%

Źródła: Opracowanie własne

Wydatki budżetu województwa w 2021 roku zostały zaplanowane według uchwały budżetowej na poziomie **679 373 744,00** zł i zwiększyły się w wyniku wprowadzonych zmian uchwałami Zarządu i Sejmiku o kwotę 5 368 279,36 zł do wysokości **684 742 023,36** zł. Zrealizowane zostały w wysokości **555 506 682,74** zł, co stanowi 81,1% przyjętego planu rocznego.

Wydatki bieżące zaplanowane w kwocie **440 467 257,36** zł zostały zrealizowane w kwocie **372 695 799,23** zł, co stanowi 84,6% planu, a wydatki majątkowe zaplanowane w kwocie **244 274 766,00** zł zostały zrealizowane w kwocie **182 810 883,51** zł, co stanowi 74,8% planu. Wydatki majątkowe zrealizowane w 2021 r. stanowią 32,9% udziału w odniesieniu do wykonanych wydatków ogółem.

Tabela 33. Wydatki budżetu skierowane na następujące obszary:

Dział	Wyszczególnienie	Plan zmianach 2021	po Wykonanie 2021	% wyk./ plan
600	<i>Transport i Komunikacja</i>	272 170 382,00	239 997 806,52	88,2%
750	<i>Administracja publiczna</i>	90 391 274,73	84 165 751,58	93,1%
921	<i>Kultura i dziedzictwo narodowe</i>	61 251 727,00	54 051 755,46	88,2%
851	<i>Ochrona zdrowia</i>	58 774 662,00	55 540 424,85	94,5%
852,853,85 5	<i>Pomoc i polityka społeczna, rodzina i bezrobocie</i>	34 802 900,90	32 371 696,16	93,0%
801, 730	<i>Oświata i szkolnictwo wyższe</i>	37 356 006,00	33 921 129,67	90,8%
150, 400	<i>Przedsiębiorczość i energetyka</i>	26 058 482,00	9 813 705,03	37,7%
900, 925	<i>Ochrona przyrody i środowiska</i>	30 762 004,00	19 466 502,05	63,3%
700, 710	<i>Gospodarka mieszkaniowa i działalność usługowa</i>	17 336 199,00	8 477 549,49	48,9%
010, 050	<i>Rolnictwo</i>	9 102 721,73	8 524 344,57	93,6%
757, 758	<i>Obsługa długu publicznego i rezerwy</i>	38 025 684,00	2 226 965,34	5,9%
630, 926	<i>Sport i turystyka</i>	5 694 230,00	5 531 140,80	97,1%
754	<i>Bezpieczeństwo publiczne i ochrona ppoż.</i>	2 542 000,00	1 002 000,00	39,4%
720	<i>Spółeczeństwo informacyjne</i>	473 750,00	415 911,22	87,8%
Wydatki ogółem		684 742 023,36	555 506 682,74	81,1%

Źródła: Opracowanie własne

Największa kwota wydatków zrealizowana została w dziale 600 „Transport i łączność” z przeznaczeniem na zadania w zakresie dróg wojewódzkich oraz wykonywanie krajowych pasażerskich przewozów kolejowych i autobusowych. Na wielkość wykonania wydatków ogółem miały przede wszystkim wpływ inwestycje prowadzone przez województwo, dotacje udzielone z budżetu województwa oraz wydatki na programy z udziałem środków z Unii Europejskiej: Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014 – 2020, Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014 – 2020, Program Operacyjny Polska Wschodnia 2014-2020, Program Operacyjny Rybactwo i Morze 2014 – 2020, Program LIFE 2017, Erasmus+, Program Operacyjny Pomoc Techniczna 2014 – 2020, Interreg Europa, Europa dla Obywateli.

W 2021r. realizowane były przez wojewódzkie jednostki budżetowe projekty własne oraz w partnerstwie z innymi jednostkami, udzielone zostały dotacje na wkład własny i wydatki niekwalifikowalne dla zadań wojewódzkich samorządowych zakładów opieki zdrowotnej i instytucji kultury oraz przekazano beneficjentom współfinansowanie z budżetu państwa.

Uzyskane dochody budżetu stanowiły kwotę wyższą niż wykonane wydatki i na koniec 2021 roku wystąpiła nadwyżka budżetu w kwocie **76 943 718,18 zł** przy planowanym deficycie w wysokości 62 596 225,00 zł. Na dzień 31 grudnia 2021 roku zaplanowane w wysokości 88 191 451,00 zł **przychody** Województwa wykonano na kwotę **171 853 473,46 zł**, tj. na poziomie 194,9%. Przychody pochodziły z wolnych środków, nadwyżki z lat ubiegłych, w tym niewykorzystanych środków pieniężnych, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 8 ustawy o finansach publicznych oraz ze spłat udzielonych pożyczek. Zaplanowane przychody służą przede wszystkim do finansowania planowanego deficytu budżetowego oraz spłaty wcześniej zaciągniętego zobowiązania z tytułu kredytu.

Rozchody zaplanowane w wysokości **25 595 226,00 zł** zostały wykonane w kwocie **22 789 609,47 zł**, tj. 89,0% i zostały przeznaczone na spłatę otrzymanego zagranicznego kredytu w kwocie 15 850 000,00 zł w ramach zawartej umowy z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym w Luksemburgu oraz na udzielenie pożyczek w łącznej wysokości 6 939 609,47 zł.

Województwo świętokrzyskie na koniec 2021 roku osiągnęło nadwyżkę operacyjną będącą różnicą między dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi w kwocie **186 285 896,96 zł**, przy planowanej wielkości **77 665 679,00 zł**. Dług na dzień 31 grudnia 2021 roku stanowił kwotę 102 916 666,68 zł i dotyczył kredytu zaciągniętego w Europejskim Banku Inwestycyjnym. Spłata kredytu spełniała wymogi wynikające z art. 243 ustawy o finansach publicznych.

Szczegółowa informacja o wykonaniu budżetu za 2021 r. zawarta jest w „Sprawozdaniu z wykonania budżetu Województwa Świętokrzyskiego za 2021 rok”, przyjętym Uchwałą nr 5119/22 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 30 marca 2022 roku.

5. DZIAŁALNOŚĆ ZARZĄDU WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO W RAMACH REALIZACJI POLITYK, PROGRAMÓW, STRATEGII I POZOSTAŁYCH DOKUMENTÓW

Ta część Raportu zawiera opis działalności Zarządu Województwa Świętokrzyskiego w ramach realizacji polityk, programów, strategii i pozostałych dokumentów mających na celu wdrażanie zapisów Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego.

Podstawę prawną zakresu działalności samorządu województwa, w tym zadań realizowanych przez zarząd województwa stanowi m.in. art. 14 ust. 1 ustawy o samorządzie województwa. Uwzględniając powyższy zakres zadań samorządu województwa oraz kompetencje zarządu obejmujące kreowanie regionalnych polityk sektorowych służących realizacji celów strategicznych województwa, dla potrzeb przygotowania niniejszego Raportu przyjęto 14 obszarów tematycznych nawiązujących do zadań realizowanych przez poszczególne departamenty Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego i nadzorowane przez nie jednostki organizacyjne województwa. Są to:

1. Gospodarka i innowacje
2. Bezrobocie i rynek pracy
3. Infrastruktura, transport i komunikacja
4. Edukacja
5. Kultura i dziedzictwo narodowe
6. Sport i turystyka
7. Ochrona zdrowia

8. Polityka społeczna
9. Społeczeństwo informacyjne
10. Rolnictwo i obszary wiejskie
11. Ochrona przyrody i środowiska
12. Geodezja i planowanie przestrzenne
13. Promocja i współpraca zagraniczna
14. Gospodarowanie mieniem wojewódzkim

Ponadto, mając na względzie sytuację wywołaną przez pandemię **wirusa SARS-CoV-2**, w tej części Raportu przedstawiono informację na temat realizacji wsparcia ukierunkowanego na przeciwdziałanie negatywnym skutkom COVID-19 w województwie świętokrzyskim w 2021 roku w ramach tzw. Świętokrzyskiej Tarczy Antykryzysowej.

Informacja o działalności Zarządu Województwa Świętokrzyskiego w roku 2021 usystematyzowana w układzie obszarów tematycznych pozwala na ocenę działań ukierunkowanych na realizację celów Strategii Rozwoju Województwa. Poniżej w formie tabelarycznej przedstawiono powiązanie celów strategicznych SRWŚ 2030+ z przyjętymi obszarami tematycznymi.

Tabela 34. Powiązanie celów strategicznych SRWŚ 2030+ z przyjętymi obszarami tematycznymi

Nr celu	Cele strategiczne SRWŚ 2030+	Obszary tematyczne wpływające na realizację celu SRWŚ
Cel 1.	Inteligentna gospodarka i aktywni ludzie	- Gospodarka i innowacje - Bezrobocie i rynek pracy - Edukacja - Sport i turystyka - Ochrona zdrowia - Społeczeństwo informacyjne - Rolnictwo i obszary wiejskie
Cel 2.	Przyjazny dla środowiska i czysty region	- Rolnictwo i obszary wiejskie - Ochrona przyrody i środowiska

Nr celu	Cele strategiczne SRWŚ 2030+	Obszary tematyczne wpływające na realizację celu SRWŚ
		- Geodezja i planowanie przestrzenne
Cel 3.	Wspólnota i bezpieczna przestrzeń, które łączą ludzi	- Infrastruktura, transport i komunikacja - Edukacja - Kultura i dziedzictwo narodowe - Sport i turystyka - Ochrona zdrowia - Polityka społeczna - Społeczeństwo informacyjne
Cel 4. horyzontalny	Sprawne zarządzanie regionem	- Edukacja - Sport i turystyka - Społeczeństwo informacyjne - Promocja i współpraca zagraniczna - Geodezja i planowanie przestrzenne - Gospodarowanie mieniem wojewódzkim - Społeczeństwo informacyjne

Źródło: Opracowanie własne.

GOSPODARKA I INNOWACJE

Działania w ramach obszaru tematycznego Gospodarka i innowacje, Zarząd Województwa Świętokrzyskiego realizuje głównie przy pomocy Departamentu Inwestycji i Rozwoju.

Dokumentem strategicznym regulującym zadania na poziomie województwa w obszarze gospodarki jest strategia innowacji. Obowiązującym dokumentem jest **Regionalna Strategia Innowacji Województwa Świętokrzyskiego 2030+** (RSIWŚ 2030+) przyjęta Uchwałą Nr 3459/21 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 10 marca 2021 roku.

Zaktualizowana RSIWŚ 2030+ określa kierunki polityki innowacyjnej regionu do 2030 roku i jest dokumentem o charakterze operacyjno-wdrożeniowym, będącym narzędziem realizacji zapisów Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030 +.

W dokumencie przyjęto trzy cele strategiczne, które swoim zakresem odpowiadają obszarom uwzględnionym w dokumentach strategicznych i programowych szczebla krajowego i europejskiego. Celami tymi są:

1. Wzrost innowacyjności świętokrzyskich przedsiębiorstw,
2. Transformacja świętokrzyskiej gospodarki,
3. Zwiększenie kompetencji kadr regionalnej gospodarki.

Regionalna Strategia Innowacji opiera się na idei tzw. **inteligentnych specjalizacji**, jako obszarów aktywności gospodarczej, które mają potencjał, aby generować wzrost gospodarczy oparty na innowacjach, przedsiębiorczości i konkurencyjności. W województwie świętokrzyskim inteligentnymi specjalizacjami są:

- branża metalowo-odlewnicza;
- zasobooszczędne budownictwo;
- nowoczesne rolnictwo i przetwórstwo rolno-spożywcze;
- turystyka zdrowotna;
- technologie informacyjno-komunikacyjne;
- branża targowo-kongresowa;
- zrównoważony rozwój energetyczny.

Obszary specjalizacji regionalnych koncentrują się na działaniach związanych z wprowadzaniem innowacji w zakresie procesowym czy materiałowym, przyczyniających się do zwiększenia wydajności, dzięki optymalizacji wykorzystania zasobów i stosowaniu nowych

technologii: bardziej energooszczędnych, niskoodpadowych, wysoko zaawansowanych i mniej pracochłonnych.

Skuteczne i efektywne wdrażanie założeń strategii wymaga zastosowania odpowiednich instrumentów programowych, instytucjonalnych oraz finansowych. Rolę koordynatora działań w tym zakresie pełni Samorząd Województwa, natomiast na poziomie operacyjnym jest to Departament Inwestycji i Rozwoju. Nadal istotną rolę w całym procesie wdrażania Regionalnej Strategii Innowacji będzie pełniła Świętokrzyska Rada Innowacji, składająca się z przedstawicieli 29 instytucji ze środowiska administracji samorządowej, organizacji pracodawców, uczelni wyższych, instytucji badawczo-rozwojowych i jednostek naukowych, instytucji otoczenia biznesu oraz firm działających w regionie. W dniu 26 kwietnia 2021 r. odbyło się posiedzenie Świętokrzyskiej Rady Innowacji w trybie on-line.

W trakcie spotkania m.in. dokonano podsumowania procesu aktualizacji Regionalnej Strategii Innowacji 2030+, członkowie ŚRI zostali zapoznani z linią demarkacyjną krajowych i regionalnych programów operacyjnych na lata 2021-2027. Ponadto zaprezentowano założenia projektu planowanego do realizacji w nowej perspektywie finansowej pn. „Centrum Badań Molekularnych”, omówiono system akredytacji instytucji otoczenia biznesu, a także podsumowano dotychczasową realizację projektu „Popytowy system innowacji - rozwój MŚP w regionie świętokrzyskim poprzez profesjonalne usługi doradcze” oraz przedstawiono kryteria modułu dotyczącego wsparcia dla IOB.

Działalność Centrum Obsługi Inwestora (COI)

W ramach Departamentu Inwestycji i Rozwoju funkcjonuje certyfikowane Centrum Obsługi Inwestora. W ramach Centrum w 2021 roku realizowano wszelkie aktywności związane z procesem obsługi inwestorów krajowych i zagranicznych zainteresowanych prowadzeniem działalności na terenie województwa świętokrzyskiego. W 2021 r. przesłano potencjalnym inwestorom propozycje ofert dotyczące 3 zapytań inwestorskich, do których przesłano 13 propozycji typu greenfield i brownfield. W tym zakresie, we współpracy z Polską Agencją Inwestycji i Handlu (PAIH) oraz regionalnymi instytucjami otoczenia biznesu, prowadzone były działania z zakresu marketingu inwestycyjnego w kraju i za granicą. Realizacji tych zadań służyła między innymi internetowa platforma B2B - <https://b2b.swietokrzyskie.pro/>, kojarząca przedsiębiorców/eksporterów regionalnych z zagranicznymi oraz aplikacja mapowa -

<http://mapa.coi.sejmik.kielce.pl/> dostępna online z bazą terenów inwestycyjnych w całym regionie, którą aktualizuje i prowadzi COI. Rozpoczęta pod koniec 2021 roku aktualizacja bazy ofert skutkowała tym, że znajduje się w niej 47 aktualnych, w tym 5 nowo pozyskanych ofert inwestycyjnych, które mogą być przedstawiane potencjalnym inwestorom.

Promocja gospodarcza kluczowych branż gospodarki regionu

W 2021 roku kontynuowane były prace związane z promocją gospodarczą regionu w ramach projektu pn. „**Świętokrzyskie - hard to pronounce, easy to do business in**” realizowanego ze środków UE,

w ramach RPO WŚ 2014 – 2020, Działanie 2.4. Promocja gospodarcza kluczowych branż gospodarki regionu. Podstawowym celem projektu jest promocja gospodarcza województwa, prowadząca do rozwoju gospodarczego regionu, wzrostu inwestycji krajowych i zagranicznych, podniesienia potencjału pro-eksportowego świętokrzyskich przedsiębiorstw oraz wzmocnienia rozpoznawalności województwa pod kątem gospodarczym, ze szczególnym uwzględnieniem siedmiu inteligentnych specjalizacji. Celem projektu jest wzmocnienie pozycji gospodarczej regionu i pomoc regionalnym przedsiębiorcom w działalności pro-eksportowej.

W ramach projektu w 2021 r. zrealizowane zostały następujące działania:

- 1 pro-eksportowa konferencja krajowa pn.: „Potencjał eksportowy i handlowy świętokrzyskich producentów sektora spożywczo-przetwórczego”, która odbyła się w dniu 24 września 2021 r. w Sandomierzu,
- 1 przyjazdowa **misja gospodarcza** zagranicznych przedsiębiorców / handlowców / importerów z branży spożywczo-przetwórczej w dniach 21-25 września 2021 r. Wzięło w niej udział 10 przedsiębiorców z **Chorwacji, Rumunii, Gruzji, Serbii oraz Węgier**,
- **4 spotkania pro-eksportowe online** dla przedstawicieli MŚP z województwa świętokrzyskiego, które odbyły się w listopadzie i grudniu 2021 r. Każde ze spotkań miało na celu przekazanie uczestnikom informacji na temat poszczególnych rynków w zakresie prowadzenia działań eksportowych. Spotkania dotyczyły następujących krajów: Mongolia i Kazachstan (dzień 1), Afryka Północna (Maroko, Algieria, Tunezja, Egipt) (dzień 2), Bułgaria i Rumunia (dzień 3), Wielka Brytania (dzień 4). Każde ze spotkań prowadzone było przez doświadczonych ekspertów i praktyków działających już na wskazanych rynkach zagranicznych.

- w grudniu 2021 r. nastąpił ostateczny wybór Wykonawcy na realizację zamówienia, którego przedmiotem jest przeprowadzenie kampanii promocyjnej województwa świętokrzyskiego, w tym przeprowadzenie promocji sektorów gospodarki regionu, zdiagnozowanych jako inteligentne specjalizacje regionu. Realizację kampanii przewidziano na pierwszą połowę 2022 r.

Podnoszenie jakości obsługi inwestorów w regionie świętokrzyskim

W 2021 r. kontynuowano realizację projektu „Standardy obsługi inwestora w Województwie Świętokrzyskim”, współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020 - Priorytet II „Efektywne polityki publiczne na rynku pracy, gospodarki i edukacji”, Działanie 2.18 „Wysokiej jakości usługi administracyjne”. Celem głównym projektu jest podniesienie jakości obsługi inwestora poprzez wdrożenie/modernizację standardu obsługi inwestora w jednostkach samorządu terytorialnego województwa świętokrzyskiego poprzez objęcie 52 JST audytem wstępnym, szkoleniami podstawowymi oraz sieciowaniem współpracy w zakresie obsługi inwestora, z których 26 JST wdroży lub zmodernizuje obowiązujące w jednostce procedury współpracy z inwestorem określone w tzw. standardach obsługi inwestora. Wyniki audytu końcowego potwierdzą wdrożenie wymagań standardu. Poprzez realizację projektu województwo świętokrzyskie dąży do podniesienia wiedzy urzędników z zakresu obsługi inwestora oraz zaangażowania wójtów/burmistrzów/prezydentów w tematykę inwestycyjną, co przyczyni się do podniesienia jakości usług administracyjnych istotnych dla prowadzenia działalności gospodarczej oraz odpowiednie monitorowanie procesu świadczenia tych usług.

Grupą docelową objętą wsparciem w ramach Projektu są JST z woj. świętokrzyskiego (gminy/miasta/powiaty). Główne zadania w ramach Projektu:

- Cykl szkoleń dla kierowników i pracowników JST;
- Tworzenie wizualizacji terenów inwestycyjnych;
- Doradztwo indywidualne dla JST;
- Wizyty studyjne;
- Spotkanie przedstawicieli lokalnej sieci współpracy.

W ramach projektu „Standardy obsługi inwestora w Województwie Świętokrzyskim” w 2021 r. prowadzono **cykliczne szkolenia** dla kadry zarządzającej i merytorycznej samorządów

lokalnych z regionu świętokrzyskiego. W ramach przedsięwzięcia, szkoleniami zostało objętych ponad **130 osób z 55 urzędów gmin oraz starostw** z terenu województwa. Byli to kierownicy jednostek oraz pracownicy, którzy otrzymali możliwość udziału w szkoleniach, mających na celu podniesienie wiedzy z zakresu kompetencji niezbędnych do współpracy z przedsiębiorcami oraz procedur przydatnych w procesie obsługi inwestorów. Każdy z uczestników szkoleń uzyskiwał certyfikat potwierdzający kompleksowe przygotowanie do profesjonalnej obsługi inwestora.

Kontynuacją przedstawionych powyżej działań w ramach projektu „Standardy obsługi inwestora w Województwie Świętokrzyskim” będzie pomoc dla samorządów, dotycząca profesjonalnej promocji bazy terenów inwestycyjnych na szczeblu krajowym (przy współpracy z PAIH) oraz regionalnym. Wszystkie JST uczestniczące w realizacji projektu objęte będą wsparciem w przygotowaniu profesjonalnej oferty inwestycyjnej terenów.

Świętokrzyski Racjonalizator

Samorząd Województwa w celu realizacji zadań związanych z promocją przedsiębiorczości i innowacyjności prowadzi również konkurs Świętokrzyski Racjonalizator. Jego celem jest wyłanianie szczególnie wartościowych inicjatyw w najważniejszych obszarach aktywności gospodarczej, o dużym znaczeniu dla innowacyjnego rozwoju Województwa Świętokrzyskiego. W 2021 r., w ramach XIII edycji Konkursu Świętokrzyski Racjonalizator Komisja Konkursowa przyznała trzy Nagrody Główne, jedno Wyróżnienie oraz osiem Nagród za zgłoszone wynalazki.

Zawody łazików marsjańskich

Zawody łazików marsjańskich (ERC) - European Rover Challenge odbywające się cyklicznie, stanowią jedno z ważniejszych wydarzeń promocyjno-edukacyjnych współorganizowanych przez Samorząd Województwa Świętokrzyskiego. Inicjatywa ta stanowi doskonałą przestrzeń do rozmów i dyskusji przedstawicieli świata nauki, przemysłu i polityki na temat zagadnień istotnych z punktu widzenia rozwoju nowoczesnych sektorów gospodarki naszego regionu. Zeszłoroczna edycja odbyła się w dniach **10-12 września 2021 r.** To pierwszy raz w historii, kiedy to zawodnicy konkursu łazików rywalizowali ze sobą w dwóch formułach – stacjonarnej i zdalnej, wykonując zadania wzorowane na prawdziwych, marsjańskich misjach. Do finału konkursu zakwalifikowało się niemal 40 drużyn z trzech kontynentów. Łaziki jeździły po specjalnym torze, który symulował warunki panujące

na Marsie. Odwzorowano obszar Czerwonej Planety zwany Elysium Planitia, charakteryzujący się krajobrazem wulkanicznym.

Oprócz konkursu łożników zorganizowana została Strefa Inspiracji, w ramach której odbywały się wystawy (w tym fotograficzna ze zdjęciami NASA), pokazy oraz rozmowy z gośćmi specjalnymi. Była ona doskonałą platformą do promocji regionu świętokrzyskiego, zarówno od strony walorów naukowych, jak i gospodarczych, głównie rozwijającego się sektora nowych technologii oraz IT.

Popytowy System Innowacji – Rozwój MŚP w regionie świętokrzyskim poprzez profesjonalne usługi doradcze

Projekt realizowany jest w okresie od października 2018 r. do listopada 2023 r. Jego głównym celem jest rozwój przedsiębiorczości poprzez dostarczenie wysokiej jakości usług świadczonych przez Instytucje Otoczenia Biznesu przedsiębiorstwom z sektora MŚP w województwie świętokrzyskim oraz działanie na rzecz podniesienia jakości wsparcia świadczonego przez IOB. Drugim modulem w projekcie jest wsparcie w postaci voucherów dla IOB, na przygotowanie nowych/ ulepszonych pakietów usług skierowanych do MŚP w obszarze rozwoju inteligentnych specjalizacji. W roku 2021 Operator Systemu Popytowego w terminie od 15 lipca 2021 r. do 30 września 2021 r. przeprowadził nabór dotyczący wzmocnienia potencjału i profesjonalizację usług Instytucji Otoczenia Biznesu, którego przedmiotem było wsparcie mające na celu rozszerzenie lub podniesienie jakości dotychczas oferowanych przez IOB usług doradczych na rzecz MŚP. Po przeprowadzeniu trzyetapowej oceny Formularzy zgłoszeniowych, wsparcie zostało udzielone 6 podmiotom (Agencja Rozwoju Regionalnego w Starachowicach, Fundacja Rozwoju Przemysłu, Gmina Kielce/Kielecki Park Technologiczny, Krajowe Stowarzyszenie Wspierania Przedsiębiorczości, Staropolska Izba Przemysłowo-Handlowa, Świętokrzyskie Centrum Innowacji i Transferu Technologii Sp. z o.o.), na łączną kwotę 2 861 351,84 zł. Realizacja przedsięwzięć rozpoczęła się w IV kwartale 2021 r. i potrwa do końca III kwartału 2023 roku. Dotyczą one wprowadzenia do oferty IOB usług w szczególności z zakresu wdrażania inteligentnych systemów automatyzacji i robotyzacji, transformacji cyfrowej, transformacji energetycznej, ochrony środowiska, prac badawczo-rozwojowych.

Innowacyjna edukacja - nowe możliwości zawodowe

W 2021 roku kontynuowane były działania w ramach projektu „Innowacyjna edukacja - nowe możliwości zawodowe”, którego okres realizacji rozpoczął się w sierpniu 2017 roku, a koniec zaplanowany był na czerwiec 2021 roku. Projekt, realizowany we współpracy z austriackim partnerem - Instytutem Kształcenia Zawodowego BFI, polegał na innowacyjnym podejściu do zwiększenia skali kształcenia praktycznego w miejscu pracy. Działania projektu koncentrowały się na przeniesieniu co najmniej 40 % zajęć praktycznych ze szkół do przedsiębiorstw i przygotowaniu uczniów do wykonywania zawodu po skończeniu edukacji. Realizacja projektu przyczyniła się do poprawy wizerunku szkolnictwa zawodowego w regionie, zwiększenia rekrutacji na kierunkach w których realizowane jest kształcenie praktyczne oraz nawiązywania współpracy między szkołą a przedsiębiorcami. W ramach projektu udzielono 10 grantów na kwotę ponad 13 000 000,00 zł, wsparciem objęto 585 uczniów z 27 szkół zawodowych technikalnych oraz 90 przedsiębiorstw.

W 2021 roku w ramach projektu realizowane były zajęcia praktyczne u przedsiębiorców. W maju odbyło się posiedzenie Komitetu Sterującego, podczas którego zostały omówione wnioski końcowe z realizacji projektu.

We współpracy ekspertów zewnętrznych z beneficjentem, grantobiorcami, przedsiębiorstwami i beneficjentami grantów opracowano dwujęzyczny Raport upowszechniający zawierający Innowacyjny Model Kształcenia Praktycznego, który wskazuje koncepcję wdrażania kształcenia w miejscu pracy, porównując 10 modeli realizowanych grantów. Jest to kluczowy dokument podsumowujący realizację projektu, a jego wersja papierowa została przekazana do szkół technikalnych oraz instytucji odpowiedzialnych za szkolnictwo zawodowe.

Ponadto we współpracy z firmą zewnętrzną zrealizowano film instruktażowy nt. innowacyjnych form kształcenia, który w celu upowszechniania został przekazany do szkół technikalnych oraz instytucji odpowiedzialnych za szkolnictwo zawodowe.

Skuteczność projektu oceniona została poprzez określenie osiągniętych celów, efektów i rezultatów podejmowanych w ramach projektu działań i przedstawiona w badaniu końcowym projektu: „Ocena realizacji projektu Innowacyjna edukacja - nowe możliwości zawodowe”.

Założenia i efekty projektu były także prezentowane w MFiPR w dniu 11 października 2021 r. podczas wizyty studyjnej władz centralnych i obwodowych Ukrainy.

Na zakończenie i podsumowanie realizacji projektu odbyło się *Forum upowszechniające innowacyjny model kształcenia praktycznego*, podczas którego m.in. przedstawione zostały efekty końcowe wszystkich 10 grantów, innowacyjny model kształcenia praktycznego, a także wręczone zostały nagrody „Ambasadora edukacji” dla 10 przedsiębiorców wyróżniających się współpracą z Grantobiorcami przy realizacji zajęć praktycznych.

Projekty międzynarodowe

Wsparcie rozwoju innowacyjności, wzmocnienie konkurencyjności regionu odbywało się również przez realizację w 2021 roku następujących projektów międzynarodowych:

„Polityki w zakresie odnawialnych źródeł energii w przemyśle (RESINDUSTRY)”

Projekt realizowany jest w ramach programu Unii Europejskiej INTERREG EUROPE Oś priorytetowa 3 Gospodarka niskoemisyjna, Cel szczegółowy 3.1 Poprawa wdrażania polityk i programów rozwoju regionalnego, związanych z przejściem na gospodarkę niskoemisyjną. RESINDUSTRY ma na celu zwiększenie niezależności energetycznej sektora przemysłu UE poprzez zmniejszenie jego energochłonności poprzez większą integrację OZE. Długofalowym celem jest przyczynienie się do zwiększenia konkurencyjności przemysłu poprzez obniżenie rachunku za energię, zwiększenie niezależności energetycznej, a tym samym oddzielenie kosztów energii od geopolitycznych efektów zewnętrznych. Aby osiągnąć te długoterminowe cele strategiczne, celem krótkoterminowym jest zwiększenie inwestycji w OZE w przemyśle. W 2021 r. Oddział ds. Promocji Gospodarczej Regionu Departamentu Inwestycji i Rozwoju zrealizował następujące działania wynikające z harmonogramu projektu:

1. 28 stycznia 2021 r., - zorganizowano i przeprowadzono **II Wewnętrzne Spotkanie Instytucjonalne** (IIM2), w głównej mierze poświęcone Celowi 2 nowej Polityki Spójności „Bardziej przyjazna środowisku, bezemisyjna Europa”.
2. 29 stycznia 2021 r. – zorganizowano i przeprowadzono **II Seminarium Lokalnych Interesariuszy** (LSS2). Spotkanie zostało podzielone na część podsumowującą i informacyjną. Omówiono efekty III Międzynarodowego Wydarzenia Międzyregionalnego, przeprowadzonego również zdalnie w październiku 2020 r., kiedy partnerzy projektu i

interesariusze wybrali dobre praktyki, wcześniej przedstawione do oceny przez partnerów projektu RESINDUSTRY.

3. UMWS był gospodarzem realizowanego w formie zdalnej **Interregional Event 4** (IE4). Częścią wydarzenia były IV Warsztaty Międzyregionalne (IW4), które odbyły się 23 lutego 2021, z udziałem międzynarodowych partnerów RESINDUSTRY. Poświęcone one były projektowi umowy wsparcia zaproponowanemu przez Komisję Europejską w nowej perspektywie finansowej UE 2021-2027.
4. UMWS był Partnerem Wiodącym Zadania w zakresie oceny **Ewaluacji Regionalnej** przesłanej przez wszystkich pozostałych partnerów. W 3 i 4 semestrze (grudzień 2020 – czerwiec 2021) partnerzy RESINDUSTRY zebrali dane niezbędne do wypełnienia szablonu RA. Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego, jako partner wiodący zadania, zbierał i oceniał RA. Wyniki prac zostaną wykorzystane w przygotowaniu Planu Działań przez każdego partnera odpowiadającego jego unikalnym warunkom geograficznym, klimatycznym i ekonomicznym.
5. 28 lipca 2021 r. w UMWS odbyło się **Institutional Internal Meeting 3** (IIM3), w głównej mierze poświęcone działaniom zaplanowanym na semestr 5 tj.: V spotkanie międzynarodowe partnerów i interesariuszy projektu w Hiszpanii, stworzenie Planu Działania dla regionu świętokrzyskiego.
6. 29 lipca 2021 r. zorganizowano **III Seminarium Lokalnych Interesariuszy** (LSS3). Spotkanie zostało podzielone na część podsumowującą, informacyjną oraz wizyty studyjne. W wydarzeniu wzięli udział przedstawiciele interesariuszy województwa świętokrzyskiego. Program spotkania obejmował również wizytę studyjną na farmie wiatrowej w Szerzawach, której wykonawcą była firma Elawan Energy oraz w budynku CENWIS należącego do Politechniki Świętokrzyskiej, gdzie grupa miała okazję poznać szczegóły dotyczące systemu zarządzania energią.

„KEEP ON - Effective policies for durable and self-sustainable projects in the cultural heritage sector”

Międzynarodowy projekt realizowany jest w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Programu Europejska Współpraca Terytorialna (EWT) - Interreg Europa 2014-2020.

Celem projektu jest wsparcie polityki regionu w zakresie tworzenia warunków do efektywniejszego wykorzystania istniejącej infrastruktury kulturalnej i zasobów dziedzictwa kulturowego, poprzez opracowanie w partnerstwie ponadnarodowym Regionalnego Planu Działań, który w konsekwencji posłuży jako narzędzie wspomagające w procesie ewaluacji RPOWŚ (w kontekście wykorzystania środków UE w perspektywie finansowej 2021-2027).

W 2021 r. zrealizowano wszystkie działania zawarte w harmonogramie projektu. Jednakże, ze względu na trwającą sytuację pandemiczną, zaistniała konieczność zamiany formuły niektórych wydarzeń z pierwotnie zaplanowanych bezpośrednich spotkań i wizyt studyjnych na online. W 2021 r. wykonano działania w projekcie polegające na m.in.:

1. Opracowaniu **Regionalnego Planu Działania**, którego celem było sporządzenie listy konkretnych działań, mających usprawnić jeden z kluczowych dla regionu instrumentów, czyli Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego (RPOWŚ).
2. Współpracy z ekspertami Policy Learning Platform programu Interreg Europa celem zamieszczenia na platformie trzech dobrych praktyk w obszarze efektywnego zarządzania jednostkami kultury z regionu świętokrzyskiego, tj. Zamek Królewski w Chęcinach, Muzeum Wsi Kieleckiej oraz Wojewódzki Dom Kultury w Kielcach.
3. Udziale wszystkich międzynarodowych partnerów w posiedzeniu Komitetu Sterującego dotyczącego podsumowania aktywności w obszarze działań zaplanowanych w projekcie w obliczu pandemii COVID-19. Sytuacja epidemiologiczna w Europie spowodowała opóźnienia w realizacji niektórych zadań, szczególnie tych związanych z bezpośrednimi spotkaniami, stąd nastąpiła konieczność ich przemodelowania w częściach dotyczących m.in. wizyt studyjnych, spotkań z regionalnymi interesariuszami czy też konferencji upowszechniających rezultaty działań. Lider projektu omówił aktualne wskaźniki, wydatkowanie środków przez poszczególnych partnerów oraz merytoryczny zakres zbliżającej się dwuletniej fazy monitorowania.
4. Udziale w **wizycie studyjnej** online w jednym z najstarszych miast Holandii: 's-Hertogenbosch (Den Bosch) pod hasłem: „Adaptive re-use of cultural heritage and development of authentic cultural products in 's-Hertogenbosch” (Adaptacyjne ponowne wykorzystanie dziedzictwa kulturowego i rozwój autentycznych produktów kulturowych w mieście 's-Hertogenbosch”). Organizatorem wydarzenia był Wydział Dziedzictwa Urzędu Miasta 's-Hertogenbosch, który jest odpowiedzialny za ochronę, rozwój i udostępnianie

dziedzictwa kulturowego zarówno na szczeblu lokalnym, jak i regionalnym, szczególnie w zakresie archeologii, archiwów, historii budownictwa, zabytków i fortyfikacji. W myśl koncepcji miasta: „OCHRONA POPRZEZ ROZWÓJ” podczas wizyty online zostały przedstawione trzy wymiary zrównoważonego rozwoju dziedzictwa kulturowego: poprzez pryzmat architektury, stanowiącej esencję dziedzictwa kulturowego, przedsiębiorczości w turystyce (na przykładzie klasztoru „The Sweet Mother”) po turystykę cyfrową, której rozwiązania, tj. aplikacje stanowią jedyne rozwiązanie dla turystyki w aktualnej sytuacji epidemiologicznej na świecie.

5. Aktywnym uczestnictwem w **międzynarodowej konferencji** promującej m.in. ideę i założenia projektu KEEP On: "Znaczenie Programów Interreg w rozwoju regionów Polski Wschodniej". Spotkanie odbyło się w formule hybrydowej. Wśród zaproszonych gości i prelegentów znaleźli się przedstawiciele m.in. Komisji Europejskiej, Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej oraz przedstawiciele władz regionalnych, w tym regionu świętokrzyskiego.
6. Organizacji **VI Spotkania Regionalnych Interesariuszy** w Ogrodzie Botanicznym w Kielcach, które było poświęcone zaprezentowaniu działań zaprojektowanych w Regionalnym Planie Działania skupiającym się na skutecznej polityce regionalnej dotyczącej długoterminowych i samowystarczalnych projektów w sektorze dziedzictwa kulturowego. Ponadto, skupiało się na rozmowach i wymianie doświadczeń w obszarze dziedzictwa kulturowego oraz dyskusji na temat założeń Polityki Spójności na lata 2021-2027 z uwzględnieniem wsparcia sektora kultury i dziedzictwa kulturowego.
7. Organizacji stacjonarnego **spotkania upowszechniającego Regionalny Plan Działania** w obszarze wspierania regionalnej polityki na rzecz dziedzictwa kulturowego, które odbyło się w Kielcach w Centrum Geoedukacji. W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele Ministerstwa Funduszy i Rozwoju Regionalnego, jednostek samorządu terytorialnego, instytucji kultury, agencji rozwoju, itp.
8. Udziale w **wizycie studyjnej** w jednym z najważniejszych okręgów starożytności w Grecji – Paggaio. Ze względu na sytuację pandemiczną w Europie wydarzenie miało charakter wirtualny. Organizatorem była gmina Paggaio, której przedstawiciele zaprezentowali interesujące lokalne inicjatywy kulturalne, a także przybliżyli historię i mity związane ze starożytnym, warownym miastem Filippi, które zostało założone w 356 r. p.n.e. przez króla Macedonii Filipa II Macedońskiego. Ruiny miasta, zwanego „małym Rzymem”,

zostały wpisane na listę światowego dziedzictwa UNESCO. Spotkanie to było również doskonałą okazją do dyskusji na temat konsekwencji, jakie niesie ze sobą pandemia COVID-19 dla sektora turystyki oraz na temat tego jak przeciwdziałać tym negatywnym zjawiskom w przyszłości.

9. Opracowaniu stosownych dokumentów, wskaźników monitorowania wdrażanego Regionalnego Planu Działania w II fazie projektu, tj. monitoring.

“ATM for SME’s - Access to Microfinance for Small and Medium-sized Enterprises”

Międzynarodowy projekt „ATM for SME`s” wdrażany jest w ramach Osi priorytetowej: 2. *Wzmacnianie konkurencyjności MŚP*, Cel szczegółowy: 2.1. *Poprawa wdrażania polityk i programów rozwoju regionalnego, w szczególności programów w ramach celu: Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia oraz, w stosownych przypadkach, celu Europejska Współpraca Terytorialna, wspierających MŚP w wypracowywaniu i osiąganiu wzrostu gospodarczego oraz wprowadzaniu innowacji na wszystkich etapach ich cyklu życia* Programu Interreg Europe.

Głównym zadaniem projektu „ATM for SME`s” jest wspieranie zdolności regionalnego sektora MŚP w zakresie dostępności i warunków mikro kredytowania, co jest kluczowym narzędziem w stymulowaniu wzrostu gospodarczego i tworzeniu nowych miejsc pracy. Założeniem projektu jest współpraca w zakresie wymiany doświadczeń i dzielenie się wiedzą pomiędzy partnerami projektu, w celu poprawy regionalnej polityki i stworzenia ulepszanego systemu pozwalającego na lepszy dostęp do instrumentów finansowych dla sektora MŚP oraz zwiększenia społecznego zasięgu instytucji finansowych.

Dwuetapowy projekt został zakończony w I kwartale 2021 r., natomiast całe konsorcjum projektu zdecydowało się aplikować w dodatkowym naborze projektów dedykowanym możliwościom wymiany doświadczeń na temat sposobu, w jaki kryzys COVID-19 wpłynął na realizowane zadania i udoskonalenia polityk rozwoju regionalnego. Projekt przeszedł pozytywną ocenę i uzyskał dofinansowanie. Z początkiem października 2021 r. rozpoczęto wdrażanie nowej edycji projektu „ATM for SME`s”, która potrwa do września 2022 r. Główny nacisk w projekcie położony jest na wymianę doświadczeń pomiędzy partnerami z obszaru wsparcia dla sektora MŚP w okresie pandemii koronawirusa, zidentyfikowania dobrych praktyk oraz wypracowania rekomendacji do nowego programu „Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021 – 2027”.

W związku z rozpoczęciem realizacji projektu w III kwartale 2021 r. zorganizowano poniższe spotkania w formule online, m.in.:

1. Międzynarodowe spotkanie (online) otwierające projekt tzw. „**kick-off meeting**”, podczas którego lider projektu (Węgry) omówił szczegółowe założenia projektu, zaplanowane działania oraz harmonogram prac.
2. **Stacjonarne spotkanie w Kielcach** z regionalnymi interesariuszami projektu, m.in. funduszami pożyczkowymi i poręczeniowymi, agencjami rozwoju, regionalnymi instytucjami wspierającymi przedsiębiorczość, instytucjami otoczenia biznesu itp., podczas którego zaprezentowana została inicjatywa oraz harmonogram działań. Podczas spotkania dyskutowano na temat aktualnej sytuacji w obszarze dostępu do mikrofinansowania w dobie pandemii COVID-19 oraz podsumowania wdrażanych mechanizmów.
3. **Międzynarodowe spotkanie (online)** partnerów projektu pod hasłem: „Nowe działania w nadchodzących naborach, które mogą wspierać dywersyfikację, transformację i odporność na kryzysy.”

W wyniku realizacji projektu „ATM for SME`s” zostaną zidentyfikowane regionalne inicjatywy mające na celu przeciwdziałanie negatywnym skutkom pandemii COVID-19, a zarazem stanowiące wsparcie dla sektora MŚP w formie katalogu dobrych praktyk. Ponadto, każdy z regionów zaangażowanych w projekt przygotował regionalną ocenę skutków kryzysu wywołanego przez COVID-19, a finalnie wypracowane zostaną rekomendacje do zmian i udoskonaleń regionalnych instrumentów polityki, gdzie w przypadku woj. świętokrzyskiego będzie to program regionalny „Fundusze dla Świętokrzyskiego 2021-2027”.

Projekt krajowy - „Wzmacnianie zdolności gmin do programowania i wdrażania działań rewitalizacyjnych”

W związku z tym, że wiele świętokrzyskich miejscowości dotyka problem utraty funkcji społeczno-gospodarczych, Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego podjął działania zmierzające do wsparcia gmin w działaniach rewitalizacyjnych w ramach Zadania pn. „**Wzmacnianie zdolności gmin do programowania i wdrażania działań rewitalizacyjnych**”, współfinansowanego ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020.

Projekt jest realizowany od 1 marca 2020 r. do 31 października 2022 roku na podstawie umowy zawartej pomiędzy Urzędem Marszałkowskim Województwa Świętokrzyskiego a Skarbem Państwa – Ministrem Funduszy i Polityki Regionalnej.

Głównym celem realizacji Zadania jest podniesienie poziomu wiedzy pracowników jednostek samorządu terytorialnego województwa świętokrzyskiego oraz wzmocnienie zdolności gmin z terenu województwa świętokrzyskiego w zakresie programowania i wdrażania działań rewitalizacyjnych, zwłaszcza w obszarze dostępności w rewitalizacji, zarządzania, włączenia społecznego, wykorzystania narzędzi wynikających z ustawy o rewitalizacji oraz wypracowania i wdrożenia systemu monitorowania rewitalizacji w gminach.

Wśród dodatkowych celów projektu należy wymienić:

- wsparcie funkcjonowania Zespołów ds. Rewitalizacji działających w urzędach marszałkowskich, które mają zapewniać doradztwo i wsparcie dla gmin w zakresie prowadzenia działań rewitalizacyjnych
- promocję modeli działań rewitalizacyjnych oraz Krajowego Centrum Wiedzy o Rewitalizacji: <https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/o-funduszach/rewitalizacja/>
- prowadzenie regionalnego serwisu internetowego poświęconego rewitalizacji: <http://www.2014-2020.rposwietokrzyskie.pl/rewitalizacja>

GŁÓWNE DZIAŁANIA projektu obejmują:

- organizację spotkań edukacyjnych w formie: szkoleń on-line, warsztatów on-line i stacjonarnych wizyt studyjnych dla przedstawicieli gmin i członków Zespołu ds. rewitalizacji UMWS
- wsparcie doradcze w formie konsultacji: telefonicznych i e-mailowych
- popularyzację rewitalizacji poprzez strony internetowe regionalne i krajowe
- wprowadzanie programów rewitalizacji do Systemu Informacji Przestrzennej

MODUŁY SZKOLENIOWE obejmują tematykę:

- **Moduł 1** - Dostępności w rewitalizacji
- **Moduł 2** - Zarządzania rewitalizacją i włączenia społeczności lokalnej we wdrażanie programów rewitalizacji
- **Moduł 3** - Wykorzystania narzędzi wynikających z ustawy o rewitalizacji

- **Moduł 4** - Monitoringu i ewaluacji działań rewitalizacyjnych

W ramach prowadzonego naboru uczestników do końca 2021 roku, do skorzystania z działań edukacyjnych zrekrutowano 194 osoby spośród 88 świętokrzyskich gmin. W 2021 roku członkowie Zespołu uczestniczyli w spotkaniach roboczych, podczas których omawiali bieżącą realizację projektu oraz wszelkie zmiany czy aktualności związane z tematyką rewitalizacji, w tym zmiany w planowanej nowelizacji Ustawy o rewitalizacji. Dodatkowo przedstawiciele Zespołu uczestniczyli w wizytach studyjnych organizowanych w województwie zachodniopomorskim i województwie podlaskim oraz w seminariach organizowanych przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej.

W 2021 roku zarówno członkowie Zespołu jak i przedstawiciele gmin zostali przeszkoleni z **Modułu**

I i II. Dodatkowo w 2021 roku przedstawiciele gmin mieli możliwość skorzystania ze wsparcia doradczego w formule telefonicznej i mailowej (codziennie - w godzinach pracy Urzędu) prowadzonego przez członków Zespołu ds. Rewitalizacji Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego oraz Ekspertów ze strony wybranego wcześniej Wykonawcy. Ponadto wybrany Wykonawca prowadził doradztwo mailowe dla członków Zespołu. Natomiast w formule telefonicznej odbywało się w ramach dyżurów doradczych - 2 razy w tygodniu.

W szkoleniach i warsztatach z Modułów I i II wzięły udział wszystkie gminy zgłoszone w projekcie, co stanowi 86,3% wszystkich gmin z województwa świętokrzyskiego.

Działania na rzecz rozwoju gospodarki regionu realizują również spółki prawa handlowego, w których województwo posiada udziały, tj.:

- Świętokrzyski Fundusz Rozwoju Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Kielcach,
- Świętokrzyski Fundusz Poręczeniowy Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Kielcach,
- Świętokrzyskie Centrum Innowacji i Transferu Technologii Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Kielcach.

Świętokrzyski Fundusz Rozwoju Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (SFR Sp. z o.o.)

W roku 2021 r. SFR Sp. z o.o. realizował działania wynikające z kompetencji Zarządu Województwa Świętokrzyskiego w obszarze *Gospodarka i Innowacje*. Podjęte inicjatywy polegały na udzielaniu pożyczek inwestycyjnych i obrotowych, tym na poprawie płynności finansowej w związku z negatywnymi skutkami COVID-19 dla przedsiębiorców z segmentu MSP, koncentrujących swoją działalność na terenie województwa świętokrzyskiego oraz wsparciu branży turystycznej i okołoturystycznej na terenach Polski Wschodniej.

W 2021 r. SFR Sp. z o.o. realizował następujące inicjatywy:

- Projekt 1.3 *Tworzenie i rozbudowa funduszy pożyczkowych i poręczeniowych*, Oś priorytetowa 1. *Rozwój przedsiębiorczości Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007-2013*.

Celem ww. projektu było udzielenie pożyczek w kwocie min. 51 mln PLN. Cel zrealizowano w latach poprzednich na kwotę 123 661 797,00 PLN, a w roku 2021 kontynuowano rozliczanie spłaty udzielonych w ramach ww. projektu pożyczek.

- Umowa nr: DPR-VIII.043.37.2016/6 w ramach Projektu: *Utworzenie i dokapitalizowanie Funduszu Pożyczkowego Województwa Świętokrzyskiego Sp. z o.o. RPO WŚ na lata 2007-2013*. Celem projektu jest udzielenie min. 400 pożyczek w kwocie min. 130 mln PLN do końca 2026 r. Realizacja na koniec 2021 r. to: 222 pożyczki na kwotę 77 587 265,32 PLN.
- Umowa Operacyjna Nr 2/RPSW/12617/2018/DIF/102 zawarta pomiędzy SFR Sp. z o.o. a Bankiem Gospodarstwa Krajowego pełniącym funkcję Menadżera. Celem projektu jest udzielenie 262 pożyczek na kwotę 55 196 697,47 PLN. Realizacja projektu na koniec 2021 r. to 338 podpisanych umów na kwotę 55 218 233,94 PLN.
- Umowa Operacyjna Nr 2/RPSW/16219/2020/DIF/278 zawarta pomiędzy SFR Sp. z o.o. a Bankiem Gospodarstwa Krajowego pełniącym funkcję Menadżera. Celem projektu jest udzielenie 32 pożyczek na kwotę 22 000 000,00 PLN. Realizacja projektu na koniec 2021 r. to 92 podpisane umowy na kwotę 22 000 000,00 PLN. Dodatkowo, w ramach Umowy Operacyjnej Nr 2/RPSW/ 16219/2020/DIF/278 SFR Sp. z o.o. otrzymał środki na kwotę 22 000 000,00 PLN do wydatkowania w postaci pożyczek do lutego 2023 r., min. ilość pożyczek kolejne 32 – na koniec 2021 r. zawarto 13 umów na łączną kwotę 2 660 133,00

PLN; łącznie w ramach umowy – 105 umów na kwotę 24 660 707,94 PLN.

- Umowa Operacyjna Nr 2/RPSW/8020/2020/DIF/298 zawarta pomiędzy Konsorcjum „Świętokrzyskie Konsorcjum Funduszy Pożyczkowych” w składzie: Świętokrzyski Fundusz Rozwoju Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – Lider Konsorcjum, Ośrodek Promowania i Wspierania Przedsiębiorczości Rolnej – Uczestnik Konsorcjum, Krajowe Stowarzyszenie Wspierania Przedsiębiorczości – Uczestnik Konsorcjum, Fundacja Rozwoju Regionu Pierzchnica – Uczestnik Konsorcjum, Fundacja Agencja Rozwoju Regionalnego – Uczestnik Konsorcjum a Bankiem Gospodarstwa Krajowego pełniącym funkcję Menadżera. Celem projektu jest udzielenie 339 pożyczek na kwotę 120 000 000,00 PLN. Realizacja projektu na koniec 2021 r. to 452 podpisane umowy na kwotę 120 000 000,00 PLN. W styczniu 2022 r. SFR Sp. z o.o. uzyskał kolejne środki w ramach Umowy Operacyjnej Nr 2/RPSW/8020/2020/DIF/298 w wysokości 30 000 000,00 PLN. Realizacja projektu zostanie rozpoczęta w lutym 2022 r.
- Umowa wdrożenia i zarządzania Instrumentem Finansowym Pożyczka na Rozwój Turystyki nr 2/PPWT/14720/2021/IV/DIF/370 zawarta pomiędzy SFR Sp. z o.o. a Bankiem Gospodarstwa Krajowego pełniącym funkcję Menadżera. Celem projektu jest udzielenie 54 pożyczek na kwotę 12 631 578,95 PLN. Realizacja projektu na koniec 2021 r. to 22 umowy na łączną kwotę 6 099 760,00 PLN.

Świętokrzyski Fundusz Poręczeniowy Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (ŚFP Sp. z o.o., Fundusz)

W 2021 r. ŚFP Sp. z o.o. realizował działania w obszarze *Gospodarka i innowacje*, wynikające z Umowy nr: DPR-VIII.043.37.2016/7 z dnia 29 grudnia 2016 r. w sprawie dalszego wykorzystania przez Beneficjenta środków dofinansowania projektu pn. *Rozszerzenie działalności Świętokrzyskiego Funduszu Poręczeniowego Sp. z o.o. formą wspierania mikro, małych i średnich przedsiębiorców w Województwie Świętokrzyskim* zrealizowanego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007-2013, Działania 1.3 *Tworzenie i rozbudowa funduszy pożyczkowych i gwarancyjnych*, Osi priorytetowej 1. *Rozwój przedsiębiorczości* (dalej: Umowa).

Celem projektu jest wspieranie rozwoju mikro, małych i średnich przedsiębiorców oraz instytucji pożytku publicznego mających siedzibę lub koncentrujących swoją działalność gospodarczą na terenie województwa świętokrzyskiego poprzez udzielanie poręczeń ułatwiających im dostęp do kredytów i pożyczek oferowanych przez banki oraz inne instytucje finansowe. W ten sposób ŚFP Sp. z o.o. tworzy sprzyjające warunki dla rozwoju przedsiębiorczości w województwie świętokrzyskim.

W 2021 r., ze środków powierzonych Umową, ŚFP Sp. z o.o. udzielił 54 poręczeń o wartości 15.390.985,00 zł, przy planowanych w projekcie 17 poręczeniach na kwotę 4.459.556,96 zł i tym samym, ponad trzykrotnie wykonał zakładany w projekcie obrót roczny. Udzielone poręczenia umożliwiły przedsiębiorcom pozyskanie finansowania zwrotnego w kwocie 24.947.050,00 zł. Według danych uzyskanych od przedsiębiorców, poręczenia udzielone przez Spółkę w 2021 r. w ramach projektu przyczyniły się do utworzenia 26 nowych miejsc pracy.

W okresie realizacji Umowy, czyli od dnia 01.01.2017 r. do dnia 31.12.2021 r., ŚFP Sp. z o.o. udzielił 195 jednostkowych poręczeń na łączną kwotę 60.942.483,88 zł (a więc w ciągu zaledwie 5 lat ŚFP Sp. z o.o. z nawiązką wykonał obrót planowany na lata 2017-2026), zabezpieczając tym samym finansowanie zwrotne, zasilające rynek świętokrzyski w kwocie 103.996.201,36 zł, co według danych uzyskanych od przedsiębiorców, przyczyniło się do utworzenia 181 nowych, a ponadto utrzymania wielu już istniejących miejsc pracy.

Świętokrzyskie Centrum Innowacji i Transferu Technologii Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (Świętokrzyskie Centrum Innowacji i Transferu Technologii Sp. z o.o.)

W 2021 r. Świętokrzyskie Centrum Innowacji i Technologii Sp. z o.o. podejmowało działania wynikające z kompetencji Zarządu Województwa Świętokrzyskiego poprzez realizację następujących inicjatyw:

- Projekt pn. *Uczymy nowocześnie w ZSTM*. Głównym celem projektu jest podniesienie jakości kształcenia zawodowego w Zespole Szkół Transportowo-Mechatronicznych (ZSTM) w Skarżysku-Kamiennej w zakresie wpisującym się w rozwój horyzontalnej specjalizacji woj. świętokrzyskiego – sektor metalowo-odlewniczy i dostosowanie form i metod nauczania do wymagań regionalnego pracodawcy, tj. przedsiębiorstwa Zakład

Mechaniczno-Elektromechaniczny „ZAMEL” Andrzej Skorupka przez podniesienie kwalifikacji u 50 Uczniów (U) (7K/43M) i doskonalenie umiejętności Nauczycieli (N) (4K/3M). Wskaźniki osiągnięte w 2021 r. – do projektu przystąpiło 50 uczniów/uczennic (7K, 43M) oraz 7 nauczycieli (3M/4K).

- Projekt pn. *Zawodowcy dla przemysłu 4.0. Wsparcie kształcenia zawodowego na potrzeby regionalnego przemysłu w obszarze horyzontalnej specjalizacji województwa świętokrzyskiego – Zrównoważony Rozwój Energetyczny*. Główne działania to: realizacja kompleksowego programu wsparcia ścieżki kształcenia zawodowego na potrzeby regionalnych przedsiębiorstw w specjalizacji ZRE, stanowiącego uzupełnienie dotychczasowych działań ZSP z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb rozwojowych, edukacyjnych, możliwości psychofizycznych uczniów i uzupełniającą realizacją działań doskonalących umiejętności nauczycieli poprzez realizację praktyk u przedsiębiorcy oraz kursów i warsztatów służących podniesieniu kwalifikacji zawodowych w zakresie ZRE. Projekt w rezultacie przyczynił się do podniesienia kwalifikacji m.in. 50 uczniów/uczennic (2K/48M) i min. 3 nauczycieli/lek (1K/2M) i wypracowania wysokiej jakości modułowego programu nauczania w oparciu o współpracę: szkoły, przedsiębiorstwa i IOB. Wskaźniki osiągnięte w terminie do końca 2021 r. – do projektu przystąpiło 49 uczniów/uczennic (4K, 45M) oraz 6 nauczycieli (2K/4M).
- Projekt pn. *Rozwój nowoczesnego nauczania ogólnego w Zespole Szkoły Podstawowej i Przedszkola im. Jana Pawła II w Samsonowie poprzez rozwój kompetencji cyfrowych uczniów i nauczycieli oraz zakup wyposażenia TIK* realizowany jest w partnerstwie z Zespołem Szkoły Podstawowej i Przedszkola im. Jana Pawła II w Samsonowie. Celem inicjatywy jest podniesienie kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych uczniów (w tym uczniów ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi) na każdym etapie edukacji ogólnej, w tym podstawowej i ponadpodstawowej, w kontekście potrzeby rynku pracy. Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki, zapewnienie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i poza formalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia.

- Projekt pn. *Rozwój nowoczesnego nauczania ogólnego w Zespole Szkoły Podstawowej nr 2 i Przedszkola w Zagnańsku poprzez rozwijanie kompetencji cyfrowych uczniów i nauczycieli oraz zakup wyposażenia TIK* realizowany jest w partnerstwie z Zespołem Szkoły Podstawowej nr 2 i Przedszkola w Zagnańsku. Celem inicjatywy jest podniesienie kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych uczniów (w tym uczniów ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi) na każdym etapie edukacji ogólnej, w tym podstawowej i ponadpodstawowej, w kontekście potrzeby rynku pracy. Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki, zapewnienie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i poza formalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia.
- Projekt pn. *Kadry dla biznesu – dofinansowanie usług rozwojowych dla MMŚP*, którego celem jest przystosowanie do zmian pracowników, przedsiębiorców i przedsiębiorstw z terenu województwa świętokrzyskiego. Wprowadzenie działań mających na celu wsparcie przedsiębiorstw, w szczególności z zakresu podnoszenia kompetencji i kwalifikacji pracowników, większa jakość zatrudnienia, jak również rozwój przedsiębiorstw obejmujący doradztwo biznesowe, mentoring, asystę w prowadzeniu działalności gospodarczej i tym samym dostosowanie ich do aktualnych wymogów rynku. Projekt jest realizowany w partnerstwie ze Staropolską Izbą Przemysłowo-Handlową. Udział w projekcie przyczyni się do wzrostu konkurencyjności przedsiębiorstw na rynku, zwiększenia kompetencji ich kadry, co będzie stanowiło odpowiedź na zdiagnozowane bariery i potrzeby w obszarze przedsiębiorczości. Cel ten w roku 2021 został osiągnięty poprzez dofinansowanie usług rozwojowych:
 - liczba mikro, małych i średnich przedsiębiorstw objętych usługami rozwojowymi w programie – 1462,
 - liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie – 790 (426 K, 366 M),
 - liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, objętych wsparciem w programie – 3091 (1963 K, 1128 M),
 - liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie – 344 (160 K, 184 M),

- liczba podmiotów wykorzystujących technologie informacyjno-komunikacyjne – 1 szt.,
 - liczba mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, które zrealizowały swój cel rozwojowy dzięki udziałowi w programie – 174,
 - liczba osób, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu – 409 (286 K, 123 M).
- Projekt pn. *KAM2SouthPL2* jest odpowiedzialny za innowacje i rozwój, jest to instrument przeznaczony dla MŚP, który zwiększa zdolności zarządzania innowacjami przez MŚP. W ramach tego projektu są przeprowadzane audyty innowacyjności w firmach przedsiębiorców. W roku 2021 zostało przeprowadzonych 9 audytów innowacyjności w firmie z województwa świętokrzyskiego. Audyt innowacyjności odpowiada za innowacje i rozwój oraz zwiększa zdolność zarządzania innowacjami w audytowanym przedsiębiorstwie.
 - Projekt pn. *Enterprise Europe Network* to europejska sieć oferująca małym i średnim przedsiębiorstwom kompleksowe usługi, które mają im pomóc w pełni rozwinąć ich potencjał i zdolności innowacyjne oraz być aktywnym na międzynarodowych rynkach. W ramach projektu zrealizowano działania i inicjatywy w obszarach indywidualnego wsparcia doradczego oraz organizacji spotkań brokerskich i misji zagranicznych. Łączna liczba pozyskanych klientów w roku 2021 wyniosła 65, natomiast liczba klientów biorących udział w organizowanych przez Ośrodek szkoleń dla przedsiębiorców z województwa świętokrzyskiego wyniosła 124. Liczba klientów, którzy otrzymali indywidualne wsparcie partneringowe wyniosła 57. W ramach projektu wsparcie otrzymali lokalni przedsiębiorcy, przede wszystkim z branż stanowiących inteligentne specjalizacje województwa świętokrzyskiego. Ponadto, celem projektu jest także komercjalizacja rozwiązań oraz transfer pionowy z nauki do przemysłu, wspieranie innowacyjnych rozwiązań przedsiębiorstw, IPR oraz B+R.
 - Realizacja *dwóch usług doradczych specjalistycznych w ramach Vouchera* na zakup usługi doradczej finansowanej z projektu pn. *„Popytowy System Innowacji – rozwój MŚP w regionie świętokrzyskim poprzez profesjonalne usługi doradcze* realizowanego ze środków Unii Europejskiej, Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach

Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020, tj.:

a. Usługa doradcza w zakresie przeprowadzenia audytu technologicznego przedsiębiorstwa

i zaproponowania optymalnego rozwiązania w celu rozwoju firmy w zakresie specjalizacji: produkcja konstrukcji metalowych i ich części oraz wzrostu konkurencyjności przedsiębiorstwa w skali kraju. Usługa obejmowała następujące elementy:

- audyt technologiczny zawierający m.in. przegląd obecnego stanu technologii, w szczególności posiadanych urządzeń i kierunków dotychczasowej działalności, analizy potrzeb w zakresie rozwoju wytwarzanych produktów, oceny potencjału i potrzeb technologicznych przedsiębiorcy oraz propozycję kierunku rozwoju,
- opracowanie prototypu – opracowanie projektu i na jego podstawie wykonanie pięcioosiowej wycinarki plazmowej oraz opracowanie projektu obrotnicy do rur i profili mogącej współpracować z wycinarką plazmową. Proces budowy sterowanej komputerowo wycinarki plazmowej składał się z opracowania i wykonania konstrukcji mechanicznej, opracowania układu sterowania, doboru i zakupu komponentów składowych, uruchomienia i testów urządzenia,
- ocena jakości powierzchni ciętych termicznie w świetle wymagań normy PN-EN 1090 i PN-EN ISO 9013.

b. Usługa doradcza specjalistyczna polegająca na przeprowadzeniu audytu przedsiębiorstwa

i zaproponowaniu optymalnego rozwiązania w celu rozwoju firmy w zakresie specjalizacji: produkcja konstrukcji metalowych i ich części oraz wzrostu konkurencyjności przedsiębiorstwa w skali kraju – w szczególności zaproponowane rozwiązanie powinno dotyczyć oceny możliwości certyfikacji konstrukcji spawanych na poziomie EXC3. Usługa obejmowała następujące elementy:

- audyt technologiczny wraz z opinią technologiczną przedsiębiorstwa w zakresie rozwoju technologii łączenia komponentów konstrukcji stalowych, oceny potencjału i potrzeb technologicznych przedsiębiorcy oraz propozycję kierunku rozwoju w tym obszarze,

- opracowanie systemu zakładowej kontroli produkcji (ZKP) w oparciu o normę PN-EN 1090-1+A1:2002, w tym wdrożenie i certyfikacja spawalniczego systemu jakości według wymagań normy PN-EN ISO 3834,
- zakup komponentu umożliwiającego wykonywanie wysokojakościowego cięcia termicznego metodą cięcia plazmowego.

Szczegółowe informacje na temat działań w obszarze Gospodarka i innowacje znajdują się w Załączniku I do Raportu o stanie województwa świętokrzyskiego w 2021 roku.

BEZROBOCIE I RYNEK PRACY

BEZROBOCIE I RYNEK PRACY

Wojewódzki Urząd Pracy, z ramienia Samorządu Województwa, realizuje kluczowe zadania w zakresie koordynacji i realizacji regionalnej polityki rynku pracy. WUP podejmuje działania w oparciu o współpracę z szerokim gronem podmiotów partnerskich, w tym m.in. Miejskim i Powiatowymi Urzędami Pracy, Świętokrzyską Komendą Wojewódzką Ochotniczych Hufców Pracy, pracodawcami, instytucjami otoczenia biznesu, podmiotami edukacyjnymi oraz organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze rynku pracy.

Priorytety, kierunki i kluczowe działania ujmowane są w opracowywanym corocznie **Świętokrzyskim Planie Działań na Rzecz Zatrudnienia**. Dokument ten, powstały w oparciu o zadania zgłoszone przez Publiczne Służby Zatrudnienia oraz podmioty partnerskie, jest opiniowany przez starostów powiatów, Wojewódzką Radę Rynku Pracy oraz Wojewódzką Radą Dialogu Społecznego. Uchwałą, podejmowana corocznie przez Zarząd Województwa, otwiera drogę do wdrożenia zadań ujętych w Planie.

Regionalna polityka rynku pracy w roku 2021 oparta była na 4 priorytetach:

- przeciwdziałanie negatywnym skutkom bezrobocia;
- łagodzenie negatywnych skutków pandemii COVID-19 dla świętokrzyskiego rynku pracy;
- efektywne doradztwo zawodowe, przeciwdziałanie lukom kompetencyjnym i kadrowym w gospodarce poprzez m.in. zarządzanie migracjami zarobkowymi;
- równowaga, przeciwdziałanie depopulacji, tworzenie korzystnych warunków wzrostu zatrudnienia i przedsiębiorczości w regionie.

Działania w obszarze przeciwdziałania bezrobociu i aktywizacji zawodowej mieszkańców regionu w 2021 roku realizowane były w oparciu o środki Funduszu Pracy oraz Europejskiego Funduszu Społecznego. Podstawą skutecznej aktywizacji była ścisła współpraca WUP z Miejskim i Powiatowymi Urzędami Pracy. Zarząd Województwa, w oparciu o kryteria opracowane przez WUP i zatwierdzone przez Sejmik Województwa, dokonał podziału środków Funduszu Pracy, przyznanych przez Ministerstwo Rozwoju, Pracy i Technologii pomiędzy samorządy powiatowe. Kwota, jaką otrzymało województwo na rok 2021 wyniosła 153 904 451,19 zł. Środki, przyznane algorytmem na realizację zadań w obszarze promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej w roku 2021 były wyższe o 46 398 144,19 zł niż w roku 2020. Ponadto, Wojewódzki Urząd Pracy, weryfikując i przekazując do Ministerstwa wnioski złożone przez samorządy powiatowe, wspierał Miejski i Powiatowe Urzędy Pracy w staraniach o dodatkowe środki pochodzące z

rezerwy Funduszu Pracy. Łączna wartość środków rezerwy, otrzymanych w roku 2021, wyniosła 127 122 354 zł. Pozwoliło to zintensyfikować wsparcie w zakresie m.in. ochrony miejsc pracy przed skutkami pandemii COVID-19, jak również sfinansować programy aktywizacji zawodowej w odniesieniu do grup i obszarów szczególnie zagrożonych bezrobociem.

Aktywnymi programami rynku pracy w roku 2021 Miejski i Powiatowe Urzędy Pracy objęły łącznie 14 454 bezrobotnych z całego regionu, co oznacza wzrost o 2 742 osoby, tj. 23,4%, w odniesieniu do roku 2020. Najpopularniejszą formą aktywizacji były staże, którymi objęto 5 874 bezrobotnych oraz subsydiowane zatrudnienie w ramach prac interwencyjnych i robót publicznych, z których skorzystało łącznie 3 289 bezrobotnych. Dotacje na podjęcie działalności gospodarczej otrzymało 1 475 bezrobotnych, a kolejnych 1 325 podjęło zatrudnienie dzięki refundacji pracodawcom kosztów wyposażenia/doposażenia stanowiska pracy. Szkolenia zawodowe, zgodne z potrzebami rynku pracy, podjęło 1 175 bezrobotnych, prace społecznie użyteczne – 345 osób, natomiast 656 bezrobotnych, dzięki otrzymanym bonom na zasiedlenie, podjęło pracę poza miejscem zamieszkania.

Rok 2021 upłynął pod znakiem finalizacji programów operacyjnych, współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w perspektywie 2014 – 2020. Wojewódzki Urząd Pracy ogłosił i rozstrzygnął ostatnie konkursy na dofinansowanie projektów w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (POWER), adresowanego do osób młodych, przed 30 rokiem życia, oraz Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego (RPOWŚ), kierowanego do bezrobotnych i biernych zawodowo po 30 roku życia oraz do pracodawców i pracowników.

W ramach realizacji programu POWER, w 2021 roku podpisano umowy z Miejskim i Powiatowymi Urzędami Pracy na realizację projektów o łącznej wartości 66,6 mln złotych, czego efektem było udzielenie wsparcia aktywizacyjnego 5 000 młodym bezrobotnym. Ponadto, WUP rozstrzygnął 2 konkursy na dofinansowanie projektów o łącznej wartości 35 mln złotych, co umożliwiło objęcie wsparciem 1 770 uczestników. Od początku wdrażania POWER, kompleksowe wsparcie aktywizacyjne w ramach projektów konkursowych otrzymało 4 858 bezrobotnych i biernych zawodowo przed 30 rokiem życia.

W ramach realizacji Osi Priorytetowej 10 „Otwarty rynek pracy” Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego, WUP podpisał umowy z Miejskim i Powiatowymi Urzędami Pracy o łącznej wartości 85 mln zł, na podstawie których wsparciem aktywizacyjnym objęto 5 900 bezrobotnych po 30 roku życia. Rozstrzygnięto również 3 konkursy na dofinansowanie projektów, o łącznej wartości 41,6 mln złotych. Wsparcie w formie m.in. wysokiej jakości szkoleń zawodowych połączonych ze stażami, dotacji na podjęcie działalności gospodarczej, subsydiowanego zatrudnienia, otrzymało ponad 1 500 osób bezrobotnych i biernych zawodowo po 30 roku życia. Od początku wdrażania RPOWŚ, kompleksowe wsparcie aktywizacyjne w ramach projektów konkursowych trafiło do 11 809 bezrobotnych i biernych zawodowo po 30 roku życia.

Duże znaczenie w kontekście rozwoju zawodowego pracowników i kształcenia kadr na potrzeby gospodarki opartej na wiedzy ma Krajowy Fundusz Szkoleniowy (w ramach środków Funduszu Pracy) oraz Baza Usług Rozwojowych (w ramach środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego).

Krajowy Fundusz Szkoleniowy (KFS) to wyodrębniona pula środków Funduszu Pracy, w ramach której możliwe jest finansowanie szkoleń i kursów zawodowych, a także studiów podyplomowych dla pracowników zatrudnionych na podstawie umów o pracę. Krajowy Fundusz Szkoleniowy pozwala również sfinansować m.in. egzaminy zawodowe, umożliwiające zdobycie konkretnych uprawnień i certyfikatów. Środki te każdego roku pozostają w dyspozycji powiatowych urzędów pracy. W 2021, dzięki wsparciu Krajowego Funduszu Szkoleniowego, swoje kwalifikacje zawodowe podniosło 2 925 pracodawców i pracowników z 743 zakładów pracy w regionie.¹⁸ Kwota, jaką otrzymało województwo na realizację usług kształcenia zawodowego w ramach KFS w 2021 roku, wyniosła 6 517 00,00 zł. Dodatkowo, w ramach tzw. rezerwy KFS, do samorządów powiatowych trafiły dodatkowe środki w wysokości 1 036 528,60 złotych. Wojewódzki Urząd Pracy podejmował bieżącą współpracę z Miejskim i Powiatowymi Urzędami Pracy w zakresie efektywnego wykorzystania środków KFS, z przeznaczeniem na kształcenie pracowników i pracodawców w związku z rozwojem gospodarki opartej na wiedzy. Współpraca obejmowała m.in. upowszechnianie informacji o aktualnych naborach wniosków w poszczególnych powiatach, konsultacje, wyjaśnienia i interpretacje udzielane pracownikom Miejskiego i Powiatowych

¹⁸ Dane pochodzące z raportów Miejskiego/Powiatowych Urzędów Pracy złożonych do WUP w styczniu 2022 r.

Urzędów Pracy w zakresie obowiązujących przepisów i procedur związanych z wdrażaniem KFS. WUP udzielał także informacji dotyczących zasad i aktualnych możliwości korzystania z KFS pracodawcom oraz pracownikom, realizował działania promujące Krajowy Fundusz Szkoleniowy, jako narzędzie wspierające edukację ustawiczną na poziomie regionalnym, w tym za pośrednictwem mediów oraz własnych kanałów informacyjnych.

Obok Krajowego Funduszu Szkoleniowego, adresowanego do wszystkich podmiotów posiadających status pracodawcy, mikro, mali i średni przedsiębiorcy korzystali z refundacji usług doskonalenia zawodowego w ramach **Bazy Usług Rozwojowych (BUR)**. To ogólnopolska platforma internetowa, na której znajdują się ogólnodostępne, certyfikowane przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości szkolenia, usługi doradcze, oferty studiów podyplomowych dla firm. Operatorem regionalnym BUR, wyłonionym w konkursie przez Wojewódzki Urząd Pracy, jest Świętokrzyskie Centrum Innowacji i Transferu Technologii, realizujące projekt w partnerstwie ze Staropolską Izbą Przemysłowo-Handlową. Usługi zaczerpnięte z Bazy mogą być refundowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na poziomie sięgającym

80% ich kosztów. O refundację usług rozwojowych zaczerpniętych z BUR mogą ubiegać się również osoby samozatrudnione, prowadzące jednoosobową działalność gospodarczą. Ze wsparcia w ramach Bazy Usług Rozwojowych w 2021 roku skorzystało 889 mikro, małych i średnich przedsiębiorstw z regionu, a swoje kwalifikacje zawodowe podniosło 1 999 pracowników i przedsiębiorców. Projekt BUR pozostanie aktywny do 2023 roku, a na wsparcie rozwoju kwalifikacji pracowników MŚP przeznaczono łącznie 48 mln złotych.

Ważnym elementem systemu edukacji ustawicznej i pośrednictwa pracy w regionie są **Instytucje Szkoleniowe oraz Agencje Zatrudnienia**, których rejestry prowadzi i aktualizuje Wojewódzki Urząd Pracy. WUP udziela również profesjonalnego wsparcia konsultacyjno-doradczego dla podmiotów prowadzących Agencje Zatrudnienia oraz firm szkoleniowych w zakresie m.in. obowiązujących przepisów i standardów działalności szkoleniowej, warunków niezbędnych do uzyskania wpisu oraz obowiązków wynikających z prowadzonej działalności. Na koniec 2021 roku w Rejestrze Agencji Zatrudnienia widniały 143 podmioty, natomiast w Rejestrze Instytucji Szkoleniowych – 420 podmiotów.

Kolejnym kierunkiem działań podejmowanych przez Wojewódzki Urząd Pracy w 2021 roku była ochrona miejsc pracy i wsparcie przedsiębiorstw w walce ze skutkami pandemii COVID-19. Osią finansową tych działań był Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych (FGŚP). Ze względu na utrzymujące się obostrzenia sanitarne mające wpływ na rynek pracy, działaniom w zakresie ochrony miejsc pracy nadano wysoki priorytet. Od dnia wejścia w życie ustawy z dnia 2 marca 2020 r. *o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID - 19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych*, a następnie na podstawie nowelizacji tej ustawy oraz aktów wykonawczych, WUP pozytywnie rozpatrzył 4 276 wniosków od pracodawców na łączną kwotę 337,21 mln złotych. Ze środków FGŚP dofinansowywano wynagrodzenia pracowników zatrudnionych w mikro, małych, średnich i dużych przedsiębiorstwach, które zostały dotknięte skutkami pandemii, jak również podmiotach posiadających status zabytku – pomnika historii. Od początku realizacji kolejnych edycji *Tarcz Antykryzysowych*, Wojewódzki Urząd Pracy, tytułem ochrony miejsc pracy, wypłacił łącznie 318,59 mln złotych dla 2 779 przedsiębiorców, co pozwoliło ochronić 83 608 miejsc pracy w regionie.

Działania w zakresie dofinansowań do wynagrodzenia pracowników i wsparcia pracodawców w warunkach pandemii, podejmowały również Miejski i Powiatowe Urzędy Pracy w ramach środków Funduszu Pracy oraz Europejskiego Funduszu Społecznego. Od początku realizacji kolejnych edycji Tarczy Antykryzysowej, PUP/MUP wypłaciły środki w łącznej kwocie 552 782 214,42 zł. W ramach tej kwoty m.in. udzieliły 51 500 umarzalnych pożyczek mikroprzedsiębiorcom i organizacjom pozarządowym o wartości blisko 255,3 mln złotych, dofinansowały część prowadzenia działalności gospodarczej dla 12 267 samozatrudnionych na łączną kwotę ponad 65,4 mln zł, dofinansowały część kosztów wynagrodzeń 38 481 pracowników sektora MŚP na łączną wartość ponad 136,9 mln zł oraz wynagrodzeń 1 271 pracowników organizacji pozarządowych i organizacji pożytku publicznego na blisko 5,5 mln zł. Dotacje na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia działalności gospodarczej otrzymało 17 833 podmiotów określonych branż na kwotę ponad 89,1 mln zł oraz 86 „sklepików szkolnych” na kwotę 430 tys. złotych.

Wojewódzki Urząd Pracy, wychodząc naprzeciw potrzebom rynku pracy, opracował, w partnerstwie ze Świętokrzyską Komendą Wojewódzką OHP, projekt innowacyjny pt. „Pracownik szyty na miarę”. Celem projektu było wypracowanie i przetestowanie innowacyjnego rozwiązania systemowego, polegającego na kompleksowej współpracy z pracodawcami w zakresie skutecznej aktywizacji bezrobotnych przed 30 rokiem życia. W 2021 roku, w ramach projektu, doradcy zawodowi WUP przeprowadzili analizę potencjału zawodowego oraz indywidualny bilans zainteresowań i kompetencji zawodowych dla 91 osób bezrobotnych, a także diagnozę w obszarze HR (pomoc w stworzeniu profilu „idealnego pracownika”) dla 77 pracodawców. W wyniku podjętych działań wyłoniono 50 osób bezrobotnych i 43 pracodawców zakwalifikowanych do dalszego wsparcia (staż, vouchery szkoleniowe oraz subsydiowanie zatrudnienia). Rezultaty projektu „Pracownik szyty na miarę” będą istotnym elementem służącym modernizacji systemu funkcjonowania Publicznych Służb Zatrudnienia, którego założenia opracowuje ministerstwo właściwe ds. pracy.

Wojewódzki Urząd Pracy na bieżąco współpracuje z Wojewódzką Radą Rynku Pracy w określaniu i realizacji regionalnej polityki rynku pracy i rozwoju zasobów ludzkich. Pełni istotną rolę w procesie opiniowania kierunków kształcenia pod kątem ich zgodności z potrzebami rynku pracy. W roku 2021 w ramach 5 posiedzeń oraz 3 tur głosowania w trybie obiegowym, Rada podjęła łącznie 173 uchwały w tym 165 uchwał dotyczących opinii w sprawie utworzenia kierunków kształcenia zawodowego w szkołach co do ich zgodności z potrzebami rynku pracy w województwie świętokrzyskim. Do najczęściej powtarzających się kierunków należały: technik pojazdów samochodowych, technik elektroniki i informatyki medycznej, higienistka stomatologiczna, podolog, asystentka stomatologiczna, opiekunka dziecięca, opiekun medyczny, terapeuta zajęciowy, technik sterylizacji medycznej, technik masażysta, technik farmaceutyczny, technik hotelarstwa, mechatronik, technik stylisty, magazynier logistik, technik automatyk, technik programista, technik transportu drogowego, technik mechanik, technik spawalnictwa, fryzjer, florysta, technik usług kosmetycznych, technik informatyk, technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej, opiekunka środowiskowa, opiekun osoby starszej, asystent osoby niepełnosprawnej, technik żywienia i usług gastronomicznych.

Sytuacja gospodarcza w Europie i na świecie, związana m.in. z konsekwencjami pandemii COVID-19, spowodowała zwiększoną falę powrotów do kraju osób podejmujących zatrudnienie u pracodawców zagranicznych. W ramach **koordynacji systemów**

zabezpieczenia społecznego w zakresie bezrobocia WUP podejmował działania, które umożliwiły sprawną obsługę osób powracających z zagranicy. W ramach ww. działań WUP przyjmował i rozpatrywał wnioski osób bezrobotnych o wydanie odpowiednich dokumentów oraz decyzji w sprawach świadczeń z tytułu bezrobocia. Na przestrzeni roku 2021 rozpatrzono 2 047 wniosków, na podstawie czego wydano m.in. 1 383 decyzje w sprawie ustalenia prawa do zasiłku z zaliczeniem okresów pracy za granicą do okresu uprawniającego do zasiłku dla bezrobotnych w Polsce, 85 dokumentów dla obywateli polskich ubiegających się o zasiłek dla bezrobotnych w innym państwie, 2 dokumenty nadające uprawnienie do transferu zasiłku z Polski do innych państw oraz przyjęto do realizacji 335 dokumentów uprawniających do transferu zasiłku z krajów Wspólnoty do Polski.

Istotnym kierunkiem działalności pozostawało również **międzynarodowe pośrednictwo pracy w ramach sieci EURES**. Celem jest m.in. udostępnianie ofert pracy od pracodawców zagranicznych, informowanie o warunkach pracy i edukacji w krajach będących w sieci EURES. W 2021 roku z usług sieci EURES na terenie województwa świętokrzyskiego skorzystały łącznie 951 osób. W ubiegłym roku udostępniono 383 oferty pracy nadesłane w ramach sieci EURES na 2 312 stanowisk pracy. Oferty pochodziły głównie od pracodawców z Niemiec, Norwegii, Holandii, Irlandii i Finlandii.

Równolegle WUP realizował w skali ogólnowojevodzkiej zadania polegające na organizowaniu, koordynowaniu, świadczeniu usług **poradnictwa zawodowego i informacji zawodowej**, a także upowszechnianie informacji zawodowych na terenie województwa. W ramach usługi poradnictwa zawodowego mieszczą się porady i informacje zawodowe świadczone w formie indywidualnej i grupowej. Adresatami są osoby bezrobotne i poszukujące pracy, osoby pracujące zmierzające zmienić zawód, przekwalifikować się lub podnieść swoje umiejętności zawodowe oraz pracodawcy i ich pracownicy z województwa świętokrzyskiego. To także młodzież szkół ponadgimnazjalnych

z województwa świętokrzyskiego. Usługami w zakresie doradztwa zawodowego i planowania kariery w roku 2021 objęto 1 742 osoby. Doradcy zawodowi WUP na bieżąco współpracowali z kadrą doradczą Miejskiego i Powiatowych Urzędów Pracy w zakresie synchronizacji regionalnego systemu doradztwa i podnoszenia dostępności i efektywności oferowanych

usług. W 2021 roku zorganizowano cztery szkolenia dla kadry publicznych służb zatrudnienia województwa świętokrzyskiego, w których udział wzięło 78 pracowników.

Istotnym aspektem skutecznego doradztwa zawodowego i planowania kariery była **współpraca WUP ze szkołami i placówkami oświatowymi** w zakresie wsparcia osób młodych w wyborze drogi edukacyjno-zawodowej. Wojewódzki Urząd Pracy prowadził warsztaty w formie on-line oraz stacjonarnie dla uczniów szkół ponadpodstawowych województwa świętokrzyskiego, z których skorzystało łącznie 648 osób, w tym 470 uczniów on-line oraz zajęcia, warsztaty i konsultacje zawodowe dla studentów, którymi objęto 87 osób. W okresie epidemii, ze względu na brak możliwości bezpośredniego kontaktu z klientami, doradcy zawodowi opracowywali i regularnie publikowali w mediach społecznościowych oraz na stronie internetowej WUP materiały informacyjne dotyczące m.in. sytuacji na rynku pracy, metod poszukiwania zatrudnienia w czasie pandemii, tworzenia profesjonalnych dokumentów aplikacyjnych czy zakładania działalności gospodarczej.

Wojewódzki Urząd Pracy był również organizatorem przedsięwzięć popularyzujących ideę całonocnego doradztwa kariery oraz przedsiębiorczości. W ramach obchodzonych cyklicznie: **Światowego Tygodnia Przedsiębiorczości, Europejskich Dni Pracodawców** oraz **Ogólnopolskiego Tygodnia Kariery** prowadzono konsultacje indywidualne, warsztaty dla młodzieży szkolnej, studentów, klientów powiatowych urzędów pracy oraz pracodawców z terenu województwa świętokrzyskiego. Tematyka ww. działań dotyczyła m.in.: wyboru zawodu, rozwoju kompetencji, poszukiwania pracy, zakładania działalności gospodarczej. Ponadto na zaproszenie partnerów rynku pracy WUP uczestniczył w targach i giełdach pracy, podczas których udzielane zostało niezbędne wsparcie osobom poszukującym pracy.

Fundamentem skutecznej synchronizacji systemu aktywizacji zawodowej z potrzebami rynku pracy, w tym efektywnej współpracy z pracodawcami, jest bieżący **monitoring rynku pracy**. WUP prowadził ustawiczne działania polegające na realizacji badań statystycznych, będących podstawą opracowania problemowych - kompleksowych i okresowych analiz regionalnego rynku pracy. W roku 2021 WUP opracował m.in. „Analizę i ocenę sytuacji na rynku pracy w województwie świętokrzyskim w 2020 roku”, „Analizę potrzeb rynku pracy w ujęciu podmiotowym i przedmiotowym na potrzeby opracowania założeń programu Regionalnego na lata 2021 – 2027”, „Efektywność podstawowych form aktywizacji zawodowej bezrobotnych

realizowanych w ramach programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej w województwie świętokrzyskim w powiatach woj. świętokrzyskiego w 2020 roku". W ramach **badania popytu na pracę na lokalnych rynkach pracy** zrealizowano m.in. badanie internetowych ofert pracy dla województwa świętokrzyskiego, prognozę *Barometr zawodów 2022* (we współpracy z powiatowymi urzędami pracy, prywatnymi agencjami pośrednictwa pracy oraz partnerami rynku pracy), jak również badanie *Świętokrzyskie firmy wobec pandemii*, obejmujące podmioty korzystające ze wsparcia udzielanego przez WUP w ramach *Tarcz Antykryzysowych*.

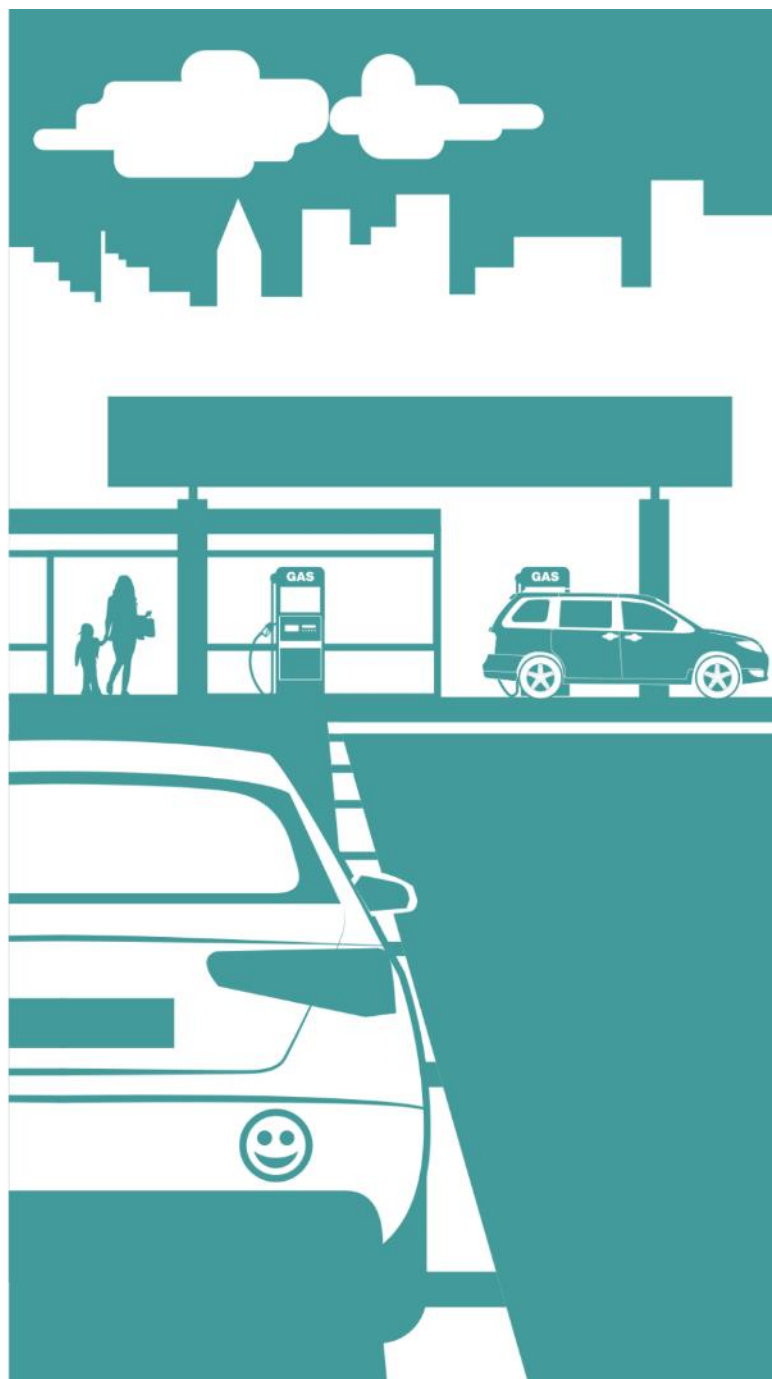
Prowadzono stały monitoring **zwolnień w zakładach pracy z przyczyn nie dotyczących pracowników, jak również działania na rzecz harmonizowania kształcenia i szkolenia zawodowego z potrzebami rynku pracy**. Opracowano 165 informacji na potrzeby opiniowania przez Wojewódzką Radę Rynku Pracy kierunków kształcenia branżowego w regionie, sporządzono projekt wykazu zawodów, w których za przygotowanie zawodowe młodocianych pracowników może być dokonywana refundacja, o której mowa w art. 12 ust. 6 *ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy*. Wykaz został pozytywnie zaopiniowany przez Wojewódzką Radę Rynku Pracy, przyjęty przez Zarząd Województwa, a następnie opublikowany w Dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego.

Istotnym aspektem działalności analityczno-badawczej było **upowszechnianie wyników badań oraz bieżących informacji o rynku pracy** na stronie internetowej WUP, w mediach regionalnych i społecznościowych, na konferencjach i spotkaniach tematycznych organizowanych przez WUP oraz parterów rynku pracy, takich jak m.in. Kuratorium Oświaty w Kielcach, Świętokrzyska Wojewódzka Komenda Ochotniczych Hufców Pracy, Rada Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych Województwa Świętokrzyskiego, a także na cyklicznych posiedzeniach Wojewódzkiej Rady Rynku Pracy.

Szczegółowe informacje na temat działań w obszarze Bezrobocie i rynek pracy znajdują się w Załączniku I do Raportu o stanie województwa świętokrzyskiego w 2021 roku.

INFRASTRUKTURA

TRANSPORT I KOMUNIKACJA

Działania w ramach obszaru infrastruktura, transport i komunikacja Zarząd Województwa Świętokrzyskiego realizuje przy pomocy Departamentu Infrastruktury, Transportu i Komunikacji UMWS oraz podległej samorządowi województwa jednostki - Świętokrzyskiego Zarządu Dróg Wojewódzkich w Kielcach. Departament sprawuje też nadzór nad Wojewódzkim Ośrodkiem Ruchu Drogowego w Kielcach, a także prowadzi nadzór właścicielski oraz obsługuje wykonywanie praw z akcji Samorządu Województwa w spółce prawa handlowego POLREGIO S.A. Ponadto, do zadań Departamentu należą również te, wynikające ze sprawowanej funkcji zarządzającego lotniskiem w Masłowie, jak również z zakresu obsługi samej nieruchomości.

Rok 2021 – podobnie jak 2020 – upłynął dyktowany rytmem fal pandemii wirusa Sars-CoV-2, choć czasokres z jakim społeczeństwa na świecie mierzą się z COVID-19 pozwolił na uspokojenie sytuacji w transporcie. Najbardziej widoczne skutki tych zmian niewątpliwie obrazuje tendencja związana z ilością pasażerów w komunikacji publicznej, wysokości dopłat do biletów ulgowych i ilości realizowanych przez prywatnych przewoźników drogowych kursów.

Na podstawie zawartej 10.11.2020r. pomiędzy Województwem Świętokrzyskim a POLREGIO S.A. umowy o świadczenie usług publicznych w zakresie wykonywania kolejowych przewozów pasażerskich na terenie województwa świętokrzyskiego w okresie od 13 grudnia 2020 roku do dnia 14 grudnia 2030 roku, w/w Operator odnotował w całym 2021 r. wzrost o ok. 200 tys. liczby przewiezionych pasażerów w stosunku do roku ubiegłego. W sumie **z regionalnych połączeń kolejowych skorzystało ponad 1,7 mln pasażerów**, choć uwzględnić też należy, że w ramach odrębnych: umowy/ porozumienia Województwo Świętokrzyskie wzorem lat ubiegłych zlecało organizację połączeń kolejowych Województwu Małopolskiemu (na odcinku od Sędziszowa do granicy woj. w stronę Krakowa) oraz Województwu Podkarpackiemu (na odc. od Sandomierza do granicy woj. w stronę Stalowej Woli/Tarnobrzega).

W ofercie połączeń kolejowych – poza ograniczeniami oferty wynikającymi z prac torowych i zamknięciami wdrożonymi przez PKP PLK S.A. od 1.01 do 11.12.2021 r. - nie dokonywano znaczących korekt. Natomiast wraz z wprowadzonym z dniem 12 grudnia 2021 r. rozkładem jazdy pociągów edycji 2021/2022 **przywrócono, po 12-letniej przerwie ruch pociągów pasażerskich na linii kolejowej nr 25, na odcinku Skarżysko-Kamienna – Końskie – gr. województwa/Łódź z obiecującą frekwencją na poziomie 13 tys. pasażerów** (12.12-31.12.2021 roku). Ponadto zmodyfikowano rozkład jazdy pociągów kursujących z Kielc w

kierunku Katowic, co wiązało się z zawieszeniem ich obsługi linią nr 61 i dalej nr 4 (przez Włoszczowę), natomiast wzmocniono obsługę na linii kolejowej nr 62 (przez Sędziszów). Wraz z nowym rozkładem jazdy wydłużono również relację pociągów kursujących z Buska Zdroju, i obecnie 1 para kursuje bezpośrednio do Katowic oraz 1 para do Częstochowy. Nowością w ofercie wdrożonej od 12 grudnia 2021 r. jest również uruchomiona dodatkowa para relacji Kielce – Busko-Zdrój oraz Kielce – Sędziszów. W związku z powyższym, Operator tj. POLREGIO S.A. **w 2021 r. wykonał ponad 2 mln pracy eksploatacyjnej w naszym regionie.**

Poza korzystnym dla pasażera rozkładem jazdy, atrakcyjną ceną biletu w ramach taryfy „Bilet Świętokrzyski” i wysokiej jakości taborem, sukces kolei tworzy sprzyjająca infrastruktura. Zarządcą sieci kolejowych w kraju jest **PKP PLK S.A.**, która **kontynuowała na terenie województwa świętokrzyskiego kluczowe inwestycje:**

- 1) **„Budowa linii kolejowej nr 582 Czarncza – Włoszczowa Płn.”** - finansowanego w ramach RPOWŚ 2014-2020. W 2021 r. została wydana przez Wojewodę Świętokrzyskiego decyzja o zatwierdzeniu projektu budowlanego i udzieleniu pozwolenia na budowę z rygiem natychmiastowej wykonalności. Powyższe umożliwiło rozpoczęcie prac związanych z budową łącznicy;
- 2) **„Budowa zintegrowanego systemu komunikacyjnego wraz z przejściem pod torami w obrębie dworca kolejowego stacji Skarżysko-Kamienna”** finansowanego również w ramach RPOWŚ 2014-2020 - w drugiej połowie 2021 roku przekazany został wykonawcy plac budowy, umożliwiając tym samym realizację robót budowlanych;
- 3) **„Prace na linii kolejowej nr 25 na odcinku Skarżysko-Kamienna – Sandomierz”** realizowanego w ramach Programu Operacyjnego Polska Wschodnia 2014-2020.

Co istotne również, w 2021 roku Województwo Świętokrzyskie działając w uzgodnieniu z Województwem Łódzkim pozyskało **Wstępne Studium Planistyczno-Prognostyczne dla projektu pn. „Modernizacja i elektryfikacja linii kolejowej nr 25 na odcinku Tomaszów Mazowiecki – Skarżysko-Kamienna”**, umożliwiające przystąpienie do II etapu naboru do Programu Uzupełniania Lokalnej i Regionalnej Infrastruktury Kolejowej – Kolej+ do 2028 roku. Zakwalifikowanie wskazanego wyżej projektu do programu Kolej+ umożliwi pozyskanie dla niego studium projektowo-technicznego wraz z niezbędnymi decyzjami administracyjnymi.

Niestety rok 2021 był trudny dla przewoźników drogowych, co w dużej mierze wynikało z ograniczenia częściowego obsługiwanych linii wobec braku zainteresowania pasażerów, wysokich kosztów prowadzenia działalności przewozowej i braku kierowców. Przewozy regularne osób w krajowym transporcie drogowym były realizowane w regionie na podstawie m.in. **203 aktywnych zezwoleń** (mniej o 23 w stosunku do 2020 roku) wydanych przez Marszałka Województwa na podstawie ustawy z dnia 6 września 2001 roku o transporcie drogowym **dla 61 przewoźników**. W sumie w roku 2021 wydanych zostało tylko **13 nowych zezwoleń na wykonywanie regularnych oraz 8 zezwoleń na wykonywanie regularnych specjalnych przewozów osób** w krajowym transporcie drogowym, przy **wygaszonych 34 zezwoleniach** na wykonywanie regularnych oraz 2 zezwoleniach na wykonywanie regularnych specjalnych przewozów osób.

Powyższa sytuacja znalazła odzwierciedlenie w danych finansowych związanych z uzyskiwaniem dopłat i rekompensat z budżetu państwa do ulg ustawowych stosowanych przez przewoźników i organizatorów publicznego transportu zbiorowego. W roku 2021 Samorząd Województwa Świętokrzyskiego miał zawartych łącznie **108 umów określających zasady i tryb przekazywania dopłat z przewoźnikami oraz 14 umów z Organizatorami** (3 powiaty i 11 gmin)¹⁹, na podstawie których **wypłacono łączną kwotę w wysokości 16 224 764 zł²⁰** tytułem sprzedaży 609 878 szt. biletów ulgowych (w tym: 428 893 szt. – bilety miesięczne, 180 985 szt. – bilety jednorazowe).

W 2021 r. województwo świętokrzyskie realizowało program pomocowy **SA.62603 – COVID Support to bus operators** dla dotkniętych pandemią przewoźników wykonujących przewozy regularne osób w krajowym transporcie drogowym oraz organizatorów publicznego transportu zbiorowego²¹.

Na podstawie złożonych wniosków o wypłatę, **wsparcie otrzymało 46 przedsiębiorców na łączną kwotę 2 353 094,94 zł.**

¹⁹ w roku 2020 ogółem 108 umów;

²⁰ o kwotę 1.453.983,99 zł mniej niż w roku 2020;

²¹ art. 15 a ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz decyzji KE.

Mierząc się z wyzwaniami transportowymi, w dniu 16 czerwca 2021 r. Zarząd Województwa podjął Uchwałę Nr 3840/21 w sprawie przystąpienia do **aktualizacji „Planu zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego Województwa Świętokrzyskiego”** zatwierdzonego przez Sejmik Województwa Uchwałą Nr XLVIII/858/14 z dnia 27 października 2014 r. Prace w tym zakresie są nadal kontynuowane, a ich efekty będą stanowiły podwaliny organizowanego przez Marszałka jako organizatora, publicznego transportu zbiorowego na wojewódzkich liniach użyteczności publicznej.

Dążąc równolegle do usystematyzowania działań na innych polach w obszarze infrastruktury, Zarząd Województwa Świętokrzyskiego zlecił w roku 2021 Świętokrzyskiemu Biuru Rozwoju Regionalnego

w Kielcach opracowanie:

- 1) **Planu rozwoju sieci drogowej województwa** wraz z planem finansowym budowy, przebudowy, remontu, utrzymania i ochrony dróg oraz drogowych obiektów inżynierskich²²;
- 2) **Koncepcji programowo-przestrzennej rozwoju zagospodarowania lotniska w Masławie.**

W/w dokumenty będą określały kierunki długofalowej polityki działania w wyznaczonych obszarach, priorytety inwestycyjne Samorządu i stanowiły jednocześnie integralną część przygotowywanego *Regionalnego Planu Transportowego do 2030 roku*, którego zatwierdzenie warunkuje uruchomienie finansowania projektów infrastrukturalnych ze środków UE w horyzoncie 2021-2027.

Tymczasem jednak, w przypadku Świętokrzyskiego Zarządu Dróg Wojewódzkich w Kielcach w 2021 roku kontynuowane były prace projektowe zgodnie z podpisanymi umowami - według *Załącznika I do Raportu o stanie województwa świętokrzyskiego w 2021 roku*. Jednostka **zrealizowała zadania współfinansowane ze środków unijnych na łączną wartość – 47 542 533,24 zł**. Ponadto zrealizowane były **zadania roczne i wieloletnie na kwotę – 59 735 036,61 zł** oraz zadania bieżące na kwotę – 43 813 264,32 zł. Głównym celem podejmowanych działań i przedsięwzięć była przede wszystkim poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego. Poza **1050 km dróg**

²² Uchwała Zarządu Województwa Świętokrzyskiego Nr 3655/21 z dnia 28 kwietnia 2021 roku

wojewódzkich, w roku 2021 w zasobie Świętokrzyskiego Zarządu Dróg Wojewódzkich znajdowało się łącznie **185,5 km ścieżek rowerowych (w tym nowo wybudowanych 2,0 km)**.

Uwzględniając fakt wysokokosztowych inwestycji drogowych, Samorząd Województwa aktywnie

i z powodzeniem pozyskiwał środki w ramach programów rządowych, i tak:

- 1) w ramach **Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych**, Województwo Świętokrzyskie złożyło wniosek na zadanie pn.: „Rozbudowa drogi wojewódzkiej 754 na odcinku od km 0+000 do 1+912 w Ostrowcu Świętokrzyskim wraz z rozbudową mostu na rzece Kamiennej”, na którą otrzymało wstępną Promesę z Banku Gospodarstwa Krajowego **na kwotę 86 990 493,23 zł**;
- 2) w ramach **Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg** Województwo otrzymało **dofinansowanie z budżetu państwa na kwotę 103 785 907, 00 zł**, w wyniku czego ma zostać wybudowana ulica Lwowska Bis w Sandomierzu, obwodnica Morawicy oraz drugi etap obwodnicy Włoszczowy;
- 3) w roku 2021 została również **podpisana umowa o dofinansowanie** zadania pn. „Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 744 na odc. Tychów Stary – Starachowice wraz z budową obwodnicy m. Starachowice/ Budowa przeprawy mostowej na rz. Kamiennej wraz z drogami dojazdowymi w ciągu obwodnicy Starachowic na DW744 od km ok. 35+536,68 na DW744 do km ok. 262+377,28 na DK42/ **w ramach Rządowego Funduszu Dróg, gdzie wartość dofinansowania inwestycji z budżetu państwa wynosi 96 000 000,00 zł**.

Swoje zadania bez większych zakłóceń realizował **Wojewódzki Ośrodek Ruchu Drogowego w Kielcach** – w roku sprawozdawczym **przeprowadzonych zostało 42 655 egzaminów praktycznych i 23 801 teoretycznych**. W tym zakresie, do Marszałka Województwa złożonych zostało **łącznie 26 skarg** dotyczących oceny i przebiegu egzaminów państwowych na prawo jazdy z zakresu praw jazdy kat. A, B, C i D, w tym:

- wobec 10 skarg wszczęto postępowanie administracyjne,
- 14 skarg zostało uznanych za bezzasadnych,
- 1 skarga została wycofana przez skarżącego,

- 1 skarga nie dotyczyła nieprawidłowości względem przepisów ustawy o kierujących pojazdami.

Również i sytuacja finansowa Ośrodka uległa poprawie - **przychody WORD w 2021 roku ukształtowały się na poziomie 7.851.941,66 zł przy kosztach ogólnych w wysokości 7.791.862,99 zł.**

Podsumowując, zadania samorządu województwa w obszarze infrastruktury i transportu realizowane były zgodnie z zaplanowanymi harmonogramami, choć cieniem kładły się na ich tempo kwestie pandemii, trudnej sytuacji gospodarczej, deficytu wykwalifikowanej kadry, czy wreszcie wzrost cen dóbr i usług.

Szczegółowe informacje na temat działań w obszarze Infrastruktura, transport i komunikacja znajdują się w Załączniku I do Raportu o stanie województwa świętokrzyskiego w 2021 roku.

EDUKACJA

Zarząd Województwa Świętokrzyskiego realizuje działania na rzecz edukacji głównie za pośrednictwem Departamentu Edukacji, Sportu, Turystyki i Spraw Zagranicznych UMWS oraz pięciu wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych oświaty:

1. Zespołu Szkół Specjalnych przy Świętokrzyskim Centrum Rehabilitacji w Czarnieckiej Górze,
2. Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Morawicy,
3. Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Skarżysku-Kamiennej,
4. Świętokrzyskiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Kielcach,
5. Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Kielcach.

Prowadzą one działalność statutową. W 2021 roku Świętokrzyskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Kielcach realizowało projekty edukacyjne (szczegółowe informacje na ten temat zamieszczono w Załączniku I *do Raportu o stanie województwa świętokrzyskiego w 2021 roku*).

W 2021 roku kontynuowane były działania związane z realizacją **Świętokrzyskiego programu stypendialnego** oraz **Świętokrzyskiego programu stypendialnego dla uczniów szkół zawodowych**. Programy realizowane są w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014 - 2020, Oś priorytetowa 8. Rozwój edukacji i aktywne społeczeństwo. **W 2021 roku w obu programach stypendium otrzymało łącznie 450 uczniów. Kwota przeznaczona na te stypendia wyniosła 2 322 000 zł.**

Kolejnym przedsięwzięciem kontynuowanym w 2021 roku, jednak w nieco zmodyfikowanej formule, było wspieranie uczniów i studentów poprzez przyznawanie im nagród i stypendiów „**Talenty Świętokrzyskie**” w ramach „**Świętokrzyskiego Programu Wspierania Edukacji Wybitnie Uzdolnionych Uczniów Talenty Świętokrzyskie**” oraz „**Regulaminu przyznawania stypendiów Samorządu Województwa Świętokrzyskiego Talenty Świętokrzyskiego**”. Celem ww. uregulowań jest promocja uzdolnionych uczniów i studentów z terenu województwa świętokrzyskiego, którzy mają osiągnięcia edukacyjne, naukowe lub artystyczne. W 2021 roku przyznano **14 nagród** na kwotę 44 100 zł oraz **3 stypendia** na kwotę 11 400 zł. **Łącznie na ten cel w 2021 roku przeznaczono środki w wysokości 55 500 zł.**

Podobnie jak w latach poprzednich, na podstawie „Zasad udzielania pomocy materialnej w formie stypendiów Samorządu Województwa Świętokrzyskiego dla Polaków oraz osób polskiego pochodzenia ze Wschodu”, stanowiących załącznik do uchwały nr VI/126/15 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 23 marca 2015 r., **przyznano stypendia**

młodym Polakom oraz osobom polskiego pochodzenia ze Wschodu, którzy studiuje na świętokrzyskich uczelniach. Stypendia są formą wsparcia tych osób w ich zamiarze kontynuowania lub rozpoczęcia studiów stacjonarnych, ale także wzmocnienie świętokrzyskich szkół wyższych poprzez pomoc w otwarciu się na nowe możliwości związane z rekrutacją na studia osób zza naszej wschodniej granicy. **W 2021 roku stypendia otrzymało 40 osób (32 studentów z Ukrainy, 5 z Mołdawii oraz 3 z Białorusi). Kwota przeznaczona na ten cel to 86 500 zł.**

W 2021 roku ogłoszono otwarty konkurs ofert na wsparcie realizacji zadań publicznych Województwa Świętokrzyskiego z zakresu nauki, edukacji, oświaty i wychowania oraz konkurs „**Świętokrzyskie dla Młodych**” na wsparcie realizacji zadań publicznych o charakterze edukacyjnym i wychowawczym, wzmacniających postawy społeczne i obywatelskie młodzieży z regionu świętokrzyskiego. **W ramach pierwszego konkursu podpisano 28 umów z podmiotami spoza sektora finansów publicznych. Wykorzystana kwota (wraz z dwiema dotacjami przyznanymi w trybie pozakonkursowym) to 93 745,64 zł, natomiast w drugim konkursie – 12 umów z wykorzystaną kwotą 59 640 zł.**

Szczególnym działaniem o charakterze edukacyjnym skierowanym do młodych mieszkańców regionu jest **Młodzieżowy Sejmik Województwa Świętokrzyskiego**, który został utworzony w 2018 r. Obecnie trwa jego druga kadencja. Aktualnie tworzy go grupa 32 aktywnych osób – reprezentantów młodzieżowych rad, przedstawicieli samorządów uczniowskich i studenckich, organizacji pozarządowych. Przewodniczącą MSWŚ jest Veronika Kurdybakha.

W 2021 roku młodzieżowi radni obradowali na 5 sesjach, podejmując 23 uchwały. Ze względu na sytuację epidemiczną związaną z COVID-19, niektóre posiedzenia odbywały się zdalnie w formie wideokonferencji. Młodzieżowi radni pracują w 10 komisjach problemowych: kultury i sportu; edukacji; promocji; aktywizacji młodzieży; współpracy zagranicznej; przedsiębiorczości; ochrony środowiska; statutowej; komisji do prac nad Strategią Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ oraz komisji przygotowawczej. Gremium to ma charakter inicjatywny, wnioskodawczy i konsultacyjno-doradczy dla organów Samorządu Województwa Świętokrzyskiego. Opiniowało projekty uchwał naszego regionalnego parlamentu, m.in. programy stypendialne, stypendia sportowe, czy też program współpracy z organizacjami pozarządowymi, zgłaszając swoje uwagi i sugestie.

Młodzieżowy Sejmik aktywnie włączył się w prace nad Strategią Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+. W ramach konsultacji społecznych radni organizowali spotkania w szkołach, na których prezentowali założenia tego dokumentu i dyskutowali na temat przyszłości naszego regionu. Zgłoszone przez młodzież uwagi zostały uwzględnione przy tworzeniu tego dokumentu.

MSWŚ przyjął także stanowisko w sprawie ujęcia komponentu doradczego dla młodych przedsiębiorców w ramach projektu "Vouchery na start". Reprezentanci tego gremium zostali powołani do Rady ds. Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego, Świętokrzyskiej Rady Innowacji oraz zespołu ds. opracowania założeń nowego RPOWŚ na lata 2021-2027, uczestniczą także w pracach Komisji Odznaki Honorowej Województwa Świętokrzyskiego. Zaangażowali się w promocję Narodowego Spisu Powszechnego, wzięli także udział w warsztatach dotyczących zasad tworzenia dokumentów strategicznych. Młodzieżowy Sejmik aktywnie uczestniczył w konsultacjach rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o samorządzie gminnym, ustawy o samorządzie powiatowym oraz ustawy o samorządzie województwa, wprowadzającego prawne umocowania funkcjonowania młodzieżowych rad gmin, powiatów i młodzieżowych sejmików województw. W tej sprawie młodzieżowi radni zabierali głos m.in. podczas posiedzenia sejmowej podkomisji stałej do spraw młodzieży, przygotowali także opinię zawierającą propozycje zmian zapisów w projekcie nowelizowanej części ustawy.

Młodzieżowi radni podjęli uchwałę w sprawie Banku Pomysłów i Inicjatyw Młodzieżowych. Swoje propozycje przedsięwzięć istotnych dla aktywizacji świętokrzyskiej młodzieży do końca marca 2022 r. mogły zgłaszać młodzieżowe rady, organizacje pozarządowe, instytucje publiczne oraz jednostki samorządu terytorialnego. Przedsięwzięcie to zainicjowało prace nad stworzeniem dokumentu strategicznego województwa na rzecz młodzieży "Młodzi dla Świętokrzyskiego 2030+". Powołana przez Młodzieżowy Sejmik Komisja Statutowa pracowała nad dostosowaniem Statutu MSWŚ do zmian wynikających z nowelizacji ustawy o samorządzie województwa, obowiązujących od 23 czerwca 2021 r. Prace nad tym dokumentem zakończyły się przyjęciem pozytywnej opinii.

Młodzieżowy Sejmik podpisał porozumienia o współpracy z jednostkami Samorządu Województwa: Pedagogiczną Biblioteką Wojewódzką, Wojewódzkim Domem Kultury w Kielcach oraz Świętokrzyskim Centrum Doskonalenia Nauczycieli. Komisja Współpracy

Zagranicznej, wspólnie z Winnicką Radą Studencką, realizowała projekt adresowany do studentów uczelni wyższych województwa świętokrzyskiego, który - ze względu na stan pandemii - odbywał się online.

We współpracy z Kancelarią Sejmiku Młodzieżowy Sejmik zorganizował i przeprowadził Konkurs na logo MSWŚ. Wzięli w nim udział uczniowie szkół ponadpodstawowych i studenci. Zwycięski projekt jest znakiem rozpoznawczym Młodzieżowego Sejmiku, wykorzystywanym do celów reklamowych, korespondencyjnych i promocyjnych.

Wspólnie z Kancelarią Sejmiku i Departamentem Edukacji, Sportu i Turystyki Młodzieżowy Sejmik był także inicjatorem **Konkursu Wiedzy o Ziemi Świętokrzyskiej**, w którym uczestniczyli uczniowie szkół ponadpodstawowych. Miał on na celu rozbudzenie zainteresowań Ziemią Świętokrzyską, jej historią, tradycjami, walorami turystycznymi oraz promowanie wiedzy o samorządzie terytorialnym.

Z działalnością tego gremium oraz podejmowanymi przez niego inicjatywami zapoznali się uczestnicy międzynarodowego projektu "Cities for YOUTH" realizowanego przez Gminę Starachowice w ramach Programu Erasmus+. Młodzi ludzie z Portugalii, Grecji, Hiszpanii i Litwy spotkali się z władzami regionu świętokrzyskiego i młodzieżowymi radnymi.

Dzięki działalności w MSWŚ, młodzi ludzie mogą aktywnie uczestniczyć w procesie decyzyjnym, zachęcając radnych województwa do działania, skłaniając do podejmowania inicjatyw na rzecz młodych mieszkańców regionu. Uczą się również samodzielności, poszerzają horyzonty, poznają nowych ludzi.

Szczegółowe informacje na temat działań w obszarze Edukacja znajdują się w Załączniku I do Raportu o stanie województwa świętokrzyskiego w 2021 roku.

KULTURA I DZIEDZICTWO

NARODOWE

Zadania z zakresu kultury i ochrony dziedzictwa narodowego Zarząd Województwa Świętokrzyskiego realizuje poprzez Departament Kultury i Dziedzictwa Narodowego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego, podległe Samorządowi Województwa Świętokrzyskiego jednostki (Filharonię Świętokrzyską im. Oskara Kolberga, Wojewódzki Dom Kultury im. Józefa Piłsudskiego, Wojewódzką Bibliotekę Publiczną im. Witolda Gombrowicza i Muzeum Wsi Kieleckiej) oraz instytucje współprowadzone, tj. Muzeum Narodowe w Kielcach, Europejskie Centrum Bajki im. Koziołka Matołka w Pacanowie, Muzeum Zamkowe w Sandomierzu oraz Teatr im. Stefana Żeromskiego w Kielcach.

Wśród istotnych działań podjętych w 2021 r. było zawarcie aneksu nr 1 w dniu 20 grudnia 2021 r. do umowy z dnia 11 grudnia 2019 r. przez Województwo Świętokrzyskie z Ministrem Kultury i Dziedzictwa Narodowego w sprawie prowadzenia Muzeum Zamkowego w Sandomierzu jako wspólnej instytucji kultury. W celu zapewnienia stabilnego rozwoju i wzbogacenia oferty kulturalnej, na podstawie wyżej wymienionej umowy, począwszy od 2022 roku muzeum będzie otrzymywało corocznie 1,5 mln zł na działalność kulturalną z budżetu województwa świętokrzyskiego oraz 1,5 mln zł z budżetu państwa.

W ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi przeprowadzono otwarty konkurs ofert na wsparcie realizacji zadań publicznych Województwa Świętokrzyskiego z zakresu kultury w 2021 roku. Pomimo epidemii COVID-19 podjęto współpracę z 67 podmiotami oraz udzielono dotacji na ogólną sumę przekraczającą 448 683,93 zł.

W zakresie dziedzictwa kulturowego przeprowadzono konkurs o udzielenie dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków, położonych na obszarze województwa świętokrzyskiego. Udzielono 23 dotacje na łączną kwotę 400 000,00 zł. W wyniku przeprowadzonych prac zabezpieczono i utrwalono substancję zabytkową, zahamowano procesy jej destrukcji, a także wykonano dokumentację, zachowano autentyczne formy obiektów dla przyszłych pokoleń, przywrócono oraz utrzymano estetyczny wygląd obiektów zabytkowych, zarówno świeckich jak i sakralnych.

W 2021 roku wsparcie na prace remontowe i konserwatorskie obiektów zabytkowych otrzymało także Muzeum Wsi Kieleckiej w Kielcach w formie dotacji celowej na kwotę 300 000,00 zł, z czego wykorzystano 299 628,65 zł. Środki finansowe zostały wykorzystane na zakup drewna koniecznego do wykonania prac remontowo-konserwatorskich eksponatów, budynków i małej architektury oraz innych środków konserwatorskich i materiałów

budowlanych do bieżących działań konserwatorskich i remontowych, a także na konserwację i renowację 9 książek oraz 5 oleodruków.

Muzeum Wsi Kieleckiej w Kielcach otrzymało również pomoc finansową w kwocie 68 804,00 zł, z czego wykorzystało 56 297,54 zł na wkład do projektu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Sytuacja związana z epidemią COVID-19 znacznie ograniczyła działalność kulturalną w 2021 roku w naszym województwie. Zaniechano organizowania większości wydarzeń kulturalnych, konkursów

w dziedzinie kultury, uroczystości jubileuszowych twórców oraz innych przedsięwzięć współfinansowanych przez Samorząd Województwa Świętokrzyskiego. Przedsięwzięciami, które pomimo trudnej sytuacji epidemicznej udało się zrealizować były m.in.:

1. **W październiku 2021 r. Teatr im. Stefana Żeromskiego w Kielcach oficjalnie podjął współpracę z Teatrem Narodowym Islandii.** Siedzibę tymczasową kieleckiej sceny odwiedził Magnús Thórdarson. Dyrektorzy obu teatrów podpisali umowę, na mocy której pracownicy obu placówek wymienią się doświadczeniami artystycznymi, a także administracyjno-organizacyjnymi. Efektem współpracy będzie nowy tekst dramatyczny o Polakach emigrujących na Islandię - i ich strategiach stawania się częścią nowej wspólnoty. Współpraca została przewidziana na następne trzy lata i zostanie zakończona wizytą Islandczyków w Kielcach oraz prezentacją ich spektaklu na remontowanej historycznej scenie przy ulicy Sienkiewicza. Partnerstwo realizowane jest w ramach projektu "Przebudowa zabytkowego Teatru im. Stefana Żeromskiego w Kielcach na potrzeby zachowania dziedzictwa kulturowego i poszerzenia działalności kulturalno-edukacyjnej".
2. Teatr realizuje strategiczne zadanie jakim jest **„Przebudowa, rozbudowa i nadbudowa zabytkowego obiektu Teatru im. Stefana Żeromskiego w Kielcach”**, z udziałem środków MKiDN, RPO WŚ 2014-2020 o wartości ogólnej ponad 90 mln złotych.
3. **Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. W. Gombrowicza w Kielcach zakupiła „Książkomat”** - urządzenie do samoobsługowego wypożyczania książek. Książkomat umożliwia wypożyczanie i zwrot książek 7 dni w tygodniu 24 godziny na dobę, a ponadto

w okresie pandemii zapewnia bezpieczne korzystanie z usług biblioteki bez kontaktu z pracownikami i innymi czytelnikami. Zainstalowano go przed budynkiem biblioteki.

4. Zorganizowany został **Festiwal 29. Świętokrzyskie Dni Muzyki** w Filharmonii Świętokrzyskiej im. O. Kolberga. Festiwal obejmował 2 koncerty z udziałem orkiestry Filharmonii Świętokrzyskiej, 3 koncerty kameralne, 1 koncert jazzowy, 1 koncert rodzinny, oraz projekcje filmu i wystawę tematyczną połączoną z promocją książki poświęconej Zygmuntowi Krauzemu. Ponadto Filharmonia Świętokrzyska zorganizowała 219 wydarzeń muzycznych, w tym 35 koncertów symfonicznych, 3 koncerty poza siedzibą instytucji oraz 134 audycje muzyczne w szkołach i przedszkolach.
5. Świętokrzyskich artystów, twórców, naukowców i animatorów działalności kulturalnej uhonorowano za działalność na rzecz upowszechniania kultury i dziedzictwa kulturowego **Świętokrzyską Nagrodą Kultury**. Wręczono 10 nagród II stopnia oraz 2 nagrody honorowe.
6. Wojewódzki Dom Kultury przy współpracy z Kościołem Garnizonowym MB Królowej Polski w Kielcach po raz kolejny zorganizował **IX Międzynarodowy Konkurs Kolęd i Pastoralek Świątecznych „Kolęda Płynie z Wysokości...”**, w którym udział wzięło ok. 400 osób.
7. Po raz kolejny WDK był współorganizatorem warsztatów w ramach projektu **„Bardzo Młoda Kultura”**. Projekt trwał w latach 2019-2021.
8. WDK był organizatorem kilku wystaw. Wśród nich należy wymienić wystawę fotografii Jolanty Rycerskiej „Bajki niczyje”. Otwarcie tej wystawy zainauguowało działalność nowej przestrzeni wystawienniczej WDK – **Galerii u Strasza**. Kustoszem galerii został Okręg Świętokrzyski Związku Polskich Artystów Fotografików w Kielcach.
9. Wojewódzki Dom Kultury w Kielcach tradycyjnie zorganizował **Międzynarodowy Festiwal Piosenkarzy Dziecięcych i Młodzieżowych im. Henryka Morysa i Andrzeja Litwina**.
10. Pod hasłem **Mistrzowie Słowa i Dźwięku** w okresie czerwiec – sierpień 2021 odbył się **19. Międzynarodowy Festiwal Kultury Dziecięcej. Pacanów - Gruzja 2021**, obejmujący różnorodne warsztaty m.in. z zakresu kaligrafii gruzińskiej, kowalstwa artystycznego, garncarskie czy ceramiczne. Festiwal odbył się w dwójakiej formie: online i stacjonarnie. W ramach wydarzenia odbyły się warsztaty cyrkowe w wykonaniu Fundacji CircArt.

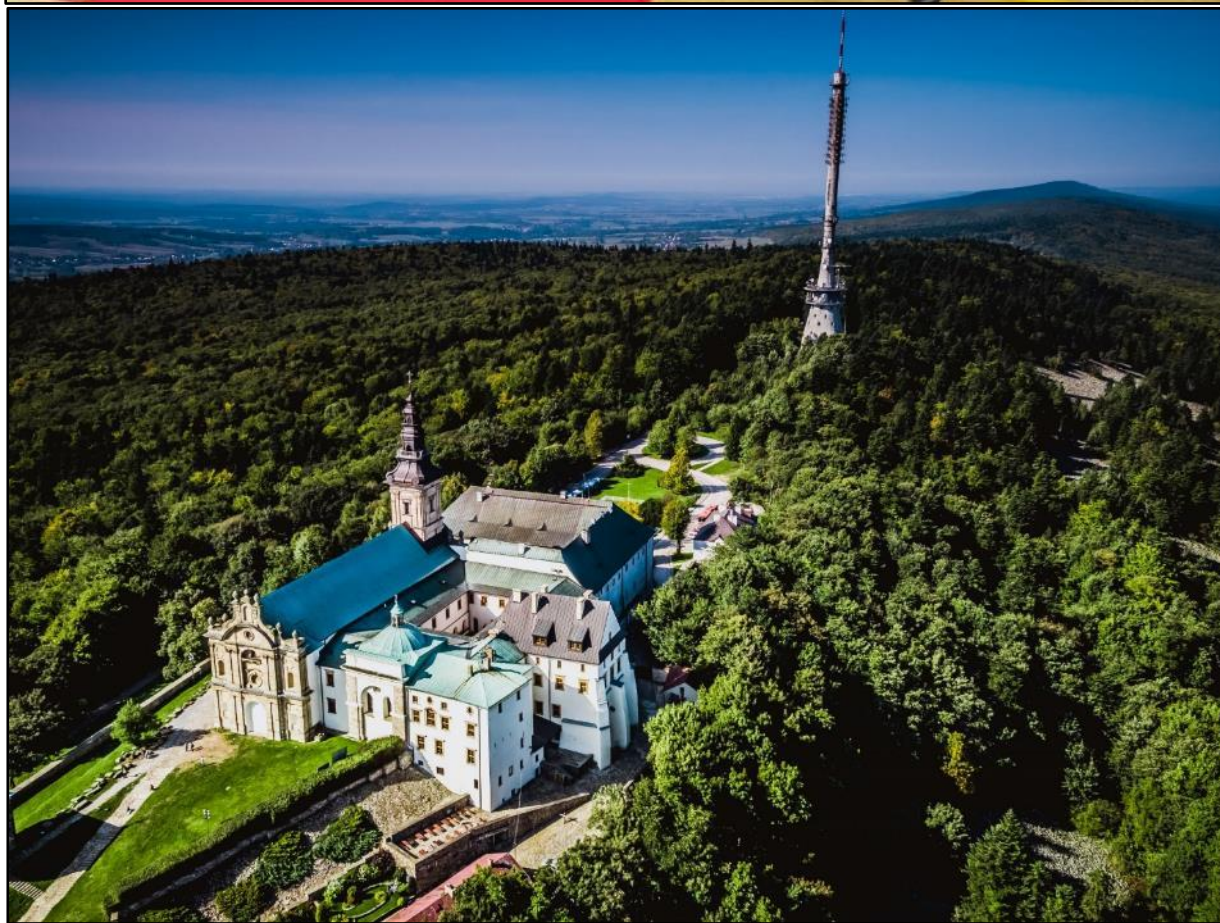
Patronat honorowy nad wydarzeniem objęła małżonka Prezydenta RP Pani Agata Kornhauser-Duda.

11. W Europejskim Centrum Bajki im. Koziółka Matołka w Pacanowie zorganizowano także **Międzynarodowy Konkurs Fotograficzny „Wszystkie Dzieci Świata” Pacanów 2021** pod patronatem artystycznym Międzynarodowej Federacji Sztuki Fotograficznej FIAP, Fotoklubu Rzeczypospolitej Polskiej oraz Tarnowskiego Towarzystwa Fotograficznego. Na konkurs wpłynęło 335 prac. Nagrodzone prace zaprezentowano na wystawie pokonkursowej oraz w katalogu.
12. Dzięki wsparciu finansowemu samorządu województwa zrealizowano koncert „Chopin in memoriam” w ramach **XXVII Międzynarodowego Festiwalu Muzycznego im. Krystyny Jamroz** w Busku-Zdroju.
13. Wręczono Świętokrzyskie Nagrody Muzealne. **Świętokrzyska Nagroda Muzealna im. Tadeusza Włoszka** jest przyznawana przez Zarząd Województwa Świętokrzyskiego za wkład w dokumentowanie historii regionu, tworzenie wystaw, publikacje, edukację muzealną oraz konserwację zbiorów. Celem inicjatywy jest wsparcie finansowe pracowników świętokrzyskich muzeów, docenienie ich pracy i motywowanie do kolejnych działań. Nagrodę finansową otrzymały 3 osoby na łączną kwotę 12 000,00 zł. Nagrodę honorową w postaci statuetki otrzymało Muzeum Okręgowe w Sandomierzu. Uroczysta gala wręczenia nagród odbyła się 10 września 2021 r. w Muzeum Przyrody i Techniki "Ekomuzeum" im. Jana Pazdura w Starachowicach.
14. We współpracy z Narodowym Instytutem Dziedzictwa w Warszawie województwo świętokrzyskie koordynowało **Europejskie Dni Dziedzictwa 2021** w regionie, pod hasłem przewodnim „SMAKI DZIEDZICTWA”. 29 edycja odbyła się w dniach 11-12 i 18-19 września 2021 roku i miała zachęcić do poszukiwania własnych ścieżek w poznawaniu lokalnego dziedzictwa. Koncentrowała się nie tylko na materialnych przejawach tradycji rzemieślniczych (np. obiektach takich, jak mleczarnie, piekarnie, fabryki cukierków), ale również na dziedzictwie kultury niematerialnej – zwyczajach, recepturach, obrzędach. Przedsięwzięcie społeczno-edukacyjne zabrało zarówno uczestników jak i organizatorów w sentymentalną podróż pełną wydarzeń upowszechniających wiedzę o dziedzictwie kulinarnym, które – choć tak różne w zależności od regionu – zawsze jednoczy nas przy wspólnym stole i stanowi nieodłączny, niezwykle ważny element naszej

historii i kultury. Pomimo ograniczeń związanych z epidemią COVID-19, w ramach Europejskich Dni Dziedzictwa w roku 2021 zorganizowano ponad 30 wydarzeń.

Szczegółowe informacje na temat działań w obszarze Kultura i dziedzictwo narodowe znajdują się w Załączniku I do Raportu o stanie województwa świętokrzyskiego w 2021 roku.

SPORT I TURYSTYKA

Zarząd Województwa Świętokrzyskiego realizuje działania na rzecz sportu i turystyki za pośrednictwem Departamentu Edukacji, Sportu, Turystyki i Spraw Zagranicznych UMWS.

Zgodnie z uchwałą nr 3781/21 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 26 maja 2021 r. w sprawie przyznania **stypendiów sportowych** za szczególne osiągnięcia sportowe reprezentantom Województwa Świętokrzyskiego, w 2021 roku stypendia otrzymało 59 sportowców, którzy reprezentują kluby sportowe z terenu województwa świętokrzyskiego i osiągnęli kwalifikujący wynik w sportach olimpijskich objętych krajowym systemem sportu młodzieżowego. Stypendia wypłacane były przez okres 7 miesięcy – od czerwca do grudnia 2021 r. Łączna kwota wypłaconych świadczeń wyniosła 199 570 zł.

Prowadzono szeroko zakrojoną współpracę ze związkami sportowymi, organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami realizującymi zadania w obszarze kultury fizycznej, w zakresie planowania kierunków rozwoju sportu w województwie świętokrzyskim. W podejmowanych działaniach oraz przygotowywanych dokumentach strategicznych szczególną uwagę zwracano na profilaktykę, działalność prozdrowotną, zagospodarowanie czasu wolnego oraz edukację zdrowotną dzieci i młodzieży. Wsparcie działań podejmowanych przez organizacje pozarządowe w zakresie rozwoju i promocji aktywności fizycznej osób z niepełnosprawnością, seniorów oraz osób w wieku produkcyjnym jest wyzwaniem, przed którym stoją instytucje publiczne wszystkich szczebli. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i instytucjami działającymi na rzecz sportu miała na celu podejmowanie działań kompatybilnych z kierunkami wyznaczanymi przez ministra właściwego ds. kultury fizycznej. Wprowadzanie systemowych rozwiązań ma na celu poprawę aktywności fizycznej mieszkańców województwa świętokrzyskiego.

Przedstawiciele departamentu reprezentowali Samorząd Województwa Świętokrzyskiego podczas uroczystości rozpoczęcia, czy też zakończenia realizowanych w naszym województwie imprez rangi wojewódzkiej, ogólnopolskiej oraz międzynarodowej. Dla zwycięzców fundowano z budżetu województwa trofea sportowe w postaci pucharów, medali, statuetek itp. Udzielano też wsparcia merytorycznego i organizacyjnego, oferując pomoc i konsultacje w zakresie pozyskania dodatkowych źródeł finansowania, czy też wsparcia technicznego dla klubów sportowych, stowarzyszeń i zrzeszeń organizacji pozarządowych.

W roku 2021 Zarząd Województwa Świętokrzyskiego, w odpowiedzi na sugestie środowiska sportowego, ogłosił **trzy otwarte konkursy ofert**. Konkursy zostały podzielone ze względu na zakres merytoryczny realizowanych zadań.

- ✓ Pierwszy konkurs (kwota dotacji 1 158 000 zł) obejmował zadania systemowe o zasięgu wojewódzkim: szkolenie kadry wojewódzkiej, organizację szkolenia i współzawodnictwa sportowego dzieci i młodzieży, organizację zawodów półfinałowych i finałowych oraz sport dla wszystkich (organizację cyklu imprez sportowych).
- ✓ Drugi konkurs (kwota dotacji 957 000 zł) składał się z 10 zadań o zróżnicowanych obszarach tematycznych. Tematyka tych zadań miała na celu zwrócenie szczególnej uwagi na tworzenie warunków dla rozwoju sportu oraz promocję aktywności fizycznej pozytywnie wpływającej na zdrowie mieszkańców województwa świętokrzyskiego.
- ✓ Trzeci konkurs ogłoszony został przez Zarząd Województwa w maju 2021 r. i obejmował dwa zadania: efektywne wykorzystanie czasu wolnego przez dzieci i młodzież w czasie wakacji oraz wsparcie sportów indywidualnych poprzez doposażenie w sprzęt sportowy.

Podpisano 256 umów ze 146 podmiotami. Kwota dotacji wyniosła 2 167 000 zł.

W 2021 r. 85 organizacji pozarządowych złożyło 113 ofert współpracy w ramach trybu pozakonkursowego. Wszystkie oferty zostały poddane konsultacjom społecznym. Efektem było zawarcie 88 umów na łączną kwotę 295 830.

W obszarze turystyki i krajoznawstwa w 2021 roku zorganizowano imprezy promocyjno-turystyczne, w tym:

- ✓ Inaugurację Sezonu Turystycznego Województwa Świętokrzyskiego,
- ✓ Świętokrzyski Jarmark Agroturystyczny w Parku Etnograficznym w Tokarni,
- ✓ Wojewódzkie Obchody Światowego Dnia Turystyki.

Przygotowano wydawnictwa promujące walory turystyczne województwa, w tym Informator turystyczny województwa świętokrzyskiego, przewodnik „Perły ziemi świętokrzyskiej” w 4 wersjach językowych, kalendarz/planer na rok 2022 uzupełniony informacjami o wybranych atrakcjach turystycznych regionu świętokrzyskiego oraz kalendarz trójdzielny.

Prowadzono współpracę z Regionalną Organizacją Turystyczną Województwa Świętokrzyskiego oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie realizacji zadań służących promowaniu turystyki w regionie.

Prowadzono współpracę ze Świętokrzyskim Parkiem Narodowym i wsparto realizację przyrodniczo-kulturowej ścieżki edukacyjnej „Śladami kolejki wąskotorowej” Nowa Słupia – Święta Katarzyna – etap III, w ramach którego przeprowadzono część prac związanych z zagospodarowaniem okolic źródła i kapliczki św. Franciszka w Świętej Katarzynie, w tym m.in. prace ziemne i odwodnieniowe, utwardzenie podłoża oraz budowę punktu obsługi turystycznej i toalety ze zbiornikiem bezodpływowym. Zadanie kontynuowane będzie w 2022 roku. Prowadzono współpracę z Regionalną Organizacją Turystyczną Województwa Świętokrzyskiego oraz Województwami Warmińsko-Mazurskim, Podlaskim, Lubelskim i Podkarpackim w ramach promocji Wschodniego Szlaku Rowerowego Green Velo i utrzymania trwałości projektu 1c142.

Ogłoszono otwarty konkurs ofert na realizację zadań publicznych z zakresu turystyki i krajoznawstwa, w ramach którego 27 podmiotów otrzymało dotacje w wysokości 240 100 zł. Oprócz tego dwa podmioty otrzymały dotacje w trybie pozakonkursowym na łączną kwotę 16 000 zł.

Na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego wykonana została **inwentaryzacja ok. 1400 km pieszych szlaków turystycznych** w regionie świętokrzyskim. Audyt szlaków obejmował sprawdzenie stanu oznakowania w terenie wraz z dokonaniem pomiarów GPS, pomiar punktowy atrakcji (POI) znajdujących się na szlakach, stworzenie opisu krajoznawczego uzupełnionego o fotografie, opracowanie raportu z inwentaryzacji zawierającego opis każdego szlaku z informacjami dotyczącymi stanu oznakowania oraz napotkanych trudności terenowych.

Na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego opracowana została **platforma www.swietokrzyskie.szlaki.pttk.pl**, na której umieszczone zostały wszystkie turystyczne szlaki piesze wraz z opisem tras, pozyskane w ramach inwentaryzacji terenowej w latach 2020-2021. Portal oraz aplikacja mobilna zostały wyposażone w szereg funkcji przydatnych turystom m.in. w:

- ✓ moduł prezentujący poszczególne szlaki oraz listę ich rodzajów/kategorii,
- ✓ funkcje: wyświetlenie danych szlaku (punkty końcowe, długość, czas przejścia, sumy przewyższeń, profil wysokościowy),
- ✓ funkcje: wyznacz trasę, pobierz GPX, zobacz na mapie, a także szczegóły trasy: przewyższenia, długość, czas trasy,

- ✓ listę POI z miniaturami ich zdjęć, możliwość pobrania plików GPX.

Publiczne uruchomienie platformy przewidziane jest w maju 2022 r.

Na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego firma Biostat sp. z o.o. przeprowadziła badania jakościowe i ilościowe dotyczące mobilności turystów rowerowych w województwie świętokrzyskim. W ramach realizacji zadania przeprowadzono cały proces badawczy obejmujący opracowanie narzędzi badawczych, zorganizowanie i przeprowadzenie badań, analizę i opracowanie wyników oraz ich przedstawienie w formie raportów z wnioskami i rekomendacjami.

Na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego firma Jacek Duda Amreco zamontuje na początku 2022 r. 3 pętle indukcyjne do zliczania rowerzystów na Wschodnim Szlaku Rowerowym Green Velo wraz z dedykowaną stroną prezentującą wyniki ze wszystkich czujników. Realizacja zadania jest odpowiedzią na wnioski sformułowane przez Najwyższą Izbę Kontroli w raporcie z dnia 27 stycznia.2021 r. z kontroli utrzymania i wykorzystania Wschodniego Szlaku Rowerowego Green Velo.

We współpracy z TV Świętokrzyska wyprodukowano film oraz zwiastun promujący możliwości uprawiania turystyki aktywnej w województwie świętokrzyskim w ramach kampanii pt. „**Aktywne Świętokrzyskie - Góry Możliwości**”. Zarówno film, jak i zwiastun wyemitowane zostały w programach Telewizji Świętokrzyskiej, na stronie internetowej, FB i kanale Youtube TVŚ oraz za pośrednictwem pasma ogólnopolskiego telewizji kablowej Vectra Media, w godzinach najwyższej oglądalności przed lub po głównym serwisie informacyjnym.

Realizując zadania wynikające z ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach hotelarskich oraz usługach pilotów wycieczek i przewodników turystycznych oraz ustawy z dnia 24 listopada 2017 r. o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych, w Departamencie Edukacji, Sportu, Turystyki i Spraw Zagranicznych zrealizowano m.in. następujące zadania:

- ✓ przeprowadzono 59 kontroli obiektów hotelarskich w zakresie spełniania wymagań co do wyposażenia oraz zakresu świadczonych usług, w tym także usług gastronomicznych, przewidzianych dla danego rodzaju i kategorii, do których obiekty te zostały zaszeregowane;
- ✓ decyzjami administracyjnymi dokonano zaszeregowania (potwierdzenia zaszeregowania)

i nadano kategorie dla 5 obiektów hotelarskich (po ocenie przeprowadzonej przez zespół oceniający);

- ✓ decyzjami administracyjnymi wykreślono 2 obiekty hotelarskie z ewidencji obiektów hotelarskich prowadzonej przez Marszałka Województwa Świętokrzyskiego;
- ✓ wpisano do rejestru organizatorów turystyki i przedsiębiorców ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych 6 nowych przedsiębiorców turystycznych;
- ✓ decyzjami administracyjnymi wykreślono 7 organizatorów turystyki z rejestru organizatorów turystyki i przedsiębiorców ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych (na wnioski tych przedsiębiorców);
- ✓ wydano decyzję administracyjną w sprawie wykreślenia z rejestru organizatorów turystyki i przedsiębiorców ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych i zakazu wykonywania przez przedsiębiorcę turystycznego działalności w zakresie organizowania imprez turystycznych przez okres 3 lat;
- ✓ wszczęto z urzędu postępowanie administracyjne wobec przedsiębiorcy w sprawie zakazu wykonywania działalności organizatora turystyki lub przedsiębiorcy ułatwiającego nabywanie powiązanych usług turystycznych przez okres 3 lat i o stwierdzeniu wykonywania działalności organizatora turystyki lub przedsiębiorcy ułatwiającego nabywanie powiązanych usług turystycznych bez wymaganego wpisu do rejestru;
- ✓ przyjęto 65 zabezpieczeń finansowych w formie gwarancji ubezpieczeniowych oraz 1 gwarancję bankową organizatorów turystyki i przedsiębiorców ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych;
- ✓ dokonano 15 zmian we wpisach do rejestrów organizatorów turystyki i przedsiębiorców ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych na wnioski przedsiębiorców turystycznych;
- ✓ nadano dla 1 osoby uprawnienia przewodnika górskiego beskidzkiego kl. III na obszar Beskidów (wydano decyzję administracyjną, legitymację przewodnika górskiego oraz identyfikator ważny na okres 5 lat).

Szczegółowe informacje na temat działań w obszarze Sportu i Turystyki znajdują się w Załączniku I do Raportu o stanie województwa świętokrzyskiego w 2021 roku.

OCHRONA ZDROWIA

Działania w ramach obszaru tematycznego Ochrona Zdrowia, Zarząd Województwa Świętokrzyskiego realizuje przy pomocy Departamentu Ochrony Zdrowia oraz podległych Samorządowi Województwa Świętokrzyskiego jednostek:

1. Wojewódzkiego Szpitala Zespolonego w Kielcach (WSZZ Kielce),
2. Świętokrzyskiego Centrum Onkologii w Kielcach (ŚCO Kielce),
3. Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego im. św. Rafała w Czerwonej Górze (WSS Czerwona Góra),
4. Świętokrzyskiego Centrum Psychiatrii w Morawicy (ŚCP Morawica),
5. Świętokrzyskiego Centrum Rehabilitacji w Czarnieckiej Górze (ŚCR Czarniecka Góra),
6. Wojewódzkiego Ośrodka Medycyny Pracy w Kielcach (WOMP Kielce),
7. Świętokrzyskiego Centrum Ratownictwa Medycznego i Transportu Sanitarnego w Kielcach (ŚCRMITS Kielce),
8. Regionalnego Centrum Naukowo–Technologicznego w Podzamczu (RCNT Podzamcze).

W zakresie promocji i ochrony zdrowia w województwie świętokrzyskim w 2021 roku obowiązywały następujące kluczowe dokumenty:

1. Program stypendiów przyznawanych przez Województwo Świętokrzyskie studentom kształcącym się na kierunku lekarskim.
2. Regionalne Programy Zdrowotne dotyczące:
 - 1) wczesnej diagnostyki gruźlicy u mieszkańców województwa świętokrzyskiego z grup szczególnego ryzyka,
 - 2) profilaktyki chorób układu oddechowego dla pracowników zawodowo narażonych na działanie pyłu zwiókniającego,
 - 3) kompleksowej rehabilitacji kardiologicznej w ramach profilaktyki wtórnej u mieszkańców województwa świętokrzyskiego w wieku aktywności zawodowej po ostrych zespołach wieńcowych,
 - 4) kompleksowej rehabilitacji pulmonologicznej w ramach profilaktyki wtórnej u osób w wieku aktywności zawodowej cierpiących na przewlekłe choroby układu oddechowego,
 - 5) zapobiegania i wczesnego wykrywania cukrzycy typu 2,
 - 6) zapobiegania ciężkim zapaleniom płuc u chorych onkologicznych z najczęstszymi nowotworami litymi i hematologicznymi,

- 7) wczesnego wykrywania oraz rehabilitacji zaburzeń słuchu i mowy wśród uczniów pierwszych klas szkół podstawowych.
3. Regionalny Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Województwa Świętokrzyskiego na lata 2018 – 2022.
4. Program Rozwoju Psychiatrycznej Opieki Zdrowotnej w województwie świętokrzyskim do 2025 roku.
5. Wojewódzki Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2021 – 2025.
6. Harmonogram realizacji zadań Zespołu ds. realizacji Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS na lata 2017 – 2021.

W 2021 roku Departament Ochrony Zdrowia prowadził m.in. sprawy związane z:

- 1) nadzorem nad podmiotami leczniczymi utworzonymi przez Województwo Świętokrzyskie, w tym dotyczące:
 - a) zmiany zasad gospodarowania aktywami trwałymi samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej, dla których podmiotem tworzącym jest Województwo Świętokrzyskie (uchwała nr XXXIII/462/21 SWŚ),
 - b) zmiany składu Rady Społecznej w Świętokrzyskim Centrum Psychiatrii w Morawicy (uchwały nr: XXIX/398/21 SWŚ, 3436/21 ZWŚ, XXXI/432/21 SWŚ, 3690/21 ZWŚ),
 - c) wskazania przedstawicieli podmiotu tworzącego do składu komisji konkursowej na stanowisko zastępcy dyrektora ds. leczenia w Świętokrzyskim Centrum Psychiatrii w Morawicy (uchwała nr XXX/414/21 SWŚ),
 - d) wyrażenia stanowiska w przedmiocie rozszerzenia działalności leczniczej Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego im. Św. Rafała w Czerwonej Górze poprzez utworzenie Zakładu Opiekuńczo–Leczniczego (uchwała nr 3856/2021 ZWŚ),
 - e) sytuacji epidemicznej w 8 jednostkach ochrony zdrowia utworzonych przez Województwo Świętokrzyskie,
- 2) przeprowadzeniem kontroli planowych i doraźnych w zakresie:
 - a) realizacji zadań określonych w regulaminach organizacyjnych i statutach podległych podmiotów leczniczych, dostępności i jakości udzielanych przez nie świadczeń zdrowotnych (4 kontrole, w tym 2 kontrole planowe oraz 2 kontrole doraźne),
 - b) gospodarowania mieniem oraz środkami publicznymi (5 kontroli planowych),

- c) wykonania zadania publicznego i wydatkowania środków finansowych na ten cel (2 kontrole),
- 3) realizacją zadań z zakresu administracji rządowej wynikających ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego oraz z ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami.

W zakresie polityki zdrowotnej i zdrowia publicznego UMWS, za pośrednictwem Departamentu Ochrony Zdrowia prowadził sprawy związane ze współpracą z Wojewódzką Radą do spraw Potrzeb Zdrowotnych w zakresie opracowania Wojewódzkiego Planu Transformacji dla województwa świętokrzyskiego na lata 2022-2026. Opracował **Wojewódzki Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2021-2025** (uchwała nr XXXVIII/514/21 SWŚ) oraz dokonał aktualizacji informatora w zakresie dostępnych w 2021 roku form opieki zdrowotnej, pomocy społecznej oraz aktywizacji zawodowej dla osób z zaburzeniami psychicznymi w województwie świętokrzyskim. Prowadził procedury konkursowe i pozakonkursowe zakończone zawarciem umów z organizacjami pożytku publicznego na realizację zadań publicznych z zakresu ochrony i promocji zdrowia - 19 umów oraz z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym – zwalczanie narkomanii - 7 umów (uchwały nr: 3267/21, 3363/21, 3477/21, 3693/21, 3715/21, 3886/21, 4041/21, 4250/21, 4411/21, 4578/21 i 4644/21 ZWŚ). Zorganizował konferencję pt. „Psychospołeczne konsekwencje pandemii COVID-19 i możliwe rozwiązania” skierowaną do gmin oraz pedagogów szkolnych zatrudnionych w szkołach województwa świętokrzyskiego. Przeprowadził również postępowanie, które wyłoniło wykonawcę akcji informacyjno-promocyjnej poświęconej szczepieniom przeciw COVID-19 na terenie województwa świętokrzyskiego (kolportaż ulotek i plakatów informacyjnych, emisja spotów radiowych, publikacje w prasie lokalnej, koncert). Kampania nie tylko promowała ideę szczepień przeciw COVID-19, ale także wskazywała na korzyści wynikające z zaszczepienia się. Koordynowano działania związane z produkcją filmu edukacyjnego dla seniorów „Zdrowie w warunkach izolacji domowej spowodowanej przez COVID-19”, który prezentował zestaw ćwiczeń na każdy dzień tygodnia oraz zawierał prelekcje dietetyka i psychologa. Departament aktywnie uczestniczył również w lokalnych oraz ogólnopolskich działaniach i kampaniach społecznych z zakresu ochrony i promocji zdrowia.

W 2021 roku Departament kontynuował działania związane z pomocą finansową, w formie bezzwrotnych stypendiów dla studentów kształcących się na kierunku lekarskim, mającą na celu zachęcenie studentów do osiedlenia się na terenie naszego województwa oraz podjęcia pracy w podmiotach leczniczych utworzonych przez Województwo Świętokrzyskie. W trzeciej edycji (2021 rok) **zawarto łącznie 65 umów na kwotę 390 000,00 złotych** (uchwały nr: 4131/21, 4163/21, 4238/21, 4298/21 i 4541/21 ZWŚ). Kontynuowano również realizację 67 umów zawartych w drugiej edycji (2020 rok) na kwotę 804 000,00 zł.

Departament realizował także prace związane z przekazywaniem oraz rozliczeniem dotacji przyznanych z budżetu Województwa Świętokrzyskiego samodzielnym publicznym zakładom opieki zdrowotnej. Przy udziale środków z budżetu województwa nadzorowane podmioty lecznicze oraz Uzdrowisko Busko Zdrój S.A. realizowały łącznie 66 zadań, w tym:

- 1) 16 przedsięwzięć w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020,
- 2) 50 zadań własnych.

Wszystkie przedsięwzięcia uzyskały w 2021 roku z budżetu województwa łącznie ponad 30,5 mln złotych (Tabela 35). Wskazana kwota obejmuje również środki finansowe przekazane do dnia 31 grudnia 2021 roku z budżetu województwa na realizację zadań związanych ze zwalczaniem choroby COVID-19 wywołanej wirusem SARS-CoV-2.

Regionalne Centrum Naukowo–Technologiczne w Podzamczu realizowało w 2021 roku łącznie 7 przedsięwzięć, w tym 4 w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014 – 2020, 1 finansowane w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014 – 2020 oraz 2 zadania własne.

Tabela 35. Wysokość środków przekazanych w 2021 roku z budżetu województwa samodzielnym publicznym zakładom opieki zdrowotnej województwa świętokrzyskiego (w zł)*

Przedsięwzięcia realizowane w ramach		Podmiot leczniczy								RAZEM
		WSS Czerwona Góra	ŚCO Kielce	WSSZ Kielce	ŚCR Czarniecka Góra	ŚCP Morawica	ŚCRMiT S Kielce	WOM P Kielce	UBZ SA	
RPO WŚ (dofinansowanie z budżetu województwa wkładów własnych Beneficjentów)	liczba umów	3	3	5	1	2	1	0	1	16
	kwota	2 896	819	3 582	277 749	658	75 548	0	692	9 003
	razem	374	694	804		434			690	293
	wydatki bieżące	80 808	0	261 337	0	0	75 548	0	0	417 693
	wydatki majątkowe	2 815 566	819 694	3 321 467	277 749	658 434	0	0	692 690	8 585 600
Zadań własnych sp zoz (dofinansowanie z budżetu województwa)	liczba umów	8	9	15	12	5	0	1	0	50
	kwota	4 569	3 425	7 362	724 841	975	0	4 440	0	21 497
	razem	683	147	076		270		000		016
	wydatki bieżące	235 000	0	25 500	83 686	35 000	0	4 440 000	0	4 819 185
	wydatki majątkowe	4 334 683	3 425 147	7 336 576	641 155	940 270	0	0	0	16 677 830
RAZEM	liczba umów	11	12	20	13	7	1	1	1	66
	kwota	7 466 057	4 244 841	10 944 880	1 002 590	1 633 704	75 548	4 440 000	692 690	30 500 309

*kwoty wskazane w tabeli obejmują również środki finansowe przekazane do dnia 31 grudnia 2021 roku na realizację zadań związanych ze zwalczaniem choroby COVID-19 wywołanej wirusem SARS-CoV-2.

W 2021 roku Departament realizował również prace związane z przekazaniem i rozliczaniem dotacji z budżetu województwa na działania służące zapobieganiu rozprzestrzenianiu się choroby COVID-19 wywołanej wirusem SARS-CoV-2. Na realizację przedmiotowych zadań zawarto łącznie 13 umów, na podstawie których przekazano z budżetu województwa łącznie ponad 3,3 mln złotych (Tabela 36), z przeznaczeniem na:

- a) zakup kombinezonów, masek, rękawic oraz pulsoksymetrów z kaprometrem,
- b) doposażenie podmiotów leczniczych w sprzęt i aparaturę medyczną.

Tabela 36. Wysokość środków przekazanych w 2021 roku z budżetu województwa samodzielnym publicznym zakładom opieki zdrowotnej na realizację zadań związanych ze zwalczaniem choroby COVID-19 wywołanej wirusem SARS-CoV-2 (w zł)

Przedsięwzięcia realizowane w ramach		Podmiot leczniczy								RAZEM
		WSS Czerwona Góra	ŚCO Kielce	WSZZ Kielce	ŚCR Czarniecka Góra	ŚCP Morawica	ŚCRMi TS Kielce	WOM P Kielce	UBZ SA	
RPO WŚ (dofinansowanie z budżetu województwa wkładów własnych Beneficjentów)	liczba umów	1	1	3	0	0	1	0	0	6
	kwota	80	554	1 081	0	0	75 548	0	0	1 791
	razem	808	302	337	0	0	75 548	0	0	995
	wydatki bieżące	80	0	261	0	0	75 548	0	0	417
	wydatki majątkowe	0	554 302	820 000	0	0	0	0	0	1 374 302

Zadań własnych sp zoz (dofinansowanie z budżetu województwa)	liczba umów	1	0	4	2	0	0	0	0	7
	kwota	265	0	1 233	53 494	0	0	0	0	1 552
	razem	244		974						711
	wydatki bieżące	0	0	0	0	0	0	0	0	0
RAZEM	wydatki majątkowe	265 244	0	1 233 974	53 494	0	0	0	0	1 552 711
	liczba umów	2	1	7	2	0	1	0	0	13
RAZEM	kwota	346 052	554 302	2 315 311	53 494	0	75 548	0	0	3 344 706

Działalność w obszarze Ochrona zdrowia realizuje również spółka „Uzdrowisko Busko-Zdrój” S.A.,

w której Województwo Świętokrzyskie posiada 100 % akcji. Spółka oprócz działalności podstawowej, jaką jest lecznictwo uzdrowiskowe i szpitalne, realizowała w 2021 roku następujące przedsięwzięcia:

- Projekt pn. *Rozbudowa Szpitala Uzdrowiskowego „Krystyna” służąca optymalizacji procesu terapeutyczno-leczniczego w chorobach układu krążenia*. Przedmiotem projektu jest optymalizacja procesu terapeutyczno-leczniczego w chorobach układu krążenia poprzez nadbudowę części budynku Uzdrowiskowego Szpitala Kompleksowej Rehabilitacji „KRYSTYNA” w Busku-Zdroju wraz z zakupem niezbędnego sprzętu i wyposażenia medycznego w celu poprawy jakości świadczonych usług oraz szerszego udostępniania podmiotu leczniczego osobom cierpiącym na choroby układu krążenia.
- Projekt pn. *Poprawa jakości usług medycznych w zakresie rehabilitacji ogólnoustrojowej dla osób ze schorzeniami narządu ruchu i po leczeniu operacyjnym - ortopedycznym w Specjalistycznym Szpitalu Ortopedyczno-Rehabilitacyjnym „Górka” im. dr Szymona Starkiewicza w Busku-Zdroju*. Przedmiotem projektu jest poprawa jakości świadczenia usług medycznych w zakresie rehabilitacji ogólnoustrojowej dla osób dorosłych ze

schorzeniami narządu ruchu i po leczeniu operacyjnym-ortopedycznym w Specjalistycznym Szpitalu Ortopedyczno-Rehabilitacyjnym „Górka” im. Dr Szymona Starkiewicza w Busku-Zdroju.

- Projekt pn. *Kompleksowa rehabilitacja kardiologiczna dla mieszkańców Województwa Świętokrzyskiego*. Głównym celem projektu jest wydłużenie aktywności zawodowej 7 500 kobiet/mężczyzn (3 000 K/4 500 M) z terenu województwa świętokrzyskiego w wieku produkcyjnym poprzez udział w programie zdrowotnym z zakresu rehabilitacji kardiologicznej będących po ostrych zespołach wieńcowych. W ramach projektu prowadzona jest kampania informacyjno-promocyjna programu. Realizowane są szkolenia dla kadry medycznej województwa świętokrzyskiego, tj. 200 pielęgniarek, 100 lekarzy POZ oraz 60 lekarzy kardiologów.
- *Regionalny Program Zdrowotny w zakresie zapobiegania i wczesnego wykrywania cukrzycy typu 2. Celem głównym programu jest ochrona zdrowia oraz poprawa świadomości w zakresie profilaktyki cukrzycy, nadwagi i otyłości wśród 187 251 osób, w tym 94 936 kobiet i 92 315 mężczyzn – mieszkańców województwa świętokrzyskiego poprzez przeprowadzenie interwencji edukacyjno-zdrowotnej w grupie osób w wieku 45-64 lata, którzy w przeciągu ostatnich 3 lat nie mieli wykonywanych badań w kierunku cukrzycy oraz osób z czynnikami ryzyka.*

Szczegółowe informacje na temat działań w obszarze Ochrona zdrowia znajdują się w Załączniku I do Raportu o stanie województwa świętokrzyskiego w 2021 roku.

POLITYKA SPOŁECZNA

Świętokrzyski Anioł Dobroci 2021

Projekt pn.: „Stop wirusowi! Zapobieganie rozprzestrzeniania się COVID-19 w woj. świętokrzyskim”

Lider Ekonomii Społecznej

Za działania w obszarze polityki społecznej realizowane pod nadzorem Zarządu Województwa Świętokrzyskiego odpowiada Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego, w tym funkcjonujący w jego strukturze Świętokrzyski Ośrodek Adopcyjny.

Zadania samorządu województwa z zakresu polityki społecznej realizowane są w oparciu o przepisy niżej wymienionych ustaw:

- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym;
- ustawa z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych;
- ustawa z dnia 11 września 2015 r. o osobach starszych;
- ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych.

Zgodnie z ww. aktami prawnymi zadania samorządu województwa w obszarze polityki społecznej koncentrują się wokół następujących działań:

- opracowanie, aktualizowanie i realizacja strategii wojewódzkiej w zakresie polityki społecznej;
- realizacja wojewódzkich programów obligatoryjnych oraz fakultatywnych z obszaru polityki społecznej;
- organizacja szkoleń zawodowych kadr pomocy społecznej oraz innych instytucji, organizacji i służb realizujących zadania wpisujące się w szerokorozumianą politykę społeczną;
- rozpoznawanie przyczyn ubóstwa;
- diagnozowanie i monitorowanie wybranych problemów społecznych w regionie;
- inspirowanie i promowanie nowych rozwiązań w zakresie pomocy społecznej;
- koordynowanie działań na rzecz sektora ekonomii społecznej w regionie;

- sporządzanie oceny, o której mowa w art. 16a ocena zasobów pomocy społecznej, na podstawie ocen sporządzonych przez gminy i powiaty z obszaru województwa, uwzględniającej kwestie i problemy społeczne;
- wsparcie rodziny i piecza zastępcza;
- współpraca z organizacjami pozarządowymi;
- rehabilitacja społeczno-zawodowa osób niepełnosprawnych.

Strategia polityki społecznej, realizacja wojewódzkich programów z obszaru polityki społecznej

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku na samorządzie województwa spoczywa obowiązek opracowania, aktualizowania i realizacji strategii wojewódzkiej w zakresie polityki społecznej, będącej integralną częścią strategii rozwoju województwa obejmującej w szczególności programy: przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, wyrównywania szans osób niepełnosprawnych, pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Uchwałą Nr XXXII/435/21 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 27 maja 2021 r. przyjęto „Strategię Polityki Społecznej Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021-2030”. Misją Strategii jest budowanie wspólnoty o wysokim kapitale społecznym na rzecz trwałego rozwoju, wysokiej jakości życia, zmniejszenia skali problemów społecznych, a także ich łagodzenia.

Dokumenty strategiczne i programowe polityki społecznej w województwie świętokrzyskim:

- Strategia Polityki Społecznej Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021-2030;
- Program Współpracy Samorządu Województwa Świętokrzyskiego z Organizacjami Pozarządowymi na 2022 r.;
- Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021-2026;
- Wojewódzki program wyrównywania szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób niepełnosprawnych na lata 2021-2026;
- Regionalny Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej do roku 2025;
- Świętokrzyski Program Pomocy Społecznej do roku 2023;

- Wojewódzki Program Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu na lata 2018-2023;
- Wojewódzki Program poszerzania, zróżnicowania i unowocześniania pomocy i oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi w zakresie pomocy i oparcia społecznego 2018-2022;
- Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2022;
- Ramowy Program Oddziaływań Korekcyjno-Edukacyjnych dla Osób Stosujących Przemoc w Rodzinie na lata 2017-2022;
- Ramowy Program Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2022;
- Regionalny Program Rozwoju Ekonomii Społecznej na kolejne lata – trwają prace związane z opracowaniem dokumentu programowego.

Monitorowanie wybranych problemów społecznych, rozpoznawanie przyczyn ubóstwa

W ramach realizacji zadań ustawowych jakim są: monitorowanie wybranych problemów społecznych, rozpoznawanie przyczyn ubóstwa zrealizowano poniżej wykazane badania i raporty.

Tabela 37. Wykaz badań społecznych, raportów z monitoringu wojewódzkich programów przeprowadzonych przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w 2021 r.

Lp.	Badania społeczne, analizy, raporty
1.	Monitoring Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Raport za rok 2020
2.	Raport z monitoringu Świętokrzyskiego Programu na rzecz osób starszych za 2020 rok
3.	Ocena Zasobów Pomocy Społecznej Województwa Świętokrzyskiego za 2020 rok
4.	Analiza Ubóstwa „Indeks Zagrożenia Ubóstwem w Województwie Świętokrzyskim za 2020 rok”
5.	Monitoring z realizacji Regionalnego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej za 2020 rok

6.	„Karty Gmin i Powiatów WŚ” – zastawienie danych statystycznych z obszaru polityki społecznej
7.	Sprawozdanie z realizacji programu współpracy samorządu województwa świętokrzyskiego z organizacjami pozarządowymi za 2020 r.
8.	Analiza potrzeb infrastrukturalnych placówek pomocy społecznej funkcjonujących na terenie województwa świętokrzyskiego
9.	Diagnoza dostępności oraz zapotrzebowania na wybrane usługi społeczne adresowane do seniorów w województwie świętokrzyskim

Konferencje

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w 2021 roku zorganizował konferencję pn. „Alkohol i przemoc – niebezpieczne oblicze pandemii COVID-19”. W konferencji udział wzięło 104 uczestników, przedstawiciele samorządów oraz organizacji pozarządowych działających w obszarze przeciwdziałania przemocy oraz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Dzięki przeprowadzonej konferencji uczestnicy mogli pogłębić swoją wiedzę dot. nasilających się zjawisk nadużywania alkoholu i przemocy w dobie pandemii. Spotkanie było miejscem wymiany doświadczeń i wypracowania planów na przyszłość.

Zorganizowany został Świętokrzyski Kongres Organizacji Pozarządowych – spotkanie przedstawicieli organizacji pozarządowych i społecznych, rządu, samorządu i świata biznesu, poświęcone nowym kierunkom rozwoju i działalności organizacji pozarządowych w zmieniającej się sytuacji epidemicznej, społecznej i gospodarczej, w którym udział wzięło 181 uczestników. Organizatorem Kongresu był Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego we współpracy z Narodowym Instytutem Wolności, Świętokrzyską Radą Działalności Pożytku Publicznego i Fundacją im. Stefana Artwińskiego.

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej pełnił funkcje współorganizatora konferencji „Dostępność na serio autentyczne niwelowanie skutków niepełnosprawności w dążeniu do

wyrównania życiowych szans”, w której udział wzięło około 100 uczestników. Organizatorem konferencji była Fundacja „Szansa dla Niewidomych Tyflopunkt Kielce”.

W ramach projektu partnerskiego „Liderzy Kooperacji” zorganizowano konferencję edukacyjną dla przedstawicieli JST i pracowników socjalnych z terenu województwa świętokrzyskiego, w której udział wzięło 90 uczestników. W ramach projektu zorganizowano 2 spotkania seminaryjno-webinarowe dla podmiotów sektorowych upowszechniające „3 Modele Kooperacji”, w których udział wzięło 28 uczestników.

Organizacja szkoleń zawodowych kadr jednostek pomocy i integracji społecznej oraz innych instytucji, organizacji i służb

W 2021 roku przeprowadzono 52 cykle szkoleń dla 749 osób z zakresu:

- motywowania do zmiany klientów Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Metodą Dialogu Motywującego – uczestnikami szkolenia byli Członkowie Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz osoby wspierające profilaktykę alkoholową na terenie gmin;
- przeciwdziałania przemocy w rodzinie – uczestnikami szkoleń byli Członkowie Gminnych Zespołów Interdyscyplinarnych ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
- zarządzania i organizacji usług społecznych, opracowywanie indywidualnych planów usług społecznych oraz organizowanie społeczności lokalnej (wielomodułowe szkolenia) – realizowane w oparciu o Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2020 r. w sprawie szkoleń dla pracowników centrum usług społecznych;
- realizacji cyklu szkoleń w ramach projektu pn.: „Kompetencje Plus” – adresowanych do kluczowych pracowników systemu pomocy i integracji społecznej;
- szkolenia dla przyszłych rodzin adopcyjnych.

Tabela 38. Szkolenia zawodowe dla kadr pomocy i integracji społecznej w 2021 r.

Lp.	Nazwa/tematyka szkoleń	Liczba uczestników
1.	Zmiany przepisów dotyczących domów pomocy społecznej ze szczególnym uwzględnieniem osób z zaburzeniami psychicznymi i osób z niepełnosprawnościami (w ramach projektu „Kompetencje Plus”, 6 cykli szkoleń)	72
2.	Ustawa o pomocy społecznej - zmiany prawne (w ramach projektu „Kompetencje Plus”, 5 cykli szkoleń)	60
3.	Realizację usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych. Aspekty prawne (w ramach projektu „Kompetencje Plus”, 8 cykli szkoleń)	81
4.	Tworzenie mieszkań chronionych i mieszkań wspomaganych dla osób z niepełnosprawnościami (w ramach projektu „Kompetencje Plus”, 5 cykli szkoleń)	54
5.	Zapewnianie bezpieczeństwa mieszkańcom DPS. (w ramach projektu „Kompetencje Plus”, 3 cykle szkoleń)	30
6.	Program kompleksowego wsparcia dla rodzin. „Za życiem” – zmiany w ŚDS. (w ramach projektu „Kompetencje Plus”, 2 cykle szkoleń)	28
7.	Zasady i procedury kierowania osób bezdomnych do placówek udzielających schronienia – zmiany prawne (projekt „Kompetencje Plus”, 2 cykle szkoleń)	16
8.	Zapewnianie bezpieczeństwa pracowników socjalnych w trakcie wykonywania czynności zawodowych (w ramach projektu „Kompetencje Plus”, 2 cykle szkoleń)	84
9.	Program Opieka 75+ (w ramach projektu „Kompetencje Plus”)	15
10.	Program Dostępność plus (w ramach projektu „Kompetencje Plus”)	15
11.	Szkolenia z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla Gminnych Zespołów Interdyscyplinarnych (5 cykli szkoleń 3 dniowych)	75

Lp.	Nazwa/tematyka szkoleń	Liczba uczestników
12.	Zarządzanie i organizacja usług społecznych (szkolenia specjalistyczne CUS - 60h)	40
13.	Opracowywanie i realizacja indywidualnych planów usług społecznych (szkolenia specjalistyczne CUS - 52 h)	40
14.	Organizacja społeczności lokalnej (szkolenia specjalistyczne CUS - 57 h)	40
15.	Trzydniowe szkolenie seminaryjno-webinarowe dla PCPR upowszechniające „3 Modele Kooperacji” (w ramach projektu partnerskiego „Liderzy kooperacji”)	15
16.	Szkolenie z zakresu Dialogu Motywującego dla członków Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	48
17.	Szkolenie PRIDE przygotowujące do pełnienia roli rodzica adopcyjnego (3 cykle szkoleniowe)	36

Warsztaty

Świętokrzyski Ośrodek Adopcyjny funkcjonujący w strukturze ROPS w 2021 roku zorganizował warsztaty pn. Szkolenie dla rodzin adopcyjnych „Złość – sprzymierzeniec czy wróg” oraz warsztaty wspierające rozwój dzieci. Zorganizowano 2 spotkania warsztatowe, w zajęciach udział wzięło 20 uczestników.

Inspirowanie i promowanie nowych rozwiązań w zakresie pomocy społecznej

W ramach tego zadania Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego - Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej podjął następujące działania:

- organizacja konkursu "Świętokrzyski Anioł Dobroci" 2021 – cel przedsięwzięcia to uhonorowanie instytucji pomocy społecznej, stowarzyszeń, ale także osób fizycznych szczególnie zaangażowanych w działania na rzecz rodzin dysfunkcyjnych, patologicznych, ubogich, niezaradnych życiowo oraz osób starszych, niepełnosprawnych i bezdomnych, zagrożonych wykluczeniem społecznym;

- włączenie się w organizację Regionalnego Forum Seniora (Echo Dnia, Polska Press): „I Forum Seniora„ oraz „I Ogólnopolskie Forum Seniora” to wydarzenia skierowane do aktywnych seniorów, które odbyły się w formule on-line. Województwo Świętokrzyskie wzięło udział w tych wydarzeniach jako partner merytoryczny. Forum Seniora to seria interesujących wykładów, porad ekspertów oraz odpowiedzi na pytania z zakresu zdrowia i bezpieczeństwa osób starszych. W Forum wzięło udział grono ekspertów, którzy specjalnie dla uczestników przygotowali materiały i wykłady. Podczas forum poruszane były tematy najważniejsze dla seniorów dotyczące bezpieczeństwa w sieci, zdrowia i profilaktyki, prawa oraz czasu wolnego;
- opracowanie i dystrybucja dwóch wydań Biuletynu Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego. Biuletyn jest przekaznikiem informacji pomiędzy samorządem województwa a samorządami lokalnymi m.in. na temat sytuacji społecznej w regionie, działań podejmowanych oraz planowanych na szczeblu regionu w obszarze polityki społecznej. W publikacji zawarte są również informacje o różnego rodzaju wydarzeniach, odbywających się w regionie świętokrzyskim, które wiążą się z tematyką pomocy i integracji społecznej;
- udział w krajowych pracach zespołu przedstawicieli ROPS zajmujących się badaniami i analizą danych – podgrupy ds. opracowania uwag do narzędzia Oceny Zasobów Pomocy Społecznej;
- powołanie Świętokrzyskiego Rzecznika ds. Osób z Niepełnosprawnościami;
- powołanie zespołu ds. przygotowania i opracowania wszelkich dokumentów w sprawie planowanej realizacji projektu w ramach Programu Regionalnego na lata 2021-2027 Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego pt. „Tworzenie lokalnych systemów wsparcia dla seniorów”.

Współpraca z Centrum Usług Społecznych (CUS)

Centrum Usług Społecznych to nowa jednostka organizacyjna gminy i nowa instytucja lokalnej polityki społecznej. Służyć ma rozwojowi i integracji usług społecznych organizowanych i świadczonych na poziomie lokalnym. CUS ma być miejscem, w którym każdy mieszkaniec, bez względu na dochód i sytuację społeczną, otrzyma wsparcie. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej podjął współpracę z CUS w Starachowicach w ramach organizacji „I Kongresu

Centrów Usług Społecznych”. Goście z całego kraju uczestniczyli w wykładach, debatach dotyczących usług społecznych. W wydarzeniu udział wzięli parlamentarzyści, przedstawiciele Kancelarii Prezydenta RP, Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, Ministerstwa Rozwoju i Technologii, przedstawiciele Urzędów Marszałkowskich i Wojewódzkich, dyrektorzy i pracownicy CUS oraz OPS. Gmina Starachowice jako pierwsza w woj. świętokrzyskim podjęła decyzję o przekształceniu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej (MOPS) w Centrum Usług Społecznych (CUS). Drugą gminą w naszym regionie, która przekształciła się w CUS jest Górnio. Jednym z prelegentów podczas Kongresu była Pani Elżbieta Korus – Dyrektor Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego, która przedstawiła działania ROPS na rzecz wsparcia Centrów Usług Społecznych w województwie świętokrzyskim. Drugim prelegentem reprezentującym ROPS Kielce była Pani dr Joanna Lizut – prorektor Uczelni Korczaka. Prelekcja, którą wygłosiła dotyczyła przepisów dotyczących szkoleń dla kadr Centrów Usług Społecznych wynikających z ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych, Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 marca 2020 r. w sprawie szkoleń dla pracowników centrów usług społecznych oraz ewentualnie innych szkoleń którymi fakultatywnie mogą zostać objęci pracownicy CUS.

Realizowane projekty

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej realizuje zadania samorządu województwa ukierunkowane na tworzenie i promowanie innowacyjnych rozwiązań w zakresie realizacji polityki społecznej. Współpracuje aktywnie z instytucjami i organizacjami pozarządowymi realizującymi zadania z zakresu polityki społecznej, instytucjami zarządzającymi w tworzeniu i realizacji projektów w tym zakresie.

W roku 2021 Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej realizował łącznie 6 projektów, tj.:

- 1) „Stop wirusowi! Zapobieganie rozprzestrzeniania się COVID-19 w woj. świętokrzyskim”,
- 2) „Bezpieczna Przyszłość”,
- 3) „Kompetencje Plus”,
- 4) „Liderzy kooperacji”,
- 5) „Standardy w zakresie mieszkalnictwa wspomaganego dla osób chorujących psychicznie po wielokrotnych pobytach w szpitalu psychiatrycznym”,
- 6) „Świętokrzyska Ekonomia Społeczna”.

Projekt pn.: „**Stop wirusowi! Zapobieganie rozprzestrzeniania się COVID-19 w województwie świętokrzyskim**” – w ramach projektu wyznaczono następujące cele:

- zwiększenie dostępności do testów na obecność wirusa SARS-CoV-2 oraz do informacji o profilaktyce zapobiegania zarażeniom dla mieszkańców regionu poprzez pomoc psychologiczną, poradnictwo specjalistów z różnych dziedzin, działania informacyjno-edukacyjne;
- wyposażenie laboratorium Regionalnego Centrum Naukowo-Technologicznego w narzędzia niezbędne do wykonywania testów na obecność wirusa;
- zwiększenie bezpieczeństwa pracy wśród personelu medycznego i pracowników placówek objętych projektem oraz innych podmiotów leczniczych z terenu województwa: Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy, Świętokrzyskie Centrum Onkologii;
- wyposażenie placówek w niezbędny sprzęt i środki ochrony pracowników, a ponadto wzrost świadomości z zakresu profilaktyki chorób zakaźnych i aktualnie rozprzestrzeniającej się pandemii.

Projekt realizowany jest przez Województwo Świętokrzyskie – Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego (Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej – partner wiodący, Departament Ochrony Zdrowia, Regionalne Centrum Naukowo-Technologiczne) w partnerstwie z 5 podmiotami leczniczymi podległymi pod Województwo Świętokrzyskie:

- Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. św. Rafała w Czerwonej Górze,
- Świętokrzyskie Centrum Rehabilitacji w Czarnieckiej Górze,
- Świętokrzyskie Centrum Psychiatrii w Morawicy,
- Świętokrzyskie Centrum Ratownictwa Medycznego i Transportu Sanitarnego,
- Wojewódzki Szpital Zespolony w Kielcach.

W ramach projektu wsparcie o wartości **7 349 081,12 zł** (dofinansowanie + wkład własny) otrzymał **Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. św. Rafała w Czerwonej Górze**. W ramach realizacji projektu szpital utworzył nową pracownię badań molekularnych. Dostosował również pomieszczenie Izby Przyjęć, sale chorych oraz izolatki do nowych wymagań epidemiologicznych – zamontowano tam specjalne osłony, kurtyny, domofony, zakupiono parawany i wydzielono strefy epidemiologiczne. Komórki medyczne doposażono w podstawowy sprzęt pomiarowy typu termometry bezdotykowe, pulsoksymetry, ciśnieniomierze, stetoskopy oraz podstawowy sprzęt wydzielony do opieki nad pacjentami

izolowanymi – stoliki zabiegowe, fotele sanitarne. Zakupiony został środek trwały w postaci urządzenia do automatycznej izolacji wirusa, dzięki któremu możliwe jest zwiększenie przepustowości i skrócenie czasu badania, co wpływa na polepszenie organizacji pracy oddziałów w zakresie opieki nad pacjentami podejrzanymi o zachorowanie na COVID-19. W ramach zadania zakupiono również tunel detekcyjny z funkcją dezynfekcji. Szpital dokonał także zakupu aparatu do badań USG klatki piersiowej, analizatora do badań molekularnych, zamrażarki na osocze oraz urządzenia do dezynfekcji metodą zamgławiania. Dynamiczny rozwój sytuacji epidemicznej spowodował znaczący wzrost zużycia środków stosowanych do walki z koronawirusem, w związku z tym na bieżąco realizowane były zakupy środków do ochrony osobistej dla pracowników placówki, personelu medycznego m.in.: maski, kombinezony, rękawiczki jednorazowe, okulary, czepki, produkty do dezynfekcji.

Świętokrzyskie Centrum Rehabilitacji w Czarnieckiej Górze zrealizowało zadanie w ramach projektu o wartości **1 334 760,50 zł**. W ramach zadania jednostka dokonała wsparcia placówki oraz personelu w zakresie zakupu niezbędnych środków ochrony indywidualnej m.in.: maski, kombinezony, rękawiczki, okulary, buty ochronne, termometry oraz produkty do dezynfekcji. Zapewnione było wsparcie psychologiczne dla pracowników. Ponadto wyposażono placówkę w urządzenie do dezynfekcji pomieszczeń metodą zamgławiania oraz w system szlabanów i bram wjazdowych z torem wizyjnym.

Świętokrzyskie Centrum Psychiatrii w Morawicy otrzymało **588 317,77 zł** na realizację zadania w ramach projektu. W efekcie realizacji projektu placówka zabezpieczyła pracowników i pacjentów szpitala w niezbędne środki ochrony indywidualnej, takie jak: rękawice nitrylowe, maski, fartuchy barierowe. Szpital uzyskał wsparcie w zakresie zakupu narzędzi do utrzymania rygorów sanitarnych. Zostały również doposażone stanowiska pracy w drobny sprzęt medyczny, poprzez zakup: termometrów do pomiaru temperatury ciała, pulsoksymetrów, aparatów RR (ciśnieniomierzy), EKG.

Świętokrzyskie Centrum Ratownictwa Medycznego i Transportu Sanitarnego w ramach projektu otrzymało wsparcie o łącznej wartości **12 578 789,91 zł**. Partner zrealizował swoje zadanie uzupełniając na bieżąco zaopatrzenie o środki ochrony osobistej oraz materiały medyczne. Zakupione zostały środki do dezynfekcji, urządzenia do zamgławiania karetek, przenośne lodówki-zamrażarki do przechowywania wymazów. W ramach zadania Świętokrzyskie Centrum Ratownictwa Medycznego i Transportu Sanitarnego zapewniło ok. 90

dyżurów ambulansu wymazowego. Zadaniem zespołu wymazowego było pobieranie wymazów od osób z podejrzeniem zakażenia koronawirusem przebywających na kwarantannie. Dzięki temu osoby starsze, samotne, z grupy ryzyka zdrowotnego, opiekujące się dziećmi mogły mieć przeprowadzone badania w ich miejscu zamieszkania. W ramach zadania jednostka zakupiła pulsoksymetry z kapnometrem.

Wojewódzki Szpital Zespolony w Kielcach w ramach projektu otrzymał wsparcie o łącznej wartości **8 440 171,83 zł**. W ramach zadania szpital na bieżąco dokonywał zakupów środków ochrony indywidualnej dla personelu medycznego oraz pracowników administracyjnych m.in.: maski, kombinezony, rękawiczki, okulary, przyłbice, buty ochronne, czepki oraz produkty do dezynfekcji. Dodatkowo wyposażono placówkę w jednorazowy sprzęt i środki do obsługi pacjentów. W ramach zadania zapewnione było wsparcie psychologiczne dla pracowników. Ponadto na oddziale zakaźnym i oddziałach COVID-19 na bieżąco pokrywane były koszty dotyczące utylizacji odpadów medycznych.

W ramach projektu wsparcie otrzymało **Regionalne Centrum Naukowo-Technologicznego w Podzamczu** o wartości **6 923 963,23 zł**. Celem zadania jest zmniejszenie zagrożenia epidemiologicznego wśród mieszkańców województwa poprzez zwiększenie liczby wykonywanych testów na obecność SARS-CoV-2. W efekcie realizacji projektu wyposażono laboratorium na potrzeby badań w kierunku COVID-19 (klimatyzatory, odczynniki, zatrudnienie personelu medycznego, utrzymanie w gotowości sprzętu, serwis). W grudniu 2021 roku zwiększono dofinansowanie dla RCNT o kwotę 735 000,00 zł z 5 718 582,65 zł do 6 453 582,65 zł. Zwiększona kwota dofinansowania pozwoliła na przeprowadzenie większej ilości testów. W związku z kolejną falą epidemii planowana liczba testów została zwiększona o 11 520 z 62 864 do 74 384. Dzięki temu większa liczba mieszkańców województwa świętokrzyskiego mogła skorzystać z darmowych badań w okresie jesiennym. Wykonywano dodatkowe darmowe badania określające poziom przeciwciał wirusa SARS-CoV-2. W 2021 roku Regionalne Centrum Naukowo-Technologiczne wykonało:

- 35 944 badania do testów na obecność SARS-COV-2,
- 9 804 badania przeciwciał IgG.

Decyzją Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 grudnia 2021 r. termin realizacji projektu przedłużono o kolejne pół roku, a do wydatkowania w 2022 r. zaplanowano kwotę 3,5 mln zł. Pozwoli to na kontynuację działań dla mieszkańców województwa świętokrzyskiego

związanych z korzystaniem z darmowych testów na obecność wirusa SARS-CoV-2 i testów na wykrycie poziomu przeciwciał oraz doposażenie szpitali w wysokiej klasy sprzęt niezbędny do ratowania zdrowia i życia mieszkańców regionu. Ponadto na bieżąco realizowane będą zakupy środków do ochrony osobistej dla pracowników placówki, personelu medycznego m.in.: maski, kombinezony, rękawiczki jednorazowe, produkty do dezynfekcji.

W 2021 roku na realizację projektu pn. „Stop wirusowi! Zapobieganie rozprzestrzeniania się COVID-19 w województwie świętokrzyskim” Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej wydatkował kwotę: **1 570 631,62 zł**. Zakupiono środki ochrony osobistej dla mieszkańców województwa oraz pracowników Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego, tj.: pulsoksymetry, lampy bakteriobójcze, maski i półmaski chirurgiczne, rękawice jednorazowe, armatki do dezynfekcji pomieszczeń, płyny do dezynfekcji. Przeprowadzono również działania edukacyjno-profilaktyczne wśród mieszkańców woj. świętokrzyskiego tj. zakupiono pulsoksymetry dla OSP.

Projekt pn.: „**Bezpieczna Przyszłość**” – cel projektu: wsparcie mieszkańców oraz personelu w Domach Pomocy Społecznej województwa świętokrzyskiego w związku z sytuacją epidemiologiczną COVID-19”. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej pozyskał na realizację projektu kwotę: 20 685 695,00 zł. Wsparcie w ramach projektu otrzymały Domy Pomocy Społecznej posiadające wpis do rejestru Wojewody Świętokrzyskiego. W ramach projektu zrealizowano następujące zadania:

- zapewnienie tymczasowych miejsc do izolacji poza szpitalem dla mieszkańców DPS, zapewnienie im należytej opieki medycznej oraz kompleksowej usługi pobytowej;
- wypłata dodatków do wynagrodzeń pracowników zatrudnionych przy sprawowaniu opieki i wsparcia nad mieszkańcami DPS w związku z zagrożeniami wynikającymi z sytuacji epidemiologicznej;
- zakup usług związanych z walką i przeciwdziałaniami COVID-19;
- zakup środków ochrony indywidualnej;
- zakup sprzętu i wyposażenia mającego za zadanie podniesienie poziomu bezpieczeństwa epidemicznego oraz ograniczanie rozprzestrzeniania się wirusa;
- zakup sprzętu do wyposażenia i obsługi izolatek utworzonych w budynku DPS;

- zakup i przeprowadzenie testów na COVID-19 wśród personelu domów pomocy społecznej.

W ramach projektu „Bezpieczna Przyszłość” w 2021 roku przeprowadzone zostały dwa dodatkowe nabory wniosków. W ramach naborów dodatkowych wsparciem objętych zostało 8 DPS prowadzonych przez podmioty niepubliczne oraz 33 DPS prowadzonych przez JST lub NGO na zlecenie JST. Dzięki podjętym działaniom łącznie wydatkowano 20,4 mln zł, co daje wydatkowanie na poziomie 98,5%.

W 2021 roku na realizację projektu pn. „Bezpieczna Przyszłość” wydatkowano kwotę: **4 930 913,07 zł.**

Projekt pn.: „**Kompetencje plus**” – cel projektu: doskonalenie kompetencji kadry – kluczowych pracowników instytucji pomocy i integracji społecznej z zakresu nowych rozwiązań organizacyjno-prawnych w pomocy społecznej, wprowadzonych w ustawie o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. oraz ze zmian wprowadzonych w innych ustawach dotyczących obszaru pomocy i integracji społecznej, mających istotny wpływ na wykonywanie przez nich zadań z makroregionu, które tworzą województwa: podkarpackie, lubelskie i świętokrzyskie.

W ramach projektu „Kompetencje plus” w 2021 r. zrealizowane zostały łącznie 39 szkolenia. łączna liczba osób uczestniczących w szkoleniach w ramach projektu to 455 osób.

W 2021 roku na realizację projektu pn. „Kompetencje plus” wydatkowano kwotę: **289 595,79 zł.**

W ramach oszczędności w projekcie zakupiono środki i sprzęt ochrony osobistej z przeznaczeniem dla pracowników PCPR-ów i MOPR Kielce. Wydatkowana kwota na ww. zakup wynosiła 115 827,89 zł.

Zakupiono, a następnie rozdystrybuowano w formie pomocy rzeczowej:

- generator ozonu – 11 szt.,
- termometr bezdotykowy – 22 szt.,
- termometr ścienny – 24 szt.,
- stacja dezynfekcji – 26 szt.,
- lampa UVC – 3 szt.,
- maska chirurgiczna – 276 200 szt.,

- półmaska – 139 szt.,
- rękawiczki nitrylowe – 165 200 szt.

Projekt pn.: „**Liderzy Kooperacji**” – cel projektu: wypracowanie i wdrożenie modelu kooperacji pomiędzy instytucjami pomocy i integracji społecznej a podmiotami innych polityk sektorowych istotnych z punktu widzenia włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa dla gmin wiejskich, popularyzacja deinstytucjonalizacji (DI) oraz Centrów Usług Społecznych (CUS) na obszarze makroregionu I, tj. województwa: lubelskiego, mazowieckiego, podkarpackiego, podlaskiego i świętokrzyskiego, oraz wsparcie instytucji w przeciwdziałaniu rozprzestrzeniania się choroby COVID-19, zabezpieczenie instytucji przed nawrotem epidemii.

W ramach projektu przeprowadzone zostały działania edukacyjno-informacyjne, tj.: konferencja edukacyjna dla przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego i pracowników socjalnych, dwa spotkania seminaryjno-webinarowe dla podmiotów sektorowych istotnych z punktu widzenia przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu oraz 3-dniowe szkolenia dla pracowników PCPR. Działania edukacyjne opierają się na założeniach organizacyjnych i metodycznych trzech modeli dla gmin wiejskich, miejsko-wiejskich, miejskich. W ramach projektu nastąpiła publikacja „Księgi Rekomendacyjnej Modele Kooperacji”. Członkowie „Partnerskich Zespołów Kooperacji” uczestniczyli w cyklu szkoleń kompetencyjnych w ramach „Szkoły Kooperacji”, badaniach „Focus”, otrzymali wsparcie superwizora oraz doradcze. W ramach projektu na bieżąco prowadzona jest strona internetowej projektu: <https://liderzykooperacji.pl/>.

Ponadto w ramach projektu wprowadzone zostało dodatkowe Zadanie 5. Działania dodatkowe w walce z koronawirusem. Łączna wartość dodatkowego zadania w 2021 r. wynosiła: 82 235,63 zł. ROPS Kielce przekazał zakupione środki ochrony osobistej m.in.: maseczki chirurgiczne jednorazowe, płyny do dezynfekcji rąk, rękawice nitrylowe do dwóch Zakładów Opiekuńczo-Leczniczych z terenu województwa świętokrzyskiego.

W 2021 roku na realizację projektu pn. „Liderzy Kooperacji” wydatkowano kwotę: **617 088,32 zł.**

Projekt pn.: „**Standardy w zakresie mieszkalnictwa wspomaganego dla osób chorujących psychicznie po wielokrotnych pobytach w szpitalu psychiatrycznym**” – cel projektu: wypracowanie, wdrożenie i upowszechnienie standardu w zakresie mieszkalnictwa

wspomaganego dla osób chorujących psychicznie po wielokrotnych pobytach w szpitalu psychiatrycznym. W ramach projektu opracowany został standard uwzględniający specyfikę zaburzenia psychicznego, aktualny stan zdrowia psychicznego po przeprowadzeniu konsultacji z lekarzem psychiatrą, czas po okresie hospitalizacji. Wypracowane założenia zostały wdrożone i testowane na terenie 5 gmin zróżnicowanych pod względem sytuacji społeczno-gospodarczej. Utworzone mieszkania dostosowane są dla 5 osób, które wspiera wykwalifikowana kadra w tym opiekun mieszkania, psycholog, terapeuta środowiskowy, pielęgniarka i inni w zależności od potrzeb. Wsparcie ze strony różnych specjalistów daje tym osobom stabilizację i pomoc w usamodzielnianiu się. Realizacja projektu wpływa na:

- poprawę jakości usług realizowanych na rzecz osób chorujących psychicznie;
- zwiększenie dostępu do wysokiej jakości usług;
- zapobieganie ponownemu umieszczeniu osoby chorującej psychicznie w szpitalu psychiatrycznym i/lub skierowaniu do placówki opieki całodobowej (DPS, ZOL, ZOP);
- zwiększenie szans na funkcjonowanie osób chorujących psychicznie w środowisku lokalnym.

W 2021 roku na realizację projektu pn. „Standardy w zakresie mieszkalnictwa wspomaganego dla osób chorujących psychicznie po wielokrotnych pobytach w szpitalu psychiatrycznym” wydatkowano kwotę: **74 343,57 zł.**

Koordynowanie działań na rzecz sektora ekonomii społecznej w regionie

W ramach projektu pn. „**Świętokrzyska Ekonomia Społeczna**” realizowano doradztwo dla samorządów lokalnych w zakresie rozwoju ekonomii społecznej. Cel projektu to: rozwój sektora ekonomii społecznej w województwie świętokrzyskim, w zakresie kreowania nowych miejsc pracy poprzez upowszechnianie, promocję i budowanie współpracy międzysektorowej. Projekt jest odpowiedzią na zdiagnozowane problemy i bariery rozwoju ekonomii społecznej w województwie świętokrzyskim. W 2021 roku w ramach projektu zrealizowano następujące działania:

- organizacja uroczystej Gali Ekonomii Społecznej, na której miało miejsce rozstrzygnięcie 3 konkursów: „Lider Ekonomii Społecznej” (w kategoriach: Samorząd prospołeczny, Podmiot ekonomii społecznej, Biznes prospołeczny), „Konkurs dla dziennikarzy” i „100 inicjatyw na 100-lecie urodzin Jana Pawła II”;

- organizacja spotkania równościowego „Bez barier z ekonomią społeczną” pod hasłem „Świętokrzyski senior – zdrowy i aktywny” dla seniorów z terenu województwa świętokrzyskiego, na którym można było spotkać wystawców i organizatorów warsztatów: podmioty ekonomii społecznej, podmioty lecznicze i uzdrowiskowe, ośrodki wsparcia ekonomii społecznej. Uczestnicy spotkania mogli wziąć udział w warsztatach: garncarskich, tkackich, zielarskich, zdrowia i urody oraz warsztatach sportu i rekreacji, podczas wydarzenia dostępne były prelekcje ekspertów i konsultacje dla seniorów;
- organizacja „Dni Ekonomii Społecznej” na uczelniach wyższych pod hasłem „Umiejętności przyszłości” przy współpracy z: Politechniką Świętokrzyską, Uniwersytetem Jana Kochanowskiego, Urzędem Miasta Kielce, Ośrodkami Wsparcia Ekonomii Społecznej. Zakres tematyczny obejmował: prezentacje podmiotów ekonomii społecznej, biznesu i uczelni, panel z ekspertem, „Deбата Oxfordzka”;
- przeprowadzenie konkursu dla dziennikarzy pn. „Ekonomia społeczna w czasach pandemii”;
- organizacja i przygotowanie merytoryczne spotkań Grup Tematycznych ds.:
 - współpracy międzyinstytucjonalnej OPS, PCPR, PUP i NGO,
 - współpracy podmiotów reintegracyjnych CIS, KIS, ZAZ, WTZ,
 - współpracy z nauką, NGO, biznesem i administracją,
 - współpracy ROPS i OWES,
 - ds. diagnozy sektora ekonomii społecznej.
- doradztwo dla jednostek samorządu terytorialnego w zakresie aspektów społecznych w zamówieniach publicznych, aktywnej integracji, usług społecznych, itp.;
- certyfikacja podmiotów ekonomii społecznej znakiem jakości „Zakup prospołeczny”;
- organizacja „Świątecznego Kiermaszu Ekonomii Społecznej” dla wystawców: podmiotów ekonomii społecznej, instytucji publicznych z terenu województwa świętokrzyskiego;
- przeprowadzenie kampanii promocyjnej podczas „Świątecznego Kiermaszu Ekonomii Społecznej”;
- promocja i upowszechnianie podmiotów ekonomii społecznej (oraz ich ofert) z terenu woj. świętokrzyskiego w mediach społecznościowych w ramach cyklu „Spotkania z PES”.
- prowadzenie strony internetowej projektu: <http://www.es.umws.pl/>.

W 2021 roku na realizację projektu pn. „Świętokrzyska Ekonomia Społeczna” wydatkowano łącznie kwotę: **474 339,77 zł.**

Wsparcie rodziny i piecza zastępcza

W ramach działań funkcjonującego w strukturach ROPS Świętokrzyskiego Ośrodka Adopcyjnego przysposobionych zostało 56 dzieci w tym: 31 z rodzinnej pieczy zastępczej, 16 z rodzin biologicznych, 9 z pieczy instytucjonalnej.

Tabela 39. Adopcje w województwie świętokrzyskim w 2021 r.

Wyszczególnienie:	Rok 2021
Dzieci przysposobione, w tym w wieku:	56
<i>poniżej 1 roku</i>	4
<i>od 1 roku do 4 lat</i>	27
<i>od 5 do 9 lat</i>	15
<i>10 lat i więcej</i>	10
dzieci przysposobione, z tego:	-
<i>dziewczęta</i>	28
<i>chłopcy</i>	28
dzieci przysposobione z orzeczeniem o niepełnosprawności	0
dzieci według miejsca pobytu przed przysposobieniem w tym:	-
<i>w pieczy instytucjonalnej</i>	9
<i>w rodzinnej pieczy zastępczej</i>	31
<i>w rodzinie biologicznej</i>	16

W ramach wsparcia psychologiczno-pedagogicznego prowadzonego przez Świętokrzyski Ośrodek Adopcyjny w postępowaniu postadopcyjnym przeprowadzono 967 konsultacji z rodzinami adopcyjnymi, jak również osobami niepozostającym w związku małżeńskim zamieszkującymi

na terenie województwa świętokrzyskiego.

Świętokrzyski Ośrodek Adopcyjny w 2021 r. kontynuował przyjęte formy wsparcia dla rodzin i dzieci

w zakresie:

- zajęć z zakresu terapii integracji sensorycznej,

- warsztatów wspierających rozwój dziecka,
- psychoterapii indywidualnej i rodzinnej,
- specjalistycznego wsparcia w zakresie udzielania pomocy w rozwiązywaniu zgłaszanych problemów i trudności wychowawczych,
- organizacji spotkania „Mikołajkowego” dla dzieci przysposobionych i ich rodziców.

W 2021 r. przeprowadzono 196 zajęć dla dzieci z zakresu terapii integracji sensorycznej, udzielono 1 230 specjalistycznego poradnictwa dla rodzin przysposabiających, rodzin naturalnych w tym osób niepozostających w związku małżeńskim.

W związku z uruchomieniem infolinii w ramach projektu pn. „Stop wirusowi – Zapobieganie rozprzestrzeniania się COVID-19 w woj. świętokrzyskim”, pracownicy ośrodka świadczyli telefoniczną pomoc psychologiczną adresowaną do mieszkańców województwa świętokrzyskiego znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. W ramach pełnionego dyżuru telefonicznego podjęto 166 konsultacji ogółem w zakresie specjalistycznego poradnictwa psychologicznego.

W ramach promowania idei adopcji prowadzono rozpowszechnianie materiałów promocyjnych (ulotki, plakaty) przedstawicielom samorządów lokalnych województwa świętokrzyskiego. Realizując powyższe zadanie dodatkowo wykonano kalendarze na 2022 r., które przekazano różnym instytucjom zajmującym się problematyką rodzin i dzieci, w tym także powiatowym centrom pomocy rodzinie, sądom rejonowym oraz organizatorom rodzinnej pieczy zastępczej. Na antenie Polskiego Radia Kielce oraz TVP Kielce podczas „Dni Otwartych Świętokrzyskiego Ośrodka Adopcyjnego” prezentowano audycje na temat warunków stawianych osobom zainteresowanym podjęciem procedury przysposobienia dziecka.

Działania realizowane w ramach rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych

W 2021 roku łączna wartość przekazanego dofinansowania dla Zakładów Aktywności Zawodowej (ZAZ) wyniosła: **9 341 799,29 zł**, w tym:

- przyznane środki PFRON – 7 809 003,12 zł;
- środki Samorządu Województwa Świętokrzyskiego przekazane – 1 532 796,17 zł;
- środki Samorządu Województwa Świętokrzyskiego wydatkowane – 1 532 777,82 zł

W Województwie Świętokrzyskim w 2021 roku powstał nowy ZAZ w Chmielniku. W siedmiu Zakładach Aktywności Zawodowej zatrudnionych było łącznie 398 osób, w tym 104 osoby personelu oraz 294 osoby z niepełnosprawnościami, tj. więcej o 73 niż w 2020 roku.

Dofinansowanie robót budowlanych w obiektach służących rehabilitacji osób z niepełnosprawnościami przez Samorząd Województwa Świętokrzyskiego

W 2021 roku w zakresie dofinansowania robót budowlanych obiektów służących rehabilitacji osób z niepełnosprawnościami zawarto:

- 6 umów obejmujących 8 obiektów,
- łączna kwota dofinansowania wynosiła: **1 853 192,93 zł.**

W roku 2021 w porównaniu do roku 2020 podpisano umowy na remont o 2 obiektów więcej, co w konsekwencji spowodowało zwiększenie dofinansowania o 769 992,00 zł.

Tabela 40. Dofinansowanie robót budowlanych w obiektach służących rehabilitacji osób z niepełnosprawnościami przez Samorząd Województwa Świętokrzyskiego w 2021 r.

Lp.	Nazwa podmiotu	Nazwa zadania / zakres inwestycji	Kwota dofinansowania
1.	Gmina Skalbmierz	„Montaż zewnętrznej samonośnej platformy dla ON przy budynku Ośrodka Zdrowia w Skalbmierzu”	45 800,00 zł
2.	Caritas Diecezji Kieleckiej ul. Jana Pawła II 3, 25-013 Kielce	„Budowa szybu montaż windy w Schronisku i Placówce Opieki Całodobowej w Morawianach - Morawiany 2, 28-512 Bejsce	87 400,00 zł
		Prace budowlane w budynku po byłej Szkole Podstawowej w Czyżowicach celem dostosowania na Świetlicę dla seniorów i mieszkania wspierane dla ON - Czyżowice 16	197 000,00 zł
		Przystosowanie ciągów komunikacyjnych, montaż windy oraz remont niektórych pomieszczeń w Domu dla	253 000,00 zł

		Niepełnosprawnych w Piekoszowie – 26-065 Piekoszów, ul. Czarnowska 2,	
3.	Dom Pomocy Społecznej w Sobowie, Sobów 117, 27-530 Ożarów	„Przystosowanie ciągów komunikacyjnych oraz łazienek do korzystania przez osoby niepełnosprawne w DPS w Sobowie”	230 000,00 zł
4.	Fundacja Dom Seniora im. Sue Ryder w Pierzchnicy ul. Szkolna 36, 26-015 Pierzchnica	„Roboty budowlane w Domu Seniora w Pierzchnicy – remont elementów zagospodarowania, uszczelnianie kominów wymiana instalacji elektrycznej oraz armatury sanitarnej”	58 000,00 zł
5.	Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia Św. Wincentego a Paulo Prowincji Warszawskiej, ul. Tamka 35, 00-355 Warszawa	„Rozbudowa i przebudowa związana z dostosowaniem do przepisów w Domu Pomocy Społecznej w Kurozwękach Zgromadzenia Sióstr Miłosierdzia Św. Wincentego a Paulo Prowincji Warszawskiej”	582 000,00 zł
6.	Zespół Opieki Zdrowotnej we Włoszczowie – Szpital Powiatowy im. Jana Pawła II ul. Żeromskiego 28, 29-100 Włoszczowa	„Modernizacja oraz przebudowa budynku ZOZ we Włoszczowie z przeznaczeniem na działalność rehabilitacyjną – montaż wind”	399 992,93 zł

Współpraca samorządu województwa świętokrzyskiego z organizacjami pozarządowymi w obszarze polityki społecznej

łącznie na realizację zadań publicznych z zakresu polityki społecznej przez organizacje pozarządowe przekazano **1 080 000,00 zł** i podpisano **110** umów, w zakresie:

- rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnoprawnych ze środków PFRON – 16 umów,
- pomocy społecznej – 31 umów,
- przeciwdziałania przemocy – 9 umów,
- działalności na rzecz osób niepełnosprawnych – 34 umów,
- profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych – 11 umów,
- ekonomii społecznej – 9 umów.

Tabela 41. Rozdysponowanie środków (kwoty przyznane) na organizacje pożytku publicznego w 2021 r.

Lp.	Obszar współpracy:	Tryb konkursowy	Tryb pozakonkursowy
1.	rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych	100 000,00 zł	-
2.	pomoc społeczna	320 000,00 zł	30 000,00 zł
3.	przeciwdziałanie przemocy	100 000,00 zł	-
4.	działalność na rzecz osób niepełnosprawnych	300 000,00 zł	50 000,00 zł
5.	profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych	120 000,00 zł	20 000,00 zł
6.	ekonomia społeczna	40 000,00 zł	-
	Razem	980 000,00 zł	100 000,00 zł

Świętokrzyska Rada Działalności Pożytku Publicznego

W ramach Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej działa Świętokrzyska Rada Działalności Pożytku Publicznego. Rada jest organem konsultacyjnym, opiniodawczym, doradczym i inicjatywnym Samorządu Województwa Świętokrzyskiego w zakresie działalności pożytku publicznego.

W roku 2021 odbyło się 16 posiedzeń Świętokrzyskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego:

- 3 posiedzenia stacjonarne,
- 2 posiedzenia w trybie on-line,
- 11 posiedzeń w trybie obiegowym.

Świętokrzyska Rada Działalności Pożytku Publicznego podjęła 24 uchwały wyrażając opinię m.in. w sprawach dotyczących:

- funkcjonowania organizacji pozarządowych, w tym zaopiniowania Programu Współpracy Samorządu Województwa Świętokrzyskiego z Organizacjami Pozarządowymi na 2022 rok;
- wyrażania opinii o projektach uchwał i aktów prawa – projekty uchwał Sejmiku;
- zaopiniowania „Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2021-2025”;
- zaopiniowania „Wojewódzkiego programu wyrównywania szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób niepełnosprawnych na lata 2021 – 2026”;
- wyrażenia opinii do Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021-2026.

Świętokrzyska Rada Seniorów

Rada liczy 16 członków – zarówno osób niezrzeszonych, jak i przedstawicieli instytucji oraz organizacji skupiających i działających na rzecz seniorów. Świętokrzyska Rada Seniorów jest organem o charakterze konsultacyjnym, doradczym i inicjatywnym działającym na rzecz wzmocnienia i rozwoju regionalnej polityki senioralnej przy Marszałku Województwa Świętokrzyskiego, reprezentuje środowiska osób starszych w zakresie polityki senioralnej na poziomie regionalnym. W 2021 roku odbyły się 2 posiedzenia stacjonarne Rady. Podczas obrad zebrani omówili problemy, z jakimi spotykają się seniorzy w powiatach reprezentowanych przez członków Rady. Dyskutowali na temat aktywności, nowych możliwości finansowych i

perspektyw w działalności na rzecz seniorów. Z uwagi na czas pandemii członkowie Rady wystosowali apel o szczepienie się przeciw COVID-19.

Wojewódzka Społeczna Rada ds. Osób z Niepełnosprawnościami

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej prowadzi działania dotyczące obsługi organizacji posiedzeń Wojewódzkiej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych. Rada pełni funkcję organu opiniodawczo-doradczego Marszałka Województwa. Do zakresu działania Rady należy:

- inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, realizacji praw osób niepełnosprawnych;
- opiniowanie projektów wojewódzkich programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych;
- ocena realizacji programów;
- opiniowanie projektów uchwał i programów przyjmowanych przez Sejmik Województwa pod kątem ich skutków dla osób niepełnosprawnych.

W roku 2021 odbyło się jedno posiedzenie Wojewódzkiej Społecznej Rady Do Spraw Osób Niepełnosprawnych w formie stacjonarnej. Rada podjęła 1 uchwałę, wyrażając opinię m.in. w sprawie: „Wojewódzkiego programu wyrównywania szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób niepełnosprawnych na lata 2021-2026”.

Rzecznik ds. Osób z Niepełnosprawnościami

Zarządzeniem Nr 167/21 Marszałka Województwa Świętokrzyskiego z dnia 1 grudnia 2021 r. powołano nowego Świętokrzyskiego Rzecznika ds. Osób z Niepełnosprawnościami. Powołanie Rzecznika ma na celu zwiększenie głosu środowiska osób z niepełnosprawnościami. Do zadań Rzecznika należy prowadzenie wszelkich działań dotyczących zapewnienia pełnoprawnego i pełnego funkcjonowania osób z niepełnosprawnościami w społeczności lokalnej na terenie Województwa Świętokrzyskiego.

Inne przedsięwzięcia i inicjatywy na rzecz szeroko rozumianej polityki społecznej

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej efektywnie prowadzi na Facebooku strony fanpage'a: „Świętokrzyskiego Rzecznika ds. Osób z Niepełnosprawnościami”, „Świętokrzyska Rada

Działalności Pożytku Publicznego”, „Świętokrzyska Rada Seniorów”, „Świętokrzyska Ekonomia Społeczna” oraz „Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Kielcach”.

Szczegółowe informacje na temat działań w obszarze Polityka Społeczna znajdują się w Załączniku I do Raportu o stanie województwa świętokrzyskiego w 2021 roku.

SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE

Przedsięwzięcia na rzecz rozwoju społeczeństwa informacyjnego w województwie świętokrzyskim Zarząd Województwa realizuje głównie przy pomocy Departamentu IT UMWS.

Jednym z działań realizowanych w 2021 roku przez Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego było operowanie oraz nadzór nad **Regionalną Siecią Szerokopasmową Województwa Świętokrzyskiego (dalej jako: „RSSWS”)**. W ramach tych działań 67 Operatorów Sieci Dostępowych ma podpisane umowy ramowe umożliwiające korzystanie z Regionalnej Sieci Szerokopasmowej Województwa Świętokrzyskiego. Na koniec 2021 r. w oparciu o infrastrukturę sieciową będącą własnością Województwa było realizowanych 711 umów szczegółowych na świadczenie usług hurtowych. Operatorzy korzystają z ponad 1600 kilometrów włókien światłowodowych, ponad 300 km. kanalizacji kablowej oraz 239 łączy transmisji danych.

Do świadczenia usług wykorzystywanych jest 126 węzłów dystrybucyjnych i 8 węzłów szkieletowych. Liczba usług sukcesywnie wzrasta - w 2021 r. podpisano 80 nowych umów.

Wybudowana infrastruktura RSSWS została wykorzystana m.in. do realizacji projektu pn. Ogólnopolska Sieć Edukacyjna (POPC 2014-2020, dz.1.1), w ramach którego wszystkie szkoły podstawowe i ponadpodstawowe (z wyłączeniem szkół dla dorosłych) na terenie województwa świętokrzyskiego otrzymały symetryczne łącza o przepływności minimum 100 mb/s wraz z usługami bezpiecznego dostępu do Internetu.

RSSWS stanowi również bazę transmisyjną dla sieci dostępowych, aktualnie realizowanych w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa (POPC), które zapewnią możliwość dostępu do szerokopasmowego Internetu (minimum 30 mb/s) dla ponad 140 tys. gospodarstw domowych na terenie województwa świętokrzyskiego.

Aktualnie realizowane projekty w ramach POPC są komplementarne z RSSWS i pozwalają optymalnie wykorzystać potencjał regionalnej sieci szerokopasmowej. Sieć szerokopasmowa jest bazą do wdrażania nowoczesnych technologii informatycznych takich jak publiczna chmura komputerowa, blockchain czy przetwarzanie BIG Data z wykorzystaniem sztucznej inteligencji.

W roku 2021 Województwo Świętokrzyskie **koordynowało i nadzorowało jako beneficjent** projekty partnerskie z obszaru ICT o znaczeniu regionalnym realizowane **z Regionalnych**

Programów Operacyjnych Województwa Świętokrzyskiego (RPOWŚ).

Realizacja projektu pn. „**Informatyzacja Placówek Medycznych Województwa Świętokrzyskiego**” („InPlaMed WŚ”) – planowany termin zakończenia – 31.12.2022 r.

<https://inplamed.e-swietokrzyskie.pl/>

Projekt „InPlaMed WŚ” został przyjęty do dofinansowania w ramach **RPOWŚ 2014-2020**, Uchwałą nr 3826/18 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 24 kwietnia 2018 roku.

Zgodnie z zawartym porozumieniem o partnerstwie, w projekcie uczestniczy Województwo Świętokrzyskie (Lider Projektu) wraz ze swymi 8 podmiotami leczniczymi oraz 12 powiatowych podmiotów leczniczych. Podmiotami leczniczymi są głównie szpitale.

Głównym celem projektu jest wdrożenie Elektronicznej Dokumentacji Medycznej (EDM).

W ramach projektu zbudowano lub rozbudowano serwerownie, co umożliwi Partnerom gromadzenie i przechowywanie danych medycznych w formie elektronicznej. Serwerownie zostały wyposażone w urządzenia takie jak serwery, macierze, urządzenia zabezpieczające i monitorujące sieć i systemy, urządzenia zapewniające bezpieczeństwo przechowywania danych, systemy backupów i archiwizacji. Zakupiono również urządzenia zapewniające utrzymanie pracy systemów w przypadku awarii (np. UPS) oraz tam gdzie była potrzeba agregaty prądotwórcze. Partnerzy zrealizowali lub realizują zakup nowych lub rozbudowę istniejących systemów informatycznych umożliwiających tworzenie w odpowiednim standardzie EDM, jej przechowywanie oraz udostępnianie zgodnie z regulacjami centralnymi w przedmiotowym zakresie. Są to systemy obsługi części białej oraz szarej, w tym głównie:

- System HIS - Szpitalny System Informatyczny - podstawowy system wspierający obsługę pacjentów i pracę podmiotu leczniczego,
- System RIS - Radiology Information System (Radiologiczny System Informacyjny)
System PACS - Picture Archiving and Communication System (System Archiwizacji i Transmisji Obrazów).
- System LIS - (Laboratoryjny System Informacyjny)
- System ERP - (Enterprise Resource Planning) służy do zarządzania zasobami podmiotu leczniczego. System EOD - (Elektroniczny Obieg Dokumentów) zapewnia wsparcie dla procesu obiegu pism oraz spraw.

W rezultacie realizacji projektu do końca 2022 r. zakłada się, że u Partnerów będzie funkcjonowało lokalne repozytorium danych oraz centrum przetwarzania danych współpracujące z systemami centralnymi w obszarze e-zdrowie i umożliwiające w coraz szerszym stopniu świadczenie e-usług.

- **Wartość ogółem projektu:** 66 264 984,59 zł
- **Wydatki kwalifikowane:** 64 973 295,98 zł
- **Wkład UE (85%):** 55 227 301,47 zł
- **Wkład własny:** 11 037 683,12 zł
- **Wydatki niekwalifikowane:** 1 291 688,61 zł

Stan projektu na dzień 31 grudnia 2021 r.

- 36 zadań zakończonych,
- 13 zadań w trakcie realizacji
- 3 zadania na etapie wyboru wykonawcy i zawierania umowy,
- 2 zadania na etapie postępowań,
- 6 zadań na etapie przygotowawczym do uruchomienia postępowania.
- złożono 39 wniosków o płatność do Instytucji Zarządzającej na łączną kwotę wydatków kwalifikowalnych: 41 053 928,72, w tym dofinansowanie (zaliczki/refundacje) 34 895 839,14 zł.

Województwo jako **beneficjent** było odpowiedzialne za prowadzenie monitoringu w okresie trwałości projektu pn. „**Szkolne Pracownie Informatyczne Województwa Świętokrzyskiego**”.

Projekt realizowany w ramach **RPOWŚ 2014-2020** został zakończony w lipcu 2020 r.

<https://e-pracownie.e-swietokrzyskie.pl/>

- Partnerzy – 49 gmin z Obszarów Strategicznej Interwencji (OSI)
- Główny cel: wyposażenie 82 pracowni informatycznych w sprzęt komputerowy
- **Całkowity koszt projektu: 4,7 mln zł**
- **Dofinansowanie UE: 3,5 mln zł**

W ramach monitorowania po roku od zakończenia projektu przygotowano i złożono do Instytucji Zarządzającej Sprawozdanie potwierdzające zachowanie trwałości.

Współpraca Województwa z Partnerami projektu „e-świętokrzyskie Rozbudowa Infrastruktury Informatycznej Jednostek Samorządu terytorialnego” zrealizowanego w ramach RPOWŚ 2007-2013.

W maju 2021 r. nastąpiło zakończenie okresu trwałości projektu i zostało złożone do Instytucji Zarządzającej roczne Sprawozdanie z trwałości.

Partnerzy Projektu (112 jednostek), w tym: Województwo Świętokrzyskie (partner wiodący), 107 JST (94 Gminy i 13 Powiatów), 4 jednostki administracji rządowej.

W ramach kontynuacji współpracy z JST został przygotowany projekt partnerski o nazwie: Rozwój usług cyfrowych Administracji Publicznej Województwa Świętokrzyskiego („Ruc@P-WŚ”) pod kątem okresu programowania 2021-2027. Projekt uzyskał poparcie Zarządu Województwa i został włączony na listę projektów o strategicznym znaczeniu dla regionu.

W 2021 roku działania obejmowały również utrzymanie i rozwój **Systemu Informacji Przestrzennej Województwa Świętokrzyskiego (SIPWŚ)**, zbudowanego w ramach projektu „e-świętokrzyskie Budowa Systemu Informacji Przestrzennej Województwa Świętokrzyskiego w ramach RPOWŚ 2007-2013. Partnerami Projektu było 116 jednostek samorządu terytorialnego, w tym: Województwo Świętokrzyskie jako lider projektu oraz 102 Gminy i 13 Powiatów.

W kwietniu 2021 r. nastąpiło zakończenie okresu trwałości projektu i zostało złożone do Instytucji Zarządzającej roczne Sprawozdanie z trwałości.

SIPWŚ stanowiący Regionalną Infrastrukturę Danych Przestrzennych zaprojektowany zgodnie z wytycznymi Dyrektywy INSPIRE jest otwartym systemem informacyjnym służącym do udostępniania i upowszechniania wiarygodnej informacji przestrzennej o województwie świętokrzyskim. Utrzymanie i rozwój tego systemu usprawnia funkcjonowanie administracji regionu, a docelowo wpływa również na wzrost konkurencyjności województwa oraz jego rozwój gospodarczy m.in. poprzez udostępnianie mapy glebowo-rolniczej czy dokumentów planistycznych zagospodarowania przestrzennego.

System pierwotnie dedykowany wszystkim jednostkom administracji samorządowej sukcesywnie zaczął obejmować swoim zasięgiem oddziaływania szereg innych instytucji m.in. Świętokrzyski Urząd Wojewódzki, Komendę Wojewódzką Państwowej Straży Pożarnej w Kielcach, Regionalną Dyрекcję Lasów Państwowych w Radomiu, Komendę Wojewódzką Policji

w Kielcach, Regionalną Dyрекcyję Ochrony Środowiska w Kielcach, Świętokrzyski Park Narodowy oraz Świętokrzyski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Kielcach (ŚZDW) i Wody Polskie (SIPWŚ stanowił platformę do konsultacji budowy zbiornika „BZIN”). Szereg danych z różnych zakresów tematycznych jest dostępnych publicznie.

Wśród szerokiego spektrum korzyści wynikających z zastosowania SIPWŚ należy wymienić kompleksowe przygotowanie podejmowanych działań strategicznych, czyli wspomaganie procesu podejmowania decyzji. Przekłada się to m.in. na skrócenie czasu realizacji zadań i podniesienie jakości usług świadczonych przez jednostki administracji publicznej dla ludności oraz potencjalnych inwestorów.

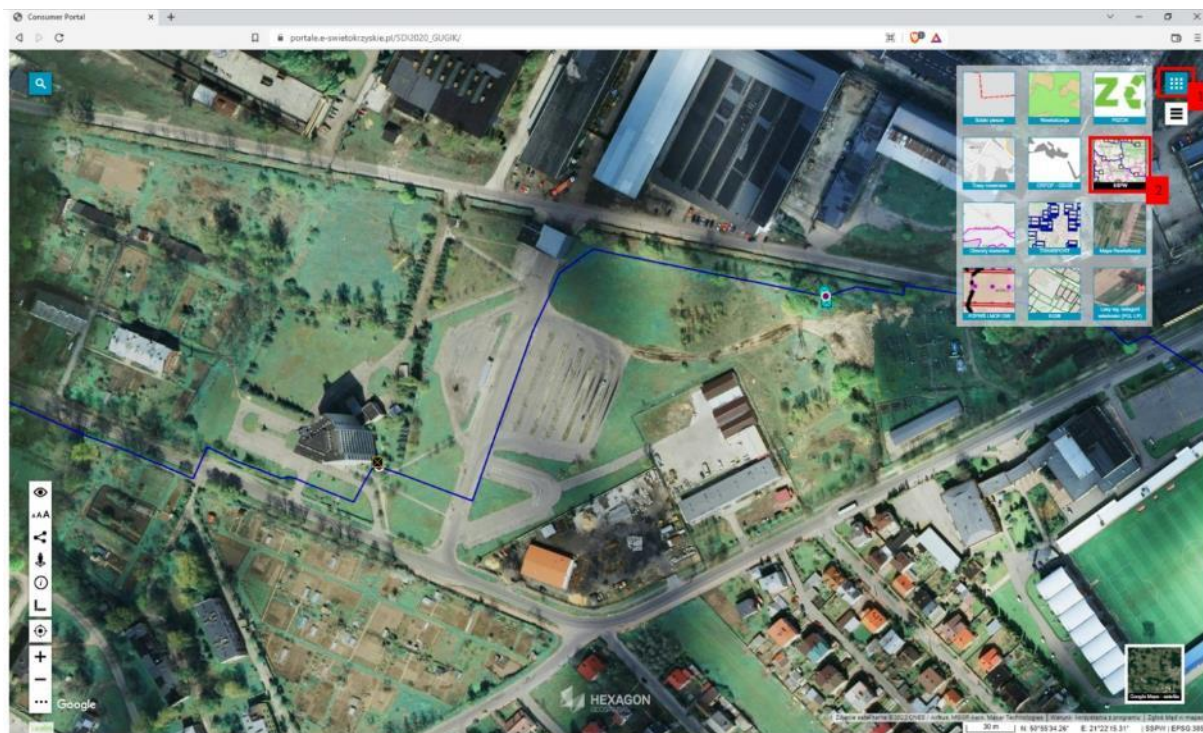
SIPWŚ umożliwiając dostęp do spójnego i aktualnego zasobu informacyjnego daje możliwość poprawy współpracy i koordynacji programów o zasięgu/znaczeniu regionalnym, między powiatami i/lub między gminami. W sposób przejrzysty prezentuje zalety regionu potencjalnym inwestorom, poprawia rozpoznanie gospodarczych i środowiskowych potrzeb regionu i jego części, co przekłada się na podejmowanie trafnych decyzji związanych z rozwojem strategicznym regionu świętokrzyskiego.

Duże znaczenie ma zastosowanie Systemu SIPWŚ przy planowaniu i monitoringu wykorzystania środków budżetowych czy też do monitorowania efektów inicjatyw społeczno-gospodarczych w poszczególnych obszarach regionu.

W ramach powyższych obszarów funkcjonalnych w 2021 roku zrealizowano szereg prac/działań dotyczących Systemu Informacji Przestrzennej Województwa Świętokrzyskiego na wielu płaszczyznach: bazodanowej, funkcjonalnej, szkoleniowej, wsparcia merytorycznego i technicznego dla użytkowników SIPWŚ w województwie, powiatach i gminach, jak również aktywnie współpracowano z organami i urzędami centralnymi administracji państwowej. Działania te obejmowały m.in:

- wdrożenie Modułu SDI 2020 udostępnianego przez GUGIK dla Systemu Informacji Przestrzennej Województwa Świętokrzyskiego, co bezpośrednio przekłada się na działania związane z rozwojem Regionalnej Infrastruktury Informacji Przestrzennej Województwa Świętokrzyskiego, również w kontekście optymalizacji dostępu do danych np. na urządzenia mobilne czy dostosowanie do wymogów WCAG.

- wykonanie i uruchomienie kolejnych zaplanowanych sieciowych usług danych przestrzennych ze szczególnym uwzględnieniem przebiegu danych dotyczących SSPW WŚ.

Źródło: https://portale.e-swietokrzyskie.pl/SDI2020_GUGIK/

Przeprowadzono liczne wspólne prace z Departamentami Urzędu Marszałkowskiego oraz wojewódzkimi jednostkami organizacyjnymi w zakresie aktywnego wykorzystania SIPWŚ dla wsparcia w realizacji zadań własnych, m.in.:

- a. współdziałanie z Departamentem Edukacji, Sportu i Turystyki:
 - i. opracowanie przewodnika rowerowego pn. „Rowerowe Świętokrzyskie” poprzez rozszerzenie standardowej formuły przewodnika o nowoczesne i innowacyjne funkcjonalności będące implikacją ścisłego powiązania z SPIWŚ, co zwiększa użyteczność i atrakcyjność przewodnika, jak też w sposób znaczący zwiększa grupę odbiorców i bezpośrednio przekłada się na promocję regionu świętokrzyskiego.
 - ii. prowadzenie konsultacji z JST WŚ dotyczących przebiegu tras rowerowych
- Przeprowadzone również zostały specjalistyczne szkolenia w ww. zakresie.

- b. kontynuowana jest ścisła współpraca z Departamentem Nieruchomości, Geodezji i Planowania Przestrzennego w zakresie dostosowania dedykowanego Modułu Nieruchomości Wojewódzkich do bieżącej realizacji zadań własnych. Ze względu na interoperacyjność SIPWŚ dane dot. zasobu nieruchomości są wykorzystywane przez ŚZDW w Kielcach.
- c. intensywne wsparcie Departamentu Inwestycji i Rozwoju poprzez opracowanie koncepcji, wykonanie i bieżącą aktualizację dedykowanej kompozycji mapowej pn. „Wykaz Programów Rewitalizacji Województwa Świętokrzyskiego” (https://portale.e-swietokrzyskie.pl/SDI2020_GUGIK/). Zadanie realizowane przez Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego w ramach przedsięwzięcia Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej, które wraz z Urzędami Marszałkowskimi rozpoczęło działania wspierające dla gmin w zakresie rewitalizacji pn. „Regiony Rewitalizacji – wzmacnianie zdolności gmin do programowania i wdrażania działań rewitalizacyjnych”.
- opracowane zostały oraz zaktualizowane i udostępnione warstwy tematyczne oraz usługi sieciowe na potrzeby Partnerów SIPWŚ innych niż jednostki samorządu terytorialnego województwa świętokrzyskiego tj. Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Kielcach, Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Radomiu oraz Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego.

Ponadto istotnym elementem SIPWŚ są działania dotyczące konsultacji dla gmin w zakresie aktualizacji istniejących i tworzenia nowych dokumentów planistycznych zagospodarowania przestrzennego (SUiKZP oraz MPZP). W kontekście zmieniających się uwarunkowań prawnych, w 2021 roku podjęto działania mające na celu wsparcie gmin województwa świętokrzyskiego w zakresie dostosowania istniejących i nowo tworzonych dokumentów planistycznych zagospodarowania przestrzennego do ich publikacji zgodnie z obowiązującymi wymaganiami prawa (ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym Dz. U. z 2020 r. poz. 293 i 471 z późn. zm.) na platformie informatycznej Systemu Informacji Przestrzennej Województwa Świętokrzyskiego.

W 2021 r. Województwo Świętokrzyskie kontynuowało **realizację cyklicznych inicjatyw z obszaru społeczeństwa informacyjnego**, które ze względu na stan zagrożenia epidemicznego wywołanego koronawirusem SARS COVID-19 w roku poprzednim nie były zrealizowane. Inicjatywy te były skierowane do szkół, uczniów i nauczycieli, poniżej krótka charakterystyka.

„Świętokrzyska Akademia Młodych Informatyków” (ŚAMI) – cykliczna inicjatywa kierowana do nauczycieli i uczniów. Głównym celem inicjatywy jest podniesienie świadomości znaczenia i rangi informatyki w życiu zawodowym i społecznym, upowszechnienie nauki programowania w szkołach województwa świętokrzyskiego, poszerzenie kompetencji nauczycieli związanych z nauczaniem programowania. W edycji 2021 głównym celem było przygotowanie szkół do zdalnego nauczania.

Cele szczegółowe Projektu:

- Przygotowanie szkół i nauczycieli do pracy z wykorzystaniem platformy elearningowej.
- Podniesienie świadomości znaczenia i rangi informatyki w życiu zawodowym i społecznym.
- Upowszechnienie nauki programowania w szkołach województwa świętokrzyskiego.
- Zwiększenie zainteresowania uczniów programowaniem poprzez udział w konkursach.
- Popularyzacja różnych działań związanych z programowaniem, prowadzonych przez organizacje i instytucje krajowe oraz zagraniczne.
- Rozwijanie kompetencji cyfrowych nauczycieli i uczniów.

Ważnym zadaniem ŚAMI jest **Konkurs Scratch**, w którym udział wzięło 170 uczniów. Do półfinału zakwalifikowanych zostało 72 uczniów (56 uczniów z kategorii I oraz 16 z kategorii II), do finału po 10 uczniów z każdej kategorii.

Finał konkursu polegał na publicznej prezentacji własnego projektu przez ucznia.

Nagrody dla finalistów ufundowane zostały przez Marszałka Województwa Świętokrzyskiego i sfinansowane z Budżetu Województwa w wysokości 9 999,80 zł.

„Szybuj bezpiecznie w internetowej chmurze” – cykliczna inicjatywa kierowana do szkół.

Celem inicjatywy jest upowszechnienie wśród dzieci i młodzieży szkolnej zasad bezpiecznego i rozsądnego korzystania z zasobów Internetu, rozwijanie umiejętności korzystania z technologii informacyjno-komunikacyjnych, szczególnie z narzędzi informatycznych dostępnych w chmurze internetowej.

Realizacja zadania rozpoczęła się w dniu 26 października 2021 r. konferencją inauguracyjną. Zakończenie planowane jest w maju 2022 r. W ramach Projektu we wszystkich edycjach realizowane były następujące działania:

- konferencje adresowane do nauczycieli, w czasie których omawiane były różnorodne zagadnienia związane z bezpiecznym korzystaniem z rozwiązań IT,
- spotkania uczniów z funkcjonariuszami policji,
- lekcje poświęcone tematyce projektu,
- konkurs dla uczniów,
- konferencje podsumowujące realizację projektów, na których, poza wystąpieniami merytorycznymi przedstawicieli różnych instytucji, laureatom konkursów wręczane były nagrody.

W roku szkolnym 2021/2022 udział w Projekcie zgłosiło 61 szkół z województwa świętokrzyskiego, w tym 10 szkół ponadpodstawowych.

Szczegółowe informacje na temat działań samorządu województwa w obszarze Społeczeństwo informacyjne znajdują się w Załączniku nr 1 do Raportu o stanie województwa świętokrzyskiego w 2021 roku.

ROLNICTWO I OBSZARY WIEJSKIE

Zarząd Województwa Świętokrzyskiego realizuje działania na rzecz rolnictwa i obszarów wiejskich za pośrednictwem Departamentu Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich UMWS oraz wojewódzkich jednostek organizacyjnych, którymi są:

- Świętokrzyskie Biuro Rozwoju Regionalnego w Kielcach;
- Świętokrzyskiego Biuro Geodezji w Kielcach.

Obszar wspierany jest poprzez realizację Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 **w ramach działalności prowadzonej przez Świętokrzyskie Biuro Rozwoju Regionalnego w Kielcach.**

Na wdrażanie działań regionalnych PROW 2014-2020 województwo świętokrzyskie otrzymało środki w wysokości ponad 148 mln euro, tj. ponad 680 mln zł (kwota zależy od kursu euro). Ostatnie zwiększenie limitu środków dostępnych dla województwa miało miejsce w październiku 2021 r. i zostało wprowadzone zmianą rozporządzenia MRiRW w sprawie limitów środków (Dz. U. z 2021 r. poz. 1807).

Od początku wdrażania programu do końca 2021 r. Samorząd Województwa zawarł 1 605 umów o przyznanie pomocy na kwotę dofinansowania ponad 425 mln zł, co stanowi 62% dostępnego limitu. W roku 2021 zawarto 294 umowy na kwotę pomocy ok. 41,5 mln zł.

Z zakontraktowanej kwoty do beneficjentów trafiło już – w formie refundacji poniesionych kosztów – ponad 315 mln zł, z czego wypłaty w 2021 r. wyniosły 40 mln zł.

Wdrażanie PROW 2014-2020 w podziale na poszczególne działania przedstawia się następująco:

1. Działania LEADER (Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER):

W ramach wdrażania działań LEADER zawarty jest 1 241 umów na kwotę dofinansowania ponad 180 mln zł, co stanowi prawie 70% dostępnego limitu środków. Na konta beneficjentów wpłynęły już środki w wysokości ponad 162,7 mln zł, czyli 63 % limitu środków.

Beneficjentami działań LEADER są w głównej mierze przedsiębiorcy i osoby rozpoczynające działalność gospodarczą. Poza tym, ze wsparcia oferowanego za pośrednictwem Lokalnych Grup Działania korzystają organizacje pozarządowe z obszarów wiejskich (stowarzyszenia, OSP), parafie i gminy - głównie na inwestycje w rozwój ogólnodostępnej infrastruktury rekreacyjnej lub kulturalnej, a także na zachowanie i ochronę dziedzictwa kulturowego.

Dotychczas w wyniku dofinansowania z PROW 2014-2020 w ramach naborów wniosków ogłaszanych przez LGD utworzonych zostało ponad 900 miejsc pracy, zarejestrowano 429 jednoosobowych działalności gospodarczych, powstało 367 nowych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej, wybudowano 114 km ścieżek rowerowych i szlaków turystycznych, 29 zabytków poddano pracom konserwatorskim lub restauratorskim, zorganizowano 728 imprez / wydarzeń o charakterze kulturalnym, a także przeprowadzono 220 szkoleń, w których wzięło udział ponad 5,6 tys. osób.

2. Działania dotyczące infrastruktury wiejskiej

Województwo świętokrzyskie w ramach działania „**Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich**” ma do dyspozycji środki w wysokości ponad 75 mln euro (ok. 346 mln zł), z czego:

- na operacje typu „gospodarka wodno-ściekowa”, „budowa lub modernizacja dróg lokalnych”, „inwestycje w obiekty pełniące funkcje kulturalne” – przypada kwota w wysokości 55,8 mln euro, tj. ponad 256 mln zł;
- na operacje typu „targowiska” przeznaczona została kwota ok. 1,2 mln euro, tj. ok. 5,4 mln zł;
- na operacje typu „gospodarka wodno-ściekowa” w ramach Instrumentu Unii Europejskiej na rzecz Odbudowy EIO (finansowanie działań służących zaradzeniu skutkom kryzysu związanego z COVID-19 dla rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich) – ponad 18 mln euro, co daje ponad 84 mln zł.

a) Gospodarka wodno-ściekowa

Samorząd Województwa zawarł 111 umów na kwotę pomocy 114,7 mln zł, wartość kosztów kwalifikowalnych operacji 180,3 mln zł. Na rzecz beneficjentów zrealizowano wypłaty na kwotę ponad 79 mln zł. Niemal 70% spośród zakontraktowanych operacji (76 umów) zostało już zakończonych i rozliczonych. 35 operacji na kwotę dofinansowania ok. 35 mln zł nadal pozostaje w realizacji.

W efekcie zrealizowanych inwestycji wybudowano 150 km sieci wodociągowych, 173 km sieci kanalizacji zbiorczej dla ścieków komunalnych, 2 474 szt. przydomowych oczyszczalni ścieków, 5 ujęć wody i 2 stacje uzdatniania wody, a także 4 oczyszczalnie ścieków. Przebudowę objęto

2 stacje uzdatniania wody i 1 ujęcie wody oraz 3 oczyszczalnie ścieków. Z ulepszonej infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej korzysta prawie 70 tys. osób.

b) Inwestycje w obiekty pełniące funkcje kulturalne

Zawarto 71 umów na dofinansowanie inwestycji w obiekty pełniące funkcje kulturalne (światlice i domy kultury). Kwota dofinansowania zawartych umów wyniosła 26,5 mln zł przy kosztach kwalifikowalnych ponad 41 mln zł. Na konta beneficjentów wypłacono już środki w wysokości ponad 6,6 mln zł. 16 operacji zostało już zakończonych i rozliczonych. W dalszej realizacji pozostaje 55 operacji.

Efektem rzeczowym zrealizowanych inwestycji jest m.in. wybudowanie 3 obiektów kultury, przebudowanie 15-tu i wyposażenie 11-tu z nich.

c) Budowa lub modernizacja dróg lokalnych

Zawartych zostało 171 umów na kwotę pomocy 54,4 mln zł, przy kosztach kwalifikowalnych w wysokości 85,5 mln zł i całkowitej wartości inwestycji prawie 90 mln zł. Wszystkie umowy zostały już zrealizowane i rozliczone, a beneficjenci otrzymali wypłaty z tytułu poniesionych kosztów.

Efektem dofinansowania są przebudowane nawierzchnie dróg lokalnych o łącznej długości 330,8 km, z czego 251,3 km stanowią drogi gminne, a 79,5 km – drogi powiatowe. Nowe odcinki dróg gminnych powstały na długości 2,26 km. Liczba użytkowników korzystających z ulepszonej infrastruktury wynosi ponad 201 tys. osób.

d) Targowiska lub obiekty budowlane przeznaczone na cele promocji lokalnych produktów

Samorząd Województwa zawarł łącznie 6 umów na kwotę dofinansowania 5,2 mln zł, przy ogólnej kwocie wydatków kwalifikowanych ponad 8 mln zł i całkowitej wartości inwestycji ponad 12 mln zł. Wszystkie inwestycje zostały już zakończone i rozliczone. W efekcie dofinansowania wybudowano nowe targowiska w gminach Ostrowiec Św. i Iwaniska oraz przebudowano już istniejące w gminach: Klimontów, Nowa Słupia, Łopuszno i Zawichost.

3. Scalanie gruntów

W ramach operacji typu „scalanie gruntów” o dofinansowanie w ramach PROW 2014-2020 może ubiegać się starosta powiatu na realizację zadań w zakresie prac scaleniowych oraz zagospodarowania poscaleniowego, tj. budowy lub przebudowy dróg dojazdowych do gruntów rolnych i leśnych, dojazdów do zabudowań uczestników scalenia, korekty przebiegu

oraz poprawy parametrów urządzeń melioracyjnych, likwidacji zbędnych miedz i dróg oraz wykonywaniu zabiegów rekultywacyjnych. Warunkiem realizacji procesu scaleniowego jest wystąpienie do starosty ponad 50% właścicieli gospodarstw rolnych położonych na projektowanym obszarze scalenia lub właścicieli gruntów, których łączny obszar przekracza połowę powierzchni projektowanego obszaru scalenia.

Kwota do dyspozycji Samorządu Województwa: ponad 15,5 mln euro (tj. ponad 71,2 mln zł).

W ramach ogłoszonych dwóch naborów wniosków o przyznanie pomocy, zakontraktowano 5 operacji na łączną kwotę dofinansowania 43,6 mln zł. Beneficjentami dofinansowania są Powiat Jędrzejowski i Powiat Włoszczowski. Łączna powierzchnia gruntów objętych postępowaniem scaleniowym wnosi 4 104 ha. Liczba gospodarstw uczestniczących w projekcie scaleniowym - 854 szt.

Z tytułu refundacji poniesionych wydatków wypłacono środki finansowe w wysokości 7,8 mln zł. Wszystkie operacje pozostają nadal w realizacji.

Na wdrażanie **Priorytetu IV PO RYBY 2014-2020**, tj. zwiększenie zatrudnienia i spójności terytorialnej na obszarach rybackich Województwo otrzymało do dyspozycji kwotę w wysokości 3 mln euro (ponad 12 mln zł) na realizację Lokalnej Strategii Rozwoju (LSR) dla obszarów zależnych od rybactwa. Środki te trafiły do wyłonionej w drodze konkursu Świętokrzyskiej Rybackiej Lokalnej Grupy Działania z siedzibą we Włoszczowie.

Na podstawie Umowy o warunkach i sposobie realizacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność z dn. 19 maja 2016 r. Świętokrzyska Rybacka Lokalna Grupa Działania otrzymała wsparcie na:

- realizację lokalnej strategii rozwoju: 2 525 000 euro (10 100 000 zł),
- wdrażanie projektów współpracy (pomiędzy RLGD): 74 940,22 euro (299 760,88 zł),
- koszty bieżące i aktywizację, tzw. koszty funkcjonowania RLGD: 400 059,78 euro (1 355 106,2 zł).

Nabory wniosków, ogłaszane przez Świętokrzyską RLGD, w ramach realizacji lokalnej strategii rozwoju dotyczą przedsięwzięć z zakresu:

1.1.1 Różnicowanie działalności rybackiej,

1.1.2 Tworzenie punktów przetwórstwa lub punktów bezpośredniej sprzedaży ryb,

1.2.1 Podejmowanie działalności gospodarczej,

1.2.2 Rozwój działalności gospodarczej,

1.3.1 Promowanie, zachowanie lub upowszechnianie rybackiego dziedzictwa kulturowego,

1.3.2 Tworzenie, rozwój i wyposażenie ogólnodostępnej infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej.

Od początku wdrażania Programu do grudnia 2021 r. Samorząd Województwa zawarł z beneficjentami z obszaru rybackiej LSR 101 umów o przyznanie pomocy na kwotę kosztów kwalifikowalnych ok. 18 mln zł, w tym 9,7 mln zł dofinansowania. Oznacza to, iż dostępny dla województwa limit środków został zakontraktowany w 82%. Spośród łącznej liczby umów, w 2021 r. zawartych zostało 6. Wartość dofinansowania z Programu wyniosła ok. 740 tys. zł, przy kosztach kwalifikowalnych w wysokości 1,38 mln zł.

Z zakontraktowanej kwoty ogółem na konta beneficjentów wypłacono już ponad 7,7 mln zł, z czego prawie 1,6 mln zł w 2021 r. W efekcie zakończonych projektów (92 zrealizowane i rozliczone umowy) na obszarze rybackiej LSR:

- utworzono 76 miejsc pracy,
- powstało 13 nowych działalności gospodarczych,
- zrealizowano 23 operacji polegających na rozwoju działalności gospodarczych,
- zrealizowano 9 operacji polegających na różnicowaniu działalności rybackiej,
- utworzono 5 punktów sprzedaży bezpośredniej ryb,
- wybudowano bądź zmodernizowano 38 obiektów infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej,
- przeprowadzono 11 operacji mających na celu promocję obszaru LGD,
- zrealizowano 3 projekty współpracy międzyregionalnej.

UMWŚ realizuje zadania Sekretariatu Regionalnego **Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich**. KSOW to propozycja szeroko rozumianej współpracy i wymiany doświadczeń w zakresie rozwoju obszarów wiejskich pomiędzy wszystkimi organizacjami działającymi na tych obszarach oraz na rzecz ich rozwoju. Głównym celem KSOW na każdym szczeblu – lokalnym, regionalnym, krajowym oraz wspólnotowym – jest zapewnienie efektywnego i dynamicznego rozwoju obszarów wiejskich poprzez wymianę informacji i rozpowszechnianie dobrych praktyk w tym zakresie.

Plan Działania Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 jest dokumentem, w którym określono ramowo działania Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich w oparciu o priorytety Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 - 2020 oraz cele KSOW.

W ramach realizowanych działań w poszczególnych kategoriach wydatków w 2021 roku zrealizowano:

- 4 zadania planu komunikacyjnego na kwotę – 109.000,00 zł,
- 4 zadania własne na kwotę – 161.299,00 zł,
- 20 zadań w Konkursie 5/2021 dla Partnerów na kwotę – 729.419,95 zł.

W 2021 roku Zarząd Województwa Świętokrzyskiego za pośrednictwem Departamentu Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich UMWS, podejmował również działania w zakresie promocji żywności produkowanej na terenie regionu. W 2021 roku zorganizowano m.in.:

- Finał Wojewódzki XX Edycji Konkursu **"Nasze Kulinarne Dziedzictwo-Smaki Regionów"**, który odbył się w Parku Etnograficznym w Tokarni. Celem konkursu była promocja lokalnych produktów żywności wysokiej jakości. W konkursie wzięło udział 56 produktów przygotowanych przez Koła Gospodyń Wiejskich, członków Sieci Dziedzictwo Kulinarne Świętokrzyskie i osoby prywatne. Konkurs podkreśla także tradycję kulinarną regionu, która stanowi jego wizytówkę i atrakcję turystyczną.
- Konkurs **„Poprawa warunków sanitarnych rodzin pszczelich poprzez wsparcie finansowe zakupu węzy pszczelej”**. Celem inicjatywy było wsparcie świętokrzyskich pszczelarzy w prowadzeniu działań wspomagających dobry rozwój, kondycję i liczebność pszczół, poprawa dobrostanu pszczół, zdrowotności, eliminacja chorób w pasiekach. Na realizację zadania przeznaczono 100 000 zł. Zadanie realizowane było w oparciu o współpracę z organizacjami zrzeszającymi pszczelarzy województwa świętokrzyskiego.

Inne przedsięwzięcia i inicjatywy sprzyjające szeroko rozumianemu rozwojowi obszarów wiejskich województwa realizowane w 2021 roku obejmowały:

- **Porejestrowe Doświadczalnictwo Odmianowe (PDO) w województwie świętokrzyskim**

Lista Odmian Zalecanych do uprawy na obszarze województwa jest sporządzona w oparciu o wieloletnie wyniki doświadczeń odmianowych prowadzonych w ramach Porejestrowego Doświadczalnictwa Odmianowego (PDO) w województwie świętokrzyskim. Odmiany umieszczone na „Liście Odmian Zalecanych” wykazały w ostatnich latach dużą przydatność do

uprawy w warunkach naszego województwa i zasługują na znaczący udział w uprawie. Stwierdzona w czasie badań duża wartość tych odmian daje większą gwarancję uzyskania lepszych efektów gospodarczych niż uprawa innych odmian. W 2021 roku na Porejestrowe Doświadczalnictwo Odmianowe w województwie świętokrzyskim przekazano 80 000,00 zł.

➤ **Wojewódzki konkurs na najpiękniejszy wieniec dożynkowy oraz Dożynki Prezydenckie**

Corocznie w naszym województwie odbywają się Świętokrzyskie Dożynki Wojewódzkie. Jest to święto plonów podkreślające piękno tradycji polskiej wsi. W 2021 roku Dożynki Wojewódzkie odbyły się w Kielcach w dość skromnym formacie z uwagi na pandemię koronawirusa. Uroczysta Msza Święta miała miejsce w Bazylice katedralnej, a uroczystości dożynkowe dla przybyłych ze wszystkich powiatów grup dożynkowych i zaproszonych gości odbyły się na Placu Zamkowym przy Muzeum Narodowym. Decyzją Komisji, pierwsze miejsce zajął wieniec wykonany przez Panią Józefę Bucką z Kostomłotów z Powiatu Kieleckiego, z gminy Miedziana Góra i reprezentował nasze województwo podczas Dożynek Prezydenckich w Warszawie w dniach 18-19 września 2021 r. Oprawę wieńca zapewnił Zespół Pieśni i Tańca Wierna Rzeka.

➤ **Projekt „Zakup drzew i krzewów miododajnych przeznaczonych do nasadzeń na terenach zieleni dostępnych publicznie w województwie świętokrzyskim” finansowanego z budżetu województwa oraz dofinansowany z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach.**

W roku 2021 Departament Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich UMWS jako jeden z 3 samorządów wojewódzkich w Polsce zrealizował 2 edycję projektu nasadzeń drzew i krzewów miododajnych. Sadzenie drzew i krzewów miododajnych realizowane przez Samorząd Województwa Świętokrzyskiego wpisuje się w działania przyjęte przez Komisję Europejską, dotyczące rozwoju Strategii Bioróżnorodności na terenie Unii Europejskiej. Do głównych elementów strategii na rzecz bioróżnorodności należy między innymi zwiększenie skali rolnictwa ekologicznego i elementów krajobrazu charakteryzujących się bogatą różnorodnością biologiczną na gruntach rolnych oraz powstrzymanie i odwrócenie procesu spadku liczebności owadów zapylających. Wychodząc temu naprzeciw, Zarząd Województwa Świętokrzyskiego podjął 18 sierpnia 2021 roku uchwałę o rozpoczęciu projektu zmierzającego do zwiększenia liczby pszczoł i innych owadów zapylających poprzez nasadzenia drzew i krzewów miododajnych. Na sfinansowanie zadania Województwo planowało przeznaczyć 34

375,75 zł z budżetu województwa świętokrzyskiego oraz pozyskano dofinansowanie w kwocie 22 917,17 zł z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach. Łączny budżet projektu został zaplanowany w wysokości 57 292,92 zł, co było ponad dwukrotnie większą kwotą niż środki przeznaczone w roku 2020 na realizację pierwszej edycji projektu.

Projekt nasadzenia drzew i krzewów miododajnych zrealizowany został przez województwo świętokrzyskie wspólnie z 57 gminami oraz 6 samorządowymi jednostkami organizacyjnymi podległymi Marszałkowi Województwa Świętokrzyskiego. Województwo zakupiło i przekazało samorządom oraz instytucjom 4 654 szt. drzew i krzewów miododajnych w tym: 1598 szt. sadzonek drzew miododajnych oraz 3056 szt. sadzonek krzewów miododajnych. Łączna powierzchnia nasadzeń wynosi ponad 5 ha. W ramach projektu na terenie województwa świętokrzyskiego posadzono następujące gatunki drzew i krzewów miododajnych: Lipa Drobnolistna (354 szt.), Klon Pospolity (332 szt.), Klon Tatarski (244 szt.), Jarzęb Pospolity (228 szt.), Ewodia Aksamitna (137 szt.), Jabłoń Rajską (303 szt.), Śnieguliczka Biała (470 szt.), Irga Błyszcząca (1 556 szt.) oraz Budleja Dawida (1030 szt.).

➤ **Dofinansowanie budowy i modernizacji dróg dojazdowych do gruntów rolnych**

W roku 2021 wnioski dotyczące budowy, odbudowy i modernizacji dróg dojazdowych do gruntów rolnych złożyło 65 gmin i 1 powiat z województwa świętokrzyskiego. Wszystkie gminy i powiat otrzymały dofinansowanie na łączną kwotę 3 415 992 zł. 3 gminy zrezygnowały z otrzymanego wsparcia. Na terenie województwa świętokrzyskiego dzięki dofinansowaniu z budżetu województwa świętokrzyskiego powstało bądź zostało zmodernizowanych ok. 58 km dróg dojazdowych do gruntów rolnych.

W ramach działalności samorządowej jednostki - Świętokrzyskiego Biura Geodezji w Kielcach w 2021 roku wykonano projekty scalenia gruntów:

W powiecie jędrzejowskim:

- Opatkowice Murowane - powierzchnia scalenia 798 ha
- Grudzyń - powierzchnia scalenia 332 ha

W powiecie włoszczowskim:

➤ Bichniów - powierzchnia scalenia 644 ha

W powiecie koneckim:

➤ Młynek i Turowice - powierzchnia scalenia 41 ha

Wymiana gruntów:

➤ Dzierżgów - powiat włoszczowski- 19 ha (32 działki)

➤ Jeziorko - powiat kielecki- 5,06 ha (10 działek)

Udział w pracach związanych z pozyskaniem wniosków o scalenie gruntów wsi:

➤ Kawęczyn - powiat jędrzejowski,

➤ Łysaków Kawęczyński - powiat jędrzejowski

➤ Łysaków pod Lasem - powiat jędrzejowski

➤ Mydłów - powiat opatowski

➤ Krępa - powiat opatowski

W 2021 r. Świętokrzyskie Biuro Geodezji w Kielcach zrealizowało dochody z tytułu działalności statutowej na ogólną kwotę 819.300 zł.

Prace zlecone przez Zarząd Województwa Świętokrzyskiego:

1. Opracowanie aktualizacji i wykonanie mapy zasadniczej lotniska Masłów k/ Kielc.
2. Regulacja stanów prawnych (mapy+wykaz zmian gruntowych) dotyczących stwierdzenia zajętości pasa drogowego drogi wojewódzkiej Nr 750, Ćmińsk Rządowy- Zagnańsk”.

Ponadto w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 20 lipca 2017 roku Prawo wodne, przekazano protokołem zdawczo-odbiorczym składniki mienia ujęte w „Wykazie środków trwałych gr. 1 (budynki)”, tj. budynki przywałowych magazynów przeciwpowodziowych zlokalizowanych wzdłuż i w pobliżu wałów wiślanych następującym podmiotom: PGW Wody Polskie – Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie - 4 budynki; Starosta Buski – 1 budynek; Starosta Opatowski – 1 budynek; Gmina Połaniec – 1 budynek; Gmina Dwikozy – 1 budynek.

Szczegółowe informacje na temat działań w obszarze Rolnictwo i obszary wiejskie znajdują się w Załączniku I do Raportu o stanie województwa świętokrzyskiego w 2021 roku.

OCHRONA PRZYRODY I ŚRODOWISKA

Działania na rzecz ochrony przyrody i środowiska w regionie realizowane są przez Zarząd Województwa Świętokrzyskiego za pośrednictwem Departamentu Środowiska i Gospodarki Odpadami UMWS w Kielcach oraz wojewódzkiej jednostki organizacyjnej - Zespół Świętokrzyskich i Nadnidziańskich Parków Krajobrazowych w Kielcach.

W zakresie ochrony przyrody i środowiska w województwie świętokrzyskim w 2021 roku obowiązywały i były wdrażane następujące kluczowe dokumenty:

- Aktualizacja „Programu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków dla województwa świętokrzyskiego na lata 2018-2021 z perspektywą do 2026”
- Program ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego wraz z planem działań krótkoterminowych
- Program ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego na lata 2015-2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025
- „Plan gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego” 2016 - 2022
- Aktualizacja Programu ochrony środowiska przed hałasem dla terenów poza aglomeracjami, położonych w pobliżu dróg krajowych z terenu województwa świętokrzyskiego, których eksploatacja spowodowała negatywne oddziaływanie akustyczne
- Uchwała antysmogowa Nr XXII/292/20 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 czerwca 2020 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa świętokrzyskiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw
- „Aktualizacja Programu ochrony środowiska przed hałasem dla terenów poza aglomeracjami, położonych w pobliżu dróg wojewódzkich z terenu województwa świętokrzyskiego, których eksploatacja spowodowała negatywne oddziaływanie akustyczne wraz ze strategiczną oceną oddziaływania na środowisko”.

Realizując nadrzędny cel jakim jest ochrona środowiska i poprawa jakości życia mieszkańców województwa świętokrzyskiego dążono do stwarzania sprzyjających warunków dla realizacji inwestycji zmierzających do poprawy warunków środowiskowych w poszczególnych jego komponentach, tj.:

Ochrona przyrody

W celu zachowania wysokich walorów przyrodniczych naszego województwa kontynuowano realizację projektów LIFE+ i LIFE:

- **„Ochrona cennych siedlisk przyrodniczych na Ponidziu”** - poprzez wypas owiec, kóz i koników polskich na murawach kserotermicznych i obszarze świetlistej dąbrowy oraz monitorowano jego efekty i wpływ na jakość tych siedlisk.
- **„Renaturyzacja Śródlądowej Delty Rzeki Nidy”** - o wartości ok. 23 mln złotych, którego celem jest poprawa warunków wodnych śródlądowej delty rzeki Nidy, a także przywrócenie unikatowych walorów przyrodniczych tego obszaru i wielu gatunków objętych ścisłą ochroną gatunkową. Wykonano szereg działań projektowych w tym m.in.: kontynuowano prace melioracyjne wraz z konserwacją zastawek na starorzeczu Nidy, przeprowadzono koszenie łąk ekstensywnie użytkowanych, rozpoczęto wypas koników polskich jako skutecznego narzędzia zapobiegania sukcesji wtórnej, kontynuowano hodowlę skójkę gruboskorupowej, kumaka nizinnego, traszki grzebieniastej oraz zatoczka łamliwego.

W ramach przedsięwzięcia pn. „Budowa Ośrodka Edukacji Przyrodniczej na Ponidziu w m. Umianowice gm. Kije” o całkowitej wartości ok. 23 mln zł kontynuowano prace budowlane. Projekt realizowany z zachowaniem zasad zróżnicowanego rozwoju, w tym poprzez: promowanie zachowań i wzorców wśród osób korzystających z Ośrodka, które będą w przyszłości chroniły środowisko naturalne, ochronę zagrożonej bioróżnorodności ekosystemu Ponidzia przez stworzenie systemu edukacji przyrodniczej oraz strefy naukowej i praktycznej, wykorzystanie lokalnych i regionalnych zasobów przyrodniczych w celach edukacyjnych, dydaktycznych, naukowych i ochronnych.

W Ośrodku zaplanowano między innymi: „Nidarium” czyli wielkogabarytowe akwarium, pokazujące życie w środowisku rzeki Nidy, salę edukacyjno-konferencyjną, pracownię projektowo-badawczą, miejsca noclegowe, adaptację budynku stacji istniejącej kolejki wąskotorowej, przebudowę wieży ciśnień w celu wykorzystania do obserwacji ornitologicznych, przygotowanie wolnego wybiegu dla zwierząt ras rodzimych. Celem powstania Ośrodka jest przede wszystkim prowadzenie edukacji przyrodniczej dla dzieci i młodzieży, między innymi poprzez organizację terenowych warsztatów czy kilkudniowych pobytów w ramach „zielonych szkół”.

W celu zachowania działalności zabytkowej kolejki wąskotorowej kontynuowano zadanie pn. **„Rewitalizacja oraz funkcjonowanie kolejki wąskotorowej Ponidzie”**. Celem przedsięwzięcia jest organizacja działalności edukacyjnej, turystycznej i rekreacyjnej poprzez połączenie zrewitalizowanej i dostosowanej do dzisiejszych standardów historycznej

infrastruktury kolejki wąskotorowej z walorami przyrodniczo - krajobrazowymi Nadnidziańskich Parków Krajobrazowych. Kanalizowanie ruchu turystycznego na obszarach o wysokich walorach przyrodniczych jest ważnym elementem ochrony bioróżnorodności.

Przez cały rok prowadzono edukację przyrodniczą w postaci konkursów, prelekcji, szkoleń, staży i praktyk dla studentów, akcji sprzątania Nidy, czy publikacji. Z różnych form edukacji skorzystało około 11 tysięcy dzieci i młodzieży. Prócz tego, uwzględniając wartości przyrodnicze i krajobrazowe drzew i krzewów, wydanie zezwoleń na ich usunięcie na terenie Miasta Kielce uzależniono od wykonania nasadzeń zastępczych w ilości 204 szt. Drzew i 273 m² krzewów.

Ochrona powietrza

W celu propagowania wśród mieszkańców województwa świętokrzyskiego treści zawartych w „Programie ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego wraz z planem działań krótkoterminowych” oraz uchwale antysmogowej, kontynuowano rozpoczętą w 2020 r. kampanię informacyjno-edukacyjną „Nie rób świata na szaro”. W ramach kampanii zorganizowano m.in. konferencję pn. „Jak skutecznie wdrażać realizację Programu ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego i uchwałę antysmogową”, podczas której zaprezentowano dostępne narzędzia finansowe i organizacyjne, które pozwalają na skuteczną realizację działań naprawczych oraz rozwiązań służących jednostkom samorządu terytorialnego do wykonywania skutecznych działań monitoringowych. Ponadto zorganizowano warsztaty szkoleniowe dotyczące prawidłowego sporządzenia sprawozdania okresowego z działań naprawczych wynikających z niniejszego Programu. Opracowane na potrzeby kampanii materiały szkoleniowe z konferencji pn. „Jak skutecznie wdrażać realizację Programu ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego i uchwałę antysmogową – Niezbędnik Antysmogowy” zostały w ciągu roku rozpropagowane wśród samorządów i mieszkańców województwa. Materiały cieszą się tak dużym zainteresowaniem, że dodrukowano kolejne egzemplarze „Niezbędnika Antysmogowego”.

Kolejnym zadaniem edukacyjnym w ramach kampanii była emisja spotów radiowych dla różnych grup wiekowych, przekazująca informacje na temat uchwały antysmogowej i zawartych w niej ograniczeniach, zakazach, obowiązujących terminach. Pogłębianie świadomości ekologicznej jest szczególnie ważne na poziomie lokalnym, dlatego też regularnie wysyłane były pisma do gmin, które dotyczyły m.in. aspektów prawnych, szkoleń i możliwych

źródeł finansowania działań naprawczych w zakresie ochrony powietrza. Na stronie internetowej tutejszego Urzędu Marszałkowskiego zamieszczane były również artykuły edukacyjne na temat aktualnych regulacji dotyczących ochrony powietrza oraz możliwych form dofinansowania wymiany źródeł ciepła.

W ramach Świętokrzyskiego Festiwalu Nauki organizowanego przez Politechnikę Świętokrzyską w Kielcach, zostały przeprowadzone warsztaty na temat obowiązywania Programu ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego wraz z planem działań krótkoterminowych i uchwały antysmogowej. Natomiast w ramach Konferencji pn. „Razem tworzyMY Ekoświętokrzyskie” został wygłoszony wykład „Zmiany klimatu - działania mitygacyjne i adaptacyjne”, podczas którego przedstawiono praktyczne i innowacyjne rozwiązania ekologicznego ciepła dla gmin.

Wydano kilkadziesiąt decyzji administracyjnych reglamentujących wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza oraz emisję gazów cieplarnianych. Określone w decyzjach warunki emisyjne mają na celu zapewnienie eksploatacji instalacji przemysłowych w sposób niepowodujący przekroczeń standardów jakości powietrza, wartości odniesienia substancji w powietrzu, a także standardów emisyjnych wynikających z prawa krajowego oraz UE. Zweryfikowano wyniki pomiarów emisji zanieczyszczeń do powietrza przekazanych przez prowadzących instalacje, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa oraz obowiązkami wynikającymi z decyzji administracyjnych, co pozwoliło na sprawdzenie dotrzymania dopuszczalnych wielkości emisji.

Geologia

W celu regulowania działalności przedsiębiorców w zakresie wydobywania kopalin stałych oraz poszukiwania - rozpoznawania nowych złóż kopalin, a także rozpoznawania warunków geologicznych pod inwestycje drogowe, wydano łącznie 130 decyzji administracyjnych w sprawach koncesji na wydobywanie kopalin, zatwierdzania projektów robót i dokumentacji złożowych, hydrogeologicznych i geologiczno-inżynierskich oraz opłat za wydobycie kopalin. Ponadto zweryfikowano ponad 340 informacji przedsiębiorców o ilości wydobytych kopalin i stanie zasobów złóż zagospodarowanych. Mając na względzie ochronę terenów złóż niezagospodarowanych przeanalizowano 1260 gminnych projektów decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania lub inwestycji celu publicznego

oraz 47 projektów zmian studiów uwarunkowań i 107 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

W 2021 r. odnotowano prawie dwukrotny wzrost ilości ocenianych materiałów planistycznych w stosunku do 2020 r.

Dla prawidłowego sporządzania opracowań i prowadzenia działalności udostępniono z archiwum 85 informacji geologicznych, w tym 5 za wynagrodzeniem w celu uzyskania nowych pozwoleń wodnoprawnych na pobór wód podziemnych.

Na koniec 2021 roku wydobywanie kopalin na podstawie koncesji udzielonych przez Marszałka Województwa Świętokrzyskiego prowadzone było w 114 zakładach górniczych, w tym 105 wydobywających kopaliny stałe i 9 zakładach wydobywających wody lecznicze.

Gospodarka odpadami

Sytuacja w gospodarce odpadami komunalnymi, przemysłowymi i niebezpiecznymi w województwie świętokrzyskim przedstawia się satysfakcjonująco. Jednakże mając na uwadze wdrażanie strategii tj. Europejskiego Zielonego Ładu, transformacji w kierunku gospodarki zasobooszczędnej, strategii bioróżnorodności - występują obszary wymagające niewielkich korekt lub większych zmian.

W kontekście powyższego Zarząd Województwa Świętokrzyskiego pracuje nad aktualizacją planu gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego (WPGO). W ramach tej aktualizacji w 2021 r. prowadzone były spotkania z zarządzającymi regionalnymi instalacjami zagospodarowania odpadów komunalnych, przedsiębiorcami zajmującymi się gospodarowaniem odpadami oraz z innych sektorów gospodarki, instytucjami naukowymi, Klastrem Gospodarki Odpadowej i Recyklingu w Kielcach i samorządowcami. W efekcie prowadzonych spotkań zaangażowano się w wypracowanie jak najlepszych rozwiązań służących realizacji coraz ambitniejszych celów środowiskowych i zadań dotyczących gospodarki odpadami m.in.:

- podjęto działania zmierzające do modernizacji instalacji do przetwarzania odpadów, w tym odpadów komunalnych, podnoszące efektywność segregacji odpadów w celu otrzymania jak najlepszej jakości surowca, na rzecz uzyskiwania coraz wyższego poziomu recyklingu odpadów;

- zaplanowano w aktualizacji WPGO szereg inwestycji zmierzających do rozwoju niezbędnej infrastruktury gospodarki odpadami, w tym instalacji do recyklingu odpadów;
- dokonano rozpoznania działania punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych w kontekście ich dalszego rozwoju.

Nieodzownym elementem transformacji gospodarki odpadami jest współpraca i edukacja, które przyczyniają się do rozwoju kompetencji, wzajemnego korzystania z wiedzy oraz doświadczeń. Dlatego też rozpowszechniano informację o gospodarce o obiegu zamkniętym, w tym o zasadności wdrażania rozwiązań innowacyjnych, które mają ogromny wpływ na społeczny i gospodarczy rozwój regionu, m.in.: zorganizowano konferencję pn. „RAZEM TWORZYMY EKOŚWIĘTOKRZYSKIE”, która skierowana była do przedstawicieli samorządów oraz przedsiębiorców zajmujących się gospodarowaniem odpadami. Celem konferencji było przybliżenie przedstawicielom gmin i powiatów jak również przedsiębiorcom zagadnień związanych z aktualnymi wyzwaniami ekologicznymi, wynikającymi m.in. ze strategii Europejskiego Zielonego Ładu, w tym transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym. Podjęto współpracę z przedstawicielami Targów Kielce w celu zorganizowania kolejnej edycji konferencji pn. „RAZEM TWORZYMY EKOŚWIĘTOKRZYSKIE”. W ramach współpracy podjęto także działania związane z utworzeniem stoiska wystawowo-informacyjnego skierowanego do przedstawicieli samorządów i przedsiębiorców.

Jak każdego roku udzielano pomocy merytorycznej i doradczej tysiącom przedsiębiorców w zakresie dokonywania prawidłowej rejestracji działalności i sprawozdawczości związanej z gospodarką odpadami w Bazie danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami (BDO), co umożliwiło im uzyskanie niezbędnej wiedzy do wywiązania się z określonych obowiązków. Zweryfikowano blisko 22 000 sprawozdań przedsiębiorców, które wykorzystano do monitoringu i planowania gospodarki odpadami w województwie. W celu doskonalenia funkcjonowania systemu BDO oraz lepszego monitorowania gospodarki odpadami kontynuowano współpracę z Instytutem Ochrony Środowiska – Państwowym Instytutem Badawczym w Warszawie i zgłaszano swoje uwagi. Kontynuowano również współpracę z jednostkami naukowymi, przedsiębiorcami i stowarzyszeniami m.in. z Instytutem Gospodarki Surowcami Mineralnymi Polskiej Akademii Nauk w Krakowie, Akademią Górniczo-Hutniczą w Krakowie, Uniwersytetem Przyrodniczym w Lublinie, Enea

Elektrownią Połaniec S.A., Klastrem Gospodarki Odpadowej i Recyklingu w Kielcach, Stowarzyszeniem Klaster Biogospodarki w celu poszukiwania modelowych rozwiązań w zakresie gospodarki odpadami możliwych do wdrożenia w województwie świętokrzyskim.

Wydawano również decyzje administracyjne reglamentujące zbieranie, przetwarzanie i wytwarzanie odpadów, a także decyzje administracyjne w sprawie uznania lub odmowy uznania przedmiotu lub substancji za produkt uboczny.

Ochrona przed hałasem

W trosce o klimat akustyczny województwa świętokrzyskiego dokonano analizy rocznych raportów wynikających z Programów ochrony środowiska przed hałasem dla terenów poza aglomeracjami, położonych w pobliżu dróg krajowych i wojewódzkich z terenu województwa świętokrzyskiego, których eksploatacja spowodowała negatywne oddziaływanie akustyczne. Analizy te pozwoliły ocenić, że założone w Programach cele ochrony środowiska przed hałasem są realizowane przez podmioty do tego zobowiązane.

Zadania międzydziedzinowe

Realizując ustawowy obowiązek monitoringu postępu wdrażania działań wynikających z sektorowych programów i ich wpływu na środowisko, dokonano analizy i sporządzono sprawozdanie końcowe z realizacji „Aktualizacji Programu ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego wraz z planem działań krótkoterminowych” obejmujące wszystkie lata wdrażania programu. Jednocześnie, po uchwaleniu przez Sejmik Województwa nowego „Programu ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego wraz z planem działań krótkoterminowych”, przygotowano sprawozdanie za okres jego obowiązywania w 2020 r., czyli od dnia 24 lipca do 31 grudnia. Ponadto sporządzono sprawozdanie z realizacji inwestycji w zakresie wodociągów i sanitacji wsi, a także sprawozdanie dotyczące obszarów prawnie chronionych na terenie województwa. Wyniki z powyższych sprawozdań posłużą do analiz i zdefiniowania celów wraz ze strategią działań w opracowywanym projekcie „Programu ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego 2030”.

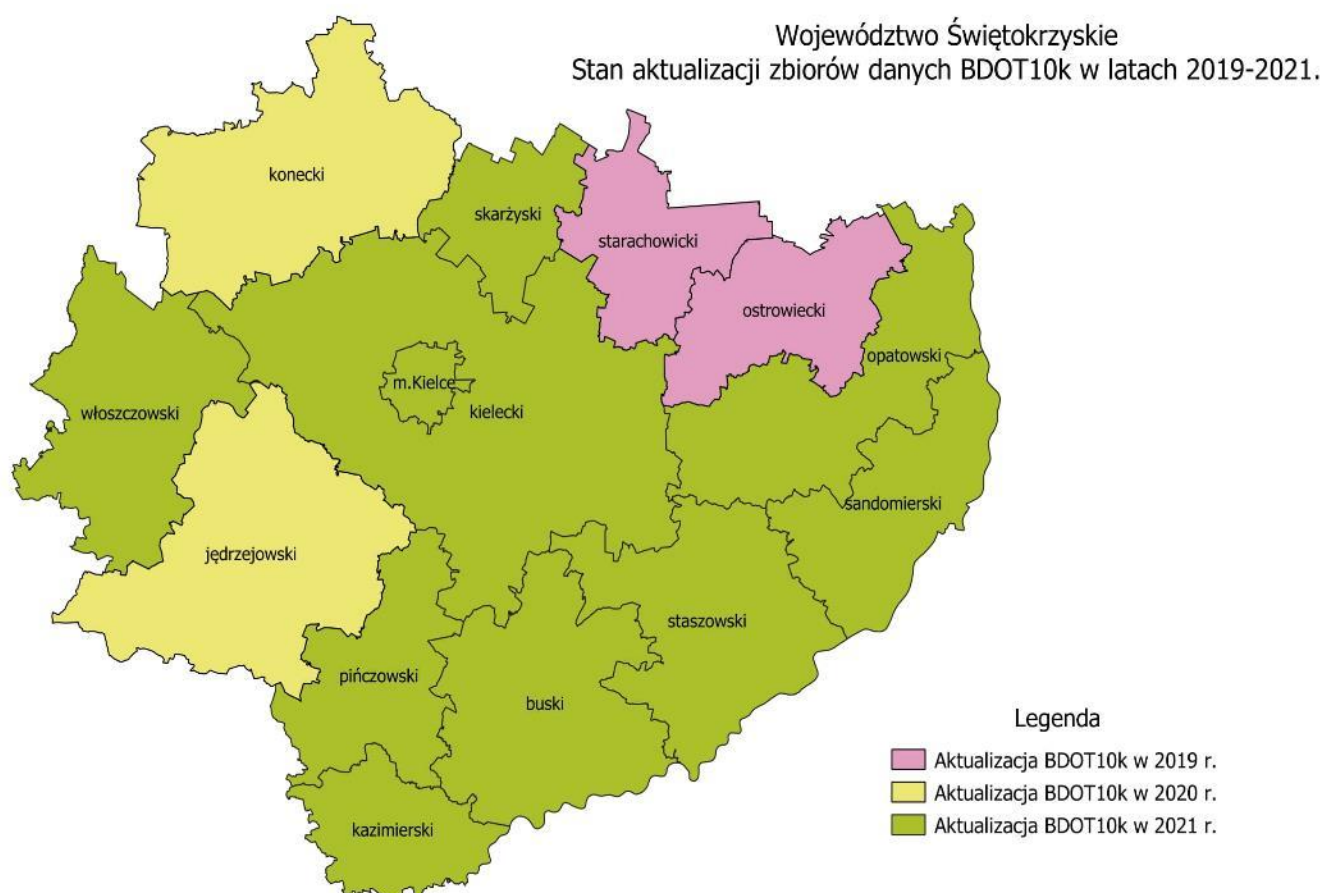
Podczas posiedzeń Komisji Rolnictwa i Ochrony Środowiska Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego przedstawiono Radnym Sejmiku założenia Europejskiego Zielonego Ładu, które stanowią zbiór wytycznych, mających przyczynić się do rozwiązania problemów związanych ze zmieniającym się klimatem i nadmiernym zanieczyszczeniem środowiska

naturalnego w kontekście podejmowanych oraz planowanych działań przez samorządy i podmioty województwa świętokrzyskiego.

Szczegółowe informacje na temat działań w obszarze Ochrona przyrody i środowiska znajdują się w Załączniku I do Raportu o stanie województwa świętokrzyskiego w 2021 roku.

GEODEZJA I PLANOWANIE

PRZESTRZENNE

Opracowanie WODGIK w Kielcach dnia 03.03.2022 r.

Działania z obszaru tematycznego: geodezja i planowanie przestrzenne są realizowane przez Zarząd Województwa Świętokrzyskiego poprzez Departament Nieruchomości, Geodezji i Planowania Przestrzennego UMWS oraz wojewódzką jednostkę organizacyjną - Świętokrzyskie Biuro Rozwoju Regionalnego w Kielcach, w którym funkcjonuje Zespół Planowania Przestrzennego Województwa.

Do zadań samorządu województwa świętokrzyskiego należy kształtowanie i prowadzenie polityki przestrzennej, zdefiniowanej w [Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego](#) (PZPWŚ), przyjętego uchwałą Nr XLVII/833/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 22 września 2014 r. oraz zmianie Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego, dotyczącej opracowania „Planu Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Wojewódzkiego” (MOFOW), przyjętego uchwałą Nr XXVII/377/20 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 28 grudnia 2020 r.

Dokumenty te określają długofalowe cele i kierunki wojewódzkiej polityki przestrzennej oraz przedstawiają wizję zagospodarowania przestrzennego regionu. Wraz ze strategią rozwoju województwa stanowią podstawę zintegrowanego systemu zarządzania regionem, łączącego instrumenty gospodarki przestrzennej z instrumentami rozwoju społeczno – gospodarczego.

W 2021 r. [kontynuowano prace nad audytem krajobrazowym](#). Na podstawie uchwały Nr 2015/20 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 22 kwietnia 2020 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia projektu audytu krajobrazowego dla województwa świętokrzyskiego oraz wyznaczenia jednostki odpowiedzialnej za realizację zadania, wyznaczono [Świętokrzyskie Biuro Rozwoju Regionalnego w Kielcach](#) – Zespół Planowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego (ZPPW) jako jednostkę odpowiedzialną za wykonanie projektu audytu krajobrazowego dla województwa świętokrzyskiego. Prace te koordynuje Departament Nieruchomości, Geodezji i Planowania Przestrzennego.

Mając na uwadze fakt, że plan zagospodarowania przestrzennego województwa podlega okresowej ocenie, a zarząd województwa, co najmniej raz w czasie kadencji sejmiku, dokonuje przeglądu zmian w zagospodarowaniu przestrzennym, opracowuje raport o jego stanie oraz sporządza ocenę realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, ZPPW rozpoczął w 2021 r. prace nad [„Raportem o stanie zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego w latach 2018 – 2021 wraz z oceną realizacji inwestycji celu](#)

publicznego o znaczeniu ponadlokalnym". Termin zakończenia prac nad dokumentem planowany jest w 2022 r.

Ponadto, w 2021 r. w obszarze planowania przestrzennego prowadzone były następujące działania:

- Przygotowywanie wniosków oraz opinii dla potrzeb samorządów terytorialnych do sporządzanych przez te organa opracowań planistycznych (studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego), wynikających z ustaleń planu zagospodarowania przestrzennego województwa i jego zmiany, obowiązujących programów i prowadzonego monitoringu zmian w zagospodarowaniu przestrzennym województwa. Rozpatrzono łącznie 160 zawiadomień.
- Uzgadnianie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w zakresie zadań samorządu województwa oraz w zakresie uwzględniania wyników audytu krajobrazowego. Do uzgodnienia wpłynęły 52 projekty miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które przeanalizowano, rozpatrzono oraz przygotowano propozycję uzgodnienia w formie wynikającej z ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz kodeksu postępowania administracyjnego.
- Uzgadnianie studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin w zakresie zgodności z planem zagospodarowania przestrzennego województwa. Do uzgodnienia wpłynęły 31 projekty studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, które przeanalizowano, rozpatrzono oraz przygotowano propozycję uzgodnienia w formie i zakresie wynikającym z ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz kodeksu postępowania administracyjnego.
- Uzgadnianie projektów decyzji w sprawach ustalenia lokalizacji inwestycji celu publicznego i ustalenia warunków zabudowy w zakresie określonym w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz opiniowanie wniosków o wydanie decyzji na podstawie „specustaw”. Do uzgodnienia lub opiniowania wpłynęły łącznie 144 projekty decyzji oraz wnioski, które przeanalizowano, rozpatrzono oraz przygotowano propozycję uzgodnienia lub zaopiniowania w formie oraz zakresie wynikającym z ustawy o planowaniu

i zagospodarowaniu przestrzennym, „specustaw” oraz kodeksu postępowania administracyjnego.

UMWŚ realizuje również zadania Służby Geodezyjnej i Kartograficznej wynikające z ustawy „Prawo geodezyjne i kartograficzne” oraz prowadzi i udostępnia wojewódzki zasób geodezyjny i kartograficzny. W tym zakresie w 2021 roku prowadzone były następujące działania:

- Dokonano aktualizacji zbiorów danych Bazy Danych Obiektów Topograficznych (BDOT10k) na terenie 8 powiatów: opatowskiego, sandomierskiego, staszowskiego, buskiego, kazimierskiego, włoszczowskiego, pińczowskiego i skarżyskiego. Zamówienia publiczne wykonano za łączną kwotę 316 484,68 zł (147 000,00 zł z dotacji celowych z budżetu państwa oraz 169 484,68 z budżetu województwa).
- W ramach porozumienia zawartego pomiędzy Głównym Geodetą Kraju a Marszałkiem Województwa Świętokrzyskiego, pracownicy Oddziału Geodezji i Kartografii brali udział w pracach Komisji Odbioru Zamówienia Publicznego, pracach przygotowawczych i kontroli aktualizacji Bazy Danych Obiektów Topograficznych (BDOT10k) dla powiatu kieleckiego oraz miasta Kielce. Zamówienie publiczne na aktualizację bazy danych zlecone zostało przez Główny Urząd Geodezji i Kartografii w Warszawie.
- Uczestniczono w konsultacjach i uzgodnieniach w procesie legislacyjnym przy procedowaniu projektów rozporządzeń z zakresu geodezji i kartografii.
- Dokonano sprzedaży map topograficznych i tematycznych w postaci drukowanej i cyfrowej oraz innych danych wojewódzkiego zasobu geodezyjnego i kartograficznego na łączną kwotę 6 582,80 zł.
- Nieodpłatnie udostępniano wojewódzki zasób geodezyjny i kartograficzny podmiotom fizycznym i instytucjonalnym – uczelniom, jednostkom administracji rządowej i samorządowej, do realizacji zadań publicznych, m.in. Polskiej Akademii Nauk, Państwowemu Instytutowi Badawczemu, gminom i uczelniom, o wartości 21 807,50 zł.
- Uczestniczono w pracach Zespołu ds. opracowania koncepcji rozwoju i budowy dróg rowerowych w województwie świętokrzyskim.
- Współpracowano w ramach Zespołu roboczego wspierającego programowanie Programu Regionalnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021-2027 w ramach Celu Polityki 1 Bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa.

PROMOCJA I WSPÓŁPRACA ZAGRANICZNA

PROMOCJA I WSPÓŁPRACA ZAGRANICZNA

Zarząd Województwa Świętokrzyskiego realizuje działania w obszarze Promocja i współpraca zagraniczna za pośrednictwem Gabinetu Marszałka Województwa UMWŚ oraz - od 1 lipca 2021 r. - za pośrednictwem Departamentu Edukacji, Sportu, Turystyki i Spraw Zagranicznych UMWŚ.

W 2021 roku Gabinet Marszałka Województwa UMWŚ w ramach promocji województwa prowadził działania z zakresu marketingu terytorialnego, które służyły budowaniu pozytywnego wizerunku regionu na arenie ogólnopolskiej, wzmacnianiu tożsamości regionalnej oraz promowaniu jego walorów i możliwości rozwojowych w kraju i za granicą. Niestety, z uwagi na pandemię oraz związaną z nią sytuację epidemiczną w Polsce, wiele zaplanowanych wydarzeń promocyjnych nie mogło zostać zrealizowanych.

Działalność promocyjna odbywała się w wielu obszarach, m.in. poprzez organizację własnych wydarzeń promocyjnych, współorganizację imprez regionalnych i ponadregionalnych, marketing sportowy, promocję medialną w prasie i telewizji, co pozwoliło zwiększyć jej zasięg i trafić do zdecydowanie większej grupy odbiorców.

Działania promocyjne województwa realizowane są także w ramach prowadzenia strony Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego swietokrzyskie.pro oraz działań na profilach w mediach społecznościowych urzędu, m.in. na profilu FB [swietokrzyskie.pro](https://www.facebook.com/swietokrzyskie.pro) oraz [UrzedMarszalkowskiWojewodztwaSwietokrzyskiego](https://www.instagram.com/UrzedMarszalkowskiWojewodztwaSwietokrzyskiego), a także Instagramie.

Wraz z urzędami marszałkowskimi innych województw została przeprowadzona w mediach społecznościowych akcja #LubimySieWzajemnie, podczas której województwa zamieszczały na swoich profilach materiały promocyjne innych regionów.

Wydarzenia własne promujące region świętokrzyski zrealizowane przez Gabinet Marszałka Województwa UMWŚ w 2021 roku:

Świętokrzyska Victoria – uroczysta gala z wręczeniem nagród odbyła się w dniu 25 czerwca 2021 r.

"Świętokrzyska Victoria" to nagroda Samorządu Województwa, której celem jest promowanie najbardziej aktywnych świętokrzyskich samorządów, przedsiębiorstw i osób - społeczników, działających na rzecz swoich środowisk. W każdej z trzech kategorii: przedsiębiorczość, samorządność i osobowość, o statuetkę i prestiżowy laur zwycięzcy ubiega się pięć

nominowanych. W skład kapituły plebiscytu wchodzi m.in. władze samorządu, laureaci poprzednich edycji, przedstawiciele świata nauki i biznesu oraz organizacji pozarządowych.

Zwycięzcy, obok prestiżowego tytułu, otrzymali nagrody pieniężne, wręczone podczas uroczystej gali w Filharmonii Świętokrzyskiej.

Konkurs #dobrybopolski #dobryboswietokrzyski

Konkurs pn. „#dobrybopolski #dobryboswietokrzyski” został skierowany do dzieci i młodzieży, ale pośrednio również do rodziców i opiekunów. Ideą konkursu było zwiększenie zainteresowania regionalnymi produktami, wzmocnienie tożsamości regionalnej oraz podniesienie poziomu wiedzy na temat Świętokrzyskiego, jego historii oraz obecnego potencjału rozwojowego województwa.

Warunkiem uczestnictwa w konkursie było wykonanie dowolną techniką pracy plastycznej lub multimedialnej prezentującej wybrany produkt z regionu świętokrzyskiego. Konkurs został przeprowadzony w trzech kategoriach wiekowych. Główna nagroda to tysiąc złotych, natomiast wszystkim laureatom wręczono zestawy malarskie oraz produkty regionalne.

Wakacyjna Trasa Dwójki – koncert telewizyjny na Kadzielni w Kielcach

Wakacyjna Trasa Dwójki „Lato muzyka zabawa” to cykl koncertów emitowanych na antenie TVP 2. W 2021 r. trasa obejmowała 10 koncertów plenerowych w różnych miastach, a jeden z nich odbył się w amfiteatrze na kieleckiej Kadzielni. W ramach wydarzenia Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego przeprowadził na antenie TVP 2 kampanię promocyjną, przedstawiającą największe turystyczne atrakcje regionu. Wyemitowane zostały spoty, zwiastuny oraz miniaudycje, w których pojawiły się materiały filmowe prezentujące m.in. Święty Krzyż, nasze najpiękniejsze zamki czy królewskie miasto Sandomierz. 3 sierpnia, z Muzeum Wsi Kieleckiej – Parku Etnograficznego w Tokarni oraz Zamku w Chęcinach, na antenie TVP 2 nadana została część porannego programu „Pytanie na Śniadanie”, podczas którego zaproszeni goście z województwa opowiedzieli o regionie.

Zwieńczeniem całości był koncert w Amfiteatrze Kadzielnia, który odbył się w dniu 8 sierpnia 2021 r. i był emitowany na żywo na antenie TVP 2, w jego trakcie również nie zabrakło akcentów promocyjnych.

Promocyjne połączenie autobusowe na Święty Krzyż

Autobus turystyczny oklejony zdjęciami promocyjnymi, który miał ułatwić dotarcie turystom na Święty Krzyż, był jedną z największych atrakcji regionu. Bezpłatny autobus kursował w weekendy od 3 lipca do 26 września 2021 i cieszył się dużym powodzeniem wśród turystów, którzy mogli zarezerwować połączenie na platformie, na stronie swietokrzyskie.travel.

To połączenie umożliwiło wszystkim zainteresowanym zwiedzanie atrakcji okolic Łysogór, a także skorzystanie z oferty działających na tym terenie lokalnych przedsiębiorców

Autobus ruszał z atrakcyjnego turystycznie miejsca w regionie, tj. Kadzielni w Kielcach i zatrzymywał się na ośmiu przystankach na trasie Kielce - Święty Krzyż: Kielce - Cedzyna - Mąchocice Kapitulne k. hotelu Ameliówka - Ciekoty - Święta Katarzyna - Bieliny - Huta Szklana - Święty Krzyż. Dzięki temu turyści, oprócz Św. Krzyża, mogli zobaczyć inne atrakcje oraz skorzystać z informacji przekazywanych przez przewodnika turystycznego. Oprócz tego został przygotowany film z lektorem (do prezentacji w autobusie) na temat interesujących obiektów i miejsc znajdujących się na trasie.

Koszty połączeń autobusowych oraz przewodników ponosiła Regionalna Organizacja Turystyczna Województwa Świętokrzyskiego.

UMWŚ za pośrednictwem Gabinetu Marszałka Województwa uczestniczył również jako instytucja współorganizująca wydarzenia regionalne.

Umacnianie wizerunku urzędu jako instytucji wspierającej działania lokalne, inicjatywy promocyjne i popularyzacja herbu wśród mieszkańców regionu.

Wsparcie wydarzeń realizowanych przez inne jednostki w ramach promocji województwa oraz prezentacji jego atrakcji, m.in. Koncert Papieski pn. Uwielbienie w centrum miasta; Koncert Wspomnień świętokrzyskich artystów; cykl imprez w ramach akcji grupy „Napędzani Wisłą”; Laur Wolontariatu; Gala wręczenia nagród im. gen. dyw. Bolesława Wieniawy-Długoszowskiego; Gala ogłoszenia Rankingu Gmin Regionu Świętokrzyskiego.

Promocja regionu poprzez współpracę z mediami była realizowana poprzez następujące wydarzenia:

Promocja na śląskich portalach

Promocja województwa świętokrzyskiego na łamach 10 śląskich portali informacyjnych (Bytom, Chorzów, Katowice, Knurów, Piekary Śląskie, Ruda Śląska, Świętochłowice, Tarnowskie Góry, Tychy, Zabrze) w specjalnej sekcji – czas wolny. Sekcja ma na celu promowanie atrakcyjnych kierunków wypoczynku oraz zwiedzania dla mieszkańców aglomeracji śląskiej. Zasięg łączny portali to ok. 1 mln 500 wyświetleń miesięcznie. Artykuł prezentujący największe świętokrzyskie atrakcje wraz z materiałem zdjęciowym został zamieszczony również na fanpage'ach ww. portali, które łącznie gromadzą ok. 2 mln 600 odbiorców miesięcznie.

Koncert Muzyki Polskiej na Zamku Ujazdowskim w Warszawie

Współorganizacja Koncertu Muzyki Polskiej na Zamku Ujazdowskim w Warszawie, który odbył się w dniu 29 września 2021 r. i promował Festiwal im. Krystyny Jamroz odbywający się w Busku-Zdroju. Publiczność wysłuchała utworów Fryderyka Chopina, Ignacego Jana Paderewskiego, Władysława Żeleńskiego, Józefa Michała Poniatońskiego w wykonaniu znakomitych muzyków, a koncert był transmitowany przez Radio Kielce.

Realizacja zwiastuna do reportażu pn. „Michniów – Spokój Pamięci”

Współpraca przy realizacji zwiastuna promocyjnego oraz reportażu pn. „Michniów – Spokój Pamięci”, który przedstawia Mauzoleum Martyrologii Wsi Polskich w Michniowie oraz historyczne wydarzenia związane z tym miejscem. Zwiastun oraz reportaż był emitowany w Telewizji Świętokrzyskiej oraz na portalach internetowych.

W reportażu zrealizowanym przez Telewizję Świętokrzyską zostały wykorzystane materiały archiwalne Instytutu Pamięci Narodowej oraz Muzeum Cyfrowego. W atrakcyjnej formule filmowej zostały zaprezentowane wspomnienia świadków historii oraz historyków badających martyrologię wsi polskich w czasie II wojny światowej.

Mauzoleum w Michniowie to cenne turystycznie miejsce, oddziałujące na pamięć historyczną mieszkańców całej Polski.

Współpraca przy realizacji programu pn. „Rodowe Święta”

Współpraca z TVP3 Kielce przy realizacji programu pn. „Rodowe Święta”, którego emisja odbyła się na antenie w dniach 24-26 grudnia 2021 r. To program świąteczny oparty na śladach rodów, które w Świętokrzyskiem żyły, mieszkaly i tworzyły, a dzięki programowi mogliśmy poznać także ich bożonarodzeniowe tradycje czy zobaczyć pamiątki jakie po nich zostały. Program nagrywany był m.in. w Oblęgorku, Kielcach i Sichowie Dużym.

Promocja regionu z wykorzystaniem marketingu sportowego była prowadzona za pośrednictwem Gabinetu Marszałka Województwa UMWS poprzez realizację następujących wydarzeń:

Młodzieżowe Mistrzostwa Świata Mężczyzn i Kobiet w boksie

Młodzieżowe Mistrzostwa Świata Mężczyzn i Kobiet w boksie odbyły się w województwie świętokrzyskim w dniach 10-24 kwietnia 2021 r. Mistrzostwa zostały rozegrane w Hali Legionów w Kielcach. Decyzja o przyznaniu organizacji tego wydarzenia w Kielcach została podjęta na kongresie AIBA (Międzynarodowe Stowarzyszenie Boks), a ich organizatorem w Polsce został Polski Związek Bokserski. Było to historyczne wydarzenie dla polskiego boks, ponieważ impreza rangi mistrzostw świata w tej dyscyplinie nie odbyła się jeszcze nigdy w naszym kraju. Dzięki temu wydarzeniu sportowemu region zyskał doskonałą okazję do promocji swoich walorów zarówno w Polsce, jak i na arenie międzynarodowej.

Zrealizowano liczne działania promocyjne związane z organizacją tego wydarzenia oraz promocją województwa, które były komunikowane przez takie media jak prasa, radio, telewizja oraz internet. (m.in. transmisja mistrzostw na TVP Sport, wielojęzyczna strona internetowa dedykowana mistrzostwom, gdzie w zakładce zostały zaprezentowane atrakcje regionu, informacje o wydarzeniu i regionie na stronach federacji bokserskich, czasopisma branżowe, strony internetowe zajmujące się boksem, relacje z mistrzostw na ogólnopolskich portalach, itp.).

W Mistrzostwach wzięło udział 414 zawodników z 53 krajów, przyjechali również przedstawiciele władz Międzynarodowego Stowarzyszenia Boks, przedstawiciele federacji z krajów, które uczestniczyły w wydarzeniu, jak również sztaby trenerskie zawodników.

Promocja województwa przez Klub Sportowy Vive Kielce

Jednym z kierunków promocji województwa jest reklama w ramach dyscyplin sportowych, w których drużyny występują w najwyższych klasowych rozgrywkach, gromadząc wielotysięczną liczbę widzów przed odbiornikami telewizyjnymi i radiowymi, a także podczas relacji internetowych. W ścisłej czołówce dyscyplin sportowych kojarzonych z województwem świętokrzyskim jest piłka ręczna, która dzięki Klubowi Sportowemu Vive Kielce z roku na rok zdobywa coraz większą popularność.

Klub Sportowy Vive Kielce promował region świętokrzyski w materiałach informacyjno-promocyjnych klubu oraz w oparciu o wizerunek piłkarzy ręcznych drużyny Łomża Vive Kielce. W tym celu powstał m.in. materiał video, który emitowany był na bandach reklamowych podczas meczów PGNiG Superligi w Hali Legionów. Dodatkowo na parkiecie umieszczona została naklejka z herbem województwa, a w hali rozstawione zostały rollupy, windery i balon promocyjny, udostępnione przez Urząd Marszałkowski. Herb województwa z podpisem Województwo Świętokrzyskie umieszczony został także na klubowej ścianie reklamowej oraz w kalendarzu klubowym na 2022 rok z wizerunkiem zawodników drużyny Łomża Vive Kielce.

Działania promocyjne obejmowały organizację w Hali Legionów w Kielcach wydarzenia pn. „Dziki Mecz”, z udziałem zawodników drużyny Łomża Vive Kielce oraz młodzieży grającej w piłkę ręczną, podczas którego promowano województwo. Herb województwa pojawił się także na koszulkach meczowych juniorów Vive Kielce oraz na banerze podczas meczów w ramach rozgrywek 2 ligi oraz rozgrywek juniorskich.

Zawodnicy drużyny Łomża Vive Kielce promowali również województwo świętokrzyskie na oficjalnych profilach klubowych w mediach społecznościowych, gdzie zamieszczane były posty dotyczące ciekawych miejsc w regionie, które odwiedzili piłkarze.

Promocja województwa przez Korona Kielce S.A.

Kolejnym zespołem, który w 2021 r. realizował zadania z zakresu promocji z wykorzystaniem narzędzi marketingu sportowego jest Korona Kielce. Jedną z najpopularniejszych oraz najbardziej medialnych dyscyplin sportowych w Polsce, wg niezależnych badań, jest piłka nożna. Drużyna Korona Kielce jest marką rozpoznawalną na arenie ogólnopolskiej, a wg badań Pentagon Research Korona Kielce jest liderem w Fortuna I Lidze w zakresie wartości medialnej.

W ramach działań promocyjnych herb województwa świętokrzyskiego wraz z podpisem został zamieszczony na strojach treningowych pierwszej drużyny Korona Kielce, na oficjalnej stronie internetowej www.korona-kielce.pl wraz z przekierowaniem na stronę Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego w Kielcach - www.swietokrzyskie.pro oraz na ścianie konferencyjnej. Pierwszolicowa drużyna ma także rzesze aktywnych fanów w klubowych mediach społecznościowych, w tym FB, Instagram i Twitter, dlatego zostały tam zamieszczane materiały promocyjne o regionie, m.in. prezentacja atrakcji turystycznych w regionie.

Herb województwa został zamieszczony także w belce sponsorskiej znajdującej się na grafikach klubowych prezentowanych w mediach społecznościowych, a województwo świętokrzyskie uzyskało tytuł Partnera telewizji klubowej.

Wśród zadań związanych z promocją regionu Gabinet Marszałka Województwa prowadził także zakup materiałów promocyjnych (gadżety/rękodzieło/upominki świąteczne).

Materiały promocyjne mają na celu popularyzowanie herbu województwa świętokrzyskiego, jego nazwy oraz działalności urzędu. Materiały były dystrybuowane podczas wydarzeń, w których brało udział województwo świętokrzyskie, jak również były wykorzystywane jako nagrody w organizowanych konkursach, wręczane podczas wizyt gości Zarządu w regionie czy podczas imprez współorganizowanych przez urząd.

Zakup rękodzieła ma na celu promocję województwa, gdyż wszelkie materiały są w symbolice związanej z Ziemią Świętokrzyską, jej zabytkami oraz bogactwem. Produkty regionalne są wykorzystywane także podczas imprez promocyjnych w kraju i za granicą, prezentując regionalne przedsiębiorstwa, producentów i twórców.

Zostały zakupione jednolite dla całego urzędu materiały wystawiennicze z herbem województwa oraz adresem strony internetowej w postaci ścianek tekstylnych, rollupów tekstylnych oraz balonu promocyjnego, które są używane do promocji województwa podczas wydarzeń realizowanych przez Urząd Marszałkowski.

W 2021 r. zostały wykonane także ścienne kalendarze promocyjne województwa w formacie A2, gdzie na każdej planszy zostały zaprezentowane malownicze krajobrazy lub atrakcje turystyczne regionu. Kalendarz został wydany w nakładzie 1000 szt., który był dystrybuowany

m.in. w konkursach ogłaszanych w mediach społecznościowych oraz mediach lokalnych, dla mieszkańców województwa, jak i dla gości Zarządu Województwa.

W ramach współpracy zagranicznej w 2021 roku przeprowadzono następujące działania:

Organizacja konkursu wiedzy pt. „30 lat Grupy Wyszehradzkiej”

Dla uczczenia 30. rocznicy utworzenia Grupy Wyszehradzkiej zorganizowano dedykowany dla mieszkańców województwa świętokrzyskiego konkurs wiedzy pt. „30 lat Grupy Wyszehradzkiej”.

Jego głównym celem było przybliżenie mieszkańcom województwa idei Grupy Wyszehradzkiej (GW), a także promocja polskiego przewodnictwa w GW, zbiegającego się w czasie z polską prezydenturą w Grupie. Konkurs trwał 7 dni (15-21.02.2021 r.) i przeprowadzony został na profilu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego na Facebooku, gdzie codziennie padało jedno pytanie dotyczące GW i krajów członkowskich. Konkurs cieszył się bardzo dużym zainteresowaniem mieszkańców regionu przekładając się tym samym na popularyzację wiedzy bezpośrednio o Grupie Wyszehradzkiej a pośrednio także o województwie świętokrzyskim, dzięki licznym wizytom uczestników w mediach społecznościowych urzędu. Dla zwycięzców zapewniono nagrody rzeczowe w postaci materiałów promujących województwo świętokrzyskie.

Wizyta młodzieży polskiej z Litwy

Na zaproszenie Marszałka Województwa Świętokrzyskiego, w dniach 17-25 sierpnia 2021 r. w województwie przebywała 18-osobowa grupa młodzieży polskiej z Litwy. Wydarzenie to odbyło się w ramach akcji *Lato w Polsce*, jako efekt współpracy ze Stowarzyszeniem Wspólnota Polska – Oddział w Lublinie. Akcja *Lato w Polsce* pokazuje troskę o młodych Polaków, w tym przypadku z Litwy. Podczas pobytu uczestnicy zwiedzali region oraz uczestniczyli w warsztatach kulturalno-edukacyjnych, przygotowanych przez partnera wydarzenia – Świętokrzyskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Kielcach. Młodzież miała okazję zwiedzić Święty Krzyż, Muzeum Narodowe w Kielcach, Sandomierz, Zamek Królewski w Chęcinach, Park Etnograficzny w Tokarni, Pałacyk Henryka Sienkiewicza w Oblęgorku, Muzeum Archeologiczne i Rezerwat Krzemionki. Poznała także tradycje naszych przodków odwiedzając Osadę Średniowieczną w Hucie Szklanej. Wizyta w Centrum Nauki Leonardo da Vinci była okazją do odkrycia ciekawostek świata nauki. Rozrywki

dostarczyła także wizyta w Kompleksie Świętokrzyska Polana w Chrustach oraz w Bałtowskim Kompleksie Turystycznym Jura Park w Bałtowie. Ponadto młodzi Polacy zapoznali się z funkcjonowaniem Młodzieżowego Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego, który jest otwarty na wspólne inicjatywy i realizację polsko-litewskich projektów młodzieżowych.

Paczki mikołajkowe dla dzieci polonijnych z Obwodu Winnickiego

Świętokrzyski Mikołaj dla polonijnych dzieci z Winniczyny to kolejne wydarzenie w ramach realizacji współpracy z Polakami za granicą. Tym razem Samorząd Województwa Świętokrzyskiego przygotował paczki mikołajkowe, które trafiły do 30 dzieci ze Szkoły Nauki Języka Polskiego przy Związku Polaków im. W. Reymonta przy Domu Polskim w Barze, reprezentujących Związek Polaków Winniczyny. Inicjatywa ta stanowi swoiste podziękowanie za aktywność polonijną i za działania na rzecz kształtowania dobrego imienia Polski za granicą oraz wzmacniania polskiej tożsamości narodowej. Paczki zawierały akcesoria i gadżety multimedialne, ciekawe wydawnictwa edukacyjne oraz słodycze.

Wizyta władz województwa świętokrzyskiego w Winnicy – Dzień Niepodległości Ukrainy

Z okazji obchodów 30. rocznicy Niepodległości Ukrainy, w dniach 21-24 sierpnia 2021 r. delegacja województwa świętokrzyskiego przebywała w Winnicy, gdzie wzięła udział w oficjalnych uroczystościach. W programie wizyty znalazły się także spotkania ze środowiskami polonijnymi w Domu Polskim w Barze i rozmowy z udziałem Konsula Generalnego RP w Winnicy oraz władz Winnickiej Obwodowej Administracji Państwowej nt. perspektyw współpracy świętokrzysko-winnickiej na kolejny rok.

Organizacja III edycji Obchodów Dnia Niepodległości Ukrainy w Kielcach

W dniu 27 sierpnia 2021 roku już po raz trzeci zorganizowano w Kielcach regionalne obchody Dnia Niepodległości Ukrainy. W wydarzeniu, które miało miejsce w Muzeum Dialogu Kultur, wzięły udział władze województwa świętokrzyskiego, miasta Kielce oraz przedstawiciele Stowarzyszenia Integracja - Europa Wschód. Gościem honorowym wydarzenia był Konsul Generalny Ukrainy w Krakowie Wacław Wojnarowski.

W ramach obchodów odbyły się krótkie wystąpienia dotyczące współpracy Polski z Ukrainą i możliwości jej poszerzenia, systemów nowoczesnej komunikacji jako narzędzia do kontaktów międzynarodowych oraz zaprezentowanie polsko-ukraińskich projektów on-line szkół z Kiel i Winnicy.

Obchody Dnia Niepodległości Ukrainy były doskonałą okazją do spotkania mieszkańców Kielc z liczną diasporą Ukraińców mieszkającą, uczącą się oraz pracującą w Kielcach i regionie świętokrzyskim. Wzięli w nich udział m.in. wykładowcy, przedsiębiorcy i przedstawiciele organizacji pozarządowych z Winnicy, Tarnopola i Kamieńca Podolskiego.

Stowarzyszenie Integracja Europa – Wschód zorganizowało dla gości na kieleckim Rynku Punkt Informacyjny dla Cudzoziemców, w którym udzielano bezpłatnych porad dotyczących legalizacji pobytu i pracy. Była również możliwość skorzystania z bezpłatnych porad prawnych i psychologicznych oraz zapisania się na kurs języka polskiego dla cudzoziemców. Wszystko to w ramach projektu Stowarzyszenia pod nazwą „Świętokrzyskie – dobre sąsiedztwo na rzecz integracji cudzoziemców INTEURO.INFO”, współfinansowanego ze środków Funduszu Azylu Migracji i Integracji „Bezpieczna przystań”. Obchodom Dnia Niepodległości Ukrainy towarzyszył wernisaż prac Nikifora Krynickiego - Łemka, artysty pogranicza.

Wizyta władz Obwodu Winnickiego w województwie świętokrzyskim – Dzień Niepodległości Polski

Na zaproszenie Marszałka Województwa Świętokrzyskiego delegacja z Obwodu Winnickiego wzięła udział w uroczystych obchodach Dnia Niepodległości Polski, które odbyły się 11 listopada na Placu Wolności w Kielcach. Program wydarzenia obejmował także pobyt w Instytucie Pamięci Narodowej Delegatura w Kielcach oraz w Archiwum Państwowym. Istotnym elementem wizyty było spotkanie władz województwa świętokrzyskiego i obwodu winnickiego, podczas którego przyjęto do realizacji plan współpracy międzyregionalnej na kolejny rok.

Współorganizacja Forum Współpracy Polsko-Słowackiej poza Obszarem Transgranicznym

Celem wydarzenia, które odbyło się 26 października 2021 r., było budowanie dobrych relacji polsko-słowackich oraz stworzenie możliwości współpracy pomiędzy partnerami z Polski i Słowacji w dziedzinie gospodarki, turystyki, kultury, zdrowia i promocji. W Forum wzięli udział przedstawiciele Ministerstwa Funduszy i Rozwoju Regionalnego, Polskiej Organizacji Turystycznej, Ambasady Republiki Słowackiej, Samorządu Żyliny, Konsulatu Republiki Słowackiej w Krakowie, Instytutu Słowackiego w Warszawie, a także przedstawiciele firm i instytucji poszukujących partnerów biznesowych lub partnerów do wspólnej realizacji projektów transgranicznych. Wydarzenie wpisuje się z kontakty polsko-słowackie

i świętokrzysko-żylińskie, których elementem był m.in. udział Marszałka Województwa w Forum Gospodarczym w Popradzie oraz udział Zespołu „Bolechowiczanie” w Żylińskich Dożynkach w dniach 26-27 sierpnia 2021 r., gdzie na wspólnym stoisku zaprezentowano materiały informacyjno-promocyjne nt. regionu. Udział zespołu folklorystycznego z Nowin to element promocji województwa świętokrzyskiego w Żylinie związany z perspektywami współpracy międzyregionalnej.

Działania promujące region podczas Gali „Polak roku we Włoszech i na świecie” oraz Wieczoru Świętokrzyskiego

W październiku 2021 przeprowadzono działania promujące region świętokrzyski za granicą podczas Gali „Polak roku we Włoszech i na świecie” oraz „Wieczoru Świętokrzyskiego” w Rzymie. Podczas Gali i wydarzeń towarzyszących wyróżniono dwie osoby pochodzące z Regionu Świętokrzyskiego, ale realizujące się zawodowo we Włoszech, gdzie promują i kultywują tradycje ziemi świętokrzyskiej. Nawiązano też kontakty z organizacjami polonijnymi z całego świata. We Włoszech władze samorządu województwa świętokrzyskiego spotkały się z przedstawicielami Związku Polaków w Kalabrii i Unii Stowarzyszeń Polsko-Włoskich, a także Komisji Łączności z Polakami za Granicą w Sejmie RP oraz przedsiębiorcami. Świętokrzyska delegacja spotkała się także z władzami miasta Palombara. Podczas spotkania określono potencjalne obszary współpracy pomiędzy regionami. Marszałek Województwa Świętokrzyskiego spotkał się z członkami Polsko-Włoskiej Izby Gospodarczej oraz przedstawicielami włoskiego konsorcjum GB Sapri. Rozmawiano o możliwych obszarach współpracy oraz przedstawiono nasz region jako miejsce o dużym potencjale biznesowym i gospodarczym i kadrowym. Wydarzenie miało miejsce w dniach 9-13 października 2021 r.

Organizacja uroczystej Wigilii w Domu Polski Wschodniej w Brukseli

Z udziałem przedstawicieli polskich regionów wchodzących w skład Domu Polski Wschodniej oraz organizacji i instytucji międzynarodowych działających w Brukseli, zorganizowano uroczystą Wigilię. Podczas spotkania podsumowano rok 2021 oraz przedstawiono plany i rekomendacje działań na rok przyszły. Wydarzeniu towarzyszył koncert kolęd i degustacja potraw świątecznych.

Spotkania władz województwa świętokrzyskiego z przedstawicielami zagranicznych placówek dyplomatycznych i organizacji polonijnych

W roku 2021 odbyły się spotkania władz województwa świętokrzyskiego z przedstawicielami zagranicznych placówek dyplomatycznych i organizacji polonijnych. Były to m.in.:

- wizyta Konsula Generalnego Węgier w Krakowie, przypadająca na dzień 30. rocznicy utworzenia Grupy Wyszehradzkiej. W ramach tego spotkania na kieleckiej Karczówce otwarto wystawę okolicznościową pn. „Od Wyszehradu do Wyszehradu”;
- wizyta Konsul Honorowej Mongolii w Krakowie, jako kontynuacja trwającej od roku 2020 współpracy, w ramach organizowanych w województwie świętokrzyskim obchodów 70. rocznicy nawiązania przez Polskę i Mongolię stosunków dyplomatycznych;
- spotkanie z Konsul Generalną Francji, poświęcone potencjalnym obszarom współpracy;
- spotkanie z Prezes Związku Polaków w Kalabrii, dedykowane sytuacji środowisk polonijnych we Włoszech, omówieniu konkursu Polak Roku we Włoszech oraz możliwości przyszłej współpracy.

Oprócz powyższych współorganizowano następujące wydarzenia:

- spotkanie w ramach projektu „Cities for YOUTH” (pol. Miasta dla Młodych), zrealizowane przez Gminę Starachowice w ramach Programu Erasmus+ w partnerstwie z miastem Santarem w Portugalii, Kłajpedą na Litwie oraz organizacjami pozarządowymi: Institute of Research & Training on European Affairs IRTEA z Grecji oraz ACD LaHoya z Hiszpanii. W wydarzeniu udział wzięli Marszałek Województwa Świętokrzyskiego, Przewodniczący Sejmiku oraz reprezentanci Młodzieżowego Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego. Spotkanie było okazją do wymiany poglądów nt. polityki młodzieżowej, do promocji aktywności społecznej i edukacji pozaformalnej wśród młodych ludzi oraz do zdobycia nowych doświadczeń. Zagraniczni goście zapoznali się z polityką na rzecz młodzieży oraz ze zmianami w ustawach o samorządzie gminnym, samorządzie powiatowym oraz samorządzie województwa, wprowadzającymi prawne umocowania istnienia młodzieżowych rad gmin, powiatów i młodzieżowych sejmików województw. Wydarzenie odbyło się 27 lipca 2021 r. w Wojewódzkim Domu Kultury im. J. Piłsudskiego w Kielcach.
- spotkanie władz województwa z gośćmi z Ukrainy, uczestnikami projektu Inteuro, z inicjatywy Stowarzyszenia Integracja Europa - Wschód, które realizuje projekt „Świętokrzyskie – dobre sąsiedztwo na rzecz integracji cudzoziemców”. Projekt ten jest odpowiedzią na potrzeby coraz liczniej przybywających do województwa świętokrzyskiego

cudzoziemców oraz wsparciem dla jednostek samorządu terytorialnego i przedsiębiorców. W ramach tej inicjatywy Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego znalazł się na mapie lokalnych punktów wsparcia cudzoziemców.

Ponadto, w ramach zrealizowanego już projektu #R043 RDI2CluB „Rural RDI milieus in transition towards smart Bioeconomy Clusters and Innovation Ecosystems” (pol.: „Działania wspierające badania, rozwój i innowacje na terenach wiejskich w kierunku tworzenia klastrów i innowacyjnych ekosystemów w ramach inteligentnej biogospodarki”), odbyły się działania mające na celu utrzymanie trwałości projektu. Do najważniejszych należą:

- Współorganizacja Proekologicznego Dnia Dziecka w Tokarni dla dzieci i młodzieży szkolnej z regionu świętokrzyskiego. Uczestnicy wydarzenia brali udział w grach, konkursach i quizach o tematyce ekologicznej. W tym dniu skansen w Tokarni odwiedziło ponad 500 uczestników.
- Udział w Świętokrzyskim Festiwalu Nauki.

Wydarzenie to jest organizowane wspólnie przez Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach i Politechnikę Świętokrzyską.

Przedstawiciele urzędu przygotowali wykłady pt. BIOMASA – czysta energia bilansująca CO₂, które odbywały się w inteligentnym budynku ENERGIS – siedzibie Wydziału Inżynierii Środowiska, Geomatyki i Energetyki Politechniki Świętokrzyskiej. W czasie trwania Festiwalu pracownicy urzędu propagowali właściwe postawy ekologiczne, poprzez prowadzenie kampanii Nie rób świata na szaro. Kampania popularyzuje uchwały Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego: w sprawie Programu ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego oraz w sprawie wprowadzenia na terenie województwa świętokrzyskiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw, zwaną w skrócie „uchwałą antysmogową”. Uczestnikom Festiwalu zaprezentowano też produkty zakończonego już projektu RDI2CluB, w tym m.in. Katalog 25 najlepszych przykładów na innowacyjność w biogospodarce w Regionie Morza Bałtyckiego. W katalogu dużo miejsca poświęcono Gospodarstwu Nasiennie-Szkółkarskiemu Nadleśnictwa Daleszyce w Sukowie-Papierni, które na to wydarzenie przeznaczyło dla uczestników sadzonki dębu ze swojej szkółki. Uczestnikom Festiwalu zaprezentowano także projekt RESINDUSTRY, który promuje „zieloną energię” w przemyśle.

Więcej informacji nt. samego projektu RDI2CluB oraz powyższych inicjatyw dostępne jest na stronie www.rdi2club.umws.pl

Szczegółowe informacje na temat działań w obszarze Promocja i współpraca zagraniczna znajdują się w Załączniku I do Raportu o stanie województwa świętokrzyskiego w 2021 roku.

GOSPODAROWANIE MIENIEM WOJEWÓDZKIM

WOJEWÓDZTWO ŚWIĘTOKRZYSKIE

Działania w ramach obszaru dotyczącego gospodarowania mieniem wojewódzkim, Zarząd Województwa Świętokrzyskiego realizuje przy pomocy Departamentu Nieruchomości, Geodezji i Planowania Przestrzennego UMWS oraz departamentów, które powadzą nadzór właścicielski nad spółkami prawa handlowego, w których Województwo Świętokrzyskie posiada udziały i akcje tj. Departamentu Kontroli i Certyfikacji RPO oraz Departamentu Infrastruktury, Transportu i Komunikacji.

Departament Infrastruktury, Transportu i Komunikacji sprawuje też nadzór nad Wojewódzkim Ośrodkiem Ruchu Drogowego w Kielcach, a także prowadzi nadzór właścicielski oraz obsługuje wykonywanie praw z akcji Samorządu Województwa w spółce prawa handlowego POLREGIO S.A. Ponadto, do zadań Departamentu należą również te, wynikające ze sprawowanej funkcji zarządzającego lotniskiem w Masłowie, jak również z zakresu obsługi samej nieruchomości.

Zadania w zakresie gospodarowania mieniem województwa w województwie świętokrzyskim w 2021 r. realizowane były w oparciu o następujące kluczowe akty prawne, tj.:

- Ustawę z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa;
- Ustawę z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami.

Województwo Świętokrzyskie jest właścicielem zabudowanej nieruchomości położonej w Masłowie Pierwszym, o łącznej powierzchni działki 692 427 m² ²³. Obszar ten w przeważającej części jest niezabudowany, o powierzchni trawiastej, zaś zabudowa lotniskowa znajduje się tylko w północno-zachodniej części lotniska. Na mocy przepisów ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami, nieruchomości wchodzące w skład wojewódzkiego zasobu nieruchomości mogą być oddawane innym osobom w posiadanie zależne w drodze umów dzierżawy, najmu lub użyczenia. W roku 2021, 7 podmiotów korzystało z odpłatnej formy najmu bądź dzierżawy nieruchomości w Masłowie, a łączna powierzchnia nieruchomości z której korzystały podmioty trzecie, wyniosła 9 483,46 m².

W ramach działalności Departamentu Nieruchomości, Geodezji i Planowania Przestrzennego, w dniu 23 listopada 2021 r. zawarto dwie notarialne umowy sprzedaży nieruchomości stanowiących własność Województwa Świętokrzyskiego, położonych w gminie Busko-Zdrój,

²³ Wskazana powierzchnia obejmuje teren całej działki 1102/6, zajętej pod lotnisko w Masłowie z wyłączeniem działki 898 (pow. 1400 m²) graniczącej z lotniskiem od północno-wschodniej strony.

oznaczonych w ewidencji gruntów i budynków, w obrębie Radzanów, jako działki nr 266/4 o pow. 1,0952 ha i nr 447/19 o pow. 0,8420 ha.

Z inicjatywy Departamentu Nieruchomości, Geodezji i Planowania Przestrzennego, Sejmik Województwa Świętokrzyskiego:

- uchwałą Nr XXXIV/481/21 z dnia 30 sierpnia 2021 r., wyraził zgodę na nabycie na rzecz Województwa Świętokrzyskiego, w drodze umowy sprzedaży, nieruchomości położonej w Sandomierzu, oznaczonej w ewidencji gruntów i budynków, w obrębie Sandomierz Mokoszyń, jako działka nr 151/4 o pow. 0,0251 ha,
- uchwałą Nr XXXIV/482/21 z dnia 30 sierpnia 2021 r., wyraził zgodę na nabycie na rzecz Województwa Świętokrzyskiego, w drodze umowy sprzedaży, nieruchomości położonych w gminie Nowa Słupia, oznaczonych w ewidencji gruntów i budynków, w obrębie Trzcianka, jako działki nr 105/1 i nr 155/1 o łącznej pow. 0,0238 ha,
- uchwałą Nr XXXVIII/517/21 z dnia 22 listopada 2021 r., wyraził zgodę na nabycie na rzecz Województwa Świętokrzyskiego nieruchomości gruntowych położonych w gminie Kije, w obrębie Umianowice, na potrzeby realizacji projektu pn. „Budowa Ośrodka Edukacji Przyrodniczej na Ponidziu w m. Umianowice gm. Kije”,
- uchwałą Nr XXXVIII/518/21 z dnia 22 listopada 2021 r., wyraził zgodę na nabycie na rzecz Województwa Świętokrzyskiego nieruchomości gruntowych położonych w gminie Kije, w obrębie Umianowice, na potrzeby realizacji projektu pn. „Renaturyzacja śródlądowej delty rzeki Nidy”.

Skompletowano dokumentację geodezyjno - prawną i skierowano do Wojewody Świętokrzyskiego wnioski o wydanie, w trybie art. 60 i art. 73 ustawy z dnia 13 października 1998 r. – Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną (Dz.U. z 1998 r. Nr 133, poz. 872 ze zmianami), decyzji stwierdzających nabycie przez Województwo Świętokrzyskie, prawa własności w odniesieniu do 49 działek ewidencyjnych, o łącznej powierzchni wynoszącej 90,0565 ha, położonych w pasach drogowych dróg wojewódzkich.

Ponadto skierowano do Sądów Rejonowych w terenie województwa świętokrzyskiego wnioski wieczystoksięgowe o ujawnienie prawa własności nieruchomości na rzecz Województwa Świętokrzyskiego w odniesieniu do 577 działek ewidencyjnych, nabytych w oparciu o stosowne przepisy z zakresu nieruchomości.

W ramach działalności Departamentu Kontroli i Certyfikacji RPO, w 2021 r. prowadzono sprawy z zakresu nadzoru właścicielskiego nad sześcioma spółkami prawa handlowego z udziałem Województwa Świętokrzyskiego, w tym odpowiednio nad:

➤ **czterema spółkami z ograniczoną odpowiedzialnością:**

1. Świętokrzyski Fundusz Rozwoju Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Kielcach,
2. Świętokrzyski Fundusz Poręczeniowy Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Kielcach,
3. Świętokrzyskie Centrum Innowacji i Transferu Technologii Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Kielcach,
4. Świętokrzyska Kolejka Dojazdowa „Ciuchcia Expres Ponidzie” Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w likwidacji z siedzibą w Jędrzejowie.

➤ **dwoma spółkami akcyjnymi:**

1. „Uzdrowisko Busko-Zdrój” Spółka Akcyjna z siedzibą w Busku-Zdroju,
2. Świętokrzyska Agencja Rozwoju Regionu Spółka Akcyjna z siedzibą w Kielcach.

Realizowane wszelkie zadania/czynności, które przysługują Województwu Świętokrzyskiemu lub, do wykonania których Województwo jest zobowiązane jako współnik spółki z ograniczoną odpowiedzialnością/akcjonariusz spółki akcyjnej z tytułu posiadanych udziałów lub akcji danej spółki, w tym na bieżąco były podejmowane działania wynikające z postanowień wprowadzonych ustaw, umów/statutów spółek, umów zawartych przez Województwo Świętokrzyskie ze spółkami oraz zapisów uchwał podjętych przez poszczególne organy tych podmiotów. Nadzór nad spółkami obejmował jednocześnie: nadzór merytoryczny, formalny oraz ekonomiczno-finansowy.

Ze względu na charakter prowadzonej działalności, zadania realizowane przez spółki: Świętokrzyski Fundusz Rozwoju Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, Świętokrzyski Fundusz Poręczeniowy Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością oraz Świętokrzyskie Centrum Innowacji i Transferu Technologii Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zostały szeroko opisane w rozdziale poświęconym obszarowi Gospodarka i innowacje. Zadania realizowane przez spółkę „Uzdrowisko Busko-Zdrój” Spółka Akcyjna zostały przedstawione w rozdziale dotyczącym obszaru Ochrona zdrowia.

Województwo Świętokrzyskie posiada również 46.218 akcji imiennych w spółce „POLREGIO” S.A. będącej jednym z największych w kraju operatorów kolejowych w publicznym transporcie zbiorowym. Ponadto, Województwo Świętokrzyskie jest właścicielem łącznie 15 elektrycznych zespołów trakcyjnych (EZT) i w stosunku do roku 2020 sytuacja ta nie uległa zmianie. Park taborowy obejmuje 2 szt. jednoczłonowych pojazdów, 4 szt. dwuczłonowych, 7 szt. trzyczłonowych oraz 2 szt. czteroczłonowych pojazdów EZT. Wszystkie pojazdy oddane są w dzierżawę Operatorowi²⁴ świadczącemu usługi w zakresie wykonywania połączeń kolejowych w regionie, w ramach umowy zawartej w dniu 10 listopada 2020 roku.

Realizowane były wszelkie zadania/czynności, które przysługują Województwu Świętokrzyskiemu lub, do wykonania których Województwo jest zobowiązane jako wspólnik spółki z ograniczoną odpowiedzialnością/akcjonariusz spółki akcyjnej z tytułu posiadanych udziałów lub akcji danej spółki, w tym na bieżąco były podejmowane działania wynikające z postanowień wprowadzonych ustaw, umów/statutów spółek, zawartych umów ze spółkami oraz zapisów uchwał podjętych przez poszczególne organy spółek.

Szczegółowe dane dotyczące mienia wojewódzkiego znajdują się w corocznym sprawozdaniu pn. „Informacja o stanie mienia samorządu Województwa Świętokrzyskiego” (stan na dzień 31 grudnia 2021 roku).

²⁴ „POLREGIO” S.A.

ŚWIĘTOKRZYSKA TARCZA ANTYKRYZYSOWA

Raport z realizacji wsparcia ukierunkowanego na przeciwdziałanie negatywnym skutkom COVID-19 w województwie świętokrzyskim w 2021 roku

PAKIET OSŁONOWY NA RZECZ PRZEDSIĘBIORCÓW

PAKIET OSŁONOWY NA RZECZ SEKTORA ZDROWIA

Kontynuacja wsparcia finansowego dla regionalnej gospodarki wobec kryzysu wywołanego pandemią COVID-19, w ramach obszarów wymagających natychmiastowej pomocy, ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020.

Zarząd Województwa Świętokrzyskiego w ramach Świętokrzyskiej Tarczy Antykryzysowej podejmuje działania mające na celu pomoc podmiotom borykającym się ze skutkami pandemii COVID-19. Mając na uwadze konieczność podjęcia działań na rzecz łagodzenia wpływu pandemii na działalność świętokrzyskich przedsiębiorstw oraz ochrony ich interesów, w dniu 15 kwietnia 2020 r. Zarząd Województwa Świętokrzyskiego podjął uchwałę Nr 1973/20 dot. przyjęcia Deklaracji Zarządu Województwa Świętokrzyskiego w sprawie możliwości wprowadzenia Świętokrzyskiego Pakietu Osłonowego „Ochrona, Odbudowa, Rozwój MŚP” w ramach Świętokrzyskiej Tarczy Antykryzysowej dla przedsiębiorców poszkodowanych w wyniku rozprzestrzeniania się wirusa SARS-CoV-2. W ramach ww. działań Zarząd Województwa zadeklarował przyjęcie rozwiązań pomocowych dla małych i średnich przedsiębiorstw z terenu województwa świętokrzyskiego.

Świętokrzyską Tarczę Antykryzysową tworzy pakiet działań przyjętych przez Zarząd Województwa Świętokrzyskiego w roku 2020 r., który tworzą:

- **Pakiet osłonowy na rzecz przedsiębiorców „OCHRONA, ODBUDOWA, ROZWÓJ MŚP”** – dla świętokrzyskich przedsiębiorców na zachowanie płynności finansowej, utrzymanie zatrudnienia i wsparcie firm, które ucierpiały wskutek COVID-19, oraz wsparcie rynku pracy i samozatrudnienia.
- **Pakiet na rzecz sektora zdrowia** – na zakup sprzętu i wyposażenia oraz środków ochrony osobistej dla placówek medycznych i innych jednostek (w tym JST) działających na rzecz walki z COVID-19.

Jednym z głównych źródeł finansowania działań stanowią fundusze europejskie w ramach **Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020.**

1. PAKIET OSŁONOWY NA RZECZ PRZEDSIĘBIORCÓW „OCHRONA, ODBUDOWA, ROZWÓJ MŚP”

- **230 mln zł - przeznaczono na udzielanie we współpracy z Bankiem Gospodarstwa Krajowego (BGK) pożyczek obrotowych i inwestycyjno-obrotowych** dla firm poszkodowanych w wyniku pandemii. Korzystające z rozwiązań wprowadzonych w roku

2020 przedsiębiorcy mogą korzystać z pożyczek, udzielanych na preferencyjnych warunkach przez pośredników współdziałających z BGK, m.in. na zakup sprzętu, sfinansowanie prac budowlanych czy wypłatę wynagrodzeń pracowników. Środki te pochodzą z unijnych funduszy w ramach RPOWŚ 2014-2020, *Działanie 2.6 Instrumenty finansowe dla MŚP*, wdrażane za pośrednictwem Banku Gospodarstwa Krajowego.

W 2021 r. dokonano realokacji środków w RPOWŚ z przeznaczeniem na instrumenty zwrotne w wysokości ok. 50 mln zł, jako dodatkowe wsparcie świętokrzyskich MŚP.

W celu jak najbardziej efektywnego przekazania środków świętokrzyskim przedsiębiorcom powołano Konsorcjum, którego liderem jest Fundusz Pożyczkowy Województwa Świętokrzyskiego. W dyspozycji konsorcjum znajdują się środki w wysokości 150 mln PLN. W latach 2020-2021 Konsorcjum udzieliło pożyczek płynnościowych na preferencyjnych warunkach. Również na preferencyjnych warunkach udzielane są pożyczki inwestycyjno-obrotowe, na które wygospodarowano środki RPOWŚ w wysokości 110 mln zł.

Do końca 2021 roku zaangażowano ponad 142 mln zł w ramach 523 umów o pożyczki z przedsiębiorcami dotkniętymi skutkami pandemii COVID-19. Wśród pożyczkobiorców największą grupę stanowią mikroprzedsiębiorstwa, do których trafiło blisko 50% wszystkich środków. Średnia wartość pożyczki udzielanej w związku z trudną sytuacją firm w kontekście COVID-19 wyniosła blisko 272 tys. złotych.

- **5 mln zł - przeznaczono w roku 2021 na doradztwo w ramach już realizowanego projektu Popytowy System Innowacji** – rozwój MŚP w regionie świętokrzyskim poprzez profesjonalne usługi doradcze. Ww. projekt realizowany jest przez Województwo Świętokrzyskie w ramach *Działania 2.1 RPOWŚ 2014-2020 Wsparcie Świętokrzyskich Instytucji Otoczenia Biznesu w celu zwiększenia przedsiębiorczości w regionie*.

W roku 2021 trwała realizacja umów i prowadzone były działania kontrolne efektów realizowanych usług doradczych mających na celu przeciwdziałanie negatywnym skutkom pandemii SARS CoV-2, rozpoczętych w roku 2020.

Realizacja usług doradczych pozwoliła na złagodzenie negatywnych skutków sytuacji gospodarczej świętokrzyskich przedsiębiorców związanej ze zwalczaniem następstw epidemii COVID-19. Usługi doradcze realizowane w ramach naboru sprzyjały m.in. utrzymaniu firm na rynku lokalnym, ochronie miejsc pracy, zapewnieniu adaptacyjności

firm i pracowników do niekorzystnej sytuacji gospodarczej. Przedsiębiorcy, korzystający ze wsparcia potrzebowali usług w zakresie: doradztwa w zmianie sposobu dostarczania usług w przedsiębiorstwie, wsparcia w zakresie przechodzenia na pracę zdalną, opracowania inwestycji modernizacyjnych polegających na cyfryzacji procesów w przedsiębiorstwie, analiz istniejącego i opracowanie nowego modelu biznesowego przedsiębiorstwa uwzględniającego zmiany rynkowe powstałe w wyniku epidemii, umożliwiającego dywersyfikację oferty handlowej, opracowania naprawczych strategii sprzedażowych i/lub cenowych i/lub marketingowych pozwalających na szybki powrót do operacyjności po kryzysie gospodarczym wywołanym epidemią.

- **3 mln zł - z Działania 2.4 Promocja gospodarcza kluczowych branż gospodarki regionu RPOWŚ** skierowano na realizację medialnej kampanii promocyjnej województwa świętokrzyskiego promującej szeroko rozumianą branżę turystyczną, w tym turystykę zdrowotną i prozdrowotną oraz turystykę biznesową.
- W ramach działań podejmowanych przez **Wojewódzki Urząd Pracy ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego RPOWŚ 2014-2020** kontynuowano w roku 2021 wsparcie zatrudnienia dla osób, które ucierpiały w wyniku pandemii. W dwóch konkursach ogłoszonych w 2021 roku wprowadzony został wymóg dot. udziału w projektach uczestników, którzy utracili zatrudnienie po 1 marca 2020 r. wskutek pandemii COVID-19 (w zależności od Działania minimalny poziom określono na 20% lub 30% wszystkich uczestników), tj.:
 - Działanie 10.2.1 RPOWŚ - projekty ukierunkowane na aktywizację zawodową osób pozostających bez zatrudnienia (bezrobotnych, biernych zawodowo). Wartość podpisanych 12 umów wynosi 18,5 mln zł, a spośród ok 1 tysiąca osób, które już korzystają ze wsparcia, co najmniej 300 będą stanowić osoby, które utraciły zatrudnienie w wyniku pandemii COVID-19.
 - Działanie 10.4.1 RPOWŚ - projekty zakładające przygotowanie do prowadzenia działalności gospodarczej, wsparcie dotacyjne na jej rozpoczęcie oraz finansowe wsparcie pomostowe na bieżące koszty utrzymania firmy. Łączna wartość podpisanych 5 umów wynosi 18,6 mln zł, a ze wsparcia na rozpoczęcie działalności gospodarczej

skorzysta łącznie 347 osób pozostających bez zatrudnienia. Co najmniej 20% z nich stanowić będą osoby, które utraciły zatrudnienie w wyniku pandemii COVID-19 (min. 70 osób).

2. PAKIET DLA PLACÓWEK SŁUŻBY ZDROWIA I INNYCH JEDNOSTEK (W TYM JST), ZAANGAŻOWANYCH W ZWALCZANIE COVID-19

- **57 mln zł - pakiet dla placówek służby zdrowia w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego** – środki na ten cel w ramach *Działania 7.3 RPOWŚ 2014-2020 Infrastruktura zdrowotna i społeczna* zostały przesunięte z innych działań Programu. Wsparcie placówek odbywa na zasadzie rozszerzenia zakresów rzeczowych realizowanych już projektów (przez szpitale wojewódzkie: w Czerwonej Górze, Morawicy, a także WSSZ w Kielcach, ŚCMiN w Kielcach oraz lecznice w Staszowie, Sandomierzu i Końskich). Ponadto możliwe jest rozszerzenie do powyższych projektów innych partnerów, będących podmiotami leczniczymi, wykonujących działania związane z zapobieganiem rozprzestrzeniania się COVID-19.

Dzięki temu unijne środki dofinansowały zakup niezbędnego sprzętu medycznego (m.in. respiratorów, aparatów USG i RTG, kardiomonitorów), wyposażenia laboratoriów przeprowadzających testy na COVID-19, odzieży ochronnej, środków dezynfekcji, a także przeprowadzenie niezbędnych prac modernizacyjnych, dzięki którym lecznice zostaną przystosowane do leczenia pacjentów zarażonych koronawirusem.

W ramach powyższych działań przekazano placówkom służby zdrowia z terenu województwa świętokrzyskiego łącznie 57,4 mln zł. ze środków Działania 7.3 RPOWŚ 2014-2020. W realizację ww. działań zaangażowane zostały również środki w ramach wkładu własnego, pochodzące z budżetu placówek służby zdrowia/Województwa Świętokrzyskiego w wysokości ok. 11 mln zł.

Dzięki wsparciu zakupiono między innymi:

- Respiratory - 117 szt.
- Pompy - 401 szt.
- Aparaty do EKG - 37 szt.
- Aparaty RTG 13 szt.
- Kardiomonitorory 129 szt.

- Aparaty USG - 21 szt.
- Defibrylatory - 36 szt.
- Pulsoksymetry - 225 szt.
- Termometry - 156 szt.
- Łóżka szpitalne - 167 szt.

➤ **86,3 mln zł - wsparcie placówek medycznych i innych placówek działających na rzecz walki**

z COVID-19 w ramach środków z Europejskiego Funduszu Społecznego:

- **41,1 mln zł** – Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego kontynuował w 2021 roku realizację projektu własnego pn.: **„Stop wirusowi! Zapobieganie rozprzestrzeniania się COVID-19 w województwie świętokrzyskim”** w ramach Poddziałania 9.2.3 RPOWŚ 2014-2020 *Rozwój wysokiej jakości usług zdrowotnych*.

Cele: 1. Poprawa bezpieczeństwa pracy 4 tys. pracowników z 5 placówek ochrony zdrowia, podległych Woj. Świętokrzyskiemu. 2. Zwiększenie dostępu do testów na koronawirusa wykonywanych w regionie świętokrzyskim. Wsparciem w ramach projektu objęto: Świętokrzyskie Centrum Ratownictwa Medycznego i Transportu Sanitarnego w Kielcach, Wojewódzki Szpital Zespolony w Kielcach, Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. Św. Rafała w Czerwonej Górze, Świętokrzyskie Centrum Psychiatrii w Morawicy, Centrum Rehabilitacji w Czarnieckiej Górze, Regionalne Centrum Naukowo - Technologiczne w Podzamczu Chęcińskim.

W odpowiedzi na bieżące potrzeby Zarząd Województwa zdecydował w latach 2020 – 2021o wprowadzeniu łącznie ośmiu aneksów do pierwotnej decyzji o dofinansowaniu projektu(w tym pięć aneksów w 2021 r.), zwiększając całkowitą kwotę dofinansowania UE z 30,25 mln PLN do 41,1 mln PLN oraz wydłużając okres realizacji projektu do 30.06.2021 r. (o 18 miesięcy w porównaniu z pierwotnymi założeniami). Poziom wydatkowania dla całego projektu na dzień 31.12.2021 r. wynosił blisko 92% budżetu projektu.

Efekty projektu to m. in. wykonanie 9,8 tys. testów na przeciwciała i 62,2 tys. testów na obecność wirusa do końca 2021 roku. Testy wykonywane były w RCNT w Podzamczu.

- **44 mln zł** – Projekty niwelujące skutki pandemii w 13 powiatach regionu świętokrzyskiego oraz w mieście Kielce, realizowane od 2020 r. przez poszczególne Starostwa Powiatowe. Łączne dofinansowanie dla projektów wyniosło 44 mln PLN. Działania w projektach dobiegają końca, dla większości z nich poziom wydatkowania środków wyniósł 100% na dzień 31.12.2021 r. Główny cel projektów to zapewnienie bezpieczeństwa pracownikom i klientom instytucji działających w poszczególnych powiatach, które szczególnie odczuwają skutki pandemii. Przewidziano m. in. zakupy środków ochrony indywidualnej, materiałów i urządzeń do dezynfekcji, sprzętu medycznego. Do końca 2021 r. ze wsparcia skorzystało łącznie 1028 podmiotów.
- **1,19 mln zł** – odpowiadając na potrzeby Beneficjentów, którzy wnioskują o rozszerzenie zakresu rzeczowego na działania związane z walką z COVID-19, w ramach dotychczas realizowanych projektów konkursowych DW EFS, po wnikliwej analizie potrzeb, IZ wydaje zgody na zmiany w umowach o dofinansowanie. Środki przeznaczone na ten cel pochodzą z oszczędności powstałych w projektach i przeznaczone są na zakup środków ochrony osobistej, urządzeń do dezynfekcji i dekontaminacji, na mechanizm zakupowy w Ośrodkach Wsparcia Ekonomii Społecznej, jak również zakup sprzętu komputerowego do szkół z przeznaczeniem do nauki w formie zdalnej. W 2021 roku o takie zmiany zawnioskowało i uzyskało zgodę 14 beneficjentów realizujących projekty w ramach Osi 8 i 9 RPO WŚ 2014-2020.

SPIS TABEL

Tabela 1. Zmiana liczby ludności wg województw w latach 2019-2020	45
Tabela 2. Zmiana liczby ludności w powiatach woj. świętokrzyskiego w latach 2019-2020 ...	46
Tabela 3. Przyrost naturalny na 1000 ludności wg województw w 2019 i 2020 roku	49

Tabela 4. Przyrost naturalny na 1000 ludności w powiatach woj. świętokrzyskiego	50
Tabela 5. Zgony COVID-19 w 2020 roku	55
Tabela 6. Liczba osób pracujących według sekcji PKD 2007 – rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, przemysł i budownictwo, usługi w 2020 roku	57
Tabela 7. Średnie wynagrodzenie brutto wg województw w latach 2019-2020 w zł.....	59
Tabela 8. Liczba bezrobotnych w wg województw w latach 2020 - 2021.....	61
Tabela 9. Stopa bezrobocia rejestrowanego wg województw w 2021 roku w %.....	63
Tabela 10. Bierni zawodowo w kraju i woj. świętokrzyskim	65
Tabela 11. Wyniki egzaminu ósmoklasistów w woj. świętokrzyskim w 2021 roku	67
Tabela 12. Liczba i uczniowie liceów ogólnokształcących dla młodzieży (bez szkół specjalnych) w latach 2019-2020.....	68
Tabela 13. Liczba uczelni, studentów i absolwentów wg województw w 2020 roku	73
Tabela 14. Liczba lekarzy (personel pracujący) na 10 tys. ludności w powiatach woj. świętokrzyskiego	76
Tabela 15. Przychodnie podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej w powiatach woj. świętokrzyskiego	80
Tabela 16. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych wg województw w %.....	90
Tabela 17. Linie regularnej komunikacji autobusowej	99
Tabela 18. Instalacje odnawialnych źródeł energii według stanu na dzień 30 czerwca 2021 r. – moc zainstalowana według rodzaju OZE.....	101
Tabela 19. Udział energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej ogółem	103
Tabela 20. Sprzedaż energii cieplnej w ciągu roku ogółem.....	106
Tabela 21. Liczba kotłowni oraz długość sieci cieplnej przesyłowej i rozdzielczej w km w latach 2019-2020 w województwie świętokrzyskim	107
Tabela 22. Odsetek gospodarstw domowych posiadających urządzenie z dostępem do Internetu.....	109
Tabela 23. Odsetek osób korzystających z Internetu w kontaktach z administracją publiczną	111
Tabela 24. Udział przedsiębiorstw posiadających dostęp do szerokopasmowego Internetu	113
Tabela 25. Udział przedsiębiorstw posiadających własną stronę internetową	114
Tabela 26. Długość czynnej sieci rozdzielczej wodociągowej w km.....	115
Tabela 27. Sieć rozdzielcza kanalizacyjna na 100 km ²	117

Tabela 28. Postęp finansowy osi RPO finansowanych z EFRR.....	134
Tabela 29. Efekty realizacji osi RPO finansowanych z EFRR	135
Tabela 30. Postęp finansowy łącznie w ramach Osi Priorytetowych 8., 9. oraz 10. RPOWŚ 2014-2020 - narastająco do 31.12.2021 r. oraz w 2021 r.	143
Tabela 31. Postępy w realizacji wskaźników włączonych do ram wykonania dla Osi Priorytetowych 8., 9. oraz 10. RPOWŚ 2014-2020 - narastająco do 31.12.2021 r. oraz w 2021 r.	149
Tabela 32. Podział dochodów według źródeł ich pochodzenia:	165
Tabela 33. Wydatki budżetu skierowane na następujące obszary:	167
Tabela 34. Powiązanie celów strategicznych SRWŚ 2030+ z przyjętymi obszarami tematycznymi	170
Tabela 35. Wysokość środków przekazanych w 2021 roku z budżetu województwa samodzielnym publicznym zakładom opieki zdrowotnej województwa świętokrzyskiego (w zł)*	235
Tabela 36. Wysokość środków przekazanych w 2021 roku z budżetu województwa samodzielnym publicznym zakładom opieki zdrowotnej na realizację zadań związanych ze zwalczaniem choroby COVID-19 wywołanej wirusem SARS-CoV-2 (w zł).....	236
Tabela 37. Wykaz badań społecznych, raportów z monitoringu wojewódzkich programów przeprowadzonych przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w 2021 r.	242
Tabela 38. Szkolenia zawodowe dla kadr pomocy i integracji społecznej w 2021 r.	245
Tabela 39. Adopcje w województwie świętokrzyskim w 2021 r.	257
Tabela 40. Dofinansowanie robót budowlanych w obiektach służących rehabilitacji osób z niepełnosprawnościami przez Samorząd Województwa Świętokrzyskiego w 2021 r....	259
Tabela 41. Rozdysponowanie środków (kwoty przyznane) na organizacje pożytku publicznego w 2021 r.	261

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Procentowy udział podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w 2021 r., w podziale na województwa	7
Wykres 2. Procentowy udział podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON województwa świętokrzyskiego w latach 2012-2021	8

Wykres 3. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności w podziale na województwa w 2020 r.	9
Wykres 4. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności w latach 2012-2020, w województwie świętokrzyskim	10
Wykres 5. Podmioty wpisane do rejestru REGON w podziale na powiaty w 2021 r.	11
Wykres 6. Procentowy udział nowo zarejestrowanych podmiotów w rejestrze REGON wg województw w 2021 r.	12
Wykres 7. Procentowy udział nowo zarejestrowanych podmiotów w rejestrze REGON województwa świętokrzyskiego, w latach 2012-2021.....	13
Wykres 8. Udział procentowy podmiotów według grup prowadzonej działalności PKD 2007 w 2021 r. w województwie świętokrzyskim.....	14
Wykres 9. Udział procentowy podmiotów według liczby pracujących w 2021 r. w województwie świętokrzyskim	15
Wykres 10. Procentowy udział podmiotów z kapitałem zagranicznym według województw w 2020 r.	16
Wykres 11. Procentowy udział podmiotów z kapitałem zagranicznym województwa świętokrzyskiego, w latach 2012-2020	17
Wykres 12. Podmioty z kapitałem zagranicznym na 10 tys. mieszkańców według województw w 2020 r.....	18
Wykres 13. Podmioty z kapitałem zagranicznym na 10 tys. mieszkańców, w latach 2012-2020, w województwie świętokrzyskim.....	19
Wykres 14. Udział procentowy wartości kapitału zagranicznego według województw w 2020 r.	20
Wykres 15. Udział procentowy wartości kapitału zagranicznego województwa świętokrzyskiego w latach 2012-2020	21
Wykres 16. Procentowy udział nakładów inwestycyjnych w 2020 r., w podziale na województwa	22
Wykres 17. Procentowy udział nakładów inwestycyjnych województwa świętokrzyskiego w latach 2015-2020.....	23
Wykres 18. Wielkość nakładów inwestycyjnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2020 r., wyrażone w zł, w podziale na województwa	24

Wykres 19. Wielkość nakładów inwestycyjnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w latach 2012-2020, w województwie świętokrzyskim wyrażona w zł	25
Wykres 20. Procentowy udział nakładów wewnętrznych na działalność B+R w 2020 r.....	26
Wykres 21. Procentowy udział nakładów wewnętrznych na działalność B+R województwa świętokrzyskiego, w latach 2012-2020	27
Wykres 22. Zaangażowanie w działalność badawczo-rozwojową (EPC) według województw 2020 r.	28
Wykres 23. Zaangażowanie w działalność badawczo-rozwojową (EPC) w latach 2016-2020 w województwie świętokrzyskim	29
Wykres 24. Średni udział przedsiębiorstw innowacyjnych w ogólnej liczbie przedsiębiorstw według województw, w 2020 r., wyrażony w %	30
Wykres 25. Średni udział przedsiębiorstw innowacyjnych w ogólnej liczbie przedsiębiorstw w latach 2012-2020 w województwie świętokrzyskim	31
Wykres 26. Powierzchnia ogółem gospodarstw rolnych w Polsce, w 2020 r., wyrażona w %	32
Wykres 27. Powierzchnia ogółem gospodarstw rolnych w ha na 1 km ² w 2020 r.	33
Wykres 28. Udział powierzchni ogółem użytków rolnych według województw, w 2020 r., wyrażony w %.....	33
Wykres 29. Procentowy udział użytków rolnych w powierzchni gospodarstw rolnych według województw w 2020 r.	34
Wykres 30. Struktura produkcji rolnej według województw w 2020 r.	35
Wykres 31. Procentowy udział wytworzonej produkcji globalnej w 2019 r., w podziale na województwa	36
Wykres 32. Procentowy udział wartości dodanej brutto ogółem w 2019 r., w podziale na województwa	37
Wykres 33. Procentowy udział PKB ogółem w cenach bieżących w 2019 r., w podziale na województwa	39
Wykres 34. Produkt krajowy brutto w przeliczeniu na 1 mieszkańca w zł, w 2019 r., w podziale na województwa	40
Wykres 35. Procentowy udział szacunkowego PKB ogółem w cenach bieżących w 2020 r. według województw	41
Wykres 36. Szacunkowy produkt krajowy brutto w 2020 r. w przeliczeniu na 1 mieszkańca, w zł	42

Wykres 37. Piramida wieku mieszkańców woj. świętokrzyskiego w 2020 roku	48
Wykres 38. Struktura mieszkańców Polski i Świętokrzyskiego wg ekonomicznych grup wieku w 2020 roku w %	52
Wykres 39. Saldo migracji wewnętrznych (na pobyt stały) w 2020 roku w osobach	53
Wykres 40. Saldo migracji zagranicznych (na pobyt stały) w 2020 roku w osobach	54
Wykres 41. Struktura pracujących wg sekcji PKD 2007 w woj. świętokrzyskim w latach 2018-2020 [%].....	58
Wykres 42. Struktura pracujących wg PKD 2007 w Polsce i w woj. świętokrzyskim w 2020 roku	59
Wykres 43. Podział bezrobotnych w woj. świętokrzyskim ze względu na posiadane wykształcenie w 2021 roku w %.....	64
Wykres 44. Struktura bezrobotnych w woj. świętokrzyskim wg wykształcenia w latach 2019-2021 [%].....	65
Wykres 45. Zdawalność egzaminu maturalnego wg województw w %	71
Wykres 46. Studenci i absolwenci uczelni wyższych w województwie świętokrzyskim w latach 2010-2020	74
Wykres 47. Liczba lekarzy (personel pracujący) na 10 tys. ludności w 2020 roku	75
Wykres 48. Liczba pielęgniarek i położnych (personel pracujący) na 10 tys. ludności w 2020 roku	77
Wykres 49. Średnia wieku pielęgniarek i położnych wg województw w 2021 roku	78
Wykres 50. Wypłata świadczenia 500+ w woj. świętokrzyskim wg powiatów w 2020 r. w mln zł	85
Wykres 51. Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych w 2020 roku w %.....	86
Wykres 52. Udział przestępstw stwierdzonych przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych wg województw w 2021 roku w % (Polska =100)	87
Wykres 53. Liczba przestępstw stwierdzonych przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych w województwie świętokrzyskim w latach 2011-2021 w tys.....	88
Wykres 54. Liczba turystów korzystających z noclegów na 1000 ludności w 2020 roku	89
Wykres 55. Odwiedzający wybrane atrakcje turystyczne woj. świętokrzyskiego w 2021 roku	92

Wykres 56. Podział dróg publicznych o twardej nawierzchni w woj. świętokrzyskim ze względu na rodzaj drogi w 2020 r.	93
Wykres 57. Wypadki drogowe na 100 tys. ludności w latach 2012-2020.....	96
Wykres 58. Produkcja energii elektrycznej z odnawialnych nośników energii ogółem wg województw w 2020 r. w GWh	103
Wykres 59. Zużycie energii elektrycznej (w gospodarstwach domowych) w kWh w przeliczeniu na 1 mieszkańca	106
Wykres 60. Osoby sprawujące opiekę nad dzieckiem podczas nauki zdalnej według grup wieku w 2021 r. w %.....	110
Wykres 61. Osoby sprawujące opiekę nad dzieckiem objętym nauczaniem zdalnym w 2021 r. według województw w %.....	110
Wykres 62. Sieć rozdzielcza wodociągowa na 100 km ²	116
Wykres 63. Odsetek ludności korzystający z oczyszczalni ścieków w %	118
Wykres 64. Sieć rozdzielcza gazowa na 100 km ² w 2020 roku.....	119
Wykres 65. Forma prawna beneficjentów na podstawie zawartych umów o dofinansowanie (narastająco do 31.12.2021 r.)	132
Wykres 66. Forma prawna beneficjentów wg wartości wkładu UE (narastająco do 31.12.2021 r.)	133
Wykres 67. Postęp finansowy wdrażania projektów EFRR	135
Wykres 68. Projekty EFS, dofinansowane w ramach Osi Priorytetowych 8., 9. oraz 10. RPOWŚ 2014-2020, wg rodzajów beneficjentów - narastająco do 31.12.2021 r.	142
Wykres 69. Projekty EFS dofinansowane w ramach Osi Priorytetowych 8., 9. oraz 10. RPOWŚ 2014-2020, wg wartości, przypadającej na rodzaje beneficjentów - narastająco do 31.12.2021 r.	142
Wykres 70. Kontraktacja komponentu EFS w Regionalnych Programach Operacyjnych poszczególnych województw - narastająco do 31.12.2021 r.....	145
Wykres 71. Przyrost kontraktacji komponentu EFS w Regionalnych Programach Operacyjnych poszczególnych województw - w okresie od 31.12.2018 do 31.12.2021	146
Wykres 72. Wartość zatwierdzonych wniosków o płatność dla komponentu EFS w Regionalnych Programach Operacyjnych poszczególnych województw - narastająco do 31.12.2021.....	147

Wykres 73. Liczba uczestników projektów, dofinansowanych w ramach Osi Priorytetowych 8., 9. oraz 10 RPOWŚ 2014-2020, wg stanu na koniec roku 2019, 2020 oraz 2021.	148
Wykres 74. Liczba naborów w ramach RPOWŚ na lata 2014-2020	153
Wykres 75. Wartość umów o dofinansowanie w ramach RPOWŚ na lata 2014-2020 (w mln PLN) wraz z odniesieniem do poziomu kontraktacji dla osi (%)	154
Wykres 76. Wydatki wykazane we wnioskach o płatność Beneficjentów w ramach RPOWŚ na lata 2014-2020 (w mln PLN)	155
Wykres 77. Poziom certyfikacji w ramach RPOWŚ na lata 2014-2020 (w mln PLN).....	156
Wykres 78. Wartość dofinansowania UE w regionalnych programach operacyjnych 2014-2020 na 1 mieszkańca w PLN (wg województw)	157
Wykres 79. Realizacja RPOWŚ 2014-2020 wg obszarów. Wkład UE w podpisanych umowach o dofinansowanie w mln PLN	158
Wykres 80. Liczba uwag zgłoszonych w ramach konsultacji społecznych projektu programu regionalnego <i>Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027</i>	162

SPIS MAP

Mapa 1. Liczba ludności na 1 podmiot ambulatoryjnej opieki zdrowotnej według województw w 2020 roku	81
Mapa 2. Terytorialny rozkład wsparcia RPOWŚ 2014-2020 – wartość wkładu UE w umowach o dofinansowanie (mln PLN)	159
Mapa 3. Terytorialny rozkład wsparcia RPOWŚ – wartość wkładu UE w umowach o dofinansowanie na 1 mieszkańca (PLN).....	159